BABA ZULA • GANG OF FOUR • BALKAN BEAT BOX • MONOLAKE • MELİHAT GÜLSES • BERNARD ALLISON

ROLL

112480 aralık 2007/12 5 YTL

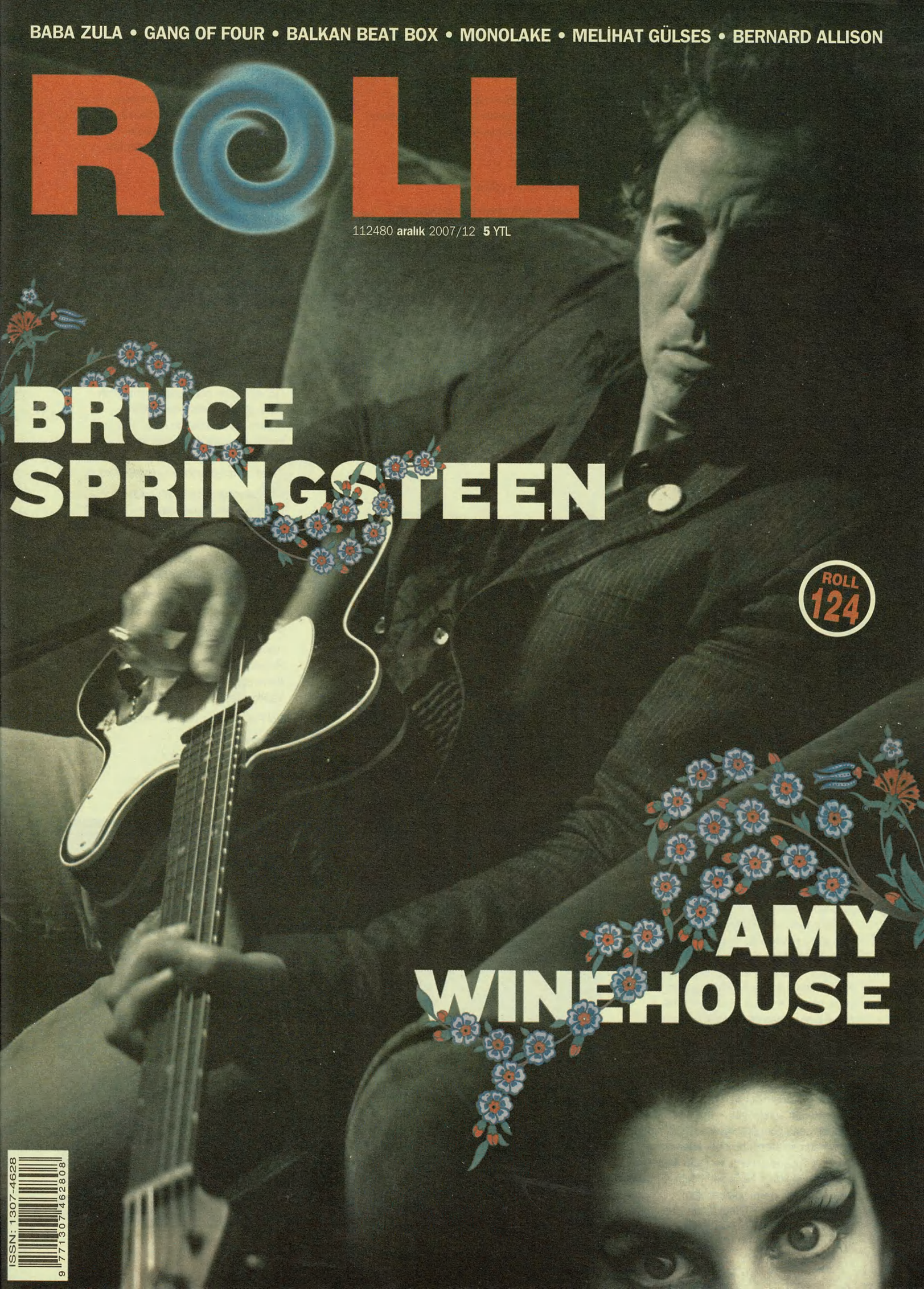

BRUCE SPRINGSTEEN

ROLL 124

AMY WINEHOUSE

ISSN: 1307-4628

dead kennedys

AL İŞİNİ SOK BİR TARAFINA

Al işini sok bir tarafına
Çalışmıyorum artık burada
Umurumda değil parası pulu
Köpek gibi çalışıyorum gün boyu
Üç kuruş paraya, asgari ücrete
Çarpıp çıkıyorum kapıyı
Al işini sok bir tarafına
Çalışmıyorum artık burada

Yarım asır boyunca
Kanını emecekler bu fabrikada
Eve dönüp aşkımı görüyorum her gece
Gözyaşları içinde
Bir sürü pezevenk kemirmek istiyor beni
Biraz cesaretim olsa
Fırlatır atardım gömleğimi
Keşke söyleyecek cesaretim olsa

Al işini sok bir tarafına
Çalışmıyorum artık burada
Umurumda değil parası pulu
Köpek gibi çalışıyorum gün boyu
Üç kuruş paraya, asgari ücrete
Kapıyı çarpıyorum yüzlerine
Al işini sok bir tarafına
Çalışmıyorum artık burada

Haydi, hep beraber hasta izni alalım
Depodan mal kaçıralım
Yarın öbürgün taşacak sabrım
Şefin kafasını patlatacağım
Olan bana olacak yine
Kafa yormayalım artık bu sefalete

Al işini sok bir tarafına
Çalışmıyorum artık burada

NAZİ PUNK'ÇILAR SİKTİRİN GİDİN!

Punk bir din değildir
Punk olmak için saksıyı kullanman gerekir
Saçlarını havaya dikmekle hardcore oldun sanma
Ne gezer kafanın içi tın tın olunca

Nazi punk'çılar
Nazi punk'çılar
Nazi punk'çılar siktirin gidin!

Defolup gidin, kavga çıkarmaya geldiyseniz,
Bar kapılarındaki ızbandutlardan betersiniz
Size polislik yapmak değil derdimiz
Ama anarşi dediğin aynasızlara özenmekle olmaz

On kişi bir garibanı pataklayıp delikanlı geçiniyorsunuz
Birbirinizle didişip polis devletinin ekmeğine yağ sürüyorsunuz
Konser salonlarını alt üst ederken kendi sırtınızı bıçaklıyorsunuz
Sıkıyorsa banka soyun da görelim neymiş boyunuz

Hâlâ gamalı haçlara özeniyorsunuz
Esas naziler okullarınızı yönetiyor
Onlar şimdi hoca, iş adamı, polis şefi
Hakiki 4. Reich gelince sizi temizlemek olacak ilk işleri

Nazi punk'çılar
Nazi punk'çılar
Nazi punk'çılar siktirin gidin!

KAMBOÇYA'DA TATİL

Bir iki sene okula gittin diye
Kendini görmüş geçirmiş sanırsın
Babanın arabasına atlar atlamaz
Buralardan kopacağını umarsın
Senin gibiler alışıktır gaza basmaya

Son model müzik aletinle
Hava atmak için
Etnik caz parçaları çalarsın
Önüne gelene ahkâm kesersin
Soğuktan titreyen zencilerin halinden
Sokaktaki berduşların yürekliliğinden

En büyük korkunla yüzleşme zamanı geldi
Burada sağcı orduları da koruyamaz seni
Hazırla kardeşim kendini

Haydi Kamboçya'ya tatile
Evet zor, ama hayat işte
Kamboçya'ya tatile
Al karını da götür paketle

Göbeğin biraz daha şişse patlayacak
Sülük gibi kan emiyorsun hâlâ
Herkes sana benzesin istiyorsun
Beş kuruş para kazanmak için
Onun bunun kıçını yalayıp duruyorsun
Fakat bir tek patronunu geçindiriyorsun

Ağır çalışmak neymiş görürsün
Ensene silahı dayadıklarında
Günde bir çanak pilav için
Askerlere kölelik edip
Sonunda açlıktan geberip de
Diktiklerinde kafanı bir kazığa

Şimdi istikamet herkesin bir olduğu diyarlar
İşlerin tıkır tıkır yürüdüğü diyarlar
Bana kalırsa senin asıl ihtiyacın

Kamboçya'da bir tatil
Burada herkes kuşanır silahları
Kamboçya'da tatil
Ya kıç yalarsın ya da üşütürsün kafayı

Pol Pot, Pol Pot, Pol Pot, Pol Pot

Kamboçya'da tatil
Sıkıyorsa ikilet emirleri
Kamboçya'da tatil
En yürekli berduşların ülkesi

FAZLA SARHOŞUM DÜZÜŞMEK İÇİN

Bir partiye gittim • Bütün gece dans ettim • 16 şişe bira içtim • Ve çıkan ilk kavgaya girdim •• Tükenmiş vaziyetteyim • Şansın yokmuş • Merdivenlerde sızıveriyorum • Fazla sarhoşum düzüşmek için • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için •• Anlattığın hikâyeler matrak • Silahın da gayet şık • Eminim dediğin gibi eğlencelidir • Kamyon tekerlerini patlatmak •• Ama benim odamda • Keşke sen değil cesedin olsaydı • Bu ne biçim sevişmek • Sanki Eraserhead'deki bebek •• Fazla sarhoşum • Düzüşmek için • Hiç halim yok • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için •• Fazla sarhoşum • Düzüşmek için • Midem bulanıyor, üşüyorum, kuşum kalkmıyor • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için •• Düşüp bayılacağım • Kafam sünger gibi • Tek tesellim • Seni bir daha görmeyeceğim •• Başımın etini yiyorsun • Olacağı buydu • İstemiyorum paranı • Toparla çantanı •• Fazla sarhoşum • Düzüşmek için • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için • Hiç halim yok bebeğim • Dondurma gibi eriyorum •• Şimdi bir de ishal başladı • Fazla sarhoşum • Düzüşmek için

Türkçesi: Tayla Alican

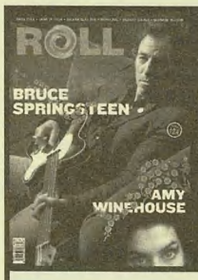

ROLL
124
aralık '07

09 Bernard Allison
10 Gang Of Four
13 Monolake
14 Balkan Beat Box
19 Amy Winehouse
24 Bruce Springsteen
32 Baba Zula
36 Melihat Gülses
40 Juliette
43 Bob Dylan konseri
40 New York konserleri
58 Necip Celal Andel

04 Ajans
18 Halkla ilişkiler
22 ÖSS
42 Ses ile Gölge Tuncer Erdem
46 Gayd
49 Kıraathane
50 Kısa dalga

Jens Lekman, Kate Nash, Edwyn Collins, Youssou N'Dour, Blanche, Roisin Murphy, Brisa Roché, Emma Pollock

52 Albümler
56 Liste
62 Ansiklopedi

Abdurrahim Soğan, Ahmet Eken, Ali Kesgin, Ali Yıldızalp, Alican Tayla, Alişan Çapan, Amy Spangler, Arslan Eroğlu, Ayşegül Oğuz, Baran Özdemir, Bilge Ceren Şekerciler, Cem Sorguç, Cüneyt Cebenoyan, Çağdaş Önder, Çiğdem Öztürk, Derya Bengi, Donat Bayer, Emin Ekşi, Ender Ergün, Eray Makal, Erdir Zat, Esra İpekçi, Fatih Özgüven, Gökhan Akçura, Gökhan Pamuk, Gülüş Gülcügil, Hakan Lokanoğlu, Harun İzer, HknKrtsh, Hilmi Tezgör, Hüseyin Çınar, Hüseyin Ustaoğlu, İlker Aksoy, Mehmet Ali Meram, Melih Katıkol, Merve Erol, Muhsin Akgün, Murat Meriç, Neslihan Say, Nevzat Çalışkan, Ogan Güner, Özay Selmo, Pelin Batu, Pelin Özer, Pınar Öğünç, Reha Öztunalı, Salih Nâzım Peker, Sarp Keskiner, Serdar Beyaz, Serdar Karataş, Sinan Kolat, Siren İdemen, Sungu Çapan, Şahan Nuhoğlu, Şule Camadan, Tacide Kaya Güner, Tolga Yağlı, Ulaş Özdemir, Ümit Bayazoğlu, V. Can Yazıcı, Yasemin Avdan, Yiğit Atılgan, Yücel Göktürk, Zeynep Nuhoğlu, Zülal Kalkandelen

baskı: Mikado Matbaacılık ve Tic. Ltd. Şti. (İmamçeşme Caddesi G/47 Sokak no: 6 Seyrantepe - İstanbul Tel: 0212 289 27 93) **basım yeri ve tarihi:** İstanbul, Aralık 2007 **dağıtım:** Doğan Dağıtım A.Ş. **yönetim yeri:** Abdullah Sok. No. 9 Beyoğlu - İstanbul **tel-faks** 0212 251 87 67 **e-mail** rolldergisi@yahoo.com **abonelik** expressroll@gmail.com **yıl** 11 **sayı** 124 **aralık** '07 **imtiyaz hakkı:** Bilge Ceren Şekerciler **sorumlu yazışleri müdürü:** E. Derya Bengi **ilan irtibat:** Şahan Nuhoğlu (0.535.576 21 11)

ISSN 1307 - 4628
YEREL SÜRELİ YAYINDIR
AYDA BİR YAYINLANIR

Kaderin sınıfsal tahlili

D Grubu'nun sergisi (1933) bir hayli patırtı gürültü kopardı. Gruptaki arkadaşlardan bazıları Paris'ten dönmüşlerdi. Ya André Lhote'un ya da Fernand Léger'nin öğrencileriydi. Bir tek ben vardım biraz dışardan olan. Aslında biraz da değil, tümüyle. Akademik bir eğitimden geçmemiştim. O ressamların atölyelerine uğramamıştım. Doğrusu o kübizm ve kübizm sonrası akımlara da pek fazla eğilimim yoktu. Bir yandan Türk minyatürleri, öte yandan Bizans sanatı, bu arada hakkını yemiyeyim, halkın hayal sahnesinin bir uzantısı olan esrar tekkelerinden geliyordum ben.

Kendi kaleminden Abidin Dino

O sıralar yalnızca yüzüyordum. Yüzerek Boğaz'ı Avrupa'dan Asya'ya geçiyordum. Sonra da Asya'dan Avrupa'ya. Toplumun içinde de öyle. Orada da yüzüyordum. Sonsuz bir merakla... Sonra adım biraz duyulmaya başladığında, daha değişik çevrelere girmeye başladım. Orada da ilgi çekici insanlar tanıdım... Ama onların arasında biri vardı ki, benim için odak noktası oydu. O da Nâzım'dı. Uzun boylu, sarışın, mavi gözlü, o da benim gibi sürekli olarak hareket halinde. O da benim gibi günlük ekmeğini kazanmak için ufak tefek işler yapmakta. Ama olağanüstü güzellikte şiirler yazmış biri. İlk kez bir kitabını yayınlıyor o sıralarda. Ve ben yanılmıyorsam, onun bir kitabını (Sesini Kaybeden Şehir) resimleyen ilk ressamım.

Hava gün geçtikçe ağırlaşıyordu Rusya'da. Önünde sonunda orada bir yabancıydım ve birtakım sanatçıların dostuydum. Bunlardan bir çoğu ortadan kaybolmuştu. Orada kalmam hem kendim hem çevrem için tehlikeli olabilirdi. Sovyetler Birliği'nden böylece ayrılmaya karar verdim.
Ve 1938 yılında kendimi Paris'te buldum.

Özellikle Tristan Tzara, deyim yerindeyse, beni kanatları altına aldı. Tzara, müthiş merakları olan bir insandı. Doğu, özellikle de Türkiye ve Türk sanatı konusunda bir bilgi kaynağı olarak görüyordu beni. Ona, o sıralar hapiste olan Nâzım üzerine bilgiler veriyor, Nâzım'ın şiirlerini çeviriyordum. Öte yandan üç yıl Sovyetler Birliği'nde, hem de o çalkantılı dönemde yaşamış bir insandım. Bu da çok ilgilendiriyordu kendisini.

Çok ünlü kişilerle birlikteydim, ama cebim hep delikti. Örneğin, gene o sıralarda, Cocteau ile tanışmıştım. Cocteau da herhalde Sovyetler'deki deneyimlerim dolayısıyla Kral Oidipus filmi için dekorlar yapabileceğimi düşünmüştü.

Gertrud Stein'la birlikte çalıştık. Söz konusu, yazmakta olduğu yeni bir Faust'tu. Sonunda Stein bu yapıta "Dr. Faustus Lights The Lights" adını verdi. Çok garip, aramızda bir oyundu sanki. Gertrude Stein bana yazmış olduğu bir parçayı okuyordu. Ben de bu metinden yola çıkarak bir şeyler çiziyordum. Sonra o benim çizmiş olduğum şeye bakıyor, kimi zaman, desenden etkilenip metnini değiştiriyordu.

Benim o ünlü parmak desenlerim para getiriyordu. Öylesine ki benim bir tür özel kartım olmuştu. Örneğin Picasso bu desenlerimi çok beğeniyordu. Bir gün, bana öyle bir şey söyledi ki, burada bunu tekrar etmekten doğrusu utanıyorum. "Şöyle doğru dürüst el deseni çizmeyi bilen, bir sen varsın, bir de ben" demişti.

Birkaç ressam arkadaşla birlikte Liman Grubu'nu kurmuştuk. Limanda çalışanların arasına katılmak, onları, yani denizcileri, doklarda çalışanları, deniz işçilerini, balıkçıları çizip boyamak, tuallerimizde yaşatmak istiyorduk. "Modellerimizle" kısa sürede kaynaşıp dost olduk. Yapıtlarımızı sergilediğimiz mekânın girişine bir balıkçı ağı gerdik. İlk sergimizin açılışını balıkçılar yaptı. Ellerinde balıkçı bıçakları, sırtlarında sarı muşambaları, ayaklarında çamurlu çizmeleri... Liman Grubu bir ekolü, bir akımı oluşturmuyordu. Biraraya gelmiş ressamlardık.

Palet kahvesinde Sakıp Sabancı'yla tanışmadan 40 yıl önce, babası Hacı Ömer'le rastlaşır konuşurduk Adana'da. Adana'da "ikamete memurdum" (hayatımın tek memuriyeti). Hacı Ömer'se malaryadan, trahom ve sefaletten kırılan bir bölgede kapitalizmin ilk aşamalarını zorluyordu toz toprak içinde. Irgatların, fakir köylülerin, esnafın oturduğu kahvelerde "Hacomar"la (ona öyle denirdi Adana'da) yan yana nargile guruldattığımız olurdu kimi gün. Adana böyleydi, içiçeydi insanlar. Sağcısı, solcusu, ırgatı, patronu, ataerkil bir ilişki içinde çekişip duruyordu. Sakıp Sabancı'nın "İşte Hayatım" kitabı bence sosyologlar, ekonomi uzmanları, hatta romancılar için çok ilginç bir başvuru kitabı niteliğinde. Hacı Ömer'in ölüm döşeğinde bir sözü var ki bu kitapta, ancak büyük bir romanda eşine rastlanabilir, şiir gibi bir şey: "Koştuk, seyirttik, vurduk, kırdık, pişirdik, şişirdik –hepsi boş– işte elimizde..." demiş, iki elini zorlukla açmış. Başını öbür yana çevirmiş.
Kaderin sınıfsal tahlilini hepimizden iyi yapmış merhum Hacı Ömer!

Kendi Kaleminden Abidin Dino'nun Yaşam Öyküsü ("Abidin Dino - Bir Dünya" sergisi kataloğundan)

Hay bin Shakespeare! **SÜREYYYA EVREN**, Kanlar Ülkesinde Karnaval

Atatürk yaşasaydı... Bugün herkes dans ederdi. **MELİH AŞIK** *(Milliyet'teki köşesinden)*

Döndü durdu aklımda bütün gece:
Umarım Bülent yanılmamıştır,
"Her siyahın bir beyazı,
gecelerin gündüzü de vardır."
RONİ MARGULİES

Sen tuttun: / "Doğal akışına bırakalım aşkı" dedin / ve aşk bıraktı seni doğallıkla
MEHMET YAŞIN

Kulak delinir. Bayrak bulunur. *(Bodrum'da, hediyelik eşya dükkânının vitrininden)*

Bir gün herkes Karacaahmetli olacak.
(Karacaahmet Spor Kulübü Derneği lokalinde duvar yazısı)

Sigara olmasaydı, 20. yüzyılda hayranlık duyduğumuz sanat eserlerinin hiçbiri olmazdı. Bence sigara içmeyenlerin, sigara içenler tarafından üretilmiş eserleri satın alması yasaklanmalı. **JOE STRUMMER**

WHITE STRIPES yeni single'ı "Conquest"in b-yüzü parçaları için **BECK** ile oturma odasında bir araya geldi. Single'ın siyah, beyaz ve kırmızı basılacak üç versiyonu için piyano eşliğinde üç şarkı kaydeden ("It's My Fault For Being Famous", "Honey, We Can't Afford To Look This Cheap", "Cash Grab Complications On The Matter") müzisyenler her single'ı Sloth, Bianca Rosa ve Perdador gibi efsanevi matadorların kartlarıyla süsleyecekler. Ayrıca Jack White Amerikan sinemalarında bu ay gösterime girecek, Jake Kasdan filmi "Walk Hard: The Dewey Cox Story"de Elvis Presley rolünde gözükecek.

HOT CHIP'in on üç parçadan oluşan üçüncü stüdyo kaydı şubat başında "Made in the Dark" adıyla yayınlanacak.

Göğüs kanserini ucuz atlatan **SHERYL CROW,** 2005 tarihli "Wildflower"ı izleyecek yeni albümü "Detours"u şubat başında çıkarıyor. İlk single olarak seçtiği Dylan'vari "Shine Over Bayblon"u iTunes üzerinden yayınlayan Crow, kayıtlarını Nashville'deki çiftliğinde yaptığı albümüne oğluna ithafen yazdığı "Lullaby for Wyatt" adındaki şarkıyı da koymuş.

GARY NUMAN 1978 tarihli ilk single'ı "That's Too Bad" ile ilk albümü "Tubeway Army"nin yıldönümünü bir İngiltere turnesiyle kutlayacak. Bu sene 50 yaşına girecek sanatçı, konserlerinde '79' tarihli unutulmaz albümü "Replicas"ı baştan sona yorumlamayı da düşünüyormuş.

Genç İngiliz post-punk ekibi **YOUNG KNIVES**'ın 2008 Martında çıkacak ikinci albümünün adı "Super Abundance" olacak.

İyi aktör, yönetmen ve müzisyen olsa da, ırkçı ve cinsiyetçi tutumlarıyla tepki çeken, web sitesi üzerinden sperm dağıtmak, Paris Hilton hastası olduğunu ilan etmek gibi egzantrik işler yapan Vincent Gallo, Hole'un eski gitaristi Eric Erlandson ile **RRIICCEE** adında bir grup kurdu.

PIXIES tribute albümü çıktı. "Dig For Fire"da punk rock ekibinin şarkılarını yorumlayanlar arasında The Rosebuds, Dylan in the Movies, OK Go, Mogwai gibi isimler var.

KARATREN: LES RITA MITSOUKO BİR KİŞİ KALDI

Şu feleğin işine bak: Fransızları seneler boyu kanserden ölmüş bir kadına yaktıkları ağıtla dansettiren Les Rita Mitsouko, acı bir haberle hayranlarını yasa boğdu. Fred Chichin, 53 yaşında, vücudunu son iki ayda hızla ele geçiren kansere yenilerek, 28 Kasım'da hayata veda etti... 1984 tarihli "Marcia Baila" adlı latino-disko-rock, ikilinin en büyük hitiydi. Şarkıdaki Marcia Moretto, Arjantinli ünlü bir dansçı, aynı zamanda ikilinin kadın tarafı Catherine Ringer'nin hocasıydı. Kanser onu toprağa gönderdi, ama Rita Mitsouko'nun şarkısıyla anısı hep yaşadı. Bugüne kadar onca fotoğrafını, onca klibini gördüğümüz Fred Chichin de, galiba en çok "Marcia Baila" klibindeki görüntüsüyle kalacak hafızamızda: Elindeki inek çanını tokmaklayıp duran, feci serinkanlı, gangster kılıklı tuhaf bir adam.

Fred Chichin 1954 yılında, İtalyan komünist bir ailenin çocuğu olarak Paris yakınında doğdu. İlk gençliğinde kendini bohem hayata savurdu. Fassbinder, Gazoline gibi grupların ardından 1979'da tanıştığı hayat arkadaşı Catherine'le Les Rita Mitsouko'yu kurdu. Fransız müziğinin gözlerini en uzağa diken, zihnini en açık tutan ekibi oldular; funk, şanson, elektro, dünya müziği, rock, disko demeden, her alandan unutulmaz nağmeler derlediler. Fred, hep en basiti, en sadeyi kollayan bir gitar virtüözüydü, kimi mizahi, kimi gerçekçi, her zaman şiirsel Rita Mitsouko şarkılarının müzikal beyniydi. Fred'in Hepatit C rahatsızlığı nedeniyle birkaç sene kendini rölantiye alan ikili, 2007 içinde "Variety" adlı albümü ve "The Eye" adlı EP'yi yayınladı: Albümdeki şarkılardan "Terminal Beauty" (Serj Tankian'la düet) mankenler dünyası ve anoreksi, "La Berceuse" ise kanser hakkındaydı.

DOVES Massive Attack prodüktörü Dan Austin ile yeni albüm üzerine çalışmalarını sürdürüyor. **SIGUR RÓS** ise 2008 sonunda çıkacak LP'si için Flood'la Reykjavik'te mesaide.

LADYTRON 2005 tarihli "Witching Hour"u takip edecek yeni albümünü mayıs ayı içinde çıkaracak.

MY BLOODY VALENTINE'ın gelecek yaz Londra, Manchester ve Glasgow'da vereceği üç konserle tekrar bir araya geleceği ve yıl sonunda bir de albüm çıkaracağı kesinleşti. Büyük ihtimalle 25-27 Nisan'da yapılacak Coachella Festivali'nde de sahne alacak ekip, son stüdyo kaydı "Loveless"ı 1991'de çıkarmış, 1992'de son konserini verip 1995'de resmen dağılmıştı.

Art Brut'nün lideri Eddie Argos, Black Box Recorder ile bir araya gelerek **THE BLACK ARTS** adında bir proje grubu kurdu. Ekibin ilk işi de bir Noel single'ı çıkarmak oldu. "Christmas Number One" Aralıkta dijital ortamda yayınlanacak.

ROSANNE CASH iyi huylu bir tümör yüzünden beyin ameliyatı olmak üzere, konser ve albüm çalışmalarına ara verdi.

Elektro müzik ikilisi **GOLDFRAPP**'in dördüncü stüdyo kaydı "Seventh Tree" şubat sonu Mute etiketiyle yayınlanıyor. "Seventh Tree" grubun son albümü "Supernature"dan tamamıyla farklı tatlar içeriyormuş.

TAPES'N TAPES, Flaming Lips ve Sleater-Kinney prodüktörü Dave Fridmann eşliğinde çalıştığı yeni albüm kayıtlarını tamamladı. Plağın ismi şimdilik belirsiz.

Bu sene BBC'nin Folk Ödüllerinde yaşam boyu başarı ödülü alan İngiliz folk rock grubu **PENTANGLE** "double" albümleri "Sweet Child"ın 40. yılını doldurması şerefine tek bir konser için haziran sonu gibi yeniden bir araya gelecek.

Kanadalı alternatif rock grubu **BILLY TALENT** Londra, Düsseldorf ve MTV'nin Rock-am-Ring programından kotardıkları üç disklik bir konser DVD'si bastı, adı "Deluxe Live".

THE LEMONHEADS bir albüm çıkaracak kadar şarkı yazmış. Yeni albüm nisana hazır olacak gibi gözüküyormuş.

Yeni **B-52's** albümü ile ilgili son detaylar da belli oldu. "Funplex" şubat sonu çıkacak, "Pump" adındaki şarkı ile açılıp, "Keep This Party Going"le sona erecek.

"Irina Palm"deki rolüyle Norveç Film Festivali'nde Liv Ullman ödülünü alan **MARIANNE FAITHFULL,** aynı rolle Avrupa Film Ödülleri'ne en iyi aktris dalında aday oldu. Yarışmanın sonuçları 1 Aralık'ta Berlin'de açıklanacak.

7 Ekim rakamlarına göre yeni **RADIOHEAD** albümünü indirenlerin %38'i "In Rainbows" için herhangi bir ücret ödememiş. Albüme ödenen fiyat ortalama 2.22 pound olmuş. Amerikalılar ise 3.85 pound ortalama ile en cömert dinleyiciler olmuşlar. Bu arada grubun ilk 6 albümü paketlenip aralıkta piyasaya çıkıyor. Box-set hazırlık sürecinin grupla plak firması EMI'ın arasını epeyce soğuttuğu gelen dedikodular arasında.

Kısa filmciler toplanıyor!

Akbank
4. KısaFilm
Festivali
03>13Aralık07

film

Bilgi için
> 0212 252 35 00 - 01
> www.akbankkisafilm.com
www.akbanksanat.com

AKBANK
SANAT
BEYOĞLU

Oğlu işkencede öldürülen adam, "Devletimiz şöyle iyidir, böyle şahanedir" demecini verdikten sonra, kameralar kapatılınca "Baba ne diyorsun sen allahaşkına" diye soranlara şu cevabı vermiş: "Ha o benim resmî görüşümdür". *(Ümit Kıvanç'ın Taraf'taki köşesinden)*

Lise yıllarımızdan anımsadığımız bir şarkı rüzgâra karışıyor, gaipten bir ses gibi:
Bir gün belki hayattan, geçmişteki günlerden...
RONİ MARGULİES

Kızmış bu vapur
Öyle dik dik kesiyor
Kış akşamını
PELİN ÖZER

Hey zavallı balık, diyor, ağzın var, dilin yok. Gözün var, saçın yok. Pulun var, paran yok. Canın, kanın var, anın şanın yok. Tutulursun metelik etmezsin. Tutulmazsın küfür yersin. Sen Allah'ın dilsiz mahluku, sen olmasan bütün kış ben ne yerim! **SAİT FAİK**, Lüzumsuz Adam

New York punk'ının mabedi **CBGB** kulübünden boşalan yer, bir erkek giyim mağazasına dönüşüyor. Mekânın yeni sahibi John Varvatos, mağazanın CBGB ruhuna saygıda kusur etmeyeceğini, hatta içeride konserler gerçekleştirileceğini söylemiş.

MOBY, www.mobygratis.com adındaki web sitesinde bazı kayıtlarını sinema öğrencilerinin ve bağımsız filmcilerin kullanımına açtı. Sinema sektöründeki arkadaşlarının film müzikleri için plak firmaları ile anlaşmanın zorluklarından yakınmaları üzerine bu kararı alan Moby, parçalar için ücret talep etmiyor, ancak dağıtıma giren işlerden gelecek paraya da hayır demiyor.

Yeni **THE MAGNETIC FIELDS** albümü "Distortions" ocakta çıkıyor.

Yönetmenliğini Paul Crowder'ın üstlendiği "Amazing Journey: The Story Of The Who" adındaki **THE WHO** belgeselinin ilk gösterimi Londra'da yapıldı. Ayrıca grup, 24 sene sonra çıkardıkları 2006 tarihli ilk stüdyo kaydı "Endless Wire"dan sonra hız kesmedi, şimdiden yeni bir uzunçalar üzerinde çalışmaya başladı.

STEPHEN MALKMUS'un yeni solo albümü "Real Emotional Trash" martta piyasada olacak.

LOU REED "Nanking" adlı belgesel için "Gravity" ve "Safety Zone" adında iki yepyeni şarkı yazdı. Woody Harrelson, Mariel Hemingway ve Stephen Dorff gibi ünlü oyuncuların da sesleriyle katkıda bulundukları belgesel film, 2. Dünya Savaşı'nın ilk günlerinde meydana gelen, Çin topraklarında bulunan Nanking'deki Japon işgalini anlatıyor.

SIMPLY RED dağıldı. Bugüne kadar sattığı 50 milyon plakla ticari anlamda en başarılı İngiliz gruplarından biri olan pop rock ekibinin solisti Mick Hucknall artık yoluna yalnız devam edecek.

Geçtiğimiz günlerde yeni albümü "Overpowered"ı çıkaran Moloko şarkıcısı **ROISIN MURPHY** Moskova'da bir kulüpte verdiği konser sırasında kafasını çarparak gözünden yaralandı, turnesine ara verdi.

BLOC PARTY, THE CURE, THE SHINS, ANIMAL COLLECTIVE, BRIGHT EYES, SPOON ve daha pek çok ünlü isim bir araya geldi ve "Causes 1" adında toplama bir plak çıkardı. Albümün geliri Sınır Tanımayan Doktorlar, Human Rights Watch ve Oxfam örgütlerine gidecek.

MICHAEL JACKSON 2008'de çıkacak yeni albümüne **KANYE WEST** ve Black Eyed Peas'den **WILL.I.AM**'i de davet etti.

PAUL MCCARTNEY Channel 4'da yayınlanan bir programda, bir zamanlar kızının isteği üzerine **THOM YORKE**'a düet teklifinde bulunduğunu, Yorke'un ise sadece grubu ve kendine ait müzikler üzerinde çalışırken mutlu olduğunu söyleyerek teklifini geri çevirdiğini açıkladı.

THE CRIBS 2008'e bir EP ile girecek. Genç grubun yanında ismi henüz açıklanmayan bir de önemli misafiri olacakmış.

Daha önce de şiirleri basılan Sonic Youth'dan **LEE RANALDO** "Hello From the American Desert" adıyla 1000 adet basılan yeni bir şiir kitabı daha çıkardı. Kitabın grafik işlerini Meat Puppets gitaristi Curt Kirkwood yaptı.

BILLY BRAGG'den nihayet bir albüm geliyor. Martta çıkacak "Mr Love & Justice"in açılışını yapan "I Keep Faith"de mikrofonda Robert Wyatt olacak. Ayrıca Billy Bragg'in alter-egosunu temsil eden Johnny Clash'in iki single'ı "Old Clash Fan Fight Song" ve "The Big Lie" sanatçının web sitesinde indirilmeyi bekliyor. Siteden edindiğimiz bilgiye göre Philosophy Football **JOE STRUMMER**'ın ölümünün beşinci yılı nedeniyle "Clash Kültürü Noel Partisi" adı altında 21 Aralık'ta Londra'da bir parti verecek.

COLDPLAY'in Brian Eno eşliğinde çalıştığı yeni albümü tamamlandı. Bu arada daha önce albümde yer alacağı açıklanan "Lost", "Cemeteries of London", "Violet Hill", "Poppy Fields", "42", "Yes!", "Leftrightleftrightleft" ve "Rainy Day" gibi parçalara iki şarkı daha eklendi, "Famous Old Painters" ile "Glass of Water".

KATE BUSH, başrollerini Nicole Kidman ve Daniel Craig'in paylaştığı "The Golden Compass" için bir şarkı yazdı. "Lyra"yı bu aybaşında Türkiye'de de gösterime girecek filmin en sonunda dinleyeceğiz.

Son albümü "Graduation"da **MOS DEF**'i ağırlayan **KANYE WEST**'ten iade-i ziyaret. Kanye West Most Def'in yeni albümündeki bazı parçaların prodüktörlüğünü üstlenecek.

WEEZER'ın altıncı albümü "Tout Ensemble" nisanda piyasada olacak.

Stone Temple Pilots ve Velvet Revolver şarkıcısı **SCOTT WEILAND** otobiyografisini yazacak. Özellikle uyuşturucu bağımlılığıyla ilgili pek çok anısı bulunan Weiland'a, Marvin Gaye, Aretha Franklin, Ray Charles gibi isimlere anılarını yazmalarında yardımcı olan, ünlü Gaye şarkısı "Sexual Healing"in söz yazarı David Ritz el verecek.

Dedikodular doğruysa, **SPARKS** mayıs ayında Londra'da, "21 Albums, 21 Shows" adı altında her gece ayrı albümünü icra edeceği bir dizi konser verecek.

Radiohead'den **JONNY GREENWOOD** ikinci solo albümünü bu ay içinde çıkaracak, "There Will Be Moon" da ilk albümü "Bodysongs" gibi bir soundtrack. Greenwood bu sefer özellikle "Manolya" ile ünlenen Paul Thomas Anderson'un Upton Sinclair romanı "Oil!"den uyarladığı ve Daniel Day Lewis'li film için yapmış kayıtları.

SNOOP DOGG yeni albümü "Ego Trippin"i martta çıkarıyor. Rapçinin albümden seçtiği ilk single "Sensual Seduction" olacak.

STEPHEN MALKMUS yeni albümüne "Real Emotional Trash" adını verdi. Malkmus, Mart'ta yayınlanacak albümü, grupu The Jicks'le kaydetti.

TÜLAY GERMAN HAZİNELERİ

Kalan Müzik vaktiyle "Yunus'tan Nâzım'a" ve "Burçak Tarlası" albümlerini yayınlayarak, yıllardır Fransa'da yaşayan ve oralarda Tulaï adıyla tanınan Tülay German'ı yeni kuşakla tanıştırmıştı. Şimdi yine Kalan etiketiyle, '60'lı ve '70'li yıllarda sanatçının yabancı dilde yayınlanmış plaklarından, ev kayıtlarından, galalardaki, radyo ve televizyon programlarındaki bantlarından mürekkep enfes bir albüm huzurlarımızda: "Sound Of Love". Seslendirdiği parçalar arasında"Summertime", "Kumbaya" da var; bizden söylemesi "Antonio Vargas Heredia"ya dikkat!.. Tülay German demek tarih demek: Albüm kitapçığına şöyle bir dalıp Charles Aznavour, Paco Ibañez, Charles Mingus, İlhan Mimaroğlu, Lorca, Sidney Bechet, Janis Joplin, Nelson Mandela adlarını onun adının yanında görmek ne güzel... Keşke 1987'de sahnelere veda etmeseydi de, mesela bu albüme de emeği geçen Şevket Uğurluer'in TV8'deki "Anılarla Müzik" programında bir kerecik olsun arz-ı endam etseydi.

Şehir birbiri üzerine yığılmış kat kat evler, ışıklar, karyolalar, örtüler, sofralar, bardaklar, kadehler, pırlantalar, alıntılar içinde korkunç bir hazine, canlı bir hazine gibi kapaklarını kaldırmış; muazzam şey! Korkutuyor insanı... Bir adam sokakta cüzdanını çıkartıyor: Elli liralıklar, beş yüzlükler... Nasıl kazanılır, nasıl cüzdana bu kadar para yığılır? **SAİT FAİK**, Lüzumsuz Adam

8 Aralık'ta, saat 12.00'de, Kadıköy İskele meydanında "tüm dünyayla aynı anda" **Küresel Isınmayı Durdurun** mitingindeyiz.

EKŞİ SÖZLÜK'TEN ÜÇ AMY WINEHOUSE YORUMU

- uluslararası müzik platformunun yıldız tilbe'si. *(zippididuda)*
- hürriyet gazetesinin kendisiyle ne alıp veremediğini bilmediğim şarkıcı hatun. ne zaman gazetenin sitesine girsem, hakkında "işte kokain onu bu hale getirdi", "sahnede eriyip gitti", "seyircilerin gözü önünde çöktü" gibi başlıklarla, üzerine tıkladığınızda birbiriyle alakasız 20-30 fotoğrafın olduğu şeylerle (haber demeye dilim varmıyor) karşılaştığım kişi. *(meerschweinchen)*
- hangi resmine baksam ayağında mutlaka aynı ayakkabı olan kadın. kokaine para var, ama ayakkabıya yok. samimiyet mi bu ahlaksızlar. *(trista)*

PETE DOHERTY'nin sessiz sedasız stüdyoya girdiği ve yeni solo albümünde yer almak üzere 12 şarkının kaydını tamamladığı ortaya çıktı. Albümün prodüktörü Jake Fior'ın NME'ye verdiği demece göre, "Albümdeki şarkılar Babyshambles'ınkilere kıyasla daha içedönük ve yavaş. Pete bu albümde kişisel öykülerden ziyade evrensele yönelmiş".

Queen'in astrofizikçi gitaristi **BRIAN MAY,** Liverpool'un John Moores Üniversitesi'ne rektör olarak atandı. Görevi eski Britanya Başbakanı Tony Blair'in eşi Cherie Booth'dan devralan 60 yaşındaki May, geçen yıl bir meslektaşıyla birlikte "Bang! Evrenin Eksiksiz Tarihi" adlı bilimsel araştırmasını yayınlanmıştı.

Avustralya'da liberalleri bozguna uğratan İşçi Partisi'nin lideri Kevin Rudd, yeni kabineye Midnight Oil topluluğunun solisti **PETER GARRETT**'i çevre, gelenek ve sanat bakanı olarak aldı. 2004 seçimlerinde milletvekili olan ve son seçimlerde bunu yineleyen Garrett kampanya sırasında düzenlediği konserlerle İşçi Partisi'nin zaferine büyük katkıda bulunmuştu. Rudd, hükümetin ilk icraatının Irak'taki birlikleri geri çekmek olacağını ve Kyoto Protokolü'nü imzalayacaklarını açıkladı.

SHANTEL BİZİ DİSKOYA GÖTÜR

Şimdiye kadar Bucovina Club projesi kapsamında "Shantel beni baştan yarat" diyen Balkan şarkılarına yaptığı yerinde müdahalelerle ve yayınladığı toplama albümleriyle baştacı ettiğimiz Alman prodüktör Stefan Hante bu sefer kendini yazmış, bestelemiş, çalmış. "Disko Partizani", dillerin ve kültürlerin birbirine kenetlendiği melez, kırık, kendi tabiriyle "piç" bir albüm. Siz herhangi bir Beyoğlu barında, herhangi bir gece "Koupes"le, "Figa Ki Ase Me"yle, albüme adını veren "Disko Partizani"yle göbek atarken, bilin ki şu küçük dünyanın herhangi bir şehrinde de, aynı anda, aynı şarkıyla hoplayan, zıplayan kardeşleriniz var.

BONNIE 'PRINCE' BILLY sekiz şarkılık bir cover albüm yayınladı. Will Oldham "Ask Forgiveness" adlı albümde yorumlamak için Phil Ochs, Merle Haggard, Mickey Newbury, Danzig, R. Kelly ve Björk gibi enteresan seçimler yapmış.

BOB DYLAN 1963 tarihli klasiği "A Hard Rain's A-Gonna Fall"u 2008'de Zaragoza'da yapılacak "su ve sürdürülebilir gelişme" temalı Expo fuarı için yeniden kaydedecek. Beş milyon kişinin ziyaret edeceği düşünülen fuarda, Dylan'ın şarkının İspanyolca versiyonu seslendirmesi için seçtiği grupsa **AMARAL** olmuş.

BILLY JOEL bu ayın başında "Chrismas In Fallujah" adlı bir single yayınladı. Fakat şarkıyı seslendiren kendisi değil, Long Island'dan genç bir ses, Cass Dillon.

SANTANA kadim dostlarından oluşan bir trioyla beraber "The Father, Son And Holly Ghost" adındaki üç CD'lik bir albümle yine sahalarda. Kendi sözleriyle "sayısız ilham perisini yansıtacak albüm", John Coltrane, Bob Marley, Marvin Gaye ve Paco de Lucia'nın izinden yol alacak.

PORTISHEAD on yılı aşkın sürenin ardından aralık ayı içinde sahnelere döneceğini duyurdu.

NICK CAVE & THE BAD SEEDS 14. stüdyo albümünü mart ayında yayınlamayı planlıyor. Albümün adı "Dig, Lazarus, Dig!!!"

MANIC STREET PREACHERS'ın hayranlarına noel hediyesi yeni bir şarkı. "The Ghost Of Christmas" grubun web sitesinden bilabedel indirilebiliyor.

İngiltere, ABD ve Türkiye'deki üniversite öğrencilerine burs veren Ahmet Ertegün Eğitim Vakfı yararına birleşerek, 10 Aralık'ta Londra'daki O2 Arena'da sahne alacak **LED ZEPPELIN**'in konser biletlerinden biri 83 bin pound gibi rekor bir fiyata satıldı. Led Zeppelin üyeleri, 2008'de bir turne yapmaya da ikna edildi. Alt grup olaraksa The Cult seçildi.

Damon Albarn'ın The Good, The Bad & The Queen İstanbul konseri gününde Roll okurlarına bizzat duyurduğu **ABDEL HADI EL HALO & THE EL GUSTO ORCHESTRA OF ALGIERS**'in kendi adını taşıyan albümü, Honest Jon etiketiyle yayınladı...

Razorlight'tan **JOHNNY BORRELL**, "The Meat Trade" filminde rol alacak. Filmin senaristi Irvine Welsh, yönetmeni Antonia Bird.

YAŞAR BÜYÜKANIT'IN YAYINLANMAMIŞ HATIRATI
TSK REALİTESİ

DTP BAŞKANI NURETTİN DEMİRTAŞ
BİR AYAĞI FRENDE OLANIN ÖBÜR AYAĞI GAZDADIR

HAFRİYAT'IN "ALLAH KORKUSU" SERGİSİ
LİNÇ KORKUSU, POLİS KORKUSU, SUSKUNLUK KORKUSU

SLAVOJ ZİZEK
İSTANBUL KONUŞMASI VE "TÜRK MARŞI"NIN TAM METNİ

MEHMET YAŞIN
HER HATIRA BİR SEÇİMDİR

HELİM YÛSİV
BİR KÜRT İÇİN GÜZEL ÜLKE YOK

KARATREN
NORMAN MAILER

sayı 78

Abonelik: expressroll@gmail.com

babylon

BABYLON TURNS ISTANBUL ON

aralık/dec/07

12

babylon.com.tr

Nublu presents:

Love Trio in dub w/ U-Roy

8 Aralık Cumartesi/23:00

Garanti CAZ yeşil

12-13 Aralık Çarşamba/21:30

GWYNETH HERBERT

Babylon Juke Box

11 Aralık Salı/22:00

NOKIA Nseries

The National

7 Aralık Cuma/23:00

21 Aralık Cuma/23:00

UFFIE & DJ FEADZ

RADIO OXI-GEN FM 96 ISTANBUL

Radio Oxi-gen FM 96 presents "The Ultimate Selection" feat. Rainer Trüby

1 Aralık Cumartesi/22:00

ARKIN ALLEN VS. KREŞ

14 Aralık Cuma/23:00

Selim Sesler

26 Aralık Çarşamba/21:30

ARKIN ALLEN VS. CEZA

6 Aralık Perş/21:30

28 Aralık Cuma/22:00

Doritos

Shantel

the Miller way MAKE IT EASY

of montreal

15 Aralık Cumartesi/23:00

burn

No Compromise Club with Fatih Akın 29 Aralık Cumartesi/23:00

control_alt_delete 4 Aralık Salı/21:00

gayhane house of halay 5 Aralık Çarşamba/21:00

BABAZULA

22 Aralık Cumartesi/23:00

Hayko Cepkin

27 Aralık Perşembe/21:30

bant CONVERSE

Piano Magic

19 Aralık Çarşamba/21:30

Oldies But Goldies

31 Aralık Pazartesi/22:30

"Açık Radyo." 94.9 · DIGITURK · Doritos · Radikal · RADIO OXI-GEN FM 96 ISTANBUL · TURKCELL · Wall

BERNARD ALLISON

Bu yıl 18. yaşını kutlayan Efes Pilsen Blues Festivali'nin assolisti Bernard Allison... 1997'de kaybettiğimiz babasından, Luther Allison'dan devraldığı blues mirasını yer yer hard rock'a göz kırpmaktan kaçınmadan yarınlara aktarıyor. Aralıkta İzmir, Çanakkale, Kocaeli, İstanbul ve Tekirdağ'da sahne alıp 20 şehirlik turunu tamamlayacak olan Allison'la, Anadolu yollarında konuştuk...

BABADAN OĞULA

En sevdiğiniz beş blues albümü hangileri?

Bernard Allison: Luther Allison'dan "Live In Paris", Freddie King'ten "Burglar", James Cotton'dan "Live At Biddy Mulligan's", Stevie Ray Vaughan'dan "Texas Flood" ve Buddy Guy'dan "Stone Crazy."

Babanızın "Luther Allison Live in Paris" kayıtlarını bu kadar özel kılan nedir?

Babamın buna benzer stüdyo ve konser kayıtlarını bana gönderdiği zamanlarda ortaokul öğrencisiydim. Bence bu albümdeki şarkı seçkisi, vokali ve gitarının tonu bütün albümlerinin içindeki en iyisidir.

Luther Allison gibi bir blues efsanesinin oğlu olarak dünyaya geldiniz. Blues'u genlerinizde taşıyorsunuz. Blues'un hayatınızdaki varlığını ilk ne zaman farkettiniz?

Beş-altı yaşlarında ufak bir velet olarak milletin bacaklarının arasından babamın konserlerini izlerdim, o zaman ne olmak istediğime karar verdim. Babam kendi yolumu kendim çizeyim istiyordu, babam idolümdü. Evde her türlü müziği dinliyorduk. Aslında beni müzikten uzak tutmaya çalıştı, bir beysbol oyuncusu olmamı istiyordu. Kendisinin de en büyük hayali beysbol oyuncusu olmakmış. Bir ara oynadım, bana göre olmadığını anladım ve basketbola geçtim. Kardeşim Luther Jr. beysbol oynuyordu, yıldız takımla ABD'yi temsilen Küba'ya gitmişti.

Müziğe başladıktan sonra babanızın müziğinize etkisi ne oldu?

İlk yıllarda beni babamla kıyaslamaya çalıştılar. Evet, içimde her zaman babamdan bir şey taşıyorum, ama biz iki farklı şarkıcı ve gitaristiz. Onun bestelerini çalsam da kendi tarzımla çalıyorum. Zaman zaman ürküyorum, sahnede sesim bazen aynı babamınki gibi çıkıveriyor. *(gülüyor)* Oralarda bir yerlerde beni izliyor olduğunu biliyorum. Bazılarının çıkıp, babanın adımlarını takip et, demesinden hoşlanmıyorum, çünkü attığım kendi adımlarım, o da bana bunu öğretti zaten. Ben onun adımlarının yanından yürüyorum.

Şu anda birlikte çaldığınız grup tipik bir blues grubuna benzemiyor.

Başçı Jassen'la (Wilber) yedi yıldır birlikte çalışıyoruz. Hard rock'çuydu, neredeyse hiç blues bilmiyordu. Klavyeci Rusty'yle (Hall) geçen eylülden beri çalışıyoruz, ama liseden arkadaşız. Davulcu Mario'yla (Dawson) bu yılın başında bir araya geldik, hiphop ve gospel geleneğinden geliyor. İşin aslı, bir blues davulcusu aramıyordum, çünkü blues'a birebir sadık bir grup değiliz, bizi dengeleyecek birine ihtiyacımız vardı.

Hendrix olmak isteyen bir sürü insan var. Kimse olamazsın, birilerinden parçalar alarak kendin olursun. Sırtına Prince giysileri geçirip makyaj yapsan Prince olabilir misin?

Hepimiz genciz, ama elbette blues ruhuna sahibiz, tıpkı Rolling Stones gibi... Ayrıca gitarist Michael Goldsmith var, Motörhead, Manowar ve Rammstein takılıyor. Belki ilerde çıkıp "Bernard Allison'la Motörhead'i harmanlayacağım" diyecek. *(gülüyor)* Hiphop'çu çocuklar da bugün blues'a dönüyor mesela. Harika!

Babanız birçok efsaneyle birlikte çalıştı. Size anlattığı unutulmaz hikâyeler var mı?

Bir sürü hikâye var, zaten günlük tutuyordu, artık hepsi bende. Bir gün babamla ilgili bir film yapmak istiyorum. Babam Morgan Freeman'a çok benziyordu, Morgan çok iyi canlandırır onu.

Blues bir gün yine eski günlerdeki gibi popüler olabilecek mi sizce?

Kendini adamış bir müzisyen olarak bugünden yarına bir stara dönüşmek istemem. Ortalıkta gezinip güzel insanlarla tanışmayı seviyorum. Blues dediğin şeyin temeli, güzel insanlardan ötesi değildir. Büyük bir aileden ve asla ölmeyecek bir müzik türünden bahsediyoruz. Babamın ölümünden sonra bayağı geriledi, ama Jonny Lang gibileri blues'u diriltmeye çalışıyor. Gençler bu işi sürdürecek. Tamam, belki bu işten ekmek yiyemiyorum, mesela ABD'deki blues kulüplerinin çoğu kapandı, ağırlık festivallerde, onlar da pek para ödemek istemiyor. MTV gibi televizyonlar blues'a ilgi gösterseydi, belki daha fazla bilinirdik.

Jimi Hendrix'in "Voodoo Child"ını ve "Little Wing"ini sahnede yorumluyorsunuz. Hendrix'in üzerinizdeki etkisi nedir?

Stevie'yi (Ray Vaughan) tanımadan önce onun müziğiyle gerçek anlamda ilişkiye geçemedim. Bugün bile hâlâ bütün külliyatını dinleyemem, ama o ustaların ustası. Bugün Hendrix olmayı isteyen bir sürü insan var ortalıkta. Ama hiç kimse olamazsın, ancak birilerinden parçalar alarak kendin olursun. Diyelim ki Prince olmak istedin, üstüne Prince giysileri geçirsen, bir de makyaj yapsan o olabilir misin?

Blues'la öbür türler arasında gelip giden deneysel bir şeyler yapmayı düşündünüz mü hiç?

Elbette, kayıtlarımızda zaten böyle bir durum var. Klasik blues defalarca icra edildi, ediliyor da. "Sweet Home Chicago"yu istedikleri zaman, "Allahım yine mi?" diyorum.

Hiphop seviyor musunuz?

Elektronik olmayan her şeyi seviyorum. *(gülüyor)* Anthony Hamilton'ı seviyorum, gospel, R&B ve hiphop'u buluşturuyor. Alicia Keys, Outkast ve Prince'i de seviyorum. Bence her şey mümkün. Çocuklarım blues'un yanı sıra başka müzikleri de seviyorlar. Onlara her şeyin kökeninde blues olduğunu anlatıyorum. Bugünün müziği blues, caz ve gospel'dan geliyor, yani kölelerin müziğinden.

Söyleşi: ***Umut Eroğlu***

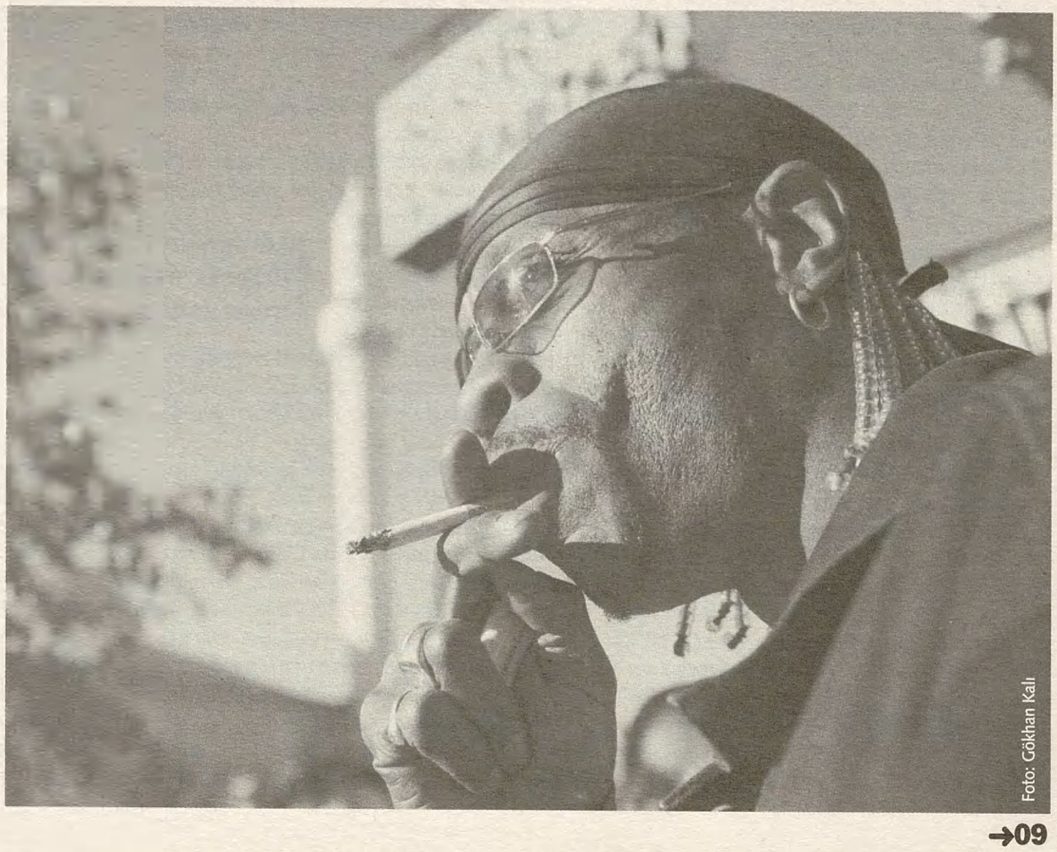

Foto: Gökhan Kalı

[GANG OF FOUR]

Phonem By Miller'ın rock'n'roll'la imtihanı! Sonuç: Yıldızlı pekiyi. Festivalin Garajİstanbul'daki kapanış konserinde halkçı rock'un efsanelerinden Dörtlü Çete'yi ağırladık. Nirvana'dan Rage Against The Machine'e, Franz Ferdinand'dan LCD Soundsystem'a nice gruba öncülük eden Leeds delikanlıları, funky punky müzikleriyle ortalığı yıktılar. Sahnede beysbol sopasıyla hurdahaş ettikleri mikrodalga fırın da cabası... Otuz yıllık üç çete üyesiyle İstanbul'daki son dakikalarında alelacele sohbete koyulduk... Huzurlarınızda Gang Of Four.

GARA ÇARPAN TREN

Foto: Muhsin Akgün

Gang Of Four'un başladığı yıllardaki Leeds'i bize biraz anlatabilir misiniz?

Jon King: İngiltere şu anda çok başarılı ve zengin bir ülke. Londra dünyanın başkenti gibi, herkes orada yaşamak istiyor ve her şey muhteşem. Ancak 1970'lerin sonunda İngiltere'de yaşayan neredeyse herkes ülkenin bittiği kanaatindeydi. Yıkılmıştı, tarumar olmuştu, yapabileceğiniz en iyi şey ülkeyi terk etmekti. Hiç abartmıyorum. İç savaşın eşiğindeymişiz gibi hissediyorduk kendimizi. Her yerde büyük grevler vardı. 1977 kışında iki aya yakın süren kamu hizmetleri grevine neredeyse herkes dahildi. Ölüler gömülemiyordu, çünkü ne tabut üretiliyordu ne de mezar kazılıyordu. Cesetler üst üste yığılıyordu. Sokaklarda ayaklanmalar vardı. Brixton alev alev yanıyordu, Liverpool kül olup gitmişti. Çatışma her yerdeydi. Tabii bunun sonucu olarak 1979 seçimlerinden aşırı sağcı bir parti *(Thatcher liderliğindeki Muhafazakâr Parti)* galip çıktı, çünkü halk sosyalist hükümetin *(James Callaghan liderliğindeki İşçi Partisi hükümeti)* bir felaketle sonuçlandığını düşünmüştü. Leeds bu boktan durumdaki ülkede yaşanabilecek en kötü yerlerdendi. Şehirde çok sayıda iyi organize olmuş faşist İngiliz Ulusal Parti üyesi bulunuyordu. Kuzeyde çok revaçtaydılar. Korkunç bir seviyeye gelmiş işsizlik ve göçmen problemleri de bunları ateşleyen faktörlerdendi, çünkü Bradford ve Leeds'de Pakistan ve Hindistan'dan gelmiş birçok göçmen bulunuyordu. Irklar arası gerilim had safhadaydı... Sanat zor zamanlarda serpilir. Savaş, açlık, veba ve baskıcı Katolik kilisesinin hüküm sürdüğü 17. yüzyıl İtalya'sından Michelangelo ortaya çıktı. Ya da Orson Welles'in bir filminde dediği gibi, "İsviçre'de 500 yıldır süregelen kesintisiz huzurdan elimize geçen tek şey guguklu saat oldu." *(gülüyor)*

Yani, Leeds'in punk için ideal bir ortam olduğunu düşünüyorsunuz.

Jon: Leeds'te 1981-82 yıllarında, maden ocaklarındaki işçilerle hükümet güçleri arasındaki çatışmalar ortaçağ savaşlarından kalmış görüntüler gibiydi: Motosiklet kaskları ve samuray başlıklarını andıran maskelerle dizilmiş işçiler, karşılarında atları üstünde zırhlarını kuşanmış elleri kalkanlı ve coplu polisler. Bizi besleyen hava buydu, müzik ya da sanat için daha ideal bir ortam olamazdı. *(gülüyor)* İnsan bok içinde yaşamak istemez, ama bir sanatçı için böyle bir ortamda bulunmak iyiydi. Eskinin ne kadar kötü olduğunu hatırlamanın önemli olduğuna inanıyorum. Şu aralar herkes İslami terörizmden bahsediyor. Bence geçmişteki İrlanda terörizmine kıyasla solda sıfır kalır. 1974 yazında sadece Londra'da 40 tane bomba patlamıştı. Pub'lara atılan ateş bombaları, posta kutularındaki bombalar, makinalı tüfeklerle saldırılar... Ben bile iki tane bombalı saldırıyı kıl payı atlattım. Müzisyen olmak için iyi zamanlardı. İnsanları kızdırmak istiyorduk. Bir grupta olmanın en iyi yanı da insanları kızdırmaktır, biz de bunda çok başarılıydık.

Leeds kentinden çıkan müzikal hareket o zamanların Londra'sı ya da Manchester'ı kadar medyada işlenmedi galiba...

Dave Allen: Leeds'den çok ilginç gruplar çıkmadı pek. Bir tek Mekons başarılı oldu.

Jon: O gotik grubu kuran adamın adı neydi?

Dave: Sisters Of Mercy'yi mi diyorsun? Onlar sayılıyor mu? *(gülüyor)*

Jon: Biz belki de Leeds'ten çıkmış ilk düzgün gruptuk. Tabii ki punk tarzına yakın başka gruplar da çıkmıştır, ama biz yeni bir şeyler yapmış olan ilk gruptuk. Nasıl Joy Division, New Order yeni bir sound bulmuşsa, biz de yeni bir sound yakalamıştık. Post punk sound'u diyebiliriz.

Müziğinizde siyahi müziklerden etkileşimler var, sözlerinizse çok politik. Tüm bunları nasıl birleştirdiniz?

Dave: Müzikal olarak dinlediklerimizin yelpazesi çok genişti. Grupla tanışmadan evvel ben daha çok funk, rhythm & blues, Funkadelic tarzı müzikler dinliyordum. Bu yolda epey ilerlemiştim, bu arada punk yükselişe geçmişti. *(Jon ve Andy'ye dönerek)* Ben sizle ne zaman tanıştım? 1976'nın sonu muydu? Bu sırada zaten Sex Pistols ve Clash ortalıktaydı. Arada kalmıştım. Bas çalıyordum, super-funky olmak istiyordum ama kimse bu tarz müzik yapmıyordu. Aynı zamanda punk'tan da etkileniyordum. John Peel'in programını hababam dinlediğimi hatırlıyorum, çünkü çok çeşitli türden müzikler çalardı. Aynı zamanda Chapeltown'da dub-reggae çalan bir Jamaika kulübüne takıldığımızı hatırlıyorum. Daha kimsenin duymadığı, Jamaika'dan taze gelmiş dubplate'leri çalarlardı. Eski albümlerimizden birinin yeni versiyonunun arka kapağında, ilk konserlerimizden kalan bir fotoğraf var, o fotoğrafı örnek gösterebilirim. Sahne diyebileceğimiz yer İkinci Dünya Savaşı'ndan kalma bir meydanı andırıyor. Eski bir ceket ve pantolonla elimde bas gitarım enkazın arasında yolumu bulmaya çalışıyorum. Eskiden prova yaptığımız işgal evinin etrafı harabeydi. Devamlı yıkım çalışmaları yapılırdı. Bu bulunduğumuz ortamın havası albümlerimize, özellikle de o zaman üstünde çalıştığımız "Entertainment!" albümüne yansıdı. Saydığım tüm bu değişik parçalar bütünün oluşmasında temeldi. Bir tanesi eksik olsaydı, kim bilir bugün nerede olurduk.

Andy Gill: Clash ve Sex Pistols konusunda Dave'e tam olarak katılamayacağım. Gang Of Four Sex Pistols ortaya çıkmadan önce yarı yarıya kurulmuştu. Dr. Feelgood gibi gruplar zaten punk'a yakın duruşlar sergiliyordu. Biz de bu fikirlerin bir kısmını aldık. Bunun yanında 15 yaşından beri yoğun bir şekilde dub ve reggae dinliyordum, özellikle Jimmy Cliff gibi ska tarzı işleri. Punk gelişmeden önce zaten Gang Of Four'un ana hatları çizilmişti. İlk başladığımızda funky olmak istediğimi hatırlıyorum, ama olamıyordum çünkü aynı zamanda gürültü de yapmak istiyordum. "Peki ben ne bok yiyeceğim" diye kalakalmıştım. Allahtan ikisini birden kullanmak aklıma geldi.

Jon: Siyahi müziği özellikle Funkadelic, dub ve reggae'yi o kadar çok dinledik ki, bir süre sonra onlar gibi çalmayı öğrenmeye başladık. Bu genelde siyahi müziği dinleyen beyaz müzisyenler için geçerli olan bir durumdur. Dub'ın duman muhabbetinin yanında çok radikal bir duruşu da vardı.

14 yaşındaki kızıma eğitim amacıyla "Never Mind The Bollocks"u dinlettim. İçim sıkıldı. Kızıma "devam etmek istiyor musun?" diye sordum, o da burun kıvırdı.

Sadece politik anlamı kastetmiyorum. Günlük yaşamlarının ve müziğe yaklaşımlarının da bir anlamı ve farklılığı vardı. Echo ve delay kullanarak stüdyoda çılgın deneyler yaparlardı. Dub'ın prodüksiyon anlamında getirdiği yenilikler hâlâ yeni jenerasyon müzisyenlere ilham veriyor, içerik olarak da güncelliğini koruyor.

Jon: Kesinlikle doğru, ama bugün maalesef hip-hop, kökleri diyebileceğimiz Jamaika müziğine yeterince saygı göstermiyor. Bazı çıkan işlere bakıyorum da çok sönük.

Punk size müzikal olarak tatmin edici gelmiyor muydu?

Jon: Punk patladığında ilk gözüme çarpan ne kadar tutucu olduğuydu. Sex Pistols'ın esasında hızlandırılmış Black Sabbath olduğunu dinlediğinde anlıyorsun. Ama John Lydon'ın tavrı muhteşem. Onsuz kesinlikle olamazdı. Ancak plak kayıtlarında bu pek de görülmüyor. Geçen yıl 14 yaşındaki kızıma eğitim amacıyla "Never Mind The Bollocks"u aldım. Arabada dinlemeye başladık. Ben de yıllardır dinlememişim. Albüm ilerledikçe içim sıkıldı. Kızıma "devam etmek istiyor musun?" diye sordum, o da burun kıvırdı.

Grateful Dead gibi ortaya halı serip, dumanlanıp, geleni geçeni selamlayıp konser vermenin doğal olduğuna inanmıyoruz. Sahnede doğal olmayan bir durum yaşanır.

Andy: Funk, gürültü ve ritmden bahsetmişken, Fransız ikili Justice'i biliyorsunuzdur. Kısa bir süre önce onları canlı gördüm. Aman tanrım, inanamadım! Çılgıncaydı, Gang Of Four'un elektronik versiyonu gibiydi.

O da belki Sex Pistols gibi. Albüm kayıtlarında bu durum pek hissedilmiyor.

Andy: Kesinlikle canlı görmeniz lâzım. Albüm, hakkını vermiyor. Gitarları birbirlerinin üstüne bindiriyorlar, plaklar aynı şekilde. Ses seviyesi de acayip yüksekti.

Jon: Yola ilk çıktığımızda kafamızda demin bahsettiğimiz komik planlar vardı. İlginçtir bunlar anında benimsendi ve takdir gördü. Sonunda Sex Pistols'dan bir anlamda daha büyük bir grup olduk. Top Of The Pops'tan atıldık. "At Home He's A Tourist" yasaklandı, "I Love A Man In A Uniform" yasaklandı.

"I Love A Man In A Uniform"un yasaklanma nedeni neydi?

Andy: İngiltere'nin Falkland adalarını işgali sırasında ülkede inanılmaz bir sansür hüküm sürüyordu ve BBC savaşta hayatını kaybeden İngiliz askerlerinin eve tabutlar içinde geri geldiği bir dönemde "Üniformalı erkeklere bayılıyorum" diyen bir şarkının hakaret niteliği taşıdığına karar verdi. Durumun ciddiyetini anlatabilmem için şu örneği vereyim: Şarkıda geri vokalleri yapan vokalistlerden biri olan Stevie Lange'le bir gün bir televizyon stüdyosunda karşılaştık. Kırmızı Urba denilen 18. yüzyıl İngiliz ordusu savaş üniforması giyiyordu. Neden bu komik kıyafeti giydiğini sorduğumda, İkinci Dünya Savaşı'ndan kalan ve o zaman askerler arasında popüler olan şarkılardan bir potpuri yapacağını söyledi. "Ama 18. yüzyıl kıyafetleri giymişsin" diye üsteledim. Meğer askerler Arjantin'e savaşmaya giderken İkinci Dünya Savaşı kıyafetleri giymek uygunsuz bir davranış olur diye, televizyondakiler tarafından 18. yüzyıl kıyafetleri giymesi istenmiş. İnanılmaz değil mi?

Bu şarkı orduya gönüllü katılma nedenlerini tiye almıyor muydu? Yasaklanma nedeni bu olamaz mı?

Andy: Bir gencin orduya katılmaktaki motivasyonunu sorguluyorduk. Belki doğru dürüst bir iş bulamamıştı ve kız arkadaşını etkilemeye çalışıyordu. Belki de kendine bir varoluş nedeni arıyordu.

Jon: Şarkıdaki sözlerden biri şuydu: "To have an ambition is my ambition" (Hırsım bir hırsımın olmasıdır). 1962'den beri İngiltere'de askerlik zorunlu değil. Orduda olman için elini kaldırman yeterli. Bu bir kariyer seçimi. İngiltere Avrupa'da profesyonel askerliğin olduğu ender ülkelerden

Ayaktakiler: Jon King, Mark Heaney,
Oturanlar: Andy Gill, Dave Allen
(foto: Cüneyt Cebenoyan)

SİNEMA

"Benim filmlerimde Ritim masa başında senaryodan doğar, kamera karşısında da yaşamaya başlar. Her tür doğaçlama bana yabancıdır. Film çekimi benim için ayrıntılı olarak planlanmış bir yanılsamadır. Film, belge olduğu zamanın dışında bir düştür. Bundan dolayı Tarkovski sinema yönetmenlerinin en büyüğüdür. Ben bütün hayatım boyunca onun doğallıkla dolaştığı kapıları yumruklayıp durdum..."

BÜYÜLÜ FENER
Ingmar Bergman

FOTOĞRAF

"Fotoğrafın belgesel olarak kullanımı, içinde yaşamamız için bize dayatılan sınırlara itiraz etmenin ve sorumluluk hissederek hayata dahil olmanın yaratıcılığa açık alanlarından biri oldu. Fotoröportajların anlattığı hikâyeler de bir itirazı dile getirdi, muhalif duruşları ifade etti. Başka bir dünyanın mümkün olduğuna dair fikirler, fotoröportajlarla yaratıldı."

BELGESEL FOTOĞRAF VE FOTORÖPORTAJ
Özcan Yurdalan

ROMAN

İspanya'da General Franco'ya karşı savaşan Viyanalı komünist Rudi Friemel, burada İspanyol Marga Ferrer'le tanışır. İlerleyen olaylar sonunda Auschwitz'teki toplama kampına düşen Friemel, burada 18 Mart 1944'te Marga'yla nikâhlanır. Ve Friemel aynı yıl burada idam edilir. Birkaç cümleyle özetlenebilecek olan bu belgesel romanda, Avusturyalı yazar Erich Hackl, son derece farklı bir üslûp ve kurgulamayla Rudi ile Marga'nın hikâyesini anlatır...

AUSCHWITZ'DE DÜĞÜN
Erich Hackl

EDEBİYAT KURAMI

"Duygular, düşünceler mevcut piyasa içinde sürekli müşteri arıyor. Her şeyimiz satılık. Oysa ki sen gece boyunca bir rüyadan diğerine geçip duruyorsun. Baktığın her şeye anlamsız bir düzensizlik hakim. Sabah uyandığın zaman sırtın sırılsıklam. Baudelaire gibi seslenmek istiyorsun, ama nafile: 'Geçkaldın, yıllanmış korkak, ölüm!..'"

EDEBİYATTA ÖLÜM
Müslüm Yücel

www.agorakitapligi.com
tel: 0212 243 96 26-27
faks: 0212 243 96 28

agorakitaplığı

biri. Belki bu yüzden disiplin alamadık. Eğer orduya katılmış olsaydık daha disiplinli olabilirdik!

Ama dün gece konser sırasında çok disiplinliydiniz. Konserler sırasında üstünüze aldığınız rollerden çıkarak, kaptırıp koyvermek istemiyor musunuz?

Andy: Seyirci tarafından fark edilmiyordur, ama kendi aramızda eğleniyoruz. Ama bu tavrımızın bilinçli olduğunu söylemeliyim. Sahnede olmak sıradan bir şeymiş gibi davranmak istemiyoruz. Grateful Dead gibi ortaya halı serip, biraz çalıp, dumanlanıp, gelene geçene selam verip konser vermenin sanki evinin oturma odasında olmak kadar doğal bir şey olduğuna inanmıyoruz. Tam tersi, sahnede hiç doğal olmayan bir durum yaşandığına inanıyoruz. Bu yüzden kendimize roller ve karakterler belirliyoruz ve bu yapaylığı seviyoruz. İlginçtir, bu yaklaşım Franz Ferdinand gibi yeni gruplar üzerinde de etkili oldu. Bir röportajlarında grupta olmak için bazı kurallar koyduklarını okumuştum. Her zaman seyircinin gözünün içine bakmak gibi bizim geliştirdiğimiz kuralları benimsediklerini gördüm.

Jon: Grateful Dead tavrı müzisyenler arasında çok yaygın. Sanki kaderin bir cilvesiyle siz de yukarıda bizimle olabilirsiniz gibi bir tavır. Gevşek duruşlar, kendi ayaklarını seyredip kendi aralarında şakalaşmalar... Sanki her şey şans eseri bir araya gelmiş gibi. İşin arka planına bakarsan neredeyse yarım günden fazla süren eşyaları indirme, taşıma ve kurma gibi işler göreceksin. Tiyatro gibi. Bu yüzden farklı. Bu durumu göz ardı ettiğin zaman performansın yoğunluğunu kaybedersin. Fark etmişsindir bazen sahnenin önüne geldiğimizde seyirci geri çekiliyordu. Korkunç olmaya çalışmıyoruz ama duygusal olarak yoğun bir hava yaratmaya çalışıyoruz. En sonunda, Andy "To Hell With Poverty"nin ilk notasını çaldığındaysa kırılma noktasına geliniyor.

Peki bu format içerisinde, konserlerinizde doğaçlama tarzı arayışlara fırsat kalmıyor mu?

Jon: Mesela dün gece "He's Send In The Army"de bayağı bir doğaçlama vardı. Andy daha önceden duymadığım şeyler çaldı. Ben de yerde yuvarlanıyordum. Bir süre sonra durdum. Bazen ikimiz de sessizliğin ne kadar uzayabildiğini görmek için dururuz. Bu da bir nevi doğaçlamadır. Bilirsiniz, sahnedeki bir dakikalık sessizlik sonsuzluk gibidir. Doğaçlamadan kastımız bu işte. Cazdaki gibi önceden bilinen bir motife tekrar, tekrar ve tekrar geri dönmek değil. Bazen dub müzisyenleri şarkının ortasında dururlar, yaptığımız onun gibi bir şey.

Dün gece, özellikle sahneye ilk çıktığınızda gergin miydiniz? Yoksa bunca yıldır süregelen bir gerginlik mi bu?

Jon: Yaptığımız işte çok ciddiyiz, bence müziğimiz bu yüzden hâlâ etkili. Bu yüzden yeni gruplar bizde bir şey buluyor. Olduğumuzdan farklı olmaya çalışmıyoruz. Bu da bazen korkunç ve gerilimli bir hava çıkartıyor ortaya. Jimi Hendrix'in "Voodoo Child (Slight Return)" şarkısını dinlerken, sonuna hiç gelemeyecekmişsin gibi olursun, "nasıl bu şekilde devam ediyor, kreşendonun sonuna nasıl gelecek" diye nefes nefese kalırsın. Bir anda durur ve tam herkes bitti diye düşünürken tekrar başlar. Bu Hendrix'in dünyaya verdiği en güzel hediyelerden biridir. Kendimizi onunla bir tutmuyorum tabii, ama herkes yanında alıp götürebileceği kalıcı bir şeyler yaratabilir, demeye çalışıyorum. Grupta herkesin ekledikleri birbirinden ayrı ve birbirini tamamlıyor.

Andy: Bence mükemmel birliktelik, tesadüfleri bir araya getirendir.

Jon: "At Home He's A Tourist"ten örnek vermek gerekirse ben monoton diyebileceğimiz bir şekilde şarkıyı söylüyorum, Dave buna karşılık verircesine çalıyor, Andy ise gitarıyla delice bir şeyler tutturuyor. Birisi gitar çalışını piyanonun içine giren kuş sürüsüne benzetmişti.

Andy: Ne ayıp! *(gülüyor)*

Jon: Bu bir komplimandı. *(gülüyor)* Diğer bir yorum da, raydan çıkıp gara çarpan tren! Ayrıca sürekli yer değiştiriyor olmamızın da seyirci üzerinde büyük etkisi var. Normal konserlerin çoğu bir kişi üzerinde yoğunlaştığı ve bu kişi genelde ortada durup gitar çalan kişi olduğu için çok sıkıcıdır. Bu yüzden ben Eagles ve Coldplay arasında bir fark göremiyorum. Her ikisi de gayet boktan. Ortada durup şarkı söylüyorlar. Buna niye 40 dolar veresin? Halbuki bizim konserlerimizde, bakıyorsun Andy orda, Dave burada, bir daha baktığında apayrı yerlerdeler. Bu da seyirciyi gaza getiriyor.

Andy: Bizim kimyamız bu şekilde. Çok fiziksel bir sahnemiz var ve sahnedeki bu enerjiyi seyirciyle paylaşmayı seviyoruz.

Dave: Bizimle biraz takılırsanız, eğlenceli insanlar olduğumuzu göreceksiniz. Ama sahneye çıkmadan önce karakter değiştiriyoruz. Günlük kimliklerimizi geride bırakıp Gang Of Four'a dönüşüyoruz.

Gang Of Four isminin ilham kaynağı ne? Çin Komünist Parti'sinin Gang Of Four'u mu, yoksa yapısalcı Gang Of Four mu?

Andy: Bir gün arabayla caddede giderken ve bayideki bir gazetede "Gang Of Four On Trial" (Dörtlü Çete mahkemede) başlığını gördük ve grup için ne güzel bir isim, diye düşündük

Jon: Aynı zamanda çok komik bir isim. Derdini çok iyi anlatan bir isim. Grupta beş-altı kişi olduğunda daha da komik oldu. İdeolojik anlamda Maoculukla bir bağlantısı yok yani.

Andy: Ama Dörtlü Çete'nin kültürel devrimi gerçekleştirmiş olması ve bizim de kültürel devrim iddiasıyla yola çıkmamız çok komikti. Leeds'den çıkmış dört tane adamın kendilerini Çin'deki bu dört kişiden esinlenerek isimlendirmeleri rezalet denilebilecek bir durumdu. *(gülüyor)*

Dünyanın şu anki hali hakkında ne düşünüyorsunuz? Avrupa'nın pek çok ülkesinde '70'lerin sonunda olduğu gibi muhafazakâr hükümetler yükselişte.

Sanat zor zamanlarda serpilir... Orson Welles bir filminde diyordu ki, "İsviçre'de 500 yıldır süregelen kesintisiz huzurdan elimize geçen tek şey guguklu saat oldu."

Jon: Batıda hiç bu kadar zenginlik olmamıştı. Bu yüzden insanlar kafayı yiyor, çünkü sonsuz gibi görünen imkânlar var. Yirmi sene öncesine göre kıyasladığın zaman Türkiye bile çok zengin bir ülke. Bu yüzden bence yetmişli yıllarla kıyaslamak söz konusu olamaz.

Fakat tüm bu zenginlik bir maske gibi duruyor. İki sokak öteye gittiğiniz zaman sefalet içinde hayatlarla karşılaşıyorsunuz.

Jon: Doğru. Şu anda diğer insanların fakirliği bizim zengin durmamızı sağlıyor. Eskiden herkes birbirine daha yakındı. Şu anda kötü durumda olanlar gözden uzağa itildi.

Andy: Ben Amerika'da yaşıyorum ve fakirlik o kadar dibe gömülmüş, görünmez bir durumda ki hiç kimse tartışmak bile istemiyor. Yaşadığım şehir olan Portland'ın doğusunda, karavan evlerin bulunduğu fakir yerleşim, nerdeyse haritada bile gözükmüyor.

Dave: Amerika'da zor durumda olan insalara kaybeden (loser) gözüyle bakılması durumu çok vahim. Bu insanlar sürekli bu şekilde afişe ediliyor ve sonuçta herkes "ben senden daha iyiyim" diyerek hayatına devam ediyor.

Söyleşi: ***Orhan Özkırım - Cüneyt Cebenoyan***

MONOLAKE

Berlin elektronik müzik sahnesinin en yaratıcı simalarından Monolake, İstanbul çıkarmasını Phonem By Miller kapsamında Babylon'da yaptı... Elektronikçilerin can dostu bilgisayar programı Ableton Live'ı icat eden, minimal tekno sound'unun alfabesini yazan Robert Henke'yle "ses işçiliği"nin inceliklerine daldık.

AMAN YAVAŞ, AHESTE!

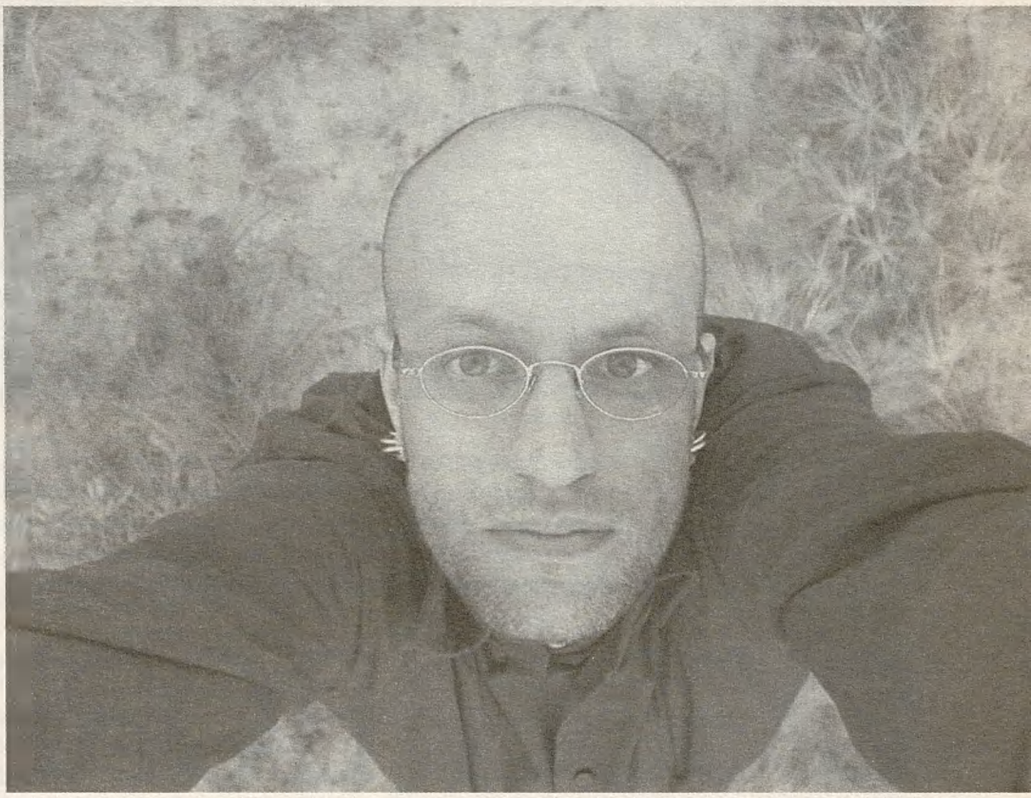

Dün geceki konser, albümlerdeki ruh halinden biraz uzak, dans müziğine daha yakın bir performanstı. Monolake konserleri hep bu havada mı?

Robert Henke: Bir kulüpte çalıyorsam, elimin altındaki büyük ses sistemini kullanarak insanları hareket ettirmeye özen gösteriyorum. Eğer oturulan bir ortamdaysam aynı müziği ritmden çok ses örgüsüne özen göstererek yapmaya çalışıyorum. Şu aralar canlı performanslarımda doğaçlama çok fazla. Monodeck II *(Robert Henke'nin kendi tasarladığı ve dünyada tek olan MIDI ünitesi)* konserler sırasında çalmak istediğim süreye dair ya da ritmik elementlerin mi yoksa müziğin dokusunun mu daha baskın olması gerektiği gibi konularda, anında kararlar vermemde bana yardımcı oluyor.

Monolake konserlerinin ne kadarı doğaçlama? Her gece farklı bir müzik mi oluyor?

Müziğin elementleri aynı, ancak ortaya çıkan kombinasyonlar farklı. Teoride bir düzineye yakın parça var ama konser sırasında her birinden bir element alıp başka bir parçanın başka bir elementiyle birleştiriyorum. Mesela belirli bir parçada bulunan bas başka bir parçada da iyi duruyorsa her ikisini birleştiriyorum ve üstüne üçüncü bir parçadan aldığım trampet sesini ekliyorum. Parçalar arası sürekli bir akış var.

Oysa müziğine bakarsak, şansa çok yer vermeyen bir mükemmeliyetçi gibi duruyorsun.

Bence bu bir ikilem değil. Elimin altında bir sürü düğmesi olan bir makine olduğu için kontrolü hep elimde tutmam lâzım. Monodeck II'ye klasik anlamda bir enstrüman gibi yaklaşıyorum ve sürekli prova yapıyorum. Ancak teknik olarak ne yapmam gerektiğini hiç düşünmeden, gerçek bir enstrümanmış gibi kontrol edebilirsem ehli olmuşum demektir.

Hiç canlı enstrüman çalmayı denedin mi? Belki daha gençken?

Maalesef hiçbir zaman klasik bir enstrümanı çalmayı öğrenemedim, ama piyanoda az-çok kendimi ifade edebiliyorum.

Akustik enstrüman çalan biriyle ortak çalışmayı denemek ister misin?

Emin değilim, çünkü içinde bulunduğum tür elektronik müzik sahnesinde kendimi henüz acemi gibi hissediyorum. Başka bir enstrümanı dahil etmeden önce kendi enstrümanımı daha iyi öğrenmem lâzım. Başka birisiyle çalışıyor olsam da, bu artık Monolake olmazdı, bambaşka bir proje olurdu. İçinde araştırmacı bir ruh olduğu için belki öyle bir çalışmayı Robert Henke adı altında yayınlardım. Monolake ise sadece elektronik müzik.

Elektronik müzik yapanların ilk gençlik yıllarında neler dinledikleri hep merak konusudur. Senin o yıllardaki tercihin ne yöndeydi? Mesela hiç punk dönemin oldu mu?

Aslında şu aralar eskisine göre daha punk'ım. (gülüyor) Genelde pop müzik ya da arkadaşlarım ne dinlerse onları dinlerdim. Zamanla daha özel zevkleri olan insanlarla tanıştım ve onlar aracılığıyla Steve Reich, Philip Glass ve diğer çağdaş bestecileri tanıdım. '80'lerde normal bir plak dükkânına gidip elektronik müzik sorduğunda Kraftwerk, Tangerine Dream ve Vangelis'i sayarlardı. Eğer biraz daha özel bir dükkana gitmişsen Klaus Schulze ya da Wendy Carlos plaklarıyla karşılaşabilirdin.

Carsten Nikolai'ın Raster-Noton plak şirketinden çıkan işleri ya da Dopplereffekt gibi birkaç isimle beraber senin işlerin güncel elektronik müzik dünyasının ve trendlerin dışında duruyor gibi. Yeni yapılan işleri takip ediyor musun?

Kendi müziğim üzerinde yoğun bir şekilde çalışırken başka birisinin müziğini dinlemek istemiyorum, çünkü bu müziğin kafamı karıştırıp yolumu değiştirmesinden korkuyorum. Son Monolake albümünde benimle beraber çalışan yakın arkadaşım Thorsten aynı zamanda Hardwax *(Berlin'in en önemli elektronik müzik dükkânlarından biri)* için plak seçen kişi ve kendisi dünya üzerinde üretilen nerdeyse tüm elektronik müzik işlerini takip ediyor. En son çıkan ve en ilginç işleri kendisinde bulabilirsiniz. Mesela beni Dubstep'le ilk tanıştıran kişi Thorsten'dir. Dubstep'i gerçekten çok seviyorum, çünkü kulüplerde çalınan müzikler için yeni yaklaşımlar getiriyor. Şu aralar düz 4/4'lük ritmlerin hakim olduğu minimal akımından biraz sıkıldığımı söyleyebilirim.

Bir elektronik müzikçi olarak yaptığın parçalar, duygusal dünyanla birebir örtüşüyor mu? Mesela "Momentum" çok karanlık bir albümdü. Acaba o zamanki iç dünyanın bir yansıması mıydı bu müzik?

O zamanlar pek mutlu olduğumu söyleyemeyeceğim. Evet, duygularım müziğimi etkiliyor diyebiliriz. Müziğin duyguları iletmesi zaten bence çok önemli.

Web sitende stüdyonun fotoğraflarına bakarken göze ilk çarpan şey her tarafın bitkilerle kaplı olması. Çalışma ortamın böyle mi?

Maalesef geçen yıl tüm o bitkiler garip bir virüs kaptı ve bu yüzden çoğunu stüdyodan çıkartmak zorunda kaldım. Bitkiler arasında çalışmayı çok seviyorum. Bütün gün bir bilgisayar ekranına baktığımı düşünürsek denge unsuru oluyor.

Hızlı mı, yavaş mı? Sence hangisi daha kuvvetli, daha etkileyicidir?

Kesinlikle yavaş. Hızlıyı elde edebilmek her zaman daha kolaydır. Hızlandıkça detayları görmek zorlaşır. Bu yüzden canlı performanslarımda boşluk anları yaratmaya çalışıyorum, çünkü detayları gerçekten hissetmek istiyorum. Her şeyi kaldırıp sadece bir tane bası bıraktığın zaman bu sesin doğrudan hayata geçtiğini görüyosun. Yavaş da buna benziyor. Yavaş bir ritmde, aradaki diğer sesleri duyma imkânına sahipsin.

Hızlıyı elde edebilmek her zaman daha kolaydır. Hızlandıkça detayları görmek zorlaşır. Bu yüzden canlı performanslarda boşluk anları yaratmaya çalışıyorum.

Söyleşi: ***Orhan Özkırım***

BALKAN BEAT BOX

Geçen ay Babylon'da iki gece üstüste elektronik cümbüş vardı: Balkan Beat Box'çılar, sahnedeki yerlerini almadan evvel, seyircilerin şaşkın bakışları arasında, seyircilerin arasına dalıverdiler "Şaşkın"ı çala çala... Sonra gelsin "Bulgarian Chicks"ler, gitsin "Digital Monkey"ler... Ortadoğu ve Balkanların New York ikametli bu güzel bandosunun üyeleri, hazır İstanbul'a gelmişken, Roll'a mülakat vermek dahil, yapılabilecek en güzel şeyleri yaptılar, girmedik delik, çalmadık kapı bırakmadılar, son gördüğümüzde Badehane'de bir masada Selim Sesler'le laflıyorlardı...

CİGULİ BORDELLO

Dün geceden başlayalım. Konserin açılışını Erkin Koray'ın "Şaşkın"ının girizgâhıyla yaptınız. Aslında bir Arap ezgisidir, o şarkıyı nasıl keşfettiniz. Orijinalinden mi, Erkin Koray'dan mı?

Ori Kaplan: Erkin Koray'dan. Türk arkadaşlarımızın hepsi seviyor o şarkıyı. Bir tür milli marş galiba. Öyle değil mi?

Çok sevilir. "Şaşkın"ın ne demek olduğunu biliyor musunuz?

Kaplan: Hayır. Ne demek?

"Dazed and Confused" diye çevrilebilir. Erkin Koray bizi kahretti; milliyetçi oldu, seçimlerde MHP adlı faşist partiyi destekledi.

Kaplan: O halde "Şaşkın"ı çalmayalım bu gece.

Tamir Muskat: Zaten benim favorim Erkin Koray değil, Selda. Onun sesini çok seviyorum, şarkı sözlerini de çok merak ediyorum.

Sözler Alevi-Bektaşi geleneğinin şiirlerinin izinde genellikle. O gelenekte şiirle saz iç içedir.

Muskat: Kürtlerin sözcüsü olduğunu sanıyordum. Kürt değil yani...

Değil, ama Kürtlerin bir kısmı Alevi-Bektaşi geleneğine dahildir. Balkan Beat Box'ta da birçok kimlik iç içe. İkiniz de İsrail yurttaşısınız, ama aileleriniz Doğu Avrupa göçmeni, öyle değil mi?

Kaplan: Evet, benimkiler Polonya göçmeni.

Muskat: Benimkiler Romanya'dan.

Bu soru size çok sorulmuştur, biz de soralım: Kökeninizde Balkanlar olmadığı halde müziğiniz niye Balkan, adınız niye Balkan Beat Box?

Kaplan: Balkanlar bizim esin perimiz. Bizi tetikleyen bir ruh âlemi. Bunu, Bulgar şarkıcılarla, klarnetçilerle aynı ortamda bulunmamıza, Bulgar saksofoncu Yuri Yunakov'la beraber çalışmamıza borçluyuz. Balkan müziği büyüledi bizi. Balkanlar geleneksel dünyayı, eski dünyayı temsil ediyor. Ama o, maziye ait bir dünya değil. İnsan ilişkileri, toplumsal ilişkiler anlamında yeniden ve daha iyi kurulabilir bir dünya. O dünyanın özlemini duymak ailenizin nereli olduğuyla alakalı değil, illâ eski Yugoslavya yurttaşı olması gerekmiyor. İsmimize gelince, Beat Box, Balkan geleneğine modern elektronika yaklaşımını temsil ediyor.

Muskat: Müziğe coğrafi sınır konamaz. Biz gerçekten çok geniş bir müzikal yelpaze içine doğduk. Sınır fikri bize hiçbir zaman cazip gelmedi. Kulaklarımız ne duyduysa onu yaşadık. Ve kulağımızdaki müziklerden yeni müzikler yarattık.

Balkanlar bizim esin perimiz, bizi tetikleyen bir ruh âlemi. O dünyanın özlemini duymak ailenizin nereli olduğuyla alâkalı değil, illâ eski Yugoslavya yurttaşı olması gerekmiyor.

Balkan müziğini benimsemeniz nasıl oldu?

Kaplan: Uzun zamandır New York'tayız. Balkan müziğini orada yeniden keşfettik –Gogol'dan Eugene'in (Hütz) bizi irtibatlandırdığı müthiş Balkan grupları sayesinde. Balkan Beat Box'u kurarken maksadımız o muhteşem coğrafyanın müziğiyle hemhal olmaktı.

Siyasi literatürde "Balkanlaşmak" negatif bir terim. "Aynı potada erimek"in zıt anlamı olarak. Halbuki tam tersi olmalı, aynı potada erimektense, "Balkanlaşmak", farklılıklarla birlikte yan yana, bir arada olmak daha iyi değil mi? Eski Yugoslavya'da olanlar bunun reddiyse, Balkan müziği de –diyalektik manada– o reddin reddi değil mi?

Muskat: Kesinlikle. Bir de şu var: Balkanlar bizim gözümüzde Akdeniz kültürü demektir. Doğu Akdeniz de Balkanlar'ın bir parçasıdır. Dolayısıyla, Balkan müziği aynı zamanda İsrail yurttaşları olarak bizim doğup büyüdüğümüz coğrafyanın da müziği. Balkan Beat Box, o müziğin modern halidir. Parçaların izlerini sürdüğünüzde tarihsel melodileri bulursunuz. Dünyanın dört bir yanında konserler verdik, sadece Balkan müziğinin ne olduğunu bilen yerlerde değil, hiç bilmeyen yerlerde de çaldık. Ve çaldığımız her yerde insanlar bu müziğin ruhunu kavradılar, bağırlarına bastılar. Çünkü bu müzik varoluşu kutsuyor, kültürleri iç içe geçiriyor.

Balkan müziğini dünyanın keşfetmesinde Kusturica'nın filmlerinin büyük payı var, değil mi?

Kaplan: Ben onun filmleriyle büyüdüm. Ama Balkan müziğinin keşfini ona borçlu olduğumuzu söyleyemem.

Muskat: Bence bir bakıma öyle. Kusturica, Balkan müziğine meşruiyet kazandırdı, popüler olabilme meşruiyetini. Balkan müziğine verdiği görsel, duygusal sinematografik unsurlar, Batıda güçlü bir zemin hazırladı. Yolu Kusturica açtı, o gözleme katılıyorum. Ama, bu "Kusturica olmasaydı, biz bu müziği yapmazdık" anlamına gelmiyor. 1990'ların sonlarına doğru bir "Balkan hareketi" başladı. Avrupa, en azından bir kısmı, müzi-

14→

kal köklerini aramaya başladı. Tıpkı, vaktiyle Amerika'nın yaptığı gibi.

"Balkan hareketi" deyince Gogol Bordello'yu pas geçmek olmaz. Zira, Balkan müziğini rock âlemine sevdiren onlar oldu.

Kaplan: 2001'den 2004'e kadar onlarla çaldım, beraber turneye çıktım. Gogol Bordello harikulade bir hadise. Balkan Beat Box'ı onlardan esinlenerek kurduk zaten. Ama biz başka bir hattan ilerliyoruz. Onlar daha kuzeyden gidiyor, bizse güneyden.

Bildiğimiz kadarıyla sizin müzikal serüveniniz caza akraba bir çizgide başlamıştı.

Muskat: Her nevi doğaçlamaya açık bir tarzdı. New York'a göç etmemiz de o yüzdendi– doğaçlamaya ve saksofona yönelmek içindi. Firewater'dayken de Balkan müziğinin unsurlarını kullanıyorduk. Ama Gogol Bordello'yla takılmak bizim için dönüştürücü bir deneyimdi. Ben, Ori, Gogol'den Eugene Hütz ve Oren'le (Kaplan) birlikte JUF projesini oluşturduk. Yaptığımız albüm ("Gogol Bordello Vs. Tamir Muskat") estetik anlayışımızın şekillenmesinin miladı oldu.

JUF'un Jewish Ukranian Freundshaft'ın (Musevi-Ukrayna Dostluğu) kısaltması olması, aklımıza DAF'ı (Alman-Amerikan Dostluğu) getirdi. Bir bağlantı var mı?

Kaplan: Var tabii, fikri onlardan arakladık. Eugene (Hütz), New York'taki bir Bulgar restoranında DJ'lik yapıyordu. Yedi yıl önceydi, o zamanlar şimdiki gibi bir Balkan trendi yoktu. Balkan kökenlilerin müdavimi olduğu mekânların haricinde çalınmazdı. Taraf de Haidouks'un şarkılarını kesip biçiyor, üzerine çalıyorduk. JUF'un temeli böyle atıldı. Gogol Bordello bu harmanlamayı daha punk bir tarza ve Ukrayna-Rus hattına götürdü.

Balkan Beat Box'ı Gogol Bordello'dan esinlenerek kurduk. Ama biz başka bir hattan ilerliyoruz. Onlar daha kuzeyden gidiyor, bizse güneyden.

Muskat: Bizse güneye...

Kaplan: Evet, Eugene'nin vokali yerine Bulgar şarkıcıları, kadın vokalini koyduk. Kafiyeli sound'lar yerine daha kıvrımlı sound'ları tercih ettik ve önümüze yepyeni bir dünya açıldı.

Müziğinizi "yeni göçmen kent kültürünün soundtrack'i" olarak tanımlıyorsunuz...

Muskat: Kimliğinden gurur duyan yeni göçmen kent kültürünün soundtrack'i! Bu yeni göçmen kültürü New York'ta gerçekten hissediliyor. Arnavuttan Türke, Yunanlıdan İsrailliye, insanlar kulüplerde bir araya gelerek kültürlerini ve göçmenliklerini kutsuyor. Bu Cezayirli rai'la da oluyor, Bulgar orkestrasıyla da.

Ciguli'yi dinlemişliğiniz var mı?

Muskat: Elbette. Ben bir Ciguli fanıyım.

Onu nasıl keşfettiniz?

Muskat: 2002'de, Gogol Bordello'yla çıktığımız turnenin Lublijana ayağında, bir plakçıda müthiş bir albüm kapağı görmüştük. "Bu kıyak bir adam, halinden belli" diyerek aldık o albümü. O günden beri de Ciguli'yi sample'lıyoruz, remiksliyoruz. Ciguli Türkiye'de olduğu kadar Balkanlar'da da popüler. Ondaki Hind esintisi de çok hoşuma gidiyor.

O esinti Erkin Koray'da da var.

Muskat: İpek Yolu geleneği yaşıyor! Türkiyeli müzisyenlerle ortak albüm yapmayı çok isteriz. Selim Sesler'le, Burhan Öcal'la bir proje geliştirmek harika olur. Danimarka'da İranlı bir rapçiyle takılmıştık, Londra'da Bulgar şarkıcılarla sahne aldık, Üsküp'te de Makedon bir klarnetçi katıldı bize. Her gittiğimiz yerde mutlaka bir çaprazlama oluşuyor.

"Kimliğinden gurur duyan yeni göçmen kent kültürünün soundtrack'i" ifadeniz rembetikoyu hatırlattı. İzmir ve İstanbul'dan Atina'ya göçeden Rumların müziği olan rembetikoyla aranız nasıl?

Kaplan: Gitaristimizin (Uri Kinrot) rembetikodan çok etkilenmiş bir tarzı var.

Muskat: Bazı rembetiko şarkılarını uyarladığımız oldu. New York'ta, rembetiko şarkılarını İngilizceye çevirip söyleyen bir şarkıcıyla sahne almıştık.

Yeni albümünüz "Nu Med"de favori şarkınız hangisi?

Muskat: "Robetico", "Joro Boro".

Kaplan: Bu zor soru. Bir grubun stüdyoya kapanıp yaptığı bir albüm değil "Nu Med". Çok enteresan bir süreci var. Birbirinden çok farklı geleneklerden, coğrafyalardan gelen müzisyenlerle yaptığımız konserlerden, o tecrübelerden süzülüp gelen bir albüm. Çalındığı anın sıcaklığını taşıyan parçaların kurgulanmasıyla ortaya çıktı. Bir bakıma Fellini'nin çekim senaryoları gibi. Bir atmosfer yaratıyorsun, gerisini o atmosfer yaratıyor.

Muskat: Doğru müzisyenlerle birlikte çaldığın zaman kendiliğinden bir esinlenme oluyor, yaratıcılık tetikleniyor.

Bizim "Nu Med"deki favorimiz dördüncü parça, "Habibi Min Zaman".

Kaplan: Onu Suriyeli şarkıcı Dunia söylüyor. Bizim, misafir sanatçılarla oluşturduğumuz atmosfere çok iyi bir örnek o şarkı. Hiphop tarzı aslında. Beat'leri ve ambiyansı hazırlıyorsun ve diyalog kurabileceğin sanatçıları davet ediyorsun ve birlikte şarkı yapıyorsun. O anda, orada yapıyorsun. Ortaya ne çıkıyorsa o; o anın müzikal resmi. "Habibi Min Zaman"da Dunia, hem Ümmü Gülsüm gibi söylüyor, hem rap yapıyor.

Adlarında "kadın" olan birçok şarkınız var: "9/4 Ladies", "Bulgarian Chicks", "Gypsy Queens"...

Muskat: Şarkılarımıza eğlenceli isimler koymayı seviyoruz. Her şarkının ayrı bir hikâyesi var. "9/4 Ladies" Türk beat'ine bir saygı duruşu ve bir kelime oyunu. "Bulgarian Chicks"e gelince, bize komik gelen bir laf, ama "siyaseten yanlış". "Chick" (yavru) hoş bir kelime değil. Normal şartlarda kullanmazdık, fakat "Bulgarian chicks" bizzat Bulgar kızlarının kullandığı bir ifade. Dolayısıyla biz de kullanmakta bir sakınca görmedik. "Gypsy Queens" de bir kelime oyunu. Queens, malûm, New York'ta bir semt. "Gypsy Queens" o semtteki çingeneler anlamında. "Kıyak çingeneler" çağrışımı da var tabii. Neticede kelime oyunları bunlar, nereye çekerseniz oraya gider.

İlk albümle ("Balkan Beat Box", 2005) "Nu Med"i karşılaştırdığınızda ne gibi farklılıklar görüyorsunuz?

Kaplan: İlk albüm döneminde turne yapan bir grup değildik. Stüdyoya girdik, bir "önproje"yi gerçekleştirdik. Ardından "proje" başla-

POeLİTİKA
Ece Ayhan

Hazırlayan: Eren Barış

Bizim Ece Ayhan'a sahip çıkışımız, nutkumuz ve nefesimiz yettiğince onun üzerine bir şeyler söylemeye çalışıyor oluşumuz Türkiye'de yine Ece Ayhan'ın deyimiyle 'tarihi düzünden okumaya ayaklanan çocuklar'ın geleneğine, düşüncesine, yok sayılan vicdanına sahip çıkışına denk düşmüyor mu? Ece Ayhan'ın dilindeki 'kapalılığa' rağmen bu kadar çok okuyucusunun oluşu ve onun düşüncesiyle yataylaşan farklı alanlardan insanların bulunuşu bu topraklar için bir değişimin işareti mi sahiden? Aslında, Ece Ayhan'ın poetikasını eşeledikçe ve onun mirasıyla hesaplaşmaya başladıkça kendimizle, toplumla, politikayla, edebiyatla, sanatla hesaplaşmaya başladığımızı fark ettik. Kitabın ismini POeLİTİKA olarak belirleyen de bu süreç oldu zaten. Bu kitabın en güzel ve özel yanı ise, sevdiğimiz bir yazarın izini sürerken yollar içinde başka yollara revan olmamızdır.

Ayakta olanlara ve ayağa kalkanlara...

Ortadünya yayıncılık

Kızılırmak Sokak 35/3-9 Kızılay Ankara
312 419 22 87
ortadunyayayincilik@gmail.com

dı: Turneye çıktık, dünyanın dört bir yanında konserler verdik ve canlı çalarak "Nu Med"i pişirdik. Piştiğine, sofraya konabileceğine kani olduğumuzda, hayatımızı değiştiren bir albüm oldu.

İlk albüm evcimen, "Nu Med" ise kulüplük gibi.

Muskat: Bize tam tersi söyleniyor. "Araba kullanırken 'Nu Med'i, kulüpte dans etmek için ilk albümü tercih ediyorum" diyenler çok. Ben de öyle yapıyorum, arabada "Nu Med"i dinliyorum. "Nu Med" canlı müzik yapan bir grubun yansıması. Turnelerde bizimle birlikte sahne alan müzisyenlerin kattığı "vibe" var bu albümde. Birincisine kıyasla daha homojen olduğunu düşünüyorum. Birinci albüm, oradan bir parça, buradan bir parça koyarak yaptığımız bir kurguydu, bir tasarımdı. Ama, neticede önemli olan bizim ne dediğimiz değil, dinleyicilerin ne düşündüğü. Kimi dinleyiciler bizim söylediklerimizin tam tersini düşünüyor. Bu da Balkan Beat Box formatının güzelliğinin delili aslında.

Dün gece şu yorum sık sık çalındı kulağımıza: "Bizim müziğimizi yapıyorlar."

Kaplan: Biz de sahnede aynen o duyguyu aldık. İnsanlar "kendi müzikleri" olarak benimsedi çaldıklarımızı. Türklerin dansetmesini, vücutlarını hareket ettirme şeklini seyrederken, "bu hareketlerin hiçbirini İsviçre'de göremeyiz" diye düşündük. *(gülüyor)*

Muskat: Aynı şey Tel Aviv'de veya Sırbistan'da da oluyor.

Kaplan: Akdeniz'de ben kendimi evimde hissediyorum, ülkeler farklı, ama ruh hali aynı.

New York'ta yaşayan Tel Aviv kökenli insanların yaptığı müziğin İstanbul'da "bizim müziğimiz" olarak karşılanması neye tekabül ediyor sizce?

Kaplan: Aslında New York'la Tel Aviv arasında pek bir fark yok, ölçek farkı dışında. Tel Aviv de çok kozmopolit bir şehir. Oraya herkes başka bir yerden gelmiş. Bizim gruptaki yüzlere bakın. Kimse bir diğerine benzemiyor. Mesela Tomer Yosef (solist) siyah, ailesi Yemenli. Benim annem-babam Polonya'dan gelmiş, Tamir'inkiler Romanya'dan. Tel Aviv'de herkesin bir aksanı vardır, evlerde pişen yemekler çok farklıdır. New York'ta da aynı durum var. İstanbul da pek farklı değil.

Balkan müziği son yıllarda bir hayli popülerleşti, çeşitli füzyonlara malzeme oldu. Balkan Beat Box bu trendin bir yansıması mı, yoksa bir tavrın, bir dünya görüşünün ifadesi mi?

Muskat: Balkan müziği bizim sadece icra ettiğimiz bir şey değil, yaşadığımız bir şey, hayatımız. Derin kökleri olan ve estetiği oluşmuş bir müzik Balkan müziği. Evet, ortalıkta birçok suni, hormonlu Balkan müziği örnekleri var. Elektronik beat'ler, Balkan orkestraları, DJ marifetleri gelişigüzel bir araya getiriliyor. Biz kendimizi o trendden ayrı hissediyoruz. Balkan geleneğinden yola çıkarak kendi kimliğini ve geleneğini oluşturan bir grubuz.

Kaplan: Balkan Beat Box enstrümancıların kurduğu bir grup, bu çok önemli. İkincisi, son 150 yılda taklit edilmeyen ya da yeniden yorumlanmayan müzik türü yoktur. Balkan müziği de buna dahil. Biz Balkan müziğini yürekten yapıyoruz. Grubu kurduğumuzda Balkan müziği bir trend değildi. Dolayısıyla, trend diye bir mevzumuz yok. Yaptığımız müziğe "tavır" ya da "dünya görüşümüzün ifadesi" denir mi, bilemiyorum. Kesin olan bir şey varsa, o da şu: Bu, bizim hayatımız, insanlara sunduğumuz şey ruhumuz, fikrimiz ve estetik anlayışımız. Yarın müziğimiz başka bir yöne evrilebilir, ama temelde değişen bir şey olmaz.

Biraz kibutzlardan, İsrail'in ünlü kolektif tarım çiftliklerinden konuşalım. Vaktiyle çok ses getiren bir sosyalist proje, alternatif bir modeldi.

Kaplan: Başlangıçta öyleydi. 1980'lerle birlikte temelleri sarsılmaya başladı ve tedricen çöktü.

Niye, nasıl?

Kaplan: Ekonomik olarak rasyonel görülmemeye başladı. Ve hükümetler kibutzları destekleyen politikalar yerine, onları iflasa sürükleyen politikalar izledi.

Muskat: Kibutzların çökmesine yol açan sadece ekonomik nedenler değil, kültürel nedenler de önemli rol oynadı.

1960'larda ve '70'lerde başta çiçek çocukları olmak üzere dünyanın birçok yerinden gönüllüler kibutzlara el vermeye gitmişlerdi. Ne oldu da kibutzlar cazibelerini kaybetti?

Muskat: 1960'larda ve '70'lerde örgütlü bir komünal hayat sürmek, toprağı işlemek, yiyeceğini topraktan çıkarmak benimsenen bir düşünceydi. Ama 1980'lerden sonra bunun gerçekçi bir düşünce olmadığı empoze edildi. Hayatın birçok alanında kolektif anlayışın yerini bireyselliğin alması kibutzların da çökmesine yol açtı. Bugün artık kibutzların adı var sadece.

Kaplan: Kibutzlar da özelleştirmeye kurban gitti. Kimse o hayatı yaşamak istemiyor artık. Halbuki, ben çocukluğumdan biliyorum, rekabetten ve gerginlikten uzak, insanların birlikte çalışıp birlikte eğlendiği o komünal hayat, günün sonunda topluca yenilen yemek çok güzeldi. Ne var ki, o hayat tarih oldu.

Demin Fellini'den bahsettiniz. Sevdiğiniz yönetmenler kimler?

Muskat: Fellini, Coen biraderler, Kusturica, Jarmusch...

Amos Gitai'yi nasıl buluyorsunuz?

Muskat: En ünlü yönetmenimiz, ama daha iyileri var. Udi Aloni mesela, çok radikal bir yönetmen. Bir favorim de Eran Kolirin ve onun "The Band's Visit" (Bando) adlı filmi. Bizim solistimizin de küçük bir rolü var. İsrail'i ziyaret eden bir Mısır bandosuyla ilgili bir hikâye. Havaalanında kimse onları karşılamayınca Tel Aviv'de kayboluyorlar. Küçük öykülerin bir araya geldiği nefis bir film.

İsrail'deki sol muhalefet ne durumda?

Kaplan: İsrail'de siyasi bakımdan olup biten herşey çok umut kırıcı, çok keder verici. Biz elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz, müziğimizle ve içinde yer aldığımız projelerle mesajımızı veriyoruz, duyarlılığın artmasına çabalıyoruz.

Muskat: Bir makrokozmos var, bir de mikrokozmoz. Mikrokozmozda insan ne olmak istediğini seçebilir. Biz geldiğimiz ülkede, ki orada olup bitenler Türkiye'dekinden çok da farklı değil, kendi seçimimizi yaptık. İsrail devletinin zihniyetini, politikasını reddettik.

İkiniz de İsrail ordusunda görev almayı reddettiniz, öyle değil mi?

Lublijana'da bir plakçıda müthiş bir albüm kapağı görmüştük. "Bu kıyak bir adam, her halinden belli" diyerek aldık. O günden beri Ciguli'yi sample'lıyoruz.

Kaplan: Ben bir yıl askerlik yaptım ve ne yaptığımın farkına varıp bıraktım.

Muskat: Ben birkaç ay yapıp bıraktım.

Bırakmak o kadar kolay mı?

Muskat: Hayır, çok zor. "Psikolojim askerliğe müsait değil" diye bir rapor almak gerekiyor. Yani akli dengenizin yerinde olmadığını kanıtlamanız lâzım. Bugün eskisi kadar zor değil o raporu almak. Yirmi yıl önce, ağzınızla kuş tutmanız lâzımdı. Mimlenmeyi de göze almak gerekiyordu.

Biz burada yüzde beş civarındayız, siz İsrail'de yüzde kaçsınız?

Kaplan: Biz yüzde 40 civarındayız, fakat tamamen suskun bir yüzde 40 bu. Yani mesele oran değil, suskunluk. Aslında dünya da böyle genelde. İnsanlar kızgın ve suskun. Amerika'da mesela, halkın yüzde 40'ı, yönetimin Ortadoğu'dan elini çekmesini isteyen barışsever insanlar. Ama onlar suskun, öte yanda saldırgan bir yüzde 60 var ve onların çıkardığı kuru gürültü her yeri kaplıyor.

Muskat: Türkiye'nin yüzde 95'i kimlerden oluşuyor?

Her renkten muhafazakârlar, milliyetçiler, dinciler, ulusalcılar, liberaller, neo-liberaller, faşistler, neo-faşistler...

Kaplan: En boktanı neo-liberaller, çünkü onlarda diğer boktanlıkların hepsinden var. Ayrıca zenginler ve hiç kimse umurlarında değil.

Ori Kaplan, Tomer Yosef, Tamir Muskat

Söyleşi: **Yücel Göktürk - Reha Öztunalı**

EFES PİLSEN BLUES FESTIVAL 18

Adolphus Bell
John Primer&The Real Deal Blues Band

Bernard Allison

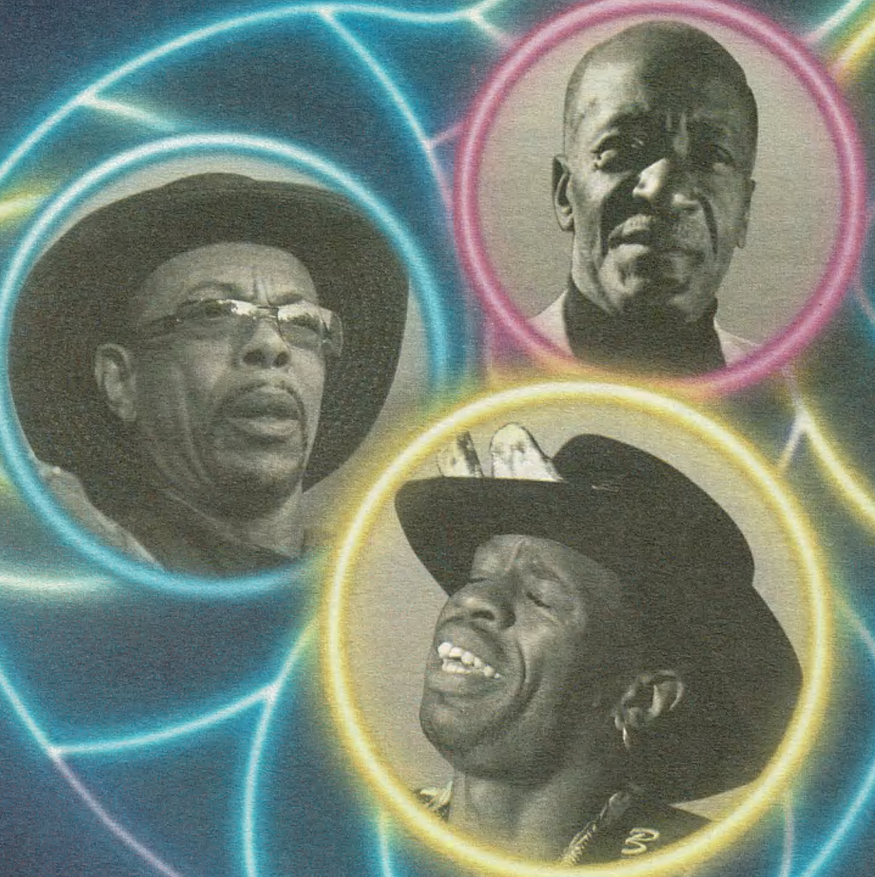

Şehre renk geliyor.

2 Kasım-11 Aralık 2007 • 20 şehir • 23 konser

2 Kasım 2007 SAMSUN Anakent Sosyal Tesisleri • 3 Kasım 2007 TRABZON Zorlu Grand Hotel • 5 Kasım 2007 ERZURUM Polat Renaissance Hotel • 7 Kasım 2007 KIBRIS Jasmine Court Hotel-Disco • 9 Kasım 2007 ANTALYA Divan Talya • 11 Kasım 2007 DENİZLİ Richmond Pamukkale SPA Hotel • 13 Kasım 2007 KONYA Rixos Hotel • 14 Kasım 2007 KAYSERİ Hilton • 16 Kasım 2007 ADANA HiltonSA • 17 Kasım 2007 MERSİN Mer-Yat Armada Center • 19 Kasım 2007 GAZİANTEP Kalender Plaza • 21 Kasım 2007 DİYARBAKIR Demirok Tesisleri • 23-24 Kasım 2007 ANKARA HiltonSA • 27 Kasım 2007 ESKİŞEHİR 222 Park • 28 Kasım 2007 BURSA Almira Hotel • 30 Kasım-1 Aralık 2007 İZMİR Hilton • 4 Aralık 2007 ÇANAKKALE Kolin Hotel • 5 Aralık 2007 KOCAELİ Venüs • 7-8 Aralık 2007 İSTANBUL Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı/Rumeli Salonu • 11 Aralık 2007 TEKİRDAĞ Erguvan Sosyal Tesisleri

İletişim Hattı: 444 33 37

EFES Pilsen

www.efeskeyfi.com

18 yaş sınırı vardır. Gece boyunca fast-food servisi vardır. Salona içecek ve yiyecek getirilmemesi rica olunur. Konser düzeni ayaktadır. Kapılar, konserden 1 saat önce açılacaktır.

NTV NTV Radyo biletix

Organizasyon
pozitif
www.pozitif.info

HALKLA İLİŞKİLER

Hazırlayan:
Ayşegül Oğuz

ÜSKÜDAR-BEŞİKTAŞ ARASI

Nurgül Çelikel, 23, öğrenci

Şu anda ne dinliyorsun?
Joe Satriani.
Bugüne kadar nasıl bir güzergâh izledin dinleyici olarak?
Ortaokuldayken Özlem Tekin, Şebnem Ferah, Haluk Levent, İlhan İrem, Metallica falan dinlerdim.
İlhan İrem'in en sevdiğin şarkısı ne?
"Anlasana".
Metal nasıl bir müzik senin için?
Özgürlük! Dinlerken rahatlıyorum... O sertliği İstanbul'a yakışıyor. Başka bir dünyaya gidiyorum. Dinleniyorum.
Müziksiz sokağa çıktığın olur mu?
Yooo, akciğerlerim gibi.
Mp3 teknolojisinden önce ne kullanıyordun?
CD çalar. Ama ilk walkman'imi daha ilkokula bile başlamadan babam almıştı. Hep hep dinliyorum, müziksiz olmuyor. Hep kulağımda kulaklık...

Yaşar Arkun, 54, ayakkabı boyacısı

Şu anda Orhan Gencebay çalıyor.
Çalar, hep çalar. Evde de var, yanımdan ayırmam müziği.
Neler dinlersiniz?
Orhan'ı severim, Kibariye sonra...

Sizin müziğe yeteneğiniz var mı?
Darbuka çalarım.
Kaç yıldır Üsküdar'dasınız?
45 yıldır, tezgâhım da hep buradaydı...
Üsküdar'da neler değişti?
İskelemiz böyle değildi, tahta, güzel bir iskelemiz vardı. Bu meydan çay bahçesiydi. Arabalar caminin oradan kalkardı. Bomboştu buralar. Aslen Bandırmalıyım, altı çocuğumun hepsi Üsküdarlı...
Darbukayı ne zaman çalarsınız?
Evde içki tezgâhımı kurduğum zaman, öyle ufak ufak takılırım, torunları oynatırım. Bende altı torun var.
İçki tezgâhında neler oluyor?
Akşamcıyız, belki otuz senedir! Cüzdana göre, evde ne kaynarsa ona göre...

Yıldıray Yılmaz, 23, tekstilci

Şu anda ne dinliyorsun?
Yarış müzikleri, trance, house.
Neden?
Herhalde yaşam tarzımı yansıttığı için.
Yaşam tarzın ne?
Naciddiyet!
Yani?
Şöyle söyleyeyim: Bundan yaklaşık bir yıl öncesine kadar güzel bir ilişkim vardı, çok ciddiydim. Yeni yeni anlıyorum ki, hiç kimse benden, benim hayatımdan daha önemli değilmiş.
Şimdi bütün kızlar kötü mü oldu?
İyileri de vardır da, bana gelmedi.
Trance dinlediğinde ne oluyor?
Bu müzik insanı uçlarda hissettiriyor.
Memleket müziğiyle aran var mı?
Pop. Bunalım müzik sevmem, yeri gelirse, yalnız kalırsam, arada dinlerim.
Mesela?
Yıldız Tilbe'nin slow'ları, Niran Ünsal'ın "Haktan"ı.

Aslı Takmaz, 29, yönetmen

Ne dinliyorsun?
Radyo 5.
Müzik, hayatında çok yer kaplıyor mu?
Müziksiz zor geçer zaman.
Neler dinlersin?
Her şey, arabesk dışında tabii.

Neden arabeske gıcıksın?
Hoşlanmıyorum, gereksiz. İnsanları bunalıma sevkeden, saçma sözler işte.
Sen hiç bunalmaz mısın?
Arabeskle değil, o müzik hoşuma gitmiyor. Alternatif rock seviyorum.
Kimleri?
Coldplay, Starsailor, Muse, Placebo.
Hayatta unutamam dediğin konser var mı?
İğrençlik olarak mı?!
Olabilir.
Evet, Zeytinburnu'ndaki Tiesto konseri. Organizasyon ve gelen insan profili rezaletti. Rezil olduk o gün. Kuruçeşme Arena'daki konserleri seviyorum.

MECİDİYEKÖY-ŞİRİNEVLER ARASI

Yiğitcan Sabırlı, 19, öğrenci

Şu anda ne dinliyorsun?
Nil Karaibrahimgil, "Rüzgar".
Neden?
Çok yaratıcı değil mi?! Alternatif bir duruşu var.
Kaç saatin otobüste geçiyor?
Gidiş geliş üç saat.
O üç saat nasıl geçiyor?
Müzikle ya da uyuyarak.
Üç saatte kaç şarkı dinliyorsundur?
Çoook. Ama bir şarkıyı beş kere dinlediğim de oluyor.
Hangi şarkıları üst üste dinlersin?
Üzgün olduğumda, slow şarkılar dinlerim mesela. Geçenlerde "Meyhane Şarkıları" diye bir albüm yükledim. Sezen Aksu, Bülent Ersoy falan var.
Meyhane nasıl bir yer sence?
Bir sürü insan var, herkes içiyor, kimse kimseye takılmıyor, herkesin dünyası ayrı. Ben bunu gördüm.

Resul Topaloğlu, 20, işçi

Şu anda ne dinliyorsun?
Power FM. Yabancı müzik.
Kimler çalıyor?
Tanımam, sözlerini de anlamam. Ama bir tek yabancı müzik dinliyorum.

Yerli?
Hiç dinlemem.
Neden?
Bunalıma sokuyor insanı, anlattıkları şeyin hiçbir anlamı yok bence. Yabancı müzik dinliyorum, hiçbir şey de anlamıyorum, hoşuma gidiyor.
Dinlediğin yabancı şarkıcılar içinde ismini bildiklerin var mı?
Michael Bolton çok güzel şarkı söylüyor. Enrique Iglesias, Robbie Williams var, hastasıyım. Enrique Iglesias'ın CD'sini de aldım.
Nesini seviyorsun?
Kariyeri güzel, tipi güzel, şarkıları güzel.
Nerede oturuyorsun?
Bağcılar. Dört saatim yolda gidiyor. Otobüste hayat müzikle geçer.

Cevahir Boz, 28, işsiz

Şu anda ne dinliyorsun?
Yabancı. Otobüsten yeni indim, gitar kursuna gidiyorum.
Gitarla ilgili en büyük hayalin ne?
İspanyol parçalarını çalabilmek.
Sürekli dinlediğin bir İspanyol şarkısı var mı?
Antonio Banderas'ın oynadığı "Desperado" filminin müziklerini dinliyorum deli gibi. Flamenkoyu da çok severim, öğrenmek istiyorum.
Bu müziği neden bu kadar çok seviyorsun?
Sevmeyen varsa şaşırırım! Müzik çok farklı bir olay, ruhunu hareketlendiriyor insanın. Bunu dinleyip de hareket edemeyen bir insanı düşünemiyorum.

Yerliyle aran var mı?
Klasik! Yani Sezen Aksu'nun klasik parçalarını dinlerim. Bir de Zeki Müren'i severim.

Sezer Günal, 17, öğrenci

Şu anda ne dinliyorsun?
Metallica, "Turn The Page".
Neden?
Müziği hoş, özellikle de sözleri.
Mesela?
"Hayatta sayfayı çevir" diyor...
Ne sayfası, çok genç değil misin?
Ailenden izinsiz dershaneden kaçarsın, bu hatadır.
Kaç kez kaçtın dershaneden?
Üç-dört kez... Artık dershaneden kaçmıyorsan, hayatında yeni bir sayfa açtın demektir.
Müzikle nasıl bir ilişkin var?
Çok iyi. Daha adını koymadığımız bir grubumuz var. Metallica Green Day arasında bir müzik yapıyoruz. Ben solistim.
Yerli müzik dinler misin?
Kurban mesela. Kız arkadaşımla sorunum falan olursa da, kafa dağıtmak için Orhan Gencebay dinlemişliğim vardır. Zor anlarda iyi gider yani.

[AMY [WINEHOUSE

Gözleri sürmeli, orası burası dövmeli, suluyla kuruyla başı hoş, boynu dik, arızası vukuatı bol, çöp gibi ipince, son zamanların en güzel sesi fikrimizce... 2006 Ekim'inde Mark Ronson'un prodüktörlüğünde yayınladığı ikinci albümü "Back To Black" ödüllere doymuyor, Paul Weller, Prince gibi isimlerce övgülere boğuluyor, caz/hiphop/soul arasında kurduğu kirli paslı müthiş sentez ve keskin şarkı sözleriyle herkesi can evinden vuruyor... Observer, Interview, Paper Magazine, Les Inrockuptibles ve Times'dan yaptığımız derleme, son bir yılın özeti...

ÖRDeğin SiLKiNiŞi

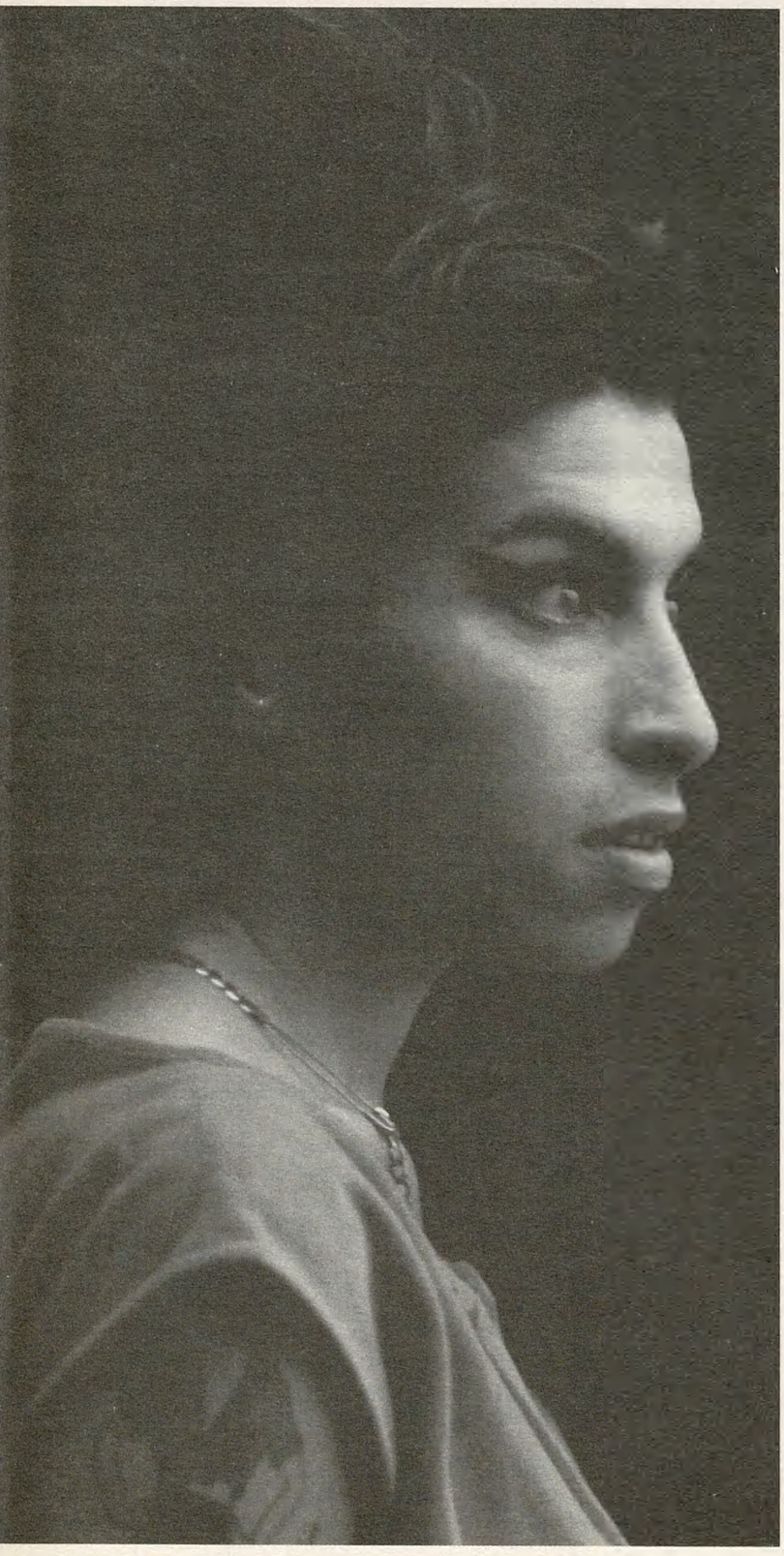

Yeni albümünüz "Back To Black" 1960'ların popundan ve rhythm & blues'undan esinlenmiş gibi. Üç dakikalık şarkılar, uzun kadın vokaller ve o dönemin gözde armonileri... Albüme başladığınızda aklınızda böyle bir şema var mıydı?

Amy Winehouse: Hayır, ama dinlediğim şeyler bir şekilde şarkılarıma sızıyor. "Back To Black"i yazdığım sıralarda 1960'ların müziğini dinliyordum. Ben hiçbir zaman dörtlük-nakarat-dörtlük türünde bir şarkıyazarı olmadım. 1960'ların birçok şarkısı çok kısadır. Fakat özellikle o tür şarkılar yapmaya çalışmadım. Son bir buçuk yıl benim için çok yoğun bir dönem oldu. "Frank"i yaptığım dönemde çok ot içiyordum ve hip-hop kafasındaydım, "siktirin gidin!" havasındaydım. "Frank"le "Back To Black" arasındaki dönemde âşık oldum. Kuruyu bıraktım, suluya başladım. Alkolün ruh hali, "senin için canımı veririm" durumu. Dolayısıyla dinlediğim her şey o frekanstaydı. "Ya hep ya hiç", "kurban olurum sana" tavrının cool olduğunu düşünüyordum. Hayat kısa, kendini koyvermezsen ne manası var?

"Frank" Brits ödülü aldı, Mercury'ye aday oldu, ama "Back To Black" onu solladı. İlk albümünüzü pas geçen birçok insan ikinci albümden övgüyle bahsediyor. Bu arada siz de, verdiğiniz mülakatlarda "Frank"e biraz üvey evlat muamelesi yapıyorsunuz.

Hayır, asla! Sadece şunu söyledim: Şimdi "Frank"i başka türlü dinliyorum. Hâlâ çok iyi bir albüm olduğunu düşünüyorum, ama "Frank"i bugün kaydetsem bazı şeyleri başka türlü yapardım. Şarkı yapısını kastetmiyorum, ama enstrümantasyon daha farklı olabilirdi. İnsan sürekli yeni bir şeyler öğreniyor, fikirlerini değiştiriyor. "Bazı şeyleri daha farklı yapabilirdim" demek, "Frank"ten memnun olmadığım anlamına gelmez. "Frank"ten yüzde 80 memnunum, "Back To Black"ten ise yüzde 150. *(gülüyor)*

"Back To Black"in prodüktörlüğünü "hit" imalatçısı Mark Ronson'ın üstlenmesi nasıl oldu?

Mark'ın prodüktörlüğünü plak şirketi istedi. Çünkü bir an evvel yeni bir albüm bekliyorlardı benden. Doğrusu, ilk başta Mark'la çalışmaya pek sıcak bakmadım. Fazla gayretkeş ve beyaz geliyordu bana. "Back To Black"in nasıl bir şey olmasını istediğimi anlatmak için Shangri-Las'ın bütün albümlerini tutuşturdum eline. Fakat birlikte çalışmaya başladıktan sonra tahmin ettiğimden çok daha geniş bir ortak paydamız olduğunu farkettim. Ve sanırım birbirimizi esinlendirdik.

Üçüncü albümde bir yön değişikliği söz konusu olur mu?

> **"Back To Black" âşık olduğum insan hakkında. Ayrılık beni o kadar perişan etmişti ki, bu boktan halden iyi bir şey çıkarmam farz olmuştu. Ayrı düşmüş siyam ikizleri gibiydik.**

Ben cazdan geliyorum, dolayısıyla caza dönebilirim. Gelgelelim, üçüncü albümüm "Back To Black" hattından pek uzağa düşmez herhalde, zira bu formülden gayet memnunum. Ve bu formül dahilinde kanıtlamak istediğim şeyler var. Temel motivasyonum da bu zaten.

Menajerliğinizi yapan şirketle yolları ayırmanızın sebebi neydi?

Alkol bağımlılığımdan kurtulmam için tedavi olmam gerektiğini söyleyip duruyorlardı. Sabrım taştı, sözleşmeyi feshettim.

"Back To Black"teki "Rehab"in (Tedavi) esin kaynağı neydi?

Mark Ronson'la SoHo'da dolaşıyorduk, bir nağme mırıldanmaya başladım. Mark gülmeye başladı ve "bu kimin şarkısı?" diye sordu. "Kimsenin şarkısı değil" dedim, "şimdi uydurduğum bir şey." Mark kurcalamaya başladı, "ne hakkında", "sözler ne anlatıyor" "gerçek olay mı?" filan. Ben de ona menajerlik şirketinin "tedavi ol" diye ensemde boza pişirdiğini anlattım. Mark "bunun şarkısını yapmak güzel olur" diye ısrar edince oturdum "Rehab"i yazdım. Yaptığım hiçbir şeyi taammüden yapmam, plan-program bana göre değil. "Back To Black" âşık ol-

→19

DOUBLEMOON
www.doublemoon.com.tr

Kökler

TÜM MÜZİK MARKETLERDE

BaBaZuLa
www.babazula.com
www.myspace.com/babazula

"Kökler", BaBa ZuLa'nın (film müzikleri dahil) altıncı albümü. topluluk 11. yılını devirirken en başa dönüyor ve bu topraklardan aldıklarının köküne iniyor. halk müziğimizden ziyadesiyle faydalanmışlardı, bu kez oryantal durumdan uzaklaşmadan işin en başına hatta orta asya'ya dönüyorlar."Kökler" in en önemli özelliği, topluluğun sahne performanslarına çok yaklaşmış olması. hem canlı, hem heyecanlı bir albüm "Kökler". topluluğun her anlamda ruhunu kattığı, bir anda dinleyeni kavrayan ve bırakmayan bir sihir demeti. oldukça minimal ancak bir o kadar da şaşırtıcı ve karışık. canlı performanslarda karşımıza çıkan, sevdiğimiz "iskender", bu albümde yerini bulmuş. neşet ertaş katkılı "sevsem öldürürler sevmezsem öldüm" ve pir sultan abdal katkılı "aşıkların sözü kalır" iki "başka" şarkı.

bu kez konuksuz bir albüm yapmış BaBa ZuLa. "aşıkların sözü kalır" da bizi büyüleyen "eski dost" brenna mac crimmon'ı konuktan saymamak gerek elbet. insanı bir anda kendine getiren "nokta", kuş cıvıltıları eşliğinde adını aldığı parkın güzelliğini odamıza kadar getiren "abbas ağa parkı" ve neşeli "karayel" dışında bir "japon halayı" bile var bu albümde. hatta oyun havaları ile beraber solo şarkılar da...

murat meriç

Doublemoon, bir pozitif iştirakidir.
www.doublemoon.com.tr / info@doublemoon.com.tr
© 2007 Pozitif Müzik Yapım © 2007 Pozitif Edisyon
Tüm hakları saklıdır

esen
Dağıtım: Esen Satış ve Pazarlama
+90 212 512 99 00
www.esenelektronik.com

duğum bir insan –adı Blake Fielder-Civil– hakkında bir albüm. Ayrılık beni o kadar perişan etmişti ki, bu boktan halden iyi bir şey çıkarmam farz olmuştu. Ayrı düşmüş siyam ikizleri gibiydik.

O nasıl buldu "Back To Black"i?

Benimle gurur duydu. İkimiz de bencil değiliz, diğerkâm insanlarız. Birbirimizin memnun ve mesut olmasını istiyoruz. Bu albüm onun için zor tabii, kâh "güzel şarkılar" diyordur, kâh "ha siktir" çekiyordur. Ama birlikteyken benimle gurur duyduğunu söylüyor. "Back To Black"i ilk dinlediğinde, oturduğu yerde çakıldı kaldı. "N'oldu, iyi misin" dedim, "kusura bakma, çok ağır geldi" dedi. Bu albüm, "kalbimi kırdın, senden nefret ediyorum" tonunda değil, "beraber olmayı beceremememiz ne acı" tonunda.

"Rehab"de soul ustası Donny Hathaway'den söz ediyorsunuz: "There's nothing you can teach me that I can't learn from Mr. Hathaway." (Bana Mr. Hathaway'in öğretemeyeceği hiçbir şeyi öğretemezsiniz) Hathaway'den başka kimler var bu denli hayran olduğunuz?

Shangri-Las'ı ve öteki kız gruplarını seviyorum. 1960'ların aşk yarası şarkılarını, kız gruplarının rahatlatıcı müziğini, viski içerek dinlenebilecek şarkıları seviyorum. Ama Salt 'N' Pepa ve Lauryn Hill'in gönlümdeki yeri apayrı. Ve tabii Dusty Springfield! Onun müziğini ne çok dinledim! O ne klas hatun öyle! Sırf onun şarkılarının cover'larından oluşan bir albüm yapabilirim. İster bir pub'da dinle, ister çok lüks bir evde, o şarkılar hemen mekânı sarıp sarmalıyor. Bir keresinde, bir pub'daydım, "So Much Love" çalmaya başladı ve anında mekân olağanüstü bir hal aldı, başka bir boyuta geçti sanki.

"Viski içerek dinlenebilecek şarkıları seviyorum" demenize bakılırsa, 1960'ların müziğine takılmanızın sebebi kronik nostaljiden ziyade, depresif bir ruh hali.

Alkol tedavisine girdiğimde, "niye bu kadar çok içiyorsun" diye sordular. Ben de "âşığım ve sevgilimin beni terkedeceği düşüncesi depresyona sokuyor" dedim. Onlar da alkol bağımlılığının depresyon semptomu olduğunu söylediler.

En çok sevdiğiniz içki hangisi?

Bu sıralar Rickstasy kokteyli. Üç ölçü votka, bir ölçü Southern Comfort, bir ölçü muz likörü, bir ölçü de Bailey's. Bundan iki tane içtiğinizde öyle bir sükûnet buluyorsunuz ki, evden çıkmak aklınıza gelmiyor.

Blur'ün Alex James'i "haftada bir gece evde oturabiliyorsan ve anneni arayıp halini hatrını soruyorsan alkol sorunun yok demektir" diyor.

Ben içkiyi kendi başına değil, eşlikçi olarak seviyorum. Televizyon seyrederken bir kadeh şarap, yemek yaparken bir kadeh şampanya.

Çok caz vokali dinledim: Mesela Sarah Vaughan'ı, Dinah Washington'u... Ta ki Salt 'N' Pepa ya da Fugees zamanlarındaki Lauryn Hill gözümü açıncaya kadar...

Favori yemeğiniz ne?

İstiridye. Kabuğunu açıyorsunuz, biraz beyaz şarap sirkesi, biraz limon ve tuz. Anında küçük bir ziyafet!

Kısa zamanda çok kilo vermeniz magazin basınında çok yazılıp çizildi. Nasıl bir diyet uyguladınız?

Kötü alışkanlıklarımı bıraktım sadece. Fakat şu da var: İnsan bağımlılıklarından kurtulamıyor, sadece onları gemleyebiliyor. Dolayısıyla, "artık yemek sorunum yok" demem

doğru olmaz. Bazen canım bir şey çektiğinde, "hayır, onu dün yemiştin" diye frene basıyorum. Sanırım bütün modern kızlar böyle, benim durumumun bir sıradışılığı yok, ama magazin basını bu konuyu parmağına doladı bir kere. Geçerli fiziksel normları tutturmaları için kadınların üzerinde büyük bir baskı var. Ama erkek arkadaşlarımın birçoğu da aynı baskıyı hissediyor. Ben nasıl kilo verdiğimi farketmedim bile. Haftada 60 gram ot içiyordum. Feci bir miktar. Otun bana şöyle bir etkisi de oluyordu: Açlık dürtüsünü hisseder hissetmez fastfood'a müracaat ediyordum. Otu bırakınca fastfood'u da bırakmış oldum ve kendiliğinden kilo verdim. Jimnastik salonuna gitmemin de faydası oldu tabii. Oraya gitmeyi seviyorum, çünkü etrafımda terli erkekler oluyor ve bu da adrenalinimi yükseltiyor. Erkeklerin ekseriyette olduğu salonları tercih ediyorum, çünkü kadınların devam ettiği salonlarda, standart makyajıma –ki o benim savaş boyamdır, hiç eksik olmaz– "sen kimi etkilemeye çalışıyorsun" diyen bakışlarla karşılaşıyorum. Erkeklerin salonunda ise olay "hadi kızım koş" tarzında. Erkeklerin bakışları beni rahatsız etmiyor, bütün kızlar erkeklerin kendilerine bakmasından hoşlanır zaten.

Dövmeleriniz de makyajınız kadar dikkat çekiyor. Biraz da onlardan bahsedelim mi?

Sırtımda bir kartal var, sağ kolumda tüy ve yıldırım. Göğsümde eski bir sevgilimin adı. Evet, yaşayarak öğreniyor insan. *(gülüyor)* Ninemin resmi var bir de, akciğer kanseri olduğunu öğrendiğimde yaptırmıştım. Ama o hiç beğenmedi, "bana zerre kadar benzemiyor" dedi. "Sin City"yi çok sevmiştim, o filmde kahramanımızın rüyasında gördüğü kadın çok hoşuma gitti, onu da sol koluma yaptırdım. Çıplak kadınlardan hoşlanıyorum, ama lezbiyen değilim –en azından bir üçlü tecrübesinden geçmeden o boyuta gireceğimi sanmam. Ayrıca bir at nalı ve minik kalpler dövmelerim var. Eski denizci dövmelerini seviyorum, onun için geçenlerde bir çapa yaptırdım. Parmağımda Alex'in *(Claire –Blake'ten ayrıldığında, bir dönem birlikte olduğu sevgilisi)* adının ve soyadının ilk harfleri var. Bir de "asla kanatlarımı kırpma" lafı.

O lafın manası ne?

Blake'le büyük bir kavgaya tutuşmuştuk. "İçmeni istemiyorum" demişti. İyiliğim için söylüyordu tabii. Ben de ona öyle demiştim.

"Back To Black"in turnesi Amerika konserleriyle başlıyor. Sahneyle aranız nasıl?

Mümkün olduğu kadar çok konser vermek isterim. Sahnedeyken kendimle barışık oluyorum. Shirley Bassey gibi konuştum. *(gülüyor)* "Üzerime bir haller geliyor şekerim." Fakat, inanın sahnedeyken huzur duyuyorum. Kendime güvenmediğim vaki değildir. Zaman zaman, sahnede ne halt ediyorum diye kendime sorduğum da oluyor tabii. Çocukken, şarkıcı olmak gibi bir hevesim yoktu, herkes gibi olmak istiyordum. Kız arkadaşlarımla takılayım, düzgün bir iş bulayım, alışveriş yapmaya ve cumartesi geceleri dansa gitmeye yetecek kadar para kazanayım... Aslında, hep normal bir hayatın hayalini kurdum. Hiçbir zaman hırslı bir kız olmadım.

Nerede doğup büyüdünüz? Nasıl bir aile ortamından geliyorsunuz?

Kuzey Londra'da Southgate'te büyüdüm. Babam taksi şoförüydü ve caz tutkunuydu. Annem eczacıydı, ben ufakken boşandılar. Ben annemle kaldım, ama babamla da hep görüştüm. İlişkimiz gayet iyidir. Leo dayım müzisyendi, saksofon çalardı. Maalesef genç yaşta vefat ettiği için onunla müzikal bir paylaşımımız olmadı. Brian dayım da müzisyendi, ailenin müzikal tarafı anne tarafım. Fakat caz merakımı babama borçluyum. Müthiş bir caz plakları koleksiyonu vardı, evde hep büyük ustalar dinlenirdi, Dizzy Gillespie'den Coltrane'e...

Şarkı söylemeye ne zaman, nasıl başladınız?

Sammy Davis ırkçılığı bir ördeğin tüylerinindeki suyu silkinip atması gibi silkelerdi. "Hiç sikimde değilsiniz, benim müziğim var" der gibiydi. Ben de öyle hissediyorum.

Amy Winehouse, bugünlerde Blake Fielder-Civil'le olan "fırtınalı" beraberliğine kaldığı yerden devam ediyor

Kendimi bildim bileli şarkı söylüyorum. Küçükken Kylie Minogue severdim. Sonra yedi yaşına bastım. *(gülüyor)* Dediğim gibi, evdekiler hep caz dinlerdi, ben genelde odama kapanırdım, hoşuma giden bir şey kulağıma çalındığında, kapıdan kafamı uzatıp "Hey, bu çalan kim?" der ve söylenen ismi bir kenara yazardım. Evde yalnız kaldığımda, plakların arasından daha önce not ettiğim parçaları bulup sesi sonuna kadar açarak çalar ve o anda aklıma gelen sözleri melodiyi takip etmeye çalışarak söylerdim. Thelonious Monk'un "Round Midnight"ının beni kelimenin tam manasıyla çarptığını hatırlıyorum. Uçuk sözler uydurmuştum o parçaya... Daha sonraları da çok caz vokali dinledim, Sarah Vaughan'ı, Dinah Washington'u... Ta ki Monica & Brandy, Salt 'N' Pepa ya da Fugees zamanındaki Lauryn Hill gibileri gözümü açana kadar. O kızların groove duyguları hakikaten çok güçlü, cazın büyük kadın yorumcularınınkinden uzaklaşan şarkı söyleme tarzları çok hoşuma gidiyordu. Ayrıca, bu hatunların "look"ları var. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir kız Sarah Vaughan gibi giyinmeyi arzulamaz, ama Lauryn Hill öyle mi! Benim için dönüm noktası Salt 'N' Pepa'yı keşfetmem oldu: "Aynen böyle şarkılar yapmak istiyorum" dedim. Kankam Juliette'le Sweet 'N' Sour diye bir grup kurduk. Salt 'N' Pepa gibi olmak istiyorduk. "Boys, Who Needs Them?" (Oğlanlara kimin ihtiyacı var?) diye bir şarkı yaptık, bir de "Spinderalla" diye bir şarkımız vardı. Çok saftirik şeylerdi. Oğlanlara kimin ihtiyacı var! *(gülüyor)*

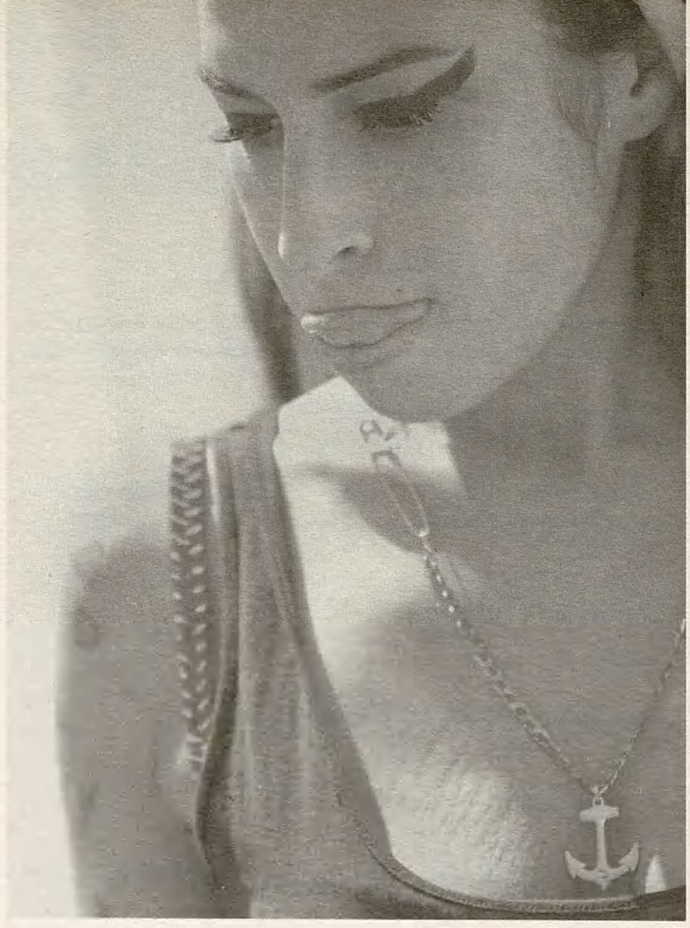

Gerek "Frank", gerekse "Back To Black" erkeklere ve aşka dair albümler. "Boys, Who Needs Them"den bu yana erkeklere bakışınızda ne gibi değişikilikler oldu?

Feminist olduğumu söyleyemem, ama kızların hayatı kolaylaştırıyor diye aptal rolü oynamalarından hazetmiyorum. Henüz 23 yaşındayım, erkekler hakkında tecrübeli olduğumu sanmıyorum, aslında genel olarak insanlar hakkında da tecrübem yok. Yazdığım şarkılar insan ilişkilerinin dinamiklerine dair, sevgililik ilişkisi, aile ilişkileri... "Frank"i yaptığım sıralarda çok defansif, kendine güvensiz bir insandım. Dolayısıyla erkekler hakkındaki şarkılarım "allah belanızı versin" tarzındaydı. Ama artık ilişkilere dair düşüncelerim ergen boyutunda değil. Birkaç yıl öncesine kadar, sonumun yirmi kedisiyle eski gazete yığınları içinde yaşayan kadınlar gibi olacağını söyleyebilirdim. Ama şimdilerde daha iyimserim, aslına bakarsanız içimde küçük bir ev kadını var. Yemek yapmak hoşuma gidiyor. Alex diplomalı aşçı olduğu halde yemekleri ben yapıyordum. Anaç bir tarafım var, ama nedense bu takdir görmüyor. İlk uzun süreli ilişkim, "Frank"te anlattığım Chris'ti. O anaçlığımı hiç takdir etmedi. Bendeki domestik dürtüyü depreştiren Blake oldu. İyi muamele görmediğine tanık olunca, onu kanatlarımın altına aldım.

Hangi tip erkeklerden hoşlanıyorsunuz?

Boyu 1.80'in altında olmamalı, saçları ve gözleri siyah olmalı. Bir de tabii bir sürü dövmesi olmalı. Blake öyle biri. Ama Alex bugüne kadar gördüğüm en güzel erkek. Ve sarışın. Demek ki mühim olan saç baş değil. Muhabbetli erkeklerden hoşlanıyorum, şaka kaldıran tipleri seviyorum. Hiçbir şeyi ciddiye almayan erkeklere hayranım, Dean Martin gibilere. Dean Martin, insanlarla arasına mesafe koyma konusunda müthiş yetenekliydi. Evliliklerindeki sorunlardan asla bahsetmezdi ve her duruma bir vecizesi vardı. Bir de Sammy Davis'i çok beğenirim. Irkçılığı, bir ördeğin tüylerindeki suyu silkinip atması gibi silkelerdi. "Hiç sikimde değilsiniz, benim müziğim var" der gibiydi. Ben de öyle hissediyorum.

Derleyen: ***Siren İdemen - Yücel Göktürk***

SAYISAL

1. **Aşağıda, Bruce Springsteen** şarkılarında sıklıkla geçen kelimelerden **örnekler sıralanıyor. Bunlardan biri, resmi internet sitesine kayıtlı** 254 şarkının tam 145 tanesinde **kullanılmıştır. Dördü arasında ipi açık farkla göğüsleyen bu kelime hangisidir?**
a) Night b) Street c) Home d) Dream

2. **"No Surrender" şarkısından bir dize:** "Okulda öğrenip öğrenebileceğimizden çok daha fazlasını ..... öğrendik". **Lütfen noktalı yeri doldurunuz.**
a) Dört şeritli otoyoldan
b) Üç dakikalık bir plaktan
c) "Yedi Samuray" filminden
d) 20:30 haberlerinden

3. **Bruce Springsteen, eşi Patti Scialfa ile** kaç yıldır **evli?**
a) 8 b) 24 c) 16 d) 12

4. **Bruce Springsteen'in** boyu **kaç?**
a) 1.87 b) 1.83 c) 1.78 d) 1.69

5. **Bugüne kadar** hiçbir Bruce Springsteen single'ı **Amerika listelerinde (Billboard Hot 100)** 1 numaraya yükselemedi. **Mainstream Rock listesinde altı hafta 1 numara olmasına rağmen Hot 100'de 2 numarada kalan, dolayısıyla** en başarılı Springsteen single'ı **olarak kabul edilen şarkı hangisidir?**
a) Hungry Heart b) Brilliant Disguise
c) Human Touch d) Dancing In The Dark

6. **Bruce Springsteen'in bugüne kadar sadece tek bir şarkısı Billboard Hot 100 listesinde 1 numaraya çıktı.** 1973'te listeye bile giremeyen **ilk single'ı "Blinded By The Light", 1977'de bir** başka grubun cover versiyonu **sayesinde zirveyi gördü. Şarkıyı kim söylüyordu?**
a) Cockney Rebel b) Manfred Mann's Earth Band
c) Talking Heads d) Doobie Brothers

7. **Aşağıdakilerden hangisi Bruce Springsteen'in** hem Amerika hem de İngiltere albümler listesinde **1 numaraya yükselme başarısı gösteren albümlerinden biri değildir?**
a) Magic b) Born in the U.S.A. c) The Rising d) Nebraska

8. **"Devils and Dust"ta yer alan** "Reno" şarkısındaki fahişe, **önden birleşme için adamdan** kaç dolar **ister? (Sonra gülümseyerek, "bir 50'lik daha verirsen arka kapı da açılır" diyecektir.)**
a) 100 b) 200 c) 300 d) 500

9. **Yeni yayınlanan** "Magic" **Springsteen'in kaçıncı** stüdyo **albümü?**
a) 15 b) 12 c) 21 d) 9

10. **Springsteen diyor ki:** "Ben ... yaşındayken, ... olmak istemeyen herhangi birini hayal bile edemezdim". **Noktalı yerleri lütfen doldurun.**
a) 9 / Elvis Presley b) 22 / Muhammed Ali
c) 18 / Che Guevara d) 14 / John Wayne

SÖZEL

1. **Bu şarkılardan birini Bruce Springsteen, aslında** Ramones söylesin diye **yazdı, ancak menejerinin ısrarıyla kendi söyledi.** Hangisi bu?
a) Hungry Heart b) Glory Days c) Dancing In The Dark d) Better Days

2. **Aşağıdakilerden hangisi, Springsteen'in 1972 yılından beri fasılalarla çalıştığı** E Street Band grubuyla **kaydettiği albümlerden biri** değil?
a) Human Touch b) Magic c) The River d) Born to Run

3. The Sopranos **dizisinde** Silvio Dante **rolünde izlediğimiz E Street Band üyesi müzisyen, aşağıdakilerden hangisidir?**
a) Steven Van Zandt b) Nils Lofgren
c) Garry Tallent d) Danny Federici

4. **Bruce Springsteen** hangi filmde **rol alarak** kendini canlandırmıştır?
a) Dead Man Walking (Tim Robbins, 1995)
b) High Fidelity (Stephen Frears, 2000)
c) Roger & Me (Michael Moore, 1989)
d) Romance & Cigarettes (John Turturro, 2005)

5. **Birbirinden akla kara kadar ayrı** iki kardeşin hikâyesi: **Frank sürekli başını belaya sokan lanetli bir tip. Joe ise aile hayatına düşkün, munis bir adam. Joe, Frank'e kol kanat germeyi ne kadar istese de, çabaları boşuna...** Sean Penn, **1991'de yazıp yönettiği** "The Indian Runner" **filminde** hangi Springsteen şarkısını **temel almıştır?**
a) Highway Patrolman b) Jungleland c) Factory d) Point Blank

6. Springsteen ailesinin kökeninde **–bilebildiğimiz kadarıyla– hangi milletten insanlar** yoktur?
a) İtalyan b) İrlandalı c) Katalan d) Hollandalı

7. **Springsteen'in** lakabı **acaba neden** Patron?
a) Mahallede gençlik çetesinin lideri olduğu için
b) Grubunun üyelerine düzenli maaş ödediği için
c) Şarkılarında işveren haklarını savunduğu için
d) Babası işsizken çalışıp ailesini geçindirdiği için

8. **"Patron ve Sen" öyküsünün kahramanı kadın, önce bir dümen bulup Bruce Springsteen'in karısını safdışı eder. Sonra Bruce'la yaşamaya başlar ve ondan hamile kalır. Bruce** "çocuğun adını Elvis koyacağım" **diye tutturur. "Ya kız olursa?" diye soran kadına aldırmaz, "Elvis" der, "kız da olsa, oğlan da olsa, Elvis". Bu öykü,** Türkçede de yayınlanan hangi kitapta **yer alıyor?**
a) Kent Masalları (Armistead Maupin)
b) New York Köleleri (Tama Janowitz)
c) Sıfırdan da Az (Bret Easton Ellis)
d) Şeytanın Orospusu (Catherine Clement)

9. **Elvis Costello** hangi Bruce Springsteen şarkısını **cover'ladı?**
a) Cover Me b) My Hometown c) Brilliant Disguise d) Johnny 99

10. **Bruce Springsteen** hangi Tom Waits şarkısını **cover'ladı?**
a) Downtown Train b) Jersey Girl c) Rosie d) Martha

sayısal 3

sözel 2

sözel 5

sözel 3

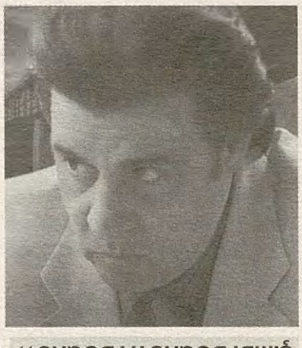

ŞİMDİ DOĞRUYA DOĞRU » Sayısal: 1.a, 2.b, 3.c, 4.c, 5.d, 6.b, 7.d, 8.b, 9.a, 10.a Sözel: 1.a, 2.a, 3.a, 4.b, 5.a, 6.c, 7.b, 8.b, 9.xxx, 10.xxx

Forthcoming Album Releases from UCM

ANTIPODESIA Roger Mills

Debut solo release from UK based experimental composer and UCM producer

NUMINOSUM Mircan with Limbo

Debut collaboration with UK based improvised jazz group Limbo

OUTIM Mircan with Limbo

Once Upon a time in Mingrelia
Mixing ancient texts and Mingrelian poetry with contemporary jazz

ucm

UnCatalogued Music Production

www.ucmproduction.com

BRUCE SPRINGSTEEN

"Amerika bütün dünyayı yönetmiyor mu? O halde bütün dünya nüfusu, Amerikan seçimlerinde oy kullanabilmeli" diyordu ya Lu Edmonds, bizim oyumuz çoktan belli: Bruce Springsteen rengi! Çağdaş şarkı yazarlığının patronu ve working class hero'su, geçtiğimiz günlerde yeni albümü "Magic"i yayınladı. Derdiyok Ali'nin "gerçek ozan" tarifindeki gibi "günü anlattı, geleceğe söyledi". Dört buçuk yıl önce, 2003 Nisan sayısı için Uncut dergisinin topladığı jüri üyeleri, Bruce'un nereden gelip nereye gittiğini, müzik dünyasındaki yeri ve önemini, seçtikleri 40 şarkının ışığında değerlendirmişti. Roll, jüri heyetine memleketten uzmanları da katıp 15 şarkılık kendi best-of'unu sıraladı...

GÜNÜMÜZÜN STEINBECK'İ

15 Brilliant Disguise

(Tunnel Of Love, 1987)

Heather Nova: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* İlişkilere dair harikulade bir şarkı, çünkü kendine güvensizliği anlatıyor. İlişkileri ürkütücü ve zevkli yapan da bu. "Brilliant Disguise"daki gibi: "Seni gerçekten tanıyor muyum, sen beni gerçekten tanıyor musun, yoksa bu yatakta iki yabancı mıyız yalnızca?" Springsteen'in maço bir imajı var, ama bence yumuşak ve duyarlı. Şarkıları da öyle: Sansüel ve duygusal.

Ahmet Tulgar: *(gazeteci)* Melodi dendiğinde hep kayan, uçan bir şey aklıma gelir. Tıpkı bir kurdela ya da bir tül gibi. Hayatımda duyduğum en güzel melodilerden biri bu. Birçok şarkısını dinlerken sanki sahnede söylüyormuş gibi hayal ederim, ama "Brilliant Disguise"ı sanki çok yakınımda bir yerde, bana söylüyormuş gibi gelir. Bu şarkıyı dinlemem için ne aşık olmam, ne de birinden hoşlanmam gerekir. Zaten bu şarkıyı dinlemeye başladığım andan itibaren, birdenbire hayatımdaki bütün fırtınaları hatırlarım. Sıradan gibi görünen cümlelerinin altındaki zenginliği çok seviyorum: "Her şeyin en iyisini yapmaya çalışıyorum, ama akşam ışıklar söndüğünde, her şey darmadağın oluyor".

Saf Manzoor: *(müzik yazarı, TV programcısı)* "Brilliant Disguise" üç boyutlu bir aşk şarkısı. Bu niteliğiyle pop şarkılarının büyük çoğunluğunun sunduğu rahatlatıcı basitliklerin ötesine geçiyor. Aslında bu şarkı aşktan ziyade inanç, şüphe ve kendini kandırma üzerine. Bir de korku boyutu var: Kimseyi gerçekten tanıyamama korkusu, buna kendimiz de dahiliz. Bu şarkının ne ölçüde otobiyografik olduğu, insanın merak duygusunu gıdıklıyor. Springsteen'in, "Tunnel Of Love"ın yayınlanmasından yaklaşık bir yıl önce eşi Julianne Phillips'ten boşandığına bakılırsa, ilham almak için uzaklara gitmesine gerek yoktu. Springsteen şarkıları, dış faktörlerin kahramanlarımızın huzur ve mutluluğu bulmasına engel oluşuna yoğunlaşıyor. Ancak, "Brilliant Disguise"da söz konusu engel kahramanımızın kişisel takıntıları. Şarkıdaki karakter, karısını sevdiğine, karısının da onu sevdiğine inanmak istiyor. Ne var ki, şüphe ve suçluluk içinde kıvranıyor. "Brilliant Disguise"ın final dizelerinde, kahramanımız gerçekten tanıyıp tanımadığına emin olamadığı bir kadınla yatağını paylaşmakta ve şu duayı mırıldanmaktadır: "Emin olduğu şeyden şüphe edeni tanrı korusun."

Springsteen, "Nebraska" albümünün Amerikan hayatının yalıtılmışlığına dair olduğunu söylemişti. İnsanların dostlarına, topluma ve hükümete yabancılaşması ürkütücü olmasına ürkütücü, ama beterin beteri var: İnsanın kendisinden yalıtılmış olması.

"Ghost of Tom Joad" yeni dünya düzeninin kurbanlarını, işsiz, evsiz, huzursuz, umarsız insanları anlatıyor ve günümüzün John Steinbeck'i rolünü üstleniyor.

14 Badlands

(Darkness On The Edge Of Town, 1978)

Peter Case: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* Springsteen'in takdire şayan vasıflarından biri de iş ahlâkı. Yılda 52 şarkı yazdığını duymuştum. Mesajına da hep sadık kaldı. Sisteme meydan okumak Springsteen şarkılarının ortak paydası. "Badlands"de "bu kötücül toprakların suratına tükürmek"ten söz

24→

ediyor. Böyle şarkı sözlerine artık rastlanmıyor.
Adam Sweeting: *(müzik yazarı)* "Darkness On The Edge Of Town", Springsteen'in "Born To Run" sonrasında üç yıl süren suskunluğuna son verdiği albüm. Menejeriyle mahkemelik olması, müzik endüstrisiyle külahları değişmesi, Springsteen'i daha sert şarkılar yapmaya yöneltti. İlk dönemin retorik şirinliklerini, külhanbeyi tavrını geride bırakmıştı. Şarkı sözleri mücadeleyi, metaneti ve geçim derdini konu alıyordu. "Badlands" bu yeni dönemin milat şarkısıydı.
Ahmet Tulgar: Konserlerde bu şarkı çok yoğun yaşanıyor. Seyirciyle trans haline geçiliyor. "Badlands" Bruce Springsteen'in alameti farikası olan sözcüklerden biridir. Ülke, ev ve sevgili: Bu üç şey Bruce Springsteen'in şarkılarında birbirinin üzerine devrilirler. Ne zaman evden, ne zaman ülkeden, ne zaman aşktan bahsediyor, kolay kolay anlayamazsın. Bazen aşk onun için bir ülke, bazen ülke bir evdir. Ama bütün sevgililer yitirilmiş birer ülkedir.

13 Because The Night
(Patti Smith'in single'ı, 1978)

Holly Johnson: *(Frankie Goes To Hollywood)* Bütün Springsteen şarkıları bir yana, "Because The Night" bir yana. Patti Smith'in versiyonu mutlak anlamda şaheser.
Gökalp Baykal: *(müzisyen, yazar)* Gece gerçekten de aşıklarındır; yani bizimdir. "Live/1975-85" albümünde karşımıza çıkan bu enfes şarkının, Bruce tarafından yayımlanmış stüdyo kaydı olmaması ne kadar yazıktır. "Darkness On The Edge Of Town" albümü için kaydedilmiş, ancak "outtake" olarak kalmıştır. Gel gör ki o dönemlerde yapımcı Jimmy Lovine tarafından Patti Smith'e bir demosu verilmiş, efsaneye göre Smith sözleri pek anlayamadığı için, nakarat hariç şarkıyı yeniden kaleme alarak kaydetmiştir. Dinlemekten bıkmadığım bir şarkıdır, her iki versiyonun da sözlerini birbirine karıştırarak sonsuza dek mırıldanacağım bir şarkı. Hatta Bruce gibi ciğerden haykırarak...
Adam Sweeting: Birlikte yazdıkları şarkının Patti Smith'in ilk plağı olarak yayınlanmasına koltuk çıkması Springsteen'in zarafetinin kanıtı. 1978 tarihli bu single Top 20'ye giren ilk Springsteen bestesi oldu. Springsteen "Live 1975-85" derlemesine "Because The Night" yorumunu dahil etti, ancak Patti Smith sözlerin ruhunu çok daha iyi ifade ediyor. Yine de bu şarkı, Springsteen'in hit yaratıcılığının kanıtlarından biri –"Fire" (The Pointer Sisters), "The Fever" (Southside Johnny) ve "Pink Cadillac"la (Natalie Cole) birlikte.
Roddy Woomble: *(Idlewild)* Birkaç yıl önce Springsteen dinlemeye başladım ve bu şarkıya vuruldum. "Because The Night"ı meşhur eden, şarkının sözlerini bir gece sabaha kadar çalışarak yazan Patti Smith'ti, ama müzik Springsteen'in ve "patron"un "Live 1975-85"deki yorumu şaheser.

12 State Trooper
(Nebraska, 1982)

Kristin Hersh: *(Throwing Muses)* Bir müziği tarif ederken "tekinsiz" kelimesinin kullanılmasından hoşlanmam. Gelgelelim, bu şarkı büyük harf "T"yle Tekinsiz. Hele o final!
Howe Gelb: *(Giant Sand)* Bu şarkıyı yıllardır dinlemedim, ama Springsteen'in vokali ve finaldeki "vu-huu"su hâlâ kulağımda. "State Trooper"daki Springsteen Little Richard, Screamin' Jay Hawkins ve sesleri duygu yüklü diğer şarkıcılarla aynı mertebede.
Steve Wynn: *(Dream Syndicate)* Phil Spector, Bob Dylan, Van Morrison, aşikâr ilham kaynakları. Ama, Springsteen'in Alan Vega'yı ve Suicide'ın ilk albümünün en parlak anlarını anımsatacağı kimin aklına gelirdi? Yoksa "Rocket USA"i neşretmeyi mi amaçlamıştı? Kimbilir, ama "State Trooper" karanlık bir albümün en karanlık şarkısı.

11 I'm On Fire
(Born In The USA, 1984)

Damon Gough: *(Badly Drawn Boy)* "Born In The USA"deki favori şarkım "I'm On Fire". Geçenlerde bir pub'da dinledim, hâlâ çok güçlü. Johnny Cash, "Badlands" tribute albümünde bu şarkının bir versiyonunu söylüyor. Cash'in sesi "I'm On Fire"a cuk oturuyor.

"I'm On Fire", "işçisin sen işçi kal"ın erotik ve Amerikan versiyonu. Otomobil tamircisinin zengin ailenin genç kızına şehvetli bakışı. Sınıf engeli engellerin en vahimi.

Russell Simins: *(The Jon Spencer Blues Explosion)* "I'm On Fire" en güzel kur yapma şarkılarından biri. Yüzlerce defa dinlemişimdir. Bir kızın peşine düşmeye dair gayet seksi bir şarkı.
Heather Nova: Sansüel, baştan çıkarıcı bir şarkı. Onu cover etmek, bir kadın olarak yorumlamak isteyişimin sebebi de bu. "I'm On Fire" cinsel gerilime dair bir şarkı ve bir kadın tarafından söylendiğinde daha da vurucu oluyor.
Ragıp Duran: *(gazeteci)* "İşçisin sen işçi kal"ın erotik ve Amerikan versiyonu. Otomobil (Boss'un olmazsa olmazı!) tamircisinin zengin ailenin genç kızına şehvetli bakışı. Yumuşak, ritmik (seksle aşkın ritmi) bir şarkı. En insani cinsel isteğin önünde ve arkasında bile lüks, üstü açık beyaz spor arabayla tamirhanede yatıp kalkan ustanın (Boss'un) çelişkisi var. İsteyip de ulaşamamak. Sınıf engeli, engellerin en vahimi. Gerginliğin müzikal ifadesi. Bu şarkıyı dinleyen her kadın, otomobilinin bozulmasını ister, her erkek de otomobil tamircisi olmayı düşler. Ben de.

10 The Ghost Of Tom Joad
(The Ghost of Tom Joad, 1995)

Tim Robbins: *(oyuncu, yönetmen)* 1978'de Madison Square Garden'da verdiği dört saati aşan konserden beri Springsteen fanıyım. Onu defalarca seyrettim ve benim için en güzel konseri en son verdiği konser olmuştur hep. Ama, "Tom Joad" turnesinde, küçük tiyatro salonlarında tek başına verdiği konserlerin yeri apayrıdır.
Thea Gilmore: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* Ben Springsteen'i geç keşfettim. "Born In The USA"in sıradışı bir iş olduğunu biliyordum, ama Springsteen'i Tom Petty, Don Henley ve diğer mavi yakalı Amerikan rock'uyla aynı rafa koymuştum. Değerli, ama dönüştürücü değil diye düşünüyordum. 1996'da "The Ghost of Tom Joad"ı dinlediğimde, albüme adını veren şarkı beni içine çekti. Stadyum rock'çusunun fısıltıyla anlattığı hikâye müthişti. Bir gecede, benim gözümde John Mellencamp'in kabiliyetli abisi statüsünden Woody Guthrie'nin en gözde yeğeni statüsüne geldi.
Saf Manzoor: 1995'te, Springsteen "kendi hayatım hakkında söylemek istediğim her şeyi söyledim" demişti. Üç yıl öncesinde eşzamanlı olarak yayınladığı "Human Touch" ve "Lucky Town" en doğrudan otobiyografik işleriydi. Evliliğinde bulduğu mutluluğu, baba olmanın ödüllerini ve tehlikelerini anlatıyordu. Hollywood tepelerindeki burjuva evinin ötesine bakarak yeni albümünün ilham kaynağını buldu. Sonuç "The Ghost of Tom Joad"dı. Albümden ziyade, akustik gitarın eşlik ettiği bir "hikâyeler derlemesi"ydi. Springsteen, albü-

→25

me adını veren şarkıda yeni dünya düzeninin kurbanlarını, "işsiz, evsiz, huzursuz, umarsız" insanları anlatıyor ve günümüzün John Steinbeck'i rolünü üstleniyor.

Ragıp Duran: Ağız armonikası ve gitarla ağır, hatta kara bir giriş. Hüzünlü bir ses. Woody Guthrie'nin "Ballad"ından ve Bruce'un "Hayalet"inden sonra, aralarında Rage Against The Machine dahil çok sayıda şarkıcı ve grubun cover'ladığı "Tom Joad", aslında John Steinbeck'in "Gazap Üzümleri" romanının bir kahramanı. Cinayet zanlısı bir mahkûm ve adalet peşinde. Youtube'daki videoyu izleyince kırık/dökük/sefil Amerika manzaraları, Boss'un konumunu anlatıyor. Bruce'un her zamanki yol şarkılarından biri. Yine polisler var, yine ön camı kurşunlanmış bir araba. "İş yok / güç yok / huzur yok / ağlıyor bebekler": Sekiz kelimede bugünkü ortalama Amerikalının haleti maddiyesi ve ruhiyesi. Melankolik ve akustik bir halk şarkısı. Tarih var, adalet var, edebiyat var bu şarkıda. Hep sevdim.

Nigel Williamson: *(müzik yazarı)* "The Ghost of Tom Joad" dört dakikaya sıkıştırılmış bir roman gibi. Jack London, Steinbeck veya Heminway daha iyisini yazamazdı.

9 Dancing In The Dark

(Born In The USA, 1984)

Russell Simins: "Dancing In The Dark" kederli sözlerle insanı yükselten müziği buluşturan Springsteen şarkılarına tipik bir örnek. Kederli şarkılar yazan birçok müzisyen var, ama dinleyenler genellikle o kederle ilişki kuramaz. Ama bir Springsteen şarkısı dinlerken karşılıklı oturduğunuzu, onun başını sallayarak derdinizi paylaştığını hissediyorsunuz. Bu şarkı, 1983'ün uzun bir gecesinde yazılıp kaydedilmişti.

Nick Johnstone: *(müzik yazarı, romancı):* Hepimiz aynı şeyi yaşamışızdır, koşuşturmaya bir mola verip durup düşünmüşüzdür: Hayatımızın hiçbir yere gitmediğini, bütün eşyalarımızı toplayıp gitmeyi, işimizi bırakmayı, yeni bir yaşama başlamayı, yeni bir eve taşınmayı, yeni insanlar tanımayı, giysilerimizi ve yediklerimizi değiştirmeyi, bütün bunları yapınca belki de büyük bir aşk yaşayacağımızı... "Dancing In The Dark" bir ruh temizleme şarkısı. "Kendimden bıktım usandım" dizesi bu duyguyu yüzde yüz veriyor.

8 Born In The USA

(Born In The USA, 1984)

Ben Harper: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* İnsanın belkemiğini ürperten bir şarkı. "Born In The USA" Amerikan rüyasının gerçekleşmesini değil, mücadeleyi anlatıyor. Müthiş şarkı!

Ragıp Duran: Şarkı sözlerini okumadan dinleyenlerin Amerikan hayranlığı marşı sandığı, halbuki öyle çok da ince olmayan bir Amerikan yaşam tarzı hayal kırıklığının sert rock'u. Kafasında bandana, üzerinde blucin takımıyla "Şansımız olsaydı Amerikalı doğmazdık" diyor aslında. Yine savaş, yine işsizlik var şarkıda. Sıradan mid-west'linin hüznü çınlıyor, hem bas gitarda, hem de soloda. Amerikalı olmadığım için memnunum, Boss gibi Amerikalılar olduğu için de.

Brett Sparks: *(The Handsome Family)* Springsteen'in en yanlış anlaşılan şarkısı. Vietnam sonrası Amerikan toplumunun sinik, ironik bir eleştirisi olarak yazıldı. Orijinal hali dertli bir slide-gitar blues'u, ama Ronald Reagan seçim kampanyasında onu bir marş gibi kullandı. Bu şarkının kitlesel yanlış anlamaya kurban gitmesi, Amerikalıların ironiden anlamadıklarının somut kanıtı.

Peter Case: Dangalaklar "Born In The USA"i vatanseverlik şarkısı sandılar. Yüzde 1500 yanıldılar. Halbuki ABD siyasetini, yalanlarını, yönetimin yediği bütün haltları topa tutan bir şarkı.

Daniel Davidson: *(The Burn)* Bu şarkıdan nefret ederek büyüdüm. Çünkü babam her Pazar günü onu çalardı. "Born In The USA"deki Vietnam meselesini kavramaya başladığımda, bu şarkıyla bayrak sallayan cumhuriyetçileri filan boşverip sözleri takdir ettim.

John Bramwell: *(I Am Kloot)* Şaheser bir anti-savaş, anti-Amerika şarkısı. "Born In The USA"i dinlerken "Avcı"daki Christopher Walken geliyor aklıma. Sprignsteen mi yönetmenden etkilendi, yönetmen mi Springsteen'den, bilemiyorum.

Jim Sclavunos: *(Nick Cave & The Bad Seeds)* Springsteen, sınıf bilinci olan bir avuç Amerikalı sanatçıdan biri. Bu vasfı "Born In The USA" gibi şarkılarda parıldıyor. O şarkıyı "Doğum Günü 4 Temmuz" filmine benzetiyorum.

Sınıf bilinci olan bir avuç Amerikalı sanatçıdan biri. Bu vasfı "Born In The USA" gibi şarkılarda parıldıyor. O şarkıyı "Doğum Günü 4 Temmuz" filmine benzetiyorum.

7 Nebraska

(Nebraska, 1982)

Russell Simins: Son 20 küsur yıldır "Nebraska" pikabımda o kadar çok döndü ki, birkaç kere yeniden satın almak zorunda kaldım. Tıpkı "The River" ve "Born To Run" gibi, yalnızlıktan sadakate çok geniş bir duygu yelpazesini kapsıyor. Springsteen'in kesinlikle en punk albümü. Albüme adını veren "Nebraska" hâlâ tazeliğini koruyor. Kederli, ateşli ve güzel.

Jim Sclavunos: Fanları Bruce'tan yeni bir "Born to Run" beklerken o bambaşka bir şey yaptı. Bir an Woody Guthrie veya Dylan Bob gibi, hemen ardından John Lee Hooker'vari.

Gökalp Baykal: Bir albüm dinledim hayatım değişti diyemeyeceğim, ama bir müzisyen olarak o yıllarda rock müziğine bakışımı kökten değiştirdiğini açıkça itiraf edebilirim. "Nebraska" aynı adlı albümün de açılış şarkısı; aslında "Nebraska"nın şarkıları arasında ayrım yaparak kendime saygısızlık ettiğimin farkındayım. İlk dinlediğim ânı tarif edecek kelimeleri bulmakta zorlanıyorum. Plağın iki yüzünü de tamamlamıştım ve yerimde kalakalmıştım. Bir şeyler içime işlemişti. İçinde ne bir davul ne bir bas gitar vardı, ama bu tam anlamıyla rock müziğiydi. Bir adam tek başına gitarı, mandolini ve armonikasıyla dört kanallı bir makaralı teybe, rock tarihinin kilometre taşlarından birini kaydetmişti.

John Bramwell: "Nebraska"nın albüm kapağına

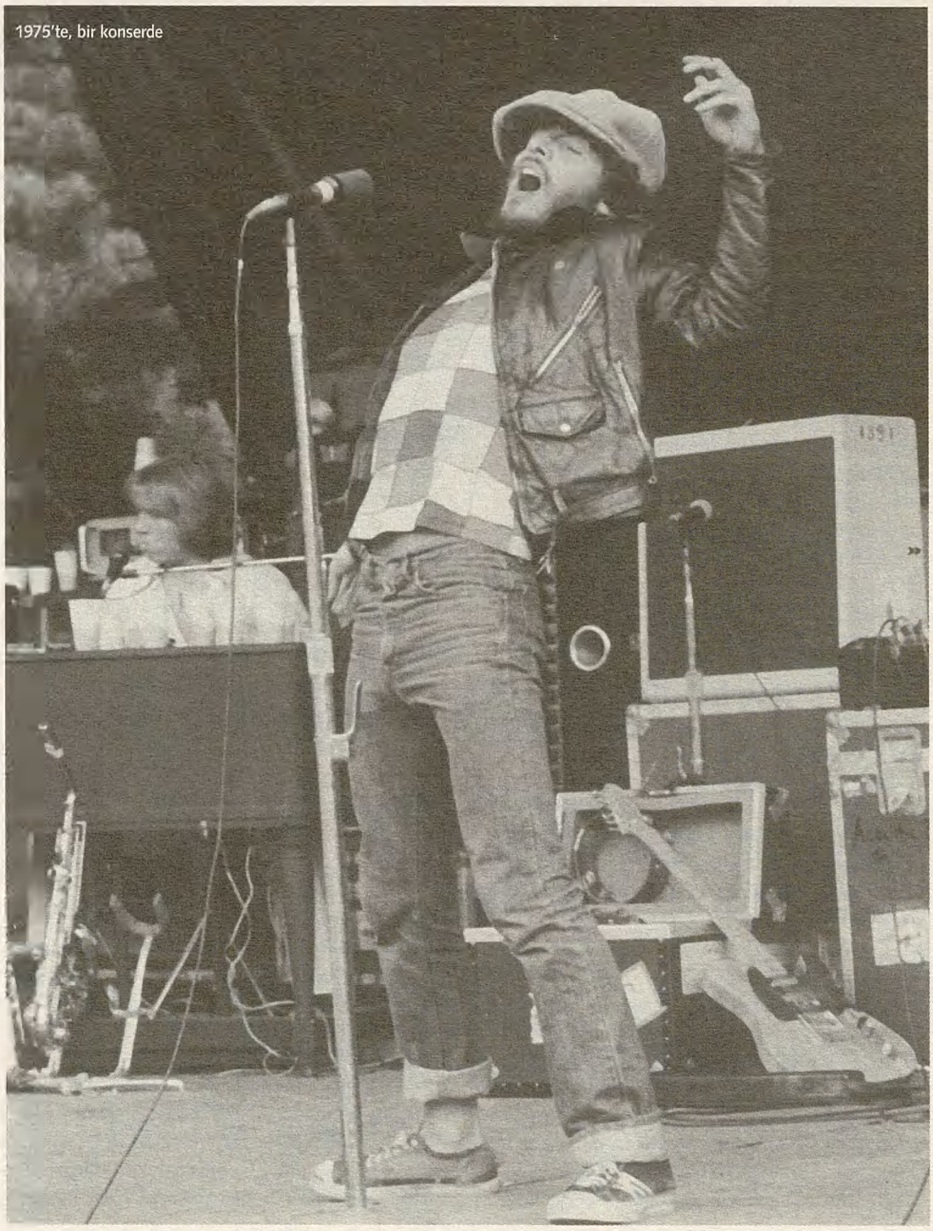

1975'te, bir konserde

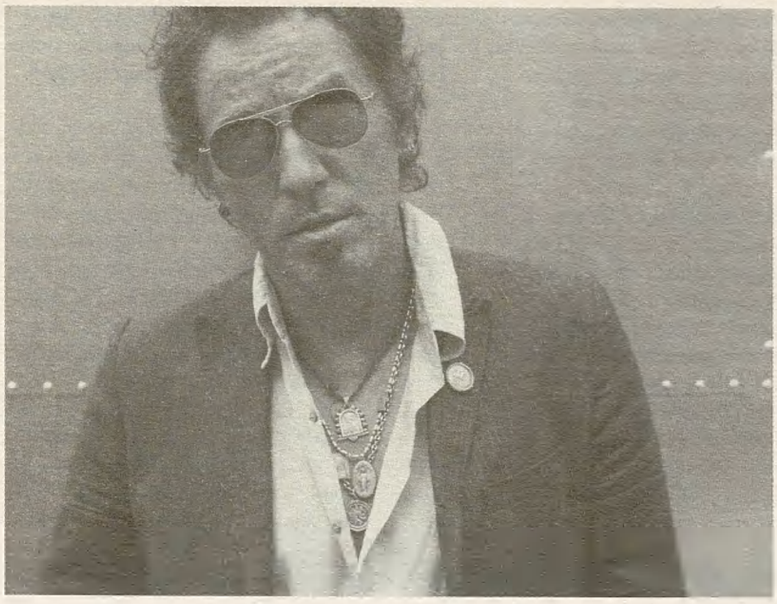

DEAD MAN WALKING

Susan Sarandon: Bir New Jersey'li olarak, hemşerim Springsteen'in yaptığı her şeyi ilk günden beri takdir ediyorum. Ama "Dead Man Walking" şarkısı derhal Tim Robbins'in filmini hatırlatıyor. Bruce'u o filmi çektiğimiz günlerde de sevmiştim, şimdi de seviyorum, çünkü uyanık kalmayı ve dönüşmeyi beceren bir insan. Goldie Hawn'ın "sen zaten erkekte beyin ararsın" deyişini duyar gibiyim. O Jim Morrison'ı beğenirdi. "The Banger Sisters"da, yaşlanan bir groupie'yi canlandırdım, ama hiç groupie olmadım. Ancak hemen ekleyeyim: Bir rock starıyla sevgili oldum. Ve "yol"a takıldım. Ama, yaptığı işin dışındaki meziyetlerini beğendiğim birisiyle beraber oldum. "Evet Goldie, mizah duygusu ve beyin benim için çok önemli." Huylu huyundan vazgeçmez, Goldie hâlâ Jim Morrison'la bir gece geçirmenin fantezisini kuruyor. Bense hâlâ Bruce'u tercih ediyorum.

"Dead Man Walking" filminde Sean Penn ve Susan Sarandon

da tutkunum. Kapaktaki araba penceresi sinema perdesinin mecazı galiba.

6 Thunder Road

(Born To Run, 1975)

Ahmet Tulgar: Zor bir hayatın içinde, yorgun bir anda bir rüzgârın esmesini çağrıştırır, bir tazelik duygusu uyandırır bu şarkı bende. Normalde insanı harekete geçirici bir şarkı gibi olmasına rağmen bende hep dinlendirici etki yapar. Her konserine "Thunder Road"la başlasın isterim, ama şimdiye kadar öyle bir konserine hiç denk gelmedim. Şarkının ilk dizesinde bir kapının rüzgârdan çarptığını söyler. Bunu hep Bruce Springsteen'e açılan bir kapı olarak düşündüm. Bu kapıdan, bu şarkının içinden çıktı ve benim hayatıma girdi.

Steve Wynn: "Güzel değilsin, ama yine de iyisin". Böyle bir dize yazabilen başka kim var? "Thunder Road", rock tarihinin sözleri en güzel şarkılarından biri.

Ed Harcourt: *(sarkıcı, şarkıyazarı)* Bu şarkı mavi yakalı Amerikalıların ruhu. İngiltere'nin orta sınıfından beyaz bir oğlanın böyle bir bağlantı kurması tuhaf gelebilir, ama Amerika'da turnedeyken gitiğim barlar Springsteen şarkılarındaki ekose gömlekli adamlarla doluydu.

Adam Sweeting: Bruce bu şarkının adını Robert Mitchum'un 1958 tarihli filminden aparttığını beyan etti. "Thunder Road"un nefes kesen sözleri, Robert Mitchum'un "yitik tiplerle dolu şehirden kaçtığı ve Nedamet'e doğru yola çıktığı sahneyi ikame ediyor.

"The River" zihnime kazandı. Bunu bir Elton John şarkısı yaptığında insanı sinir eder, ama bir Springsteen şarkısı aynı şeyi yaptığında insan kendini iyi hisseder.

5 Racing In The Street

(Darkness On The Edge of Town, 1978)

Jesse Malin: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* Bir film gibi, altı-yedi dakikada iki saatlik bir filmi özetliyor adeta. Harika bir hikâye, dostluk hakkında harika bir yol şarkısı. Arabalardan hiç anlamam, kullanmam, ama bu şarkı bende araba yarışı yapma isteği uyandırıyor.

Thea Gilmore: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* "Racing In The Street" şarkı formunda bir kısa roman. Kahramanımız umutsuz bir karakter; yaşadığı hayata tarifsiz bir öfke duyuyor. Ayağını gaz pedalından çekmeyen, ama hiçbir yere gidemeyen bir adamın hikâyesi.

Tom Bridgewater: *(Loose Records'ın yöneticisi)* "Racing In The Street" bir Springsteen klasiği. Otomobil, yaz sıcağı ve gençlik aşkı. Bu şarkıyı The Handsome Family'den canlı dinlediğim an, unutamadığım bir hatıradır.

4 Streets Of Philadelphia

("Philadelphia" Soundtrack, 1994)

Chris Roberts: *(müzik yazarı)* Atipik bir Bruce şarkısı. Zaman içinde Tom Hanks'in filminin dışında bir kimlik kazandı. Neil Young'ın aynı film için yaptığı harikulade şarkıyı bile solluyor.

Tim Burgess: *(Charlatans)* Sözlerin ve müziğin tamamen kaynaştığı bir şarkı. "Streets of Philadelphia" Tom Hanks'in filmine ruh veriyor

Nick Johnstone: Bu şarkıyı ilk dinlediğimde, gecenin geç bir vaktiydi, araba kullanıyordum. Şarkı başlar başlamaz tüylerim teker teker ürperdi. Bir kilisede dinleyebileceğiniz bir yakarış gibiydi. Tek farkla: Seyreltilmiş bir hiphop beat'i vardı. Müzi-

Bugün her şeye ve herkese gıcığım!

"Beyoğlu ve Kadıköy'ün en güzel dükkânları" kendisine özgü ve sıradışı yüzlerce görsel ayrıntı, kartlar, posterler, magnetler, rozetler, saatler, panolar, kitaplar, ayraçlar, çerçeveler, gerekli-gereksiz ıvır zıvırlar, ve gerçek sürprizlerle dolu...

LİMAN / BEYOĞLU
İstiklâl Cd. 140/96
Halep Pasajı
0212 252 50 39

LİMAN / KADIKÖY
Sakızgülü Sk. 19
Bahariye
0216 449 18 64

LİMAN YAPIMEVİ
Boğazkesen Cd.
Tomtom Kaptan Sk 6A
0212 252 36 83

ğin hafifliği, uçuculuğu aklımı başımdan aldı. Arabayı yol kenarına çektim, gözlerimi kapayıp şarkıyı dinledim. Boğazım düğümlendi, gözyaşlarım yanağımdan süzülmeye başladı. Kutsal bir şarkı.

Ben Harper: Hayatımda ilk defa, bir filmden çıkar çıkmaz soundtrack'ini aldım. "Streets of Philadelphia"ya tutkunum.

3 The River

(The River, 1980)

Jackie Leven: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* Nehir şarkıları bende alerji yapar. Bir kere ortada bir nehir olduğu inandırıcı gelmez. Nehir başka bir şeyi temsil eden aptal bir mecazdır genellikle. Gerçek bir nehirden bahsedilse bile onu zihninizde resmedemezsiniz. Fakat bu şarkı öyle değil, nehri resmedebiliyorsunuz. "The River" Neil Young'ın büyüklüğüne denk bir şarkı.

Lydon Morgans: *(Songdog)* Springsteen en sinematik şarkıyazarı. Her şarkısı film yapılabilir. Zaten dinlerken insan ufak ufak kasting yapmaya başlıyor.

Kristin Hersh: Bir defasında markete giderken beni ağlatmıştı bu şarkı. Bu gurur duyduğum bir anı değil, ama gerçek. Dürüst bir insanın dürüst bir şarkı söylediği çok sık rastlanan bir şey değil.

John Convertino: *(Calexico)* "The River" albümü ilk çıktığında liseden yeni mezun olmuştum. Dinler dinlemez müziğine, sözlerine vuruldum. Albüme adını veren şarkı zihnime kazındı. Bunu bir Elton John şarkısı yaptığında insanı sinir eder, ama aynı şeyi bir Springsteen şarkısı yaptığında insan kendini iyi hisseder.

Gökalp Baykal: Adı gibi akan bir şarkı... İlk duyduğumda çarpıldım. Bruce'un folk yönünü keşfettiğim için büyük mutluluk duymuştum. 20 şarkılık "The River" albümünün içinde kendini gizlemeye çalışan bir başyapıt. Nefis armonika solosunun basitliği ayrı bir tattır, sürekli ıslıkla çalmaktan kendimi alamadığım bir tat. Ve o "Live/1975-85" albümündeki unutulmaz yorumu; bir an Bruce şarkıya hiç başlamasa dedirten uzun "rap"i, benzeri az bulunan sahnelerden biridir. Bu gönülden halk adamına "patron" lakabını takanları hep garipsemişimdir.

2 Atlantic City

(Nebraska, 1982)

Nick Johnstone: Bu şarkı "Rıhtımlar Üzerinde"deki Marlon Brando'yu çağrıştırıyor. Eski bir film duygusu veriyor, siyah-beyaz bir film. "Atlantic City" romantik bir şarkı, Edward Hopper'ın resimlerindeki manada romantik.

Ben Harper: "Atlantic City" harikulade bir doğu yakası öyküsü, bir mavi yaka peri masalı. Süper romantik ve beni müthiş etkiliyor.

Roddy Woomble: "Atlantic City" Springsteen'in en Dylan'vari şarkısıdır. Springsteen anadan doğma bir hikâye anlatıcısı. "Atlantic City" gibi şarkılarına kulak kesilirseniz, onun niye Amerika'nın gözdesi olduğunu görürsünüz.

Rennie Sparks: *(The Handsome Family)* Bu şarkı Bruce'un Zen zihni, bir koan. Buruk bir tadı var, Atlantic City'ye gitmişliğiniz varsa daha da buruk bir tad bırakıyor. Rüzgâr denizden estiğinde, burnunuza kimyasalların kokusu gelir.

1 Born To Run

(Born To Run, 1975)

Chris Roberts: *(müzik yazarı)* Çok az şarkının girizgahı insanın kan basıncını bu kadar yükseltebilir. Bruce'un Jack Kerouac'a ("On The Road") ve Walt Whitman'a ("Song of the Open Road") selamı. Sözler harekete geçmeye dair. Şehri terketmek, şehre gitmek, "Wendy"ye çıkma teklif etmek, kabul ederse ilk buluşmada onu öpmek. "Hepimizin olmak istediği yer"i terkedip gitmek. Büyük şarkılar katalizördür, hayatımızı değiştirmemize vesile olurlar. "Born To Run" da öyle bir şarkı.

Sean Rowley: *(radyo programcısı)* 13 yaşında bir tıfılken tek dostum Capital Radio'nun DJ'i Roger Scott'tı. Roger'ın hayatımı değiştireceğini söylediği plağı çalmaya başladığında okuldan yeni gelmiş, kendimi odama atmıştım. "Born To Run" radyonun hoparlöründe şimşek gibi çakıp odama yayıldı, saksofonun girişiyle birlikte duvarlar sarsıldı. Nefesim kesildi, nakavt oldum. Ona yakın bir duyguyu sadece ilk defa 31 çektiğimde yaşamıştım.

Nick Stewart: *(Gravity Records'un sahibi, radyo programcısı)* Muhteşem Roger Scott bu şarkıyı, 1975'in soğuk bir kasım günü çalmıştı. Gelmiş geçmiş rock marşlarının en heyecanlısı, odamda bir kasırga gibi patlamıştı. Unutulmaz bir deneyimdi.

Tom McRae: *(şarkıcı, şarkıyazarı)* Hiç kuşku yok ki, şimdiye kadar yazılmış en romantik şarkı. Üstelik, balad değil. Son dizeden önce "1, 2, 3, 4" dediğinde yumruğunu sallamayana şaşarım.

Holly Johnson: "Welcome To The Pleasuredome" albümümüzde "Born To Run"ı cover'lamamız teklif edilmişti. Teorik olarak Frankie Goes To Hollywood'un "Born To Run"ı yorumlaması kâbus demekti, fakat sonuç şahane oldu. Springsteen'in imajının fazla aleni bir maçoluk olduğunu hissetmişimdir. Bu fazla alenilik feminen tarafını maskeliyor gibi. Ne zaman İngiltere'ye gelse East End'de bir jimnastik salonuna gidiyor. Üzerinde de hep üniforması oluyor: Blucin ve işçi gömleği.

Derleyen: **Y.G.**

UNCUT TOP 40

40. Dead Man Walkin' • **39.** Brilliant Disguise • **38.** Dry Lightning • **37.** If I Should Fall Behind • **36.** Independence Day • **35.** Tunnel Of Love • **34.** Hungry Heart • **33.** Prove It All Night • **32.** Badlands • **31.** Stolen Car • **30.** Incident On 57th Street • **29.** Mary's Place • **28.** Jungleland • **27.** Kitty's Back • **26.** The Promised Land • **25.** Bobby Jean • **24.** The Rising • **23.** Darkness On the Edge Of Town • **22.** Adam Raised A Cain • **21.** Because The Night • **20.** Highway Patrolman • **19.** Lost In The Flood • **18.** Meeting Across The River • **17.** 4th Of July, Asbury Park (Sandy) • **16.** State Trooper • **15.** Candy's Room • **14.** My Father's House • **13.** I'm On Fire • **12.** The Ghost Of Tom Joad • **11.** Dancing In The Dark • **10.** Backstreets • **9.** Born In The U.S.A. • **8.** Rosalita (Come Out Tonight) • **7.** Nebraska • **6.** Thunder Road • **5.** Racing In The Street • **4.** Streets Of Philadelphia • **3.** The River • **2.** Atlantic City • **1.** Born To Run

AHMET TULGAR: BENİM BRUCE SPRINGSTEEN'İM

HIŞ HIŞI HANÇER BOYNUMA LE LEY

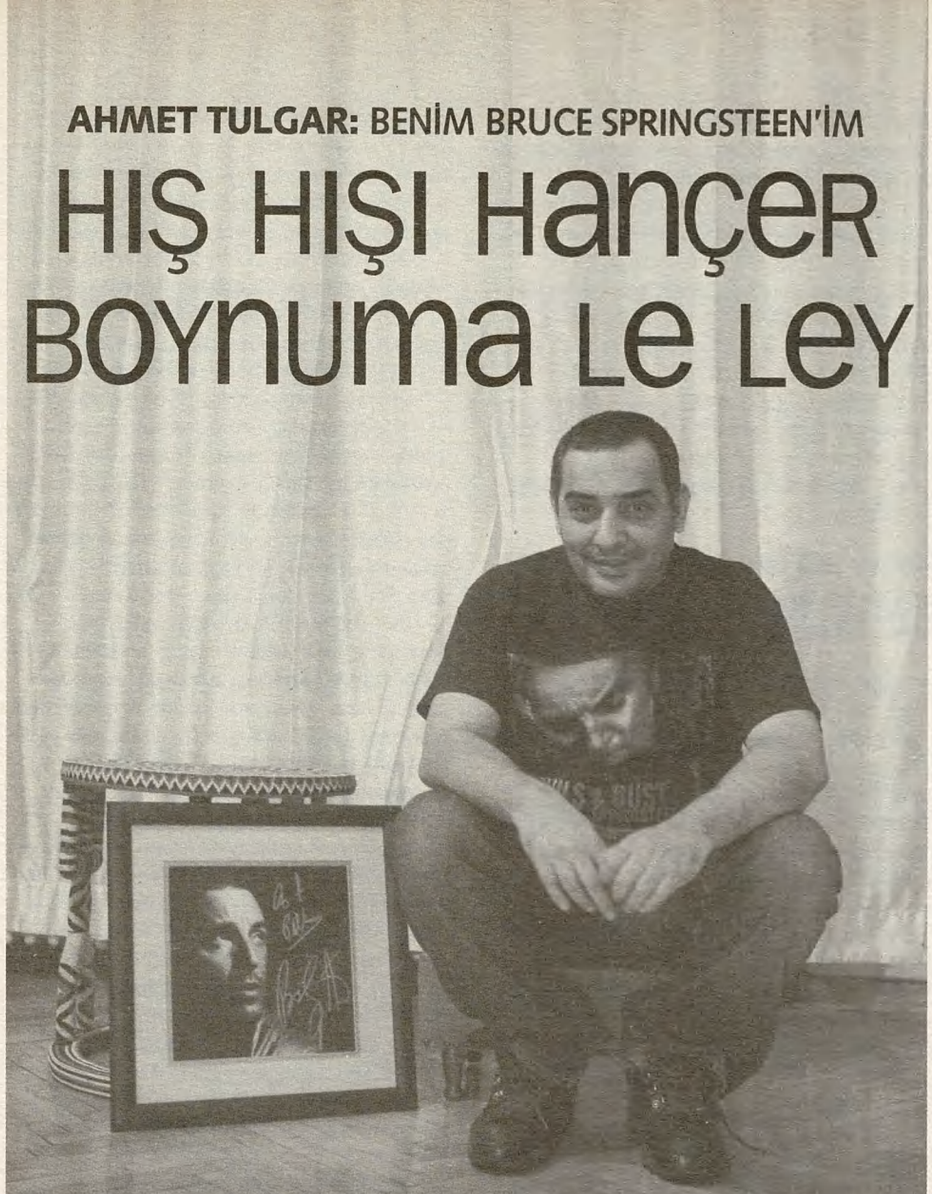

Gazeteci dostumuz Ahmet Tulgar'ın haber ve yazılarını (aslında "korsan eylem"lerini) bugüne kadar pek çok gazetede takip ettik. Şimdilerde, kendini evinde hissettiği bir gazetede, Birgün'de sürdürüyor mesleğini. Yazı ve röportajlarını topladığı kitaplarının yanısıra "Evsiz Ülke Hikayeleri" ve "Volkan'ın Romanı"nı yazdı, has bir edebiyatçı olduğunu kanıtladı. Bruce'culuğuysa herkesin malûmu. En son Hrant Dink duruşmasında rastlaştığımızda, cebinden iki bilet çıkarıp gösterdi. Aralık'ta Bruce'un peşinden Almanya yolcusuymuş. Sen misin bize hava atan! Bir akşam kapısına dayanıp otuz yıllık hayranlığının sırlarını ağzından aldık.

Foto: Şahan Nuhoğlu

Aralık ayında kim bilir kaçıncı Springsteen konserine gidiyorsun. Yıllar içinde konser arkadaşlıkları kurdun mu?

Ahmet Tulgar: O tür arkadaşlarım çok. Konser yerine saatler öncesinden giderim genellikle... 2005'teki Berlin konseri girişinde, kitap okurken dalmışım, birisi gelip arkadan gözlerimi tuttu. Bir döndüm, ben bu yüzü tanıyorum! Kadınlar biraz erken yaşlanıyorlar galiba, ben yaşlarda, ama daha yaşlıca görünen bir kadın. Yanında da gencecik, su damlası gibi bir kız. "Bak Ahmet, sana kimi tanıştıracağım" dedi. Ses tonundan çıkardım, "Elisabeth sen misin?" dedim. "Evet, bu da benim kızım" dedi. İlk gittiğim Bruce Springsteen konserinde, 1979'da tanıştığım İngiliz işçi bir kadın. Hafta sonları pub'lardaş yıllardır Bruce Springsteen şarkıları çalarak para kazanıyor. O gün de çalıp söyledi. Konser öncesi zaten bir sürü insan gitarını getirmiş oluyor ve mütemadiyen Bruce Springsteen şarkıları çalınıp söyleniyor.

Bir gazeteci olarak Bruce Springsteen'le söyleşi yapmak ister misin?

Hayır, istemiyorum. Bir kere rüyamda gördüm, Bursa'da konser verecekmiş. Konsere zar zor yetişiyorum. Sonra onu kaldığı otelin lobisinde görüyorum, bana gülümsüyor. *(gülüyor)* Röportaj yapmak da istemiyorum, tanışmak da. Ne konuşacağım ki? Zaten şarkılarında ihtiyacım olan her şeyi buluyorum. Obsesif bir fan değilim. Obsesyonu olan insan şöyle düşünürmüş: "Onun da bana ihtiyacı var, ama bunu bilmiyor, beni tanısaydı çok mutlu olurdu". Ben şöyle düşünüyorum: Bir arkadaşın var. Varsın seni tanımasın, sen onu tanıyorsun. Aranızda bir göz aşinalığı olduğunu da hissediyorsun, belki de sana öyle geliyor.

Springsteen gerçekten sırdaşım, yoldaşım gibi gelmiştir. Her sabah mutlaka onun şarkılarıyla uyanıyorum. Cezaevi ve askerlik hariç, 1979'dan beri bu böyle.

Hiç göz göze geldin mi?

Defalarca. Fan olmanın kötü bir tarafı var. Konseri önden izlediğinde, bütün şarkıları ezbere bilmek zorundasın. Bir şarkıyı söyleyemezsen, "ya farkederse" diye utanıyorsun. *(gülüyor)* Belki de adamın umurunda değil, ama sen üstüne alınıyorsun. Sanıyorsun ki, seninle çok ilgili. Gerçekten ilgili, ama seninle değil, senin temsil ettiğin şeyle ilgili. Sen bir seyircisin onun için.

"Seyirci, Bruce Springsteen'in sanatının bir parçasıdır" derler.

Evet, aradaki o mesafeyi nasıl kaldırıyor bilemiyorum. Hiç oynamıyor. Bruce Springsteen eğitiminden geçtikten sonra sahnede kim oynuyor, kim oynamıyor anlıyorsun. Patti Smith bile Babylon'da oynuyordu bence, Mick Jagger her zaman oynuyor. Dylan da çok büyük bir ozan, ama onunla aranda aşılmaz bir mesafe var. Bruce Springsteen bana gerçekten sırdaşım, yoldaşım gibi gelmiştir. Her sabah mutlaka –bugünlerde 7'yi çeyrek geçe– onun şarkılarıyla uyanıyorum. Cezaevi yıllarını ve askerliği hariç tutarsak, 1979'dan beri bu böyle.

Serdar Turgut senin için şöyle yazmıştı: "Bir insan sadece kaba bir taşralı hıyardan ibaret olan Bruce Springsteen'i nasıl olup da bu kadar sever, anlayamıyorum."

Çoğu insan böyle düşünüyor, ama bilmemekten kaynaklanıyor. Tam tersine entelektüel bir adam. Ayrıca, "taşralı bir hıyar" olsa ne olur? İnternette, Bruce Springsteen'in hangi romanlardan, hangi edebiyatçılardan etkilendiğini tespit etme yarışması açıldı, dünya çapında katılım oldu. Amerika'da bir üniversitede, Bruce Springsteen ile edebiyat ilişkisi üzerine büyük bir sempozyum düzenlendi... Serdar Turgut New York'u çözdüğünü düşünüyor, kendini New Yorker addediyor. Bruce Springsteen ise New Jersey'li. Bizim Avusturya Lisesi'nden mezun olup Viyana'ya gidenlerde bu duruma sık rastlanır: Diyelim ki karşıdan karşıya geçerken bir araba ters bir hareket yapınca, bizim mezunlar "galiba bir wiener (Viyanalı) değilsiniz" diye bağırırlar. *(gülüyor)*

Tırnak içinde "taşralı hıyar" olsun olmasın, şarkılarında sıradan insanların hikâyelerini çok iyi anlattığı açık değil mi?

Hiçbir şarkısında derinliksiz bir şey anlattığına denk gelmedim. Anlattığı insanlar her zaman trajedileri olan, hikâyesi olan insanlar. '90'ların ortasından, "The Ghost Of Tom Joad" albümünden itibaren şarkılarındaki sofistikasyon daha da arttı. Bu ikinci dönemde, kişisel hikâyeler anlatıyormuş gibi yapıp daha toplumsal bir söyleme yöneldi. Hele "Devils and Dust"la birlikte Amerikalıdan çok Avrupalı –hatta Türkiyeli– sanatçıları hatırlatıyor bana. Avrupalı edebiyatçıların bir kısmında var olan bir duygudur bu: Senin ülkendir, seversin, ayrılamazsın, ama bir yandan da uzak durmak, terketmek istersin. Kızıl Ordu fraksiyonuyla ilgili bir belgeselde ("Deutschland im Herbst", 1978), Wolf Biermann'ın bir şarkısı var: "Hem en çok burada kalmak istiyorum, hem en çok buradan gitmek." Bruce Springsteen'de bu duygu artık daha çok var. Son "Magic" albümü, bütün müzikal serüveninde siyasi bir kopuşun göstergesi. "Long Walk Home" bir manifesto gibi. Bu şarkıda Amerika'nın artık başka bir ülke olduğunu itiraf ediyor, orada kendini evinde hissetmiyor, "beni bekleme güzelim, eve giden yol uzun" diyor... Rolling Stone'daki son röportajında "10 tane Bush bile gelse, hâlâ Amerika'da iyi şeyler kalacaktır" diyor, ama babasının ona anlattığı Amerika'ya, Amerikan imgesinin bir şeyler ifade ettiği döneme geri dönülmeyeceğini biliyor.

Banu Güven geçen ayki Roll'da, Springsteen'i önemsemesine rağmen pek dinleyemediğini, çünkü fazla Amerikalı bulduğunu söylemişti.

Yaşadığı toplumla çok derin bağları olmayan bir sanatçıyla zaten ilgilenemem. Edebiyat ve müzikte anonim bir dil benim için hiçbir şey ifade etmiyor. Thomas Bernhard ömrü boyunca Avusturya'ya kin kustu, ama günlük hayatında Avusturya milli kıya-

fetleriyle dolaşır, most dedikleri bozaya benzer içeceği içer, bir Avusturya köylüsü gibi yaşardı. Ben böyle yazarları seviyorum. "Hem yerel hem evrensel olmak" bir klişe gibi düşünülür, ama bu insanlıkça sınanmış bir gerçekliktir, aksi taktirde plastik, suni bir şey çıkar ortaya: Mesela Jean Michel Jarre, Alan Parsons Project her yerde olabilir!.. Benim için Bruce Springsteen'i dinlemek, Amerika'nın öngördüğü dünyaya, Amerika'nın önerdiği yaşam biçimine tepkiyi ve eleştiriyi güçlendiren bir şey. Bruce Springsteen dinlemeseydim, elbette bir sosyalist olduğum için yine Amerikan emperyalizmine ve kapitalizme karşı olacaktım, ama kapitalizmin insanı nasıl tükettiğini Bruce Springsteen kadar iyi anlatan yok ve tam da bunu anlatması için çok Amerikalı olması lazım... Banu, eğer onu müzikal olarak fazla Amerikan buluyorsa, zaten rock'n'roll bu! Bence rock'n'roll kültür emperyalizmiyle açıklanacak bir şey de değil. Amerikan toplumunda bu müziği melez kültür yarattı. Bizim ülkemizin de melez kültürü var, ama keşke onun yaşamasına izin verilse.

Senin ülkendir, seversin, ama bir yandan da terketmek istersin. Springsteen'de bu duygu artık daha çok var. "Magic" albümü siyasi bir kopuşun göstergesi.

'70'li yıllara dönelim. Müzik dinlemeye nasıl başladın, Springsteen'i nasıl keşfettin?

1974'te, 15 yaşımdayken ilk satın aldığım albüm Sweet'in "Sweet Fanny Adams"ıydı. İlk rock müzik kliplerini Türkiye'de yayınlayan kişi Uğur Dündar'dır. "İşte Hayatınız" diye bir haber programı vardı, ama programın ortasında yurtdışından bir klip –gerçi o zaman klip yok tabii– gösterirdi. Sweet'i ilk orada görmüştüm... Pop dergisi alırdım, '77'de Melody Maker almaya başladım. O sıralar punk meselesi yayıldı. Türkiye de politikleşiyordu. Benim ilk Dev-Genç'li oluşum da 1977 yılıdır. Yes'i de çok seviyordum, ama punk beni çok heyecanlandırıyordu: Mao resimleri kullanıyorlar, siyasi söylemleri var... Okul yıllığımda "dünyadaki tüm müzik ve gençlik akımlarını bizim sınıfa getirmiştir" diye yazıyor. "Hippi Ahmet, rocker Ahmet ve nihayet bu sene punk Ahmet". *(gülüyor)* Television, Clash, Ultravox severdim. O sırada Bruce Springsteen de dinlemeye başlamıştım. Türkiye'de doğru dürüst plak bulunmazdı. Melody Maker'da, Güney Galler'deki bir plak mağazasının ilanını gördük. "Yurtdışına albüm yolluyoruz" diye yazmışlar. O sırada Türk Parasını Koruma Kanunu var. Mesela komşularımız, kemerlerinin içine döviz saklarlardı, sonra kemeri tekrar dikip, yurtdışına öyle çıkarlardı... İşin komik tarafı, bu mağaza Türk parası kabul ediyordu, yoksa dövizi nereden bulacağız! Listeyi yapıyorduk, zarfın içine, parayı görünmeyecek şekilde beyaz kağıda sarıp koyuyorduk, postalıyorduk. O dönemde Avusturya Lisesi öğrencileri arasında Güney Galler'den plak getirtmek bir salgındı. *(gülüyor)* Okul çok ciddi klasik müzik eğitimi verirdi, Almanca hocamız aynı zamanda müzik profesörüydü ve solcu bir adamdı. Hep şöyle düşünürdüm: "Belli bir yaşa gelince ben de rock'tan vazgeçecek miyim, artık hep klasik müzik mi dinleyeceğim? Bu kadar emek boşa mı gidecek?" '78 yazında evde kimse yokken, bir akşam pikaba "Born To Run"ı koydum. Plak başlar başlamaz, kaygım dağıldı, "ömrüm boyunca bunu dinleyebilirim" dedim. O yılların siyasi ortamı da beni Bruce Springsteen dinlemekten alıkoyamadı. Devrimci hareket içinde türküleri de çok sevmeye başladım. Ama bir yandan Bruce Springsteen dinliyordum ve hiçbir çelişki sezmiyordum.

Cezaevinde hiç Springsteen dinleyemedin değil mi? "Biz Devrimi Çok Sevmiştik" kitabında, '68 hareketine ve sonra Kızıl Tugaylar'a katılmış iki İtalyan mahkûm, 1985 yılında, cezaevinde, Springsteen dinlediklerini, ona tutunduklarını anlatıyorlar Daniel Cohn-Bendit'e.

Ben 1987'ye kadar dört sene yattım, o dönem hiç Bruce Springsteen dinleyemedim, ama şarkılarını hep içimden söyledim... Yayın yoluyla komünizm propagandası ve orduya hakaretten ceza almıştım. Üç buçuk yıl Metris'te askeri cezaevinde kaldım, sonra Bolu Gerede cezaevine geçtim. Gerede'de televizyon vardı. Bir gün onu "We Are The World" klibinde gördüm, o ânı hiç unutamıyorum. Tahliye olduğumda annem ve annemin bir arkadaşı geldi beni almaya. Bu anne meselesi Türkiye'de, belki de tüm dünyada sosyalist harekette çok önemlidir. Neyse, eve geldik ve anahtarın olmadığını anladık: Annem heyecandan içeride unutmuş, eve giremiyoruz! Tek derdim eve girip Bruce Springsteen dinlemek! Sonra bekledik, babam geldi, kapıyı açtı, ben babama sarılmayı unuttum, direkt Bruce Springsteen kaseti koydum.

Demin türkülerle Springsteen arasında bir çelişki bulmadığını söyledin. Springsteen hâlâ kendi türkülerini yakmaya devam ederken, bizim denizimiz neden kurudu sence?

Şimdi gözümün önüne öldürülmüş bir arkadaşımız geliyor: Bedri Yağan. Hiç unutamam, sazla "Hış hışı hançer boynuma le ley" türküsünü söylerdi, yurdun bahçesinde... Bruce Springsteen'in geçen sene yaptığı "We Shall Overcome: The Seeger Sessions" albümü, grev yerlerinde, sivil haklar hareketi içinde Pete Seeger'ın söylediği halk türküleri. Bruce Springsteen, Amerika'nın travmatik bir şey yaşadığı ve dünyaya yaşattığı bir dönemde, bu albümü açıklarken "zaman içinde bu türküler uykuya daldılar" diyor, "şimdi, bunları farklı bir dönemde yeniden çaldığında uyanıp yeni bir anlam kazanıyorlar". Mesela "O Mary Don't You Weep"te "firavunun ordusu boğuldu" dediği zaman otomatikman aklına Bush geliyor. Top atışıyla iki bacağını kaybetmiş oğluna şarkı söyleyen bir anneyi anlattığı "Mrs McGrath"te, tabii ki Türkiye'deki savaşta hayatını kaybedenler, dağdakiler ve askerler düşüyor aklıma. O da bu şarkıyı söylerken Irak'ta ölen Amerikalı ve Iraklıları kastediyor... Son 20-25 yılda, sol hareketin yenilgi dönemlerinde, sahiden de türkü denilen şey sadece bir eğlenceliğe döndü. Oysa türküler ve folklor, üretimin ve üretim içindeki hayatın stilize halleri. Kardeş Türküler'in konserinde bir dans grubu çıktı ve bir Roman dansı yaptı. O an alnımın ortasına bir tokat yedim. Birden anladım ki, bana son derece bayağı gelen o hareketler ve o yürüyüş tarzı, Çingenelerin kriminalize edilerek polis tarafından toplanıp karakola ya da cezaevine götürülmelerinden ileri geliyor.

Bir taraftan halk türküleri hepten unutuldu veya farklı biçimde tüketilmeye başlandı. Ama diğer taraftan esas sorun, bugünkü hayatı kavrayacak, toplumsal dertleri olan yeni türkülerin, yeni şarkıların yokluğu. Ahmet Kaya, Türkiye'de bunu yapıp kitleselleşebilen son kişiydi. Sence Bruce Springsteen'le benzer tarafları yok mu?

Ahmet Kaya'nın Bruce Springsteen'e en çok benzeyen tarafı, bir atmosfer oluşturan hikâyeler anlatıyor olması. Suç atmosferinde de benzerlik var. Ahmet Kaya'nın aşk şarkıları şöyledir: İki sevgili sevişir, ama evi her an polis basabilir, erkeği ya da kadını diğerinden koparıp götürebilir. Bruce Springsteen şarkılarında da hayata sürekli suçun gölgesi düşer... Ahmet Kaya kitleselleşti, çünkü 12 Eylül karanlığı sadece solun üzerine çökmekle kalmadı, herkesi kapladı, parklarda el ele tutuşan insanları da topluyorlardı. Politikayla direkt ilgilenmeyen insanlar sandılar ki, bu karanlık yanlarından akıp geçecek. Ama aslında bu ruh durumu bütün toplumu etkiliyordu. Ahmet Kaya tam o dö-

AMERİKAN GECESİNİN SON HEZİMETİ

58 yaşındaki Springsteen, Amerikan işçi sınıfının, sendikalı emekçinin, sokak/mahalle gençlerinin, uzun yol şoförlerinin ve aslında her türlü "road music"in en tipik temsilcisi olarak albüm kapaklarında şimdiye kadar mutlaka hep bir yol, fabrika ya da İngiliz anahtarı, kriko gibi simge görüntülerine yer verirdi. Bu kez "Magic"de, ölen teknisyeni için yazdığı "Terry's Song"un fotoğrafında, Terry motosikletiyle görülüyor. "Magic"in kapağı ve albüm kitapçığı bu kez sarı-siyah-beyaz, neredeyse sepya tadında. Kitapçığın arka kapak fotoğrafı hariç Springsteen portreleri hep durgun, düşünceli, üzgün. Bu aralar ABD'de savaşa ve Bush'a karşı olanlar öyle pek mesut mutlu değil ya...

Springsteen, Dylan, Seeger, Guthrie gibi şarkıcıların albümleri mutlaka sözler okunarak dinlenmeli. Çünkü bu tür şair-şarkıcılarda, Léo Ferré'nin dediği gibi, "söz, trenin altındaki ray gibidir, müzik kaysın rayların üzerinden ki, kulağımıza hoş melodiler güzel sözler eşliğinde aksın". Albüme havasını veren sahneleri betimlemek için altını çizdiğim bazı dizeler: Kasvetli Amerikan gecesinin son hezimeti (Radio Nowhere) / Küçük uçağının paramparça olmuş metal parçaları (You'll Be Comin' Down) / Seçim günü uyandığımda, göklerde barut ve kül gölgeleri (Livin' In The Future) / Hürriyet adlı gemim, kanlı kızıl bir ufka doğru açıldı (Livin' In The Future) / Bekçi açtı kapıları ve saldı vahşi köpekleri (Livin' In The Future) / Bu aralar her şey çok parlak, kaldırdım bütün aynaları, bütün aile emniyette hissedince kendini, artık hiç kimse tam emniyette değil (Your Own Worst Enemy) / Artık çöktü gitti barış kentimiz, imanımızın kitabı karmakarışık, çıktım geldim buraya arıyorum, kederimin kendi parçasını (I'll Work For Your Love) / Akşamüstü güneş girmiş odama, bahçenin buğusu da var, bakıyorum pürüzsüz ellerine, göğsünün ortasına yedi damla kan düşüyor (I'll Work For Your Love) / Duyduğun hiçbir şeye inanma, hele gördüklerine hiç inanma, işte böyle olacak, işte olacak olan bu (Magic) / Bildiğin her şeyi unut, sadece korkularını al yanına, yolda güneş batıyor yavaş yavaş, ağaçlara asılmış cesetler var (Magic) / Çocuklar arka koltukta uyuyor, senle ben gidiyoruz kilometrelerce, artık döktüğümüz kanı hesaplamıyoruz, bir hata yüzünden en son kim ölecek? (Last To Die) / Soğuk bir sabah çölde, kurtarılacak bir şey kalmamış, paramparça cesedinin yanında sadece metal ve plastik kırıntıları (Devil's Arcade).

Bruce Springsteen, Irak demeden, Bush demeden savaşı ve ABD yönetimini trajik sahnelerle betimliyor. "Magic", piyasa rock'una, MTV rock'una karşı hâlâ dimdik ayakta siyasal, devrimci rock'un bir anıtı. ***Ragıp Duran***

(Bu yazının bir kısmı Radikal İki'de yayınlandı)

neme çok denk düştü. Normalde sol içinde kapalı devre kalması gerekirken, herkes sevdi Ahmet Kaya'yı.

Annelerin sol hareketteki yerinden bahsetmiştin. Hemen Ahmet Kaya geliyor akla: "Metris'in önü kahveler, kahvede can annem bekler".

1986 yılıydı, cezaevinde ilk defa anneler gününde açık görüş yapılacaktı. Önce bizi avluya aldılar, tek tek, ayrı ayrı masalara oturttular. Hepimiz bekliyoruz. Birazdan kapı açıldı ve annelerimiz girmeye başladı. Üç basamaklık bir merdivenden inerek yanımıza gelecekler. Hepsinin yüzü sapsarı ve merdiveni inen küt diye düşüp bayılıyor. Benimki biraz sağlam bir kadındır, bayılmadı, yanıma geldi. Şunu çok net hatırlıyorum: O kadar küçüktü ki. Annem normal boyda bir kadındır. Ama o kapıdan giren bütün anneler küçücük, şu kadarcık gibi geliyordu bana. O güne kadar bizim gördüğümüz şiddeti, baskıyı düşünüyorsun. Ve o kadın sana sarıldığı anda, bir daha hiç kötü bir şey başına gelemezmiş gibi hissediyorsun. Bu küçücük kadın öyle bir zırha dönüşüyor ki, yedi düvel gelse bana bir şey yapamaz diyorsun. Sonra konuşurken bileğinde bir mühür farkettim. Benimki böyle şeyleri anlatır, ama annelerin çoğu çocuklarına anlatmamış. O yaşlı kadınları kadın polisler çırılçıplak soymuşlar, kontrol etmişler, kontrol edilenlerin bileklerine mühür basıp içeri almışlar. Kadınlar o yüzden düşüp bayılıyormuş... Arjantin'de, Şili'de, bizde meydanlarda kayıp çocuklarının hesabını soranlar işte bu kadınlar... Evet, Ahmet Kaya'da da anne imgesi çok güçlüdür. Bruce Springsteen'de de öyle. Şarkılarda hep annelerinden, evlerinden uzak düşen, geriye dönüşsüz bir yolculuğa çıkan insanlar var. Dışarıdaysa kapitalizmin acımasızlığı... Bruce Springsteen bunu çok iyi anlatır. Ahmet Kaya'da ise ciddi bir kapitalizm eleştirisi yoktur bence. Daha geçen gün "The Hitter"ın *("Devils and Dust" albümünden)* sözlerini yeniden okudum. Şarkıda diyor ki: "Anne kapıyı aç, zinciri çöz, yağmura yakalandım, senden hiçbir şey istemeyeceğim, bana bir şey söylemek zorunda değilsin, sadece bir gece kalıp yoluma gideceğim... Sen beni Southern Queen'de bıraktığında daha çocuk yaştaydım, arkamdan bir polis kovalıyordu, New Orleans'a kaçtım, tersanelerde çalıştım ve kazandığım para gösterdi ki, suç benim evim, kan benim mesleğim..." Amerika'daki protestle bizdeki farklı. Amerika'daki hep kendi içine kıvrılan, kendi içine tekrar dönen bir şey. Muhalif biri pencerenin dışından ateş etmiyor, içeride kalıp içeridekilerin silahlarıyla cevap veriyor. Bizde protest müzik, toplumdan kopmayı gerektirir. Avrupa toplumları da bir bakıma böyle kurulmuştur. Amerikan toplumu ise, şiddetini tüm dünya üzerinde çok uzun zamandır kullanan bir ülke olmasına rağmen, bir yandan hâlâ ideolojik etkisi olan bir takım idealler üzerine kurulmuş. Akıllı biri o ideallere atıfta bulunarak "hani, ideallerimize ne oldu?" diyebiliyor, Bruce Springsteen de "bu savaş Amerikan idealleriyle çelişir" diyor. Belki o da biliyor bunun gerçek olmadığını. Ama bu idealler üzerinden çok daha rahat ulaşıyor büyük kalabalıklara. Bruce Springsteen bütün sanatını Amerikan rüyasının gerçekdışılığı üzerine kurmuş bir ozan. Bizde ise her zaman protest tavır marjinal kalıyor. Çünkü insanları çağırabileceğimiz bir takım idealler, bir takım felsefeler üzerine kurulmuş değil toplumumuz. Türkiye Cumhuriyeti neyin üzerine kurulmuş? Kurulurken özgürlük mü vaat etmiş? Ne vaat etmiş? "Batı refahına ulaşacağız" gibi saçmasapan bir şey!

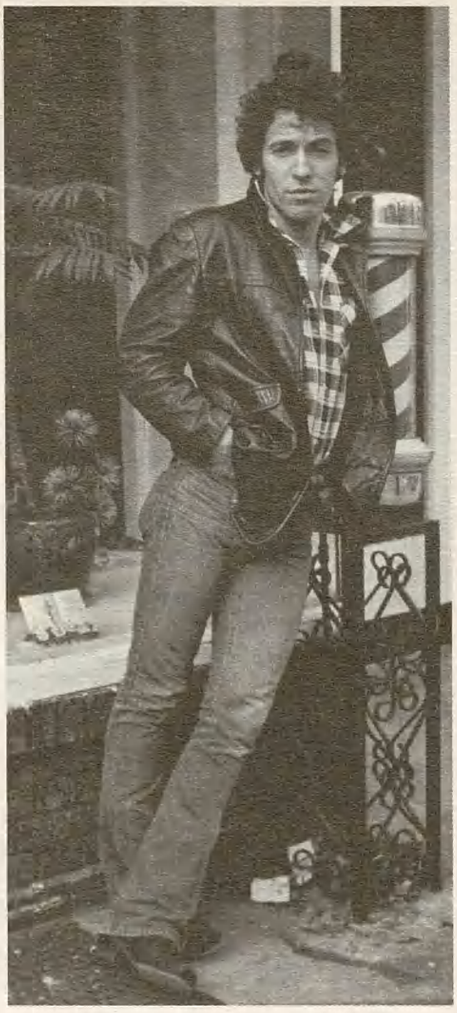

Türkiye'de müzik dışarıdan seyredilecek bir şey gibi algılanıyor. Halbuki Springsteen müziği seyirlik değil, emek isteyen, içine girmen gereken mekânsal bir şey.

Bruce Springsteen'in Türkiye'de fazla ilgi görmemesini neye bağlıyorsun? Bir gün İKSV Genel Müdürü Görgün Taner şakayla karışık şöyle bir laf etti: "Biz Bruce Springsteen konseri yapmaya kalksak, en fazla beş bin kişi gelir. Halbuki Bruce Springsteen konserine kırk binden az kişinin geldiği ülkeyi Birleşmiş Milletler'den atarlar!"

(gülüyor) '80'lerde yayılan, biçimin içeriğin önüne geçmesi olgusunu Türkiye çok daha uzun yaşadı. Bruce Springsteen bizimkilere şatafatlı, renkli gelmiyordur... Türkiye'de müzik dışarıdan bir yerden seyredilecek bir şey gibi algılanıyor. Halbuki Bruce Springsteen müziği, içine girmen gereken mekânsal bir şey. Seyirlik değil, emek isteyen bir müzik. O hikâyedeki insanlarla, o hikâyelere eşlik eden müzikle sıkı bağlar kurman gerekir. Sahnede onun yaptığı ağır işçiliğe benzer bir ağır işçiliği dinleyiciden de bekliyor. Müziği karmaşık olmasa da, yarattığı dünyayı, kurduğu sistemi taşıyabilmek çok kolay değil. Türkiye'de çoğu insanın hayatına tekabül etmiyor. Buradaki insanlar ülkelerine onun gibi bakmaz. Nişantaşı kafelerindekiler de, Gazi Mahallesindekiler de aslında bu ülkeye kalmak için geldiği bir yer gibi bakmıyor. Yararlanılması gereken bir yer olarak bakıyor. Avrupa'ya giden orta sınıflarda da, zenginlerde de, işçilerde de aynı şeyi görüyorum: Akıncılık, talan etme isteği... Özellikle İspanya, İtalya, Portekiz gibi ülkelerde Bruce Springsteen'in çok sevilmesini, o ülkelerin ortak belleğinde, Bruce Springsteen'in anlattığı imgeselliğe doğru gitmenin izlerinin, etkisinin ve tortusunun varlığına bağlıyorum. Kendi ülkesini sevmeyen ve kendi ülkesiyle acılı bir aşk ilişkisi içinde olmayan insanlar kolay kolay Bruce Springsteen'le ilişki kuramaz bence.

Söyleşi: **Derya Bengi**

312 s.

ROMAN

STELYO KULOĞLU çev. SONA ÖZZAKAR

Postaneye Asla Yalnız Gitme

KGB, FBI, Stasi... Mafya, gazeteciler, ajanlar... "Juliet"ler, "Romeo"lar... Denizaltı'lar ve Miss KGB... Amerikalı damatlar, Rus gelinler... SSCB'nin yasak kentleri, Moskova'nın gizli yeraltı şehri... hepsi POSTANEYE ASLA YALNIZ GİTME'de

Pavlik Morozov gerçekten öldürülmüş müydü? Berlin Duvarı nasıl yıkıldı? Sosyalist rejimde gerçek aşk mümkün müydü? ... Ve neden postaneye asla yalnız gitmemeli?

Yunanistan'ın önde gelen gazetecilerinden Stelyo Kuloğlu, Moskova'da muhabirlik yaptığı yıllardaki deneyimlerinden yola çıkarak kaleme aldığı romanda perestroika döneminde geçen bir casusluk hikâyesi anlatıyor. Çılgın kovalamacaların, entrikaların ve tutkulu bir aşkın fonunda, bir tarih yeniden yazılıyor...

İnönü Caddesi, Emektar Sok. No: 24/B Beyoğlu-Gümüşsuyu / İST. **Tel:**(0212) 252 42 80 **Faks:**(0212) 293 15 44 **Web:**www.kanatkitap.com

KANAT

Baba Zula

Elektro saz, divan sazı, çöğür, cura, gitar, zilli maşa, kız tanburu, kaşık, bendir, def, gong, darbuka, japon gaz tenekesi, her şey tamam, istikamet : "Kökler". Baba Zula, sanki önceki albümleri "Kökler"e giden yolda birer provaymışçasına asılmış, dayanmış, tutunmuş köklerine, uzanmış göklere... Cennet tasvirlerindeki tuba ağacı misali kökleri yukarıda mı desek acaba? Ya da Melih Cevdet'in güzelim şiirindeki gibi "kökü dışarda, kökü dışarda".

Kaplan ile ceylan

Sofya, Saraybosna, Kopenhag, Edirne, Tokyo, Londra, Atina, Viyana, Muğla, Berlin, Torino, Amsterdam, Nevşehir, Nantes, Brüksel... Son iki-üç senede konser verdiğiniz şehirlerin listesi daha da uzar gider... En iyisi rastgele üç şehir seçelim: Torino, Tokyo, Nevşehir...

Murat Ertel: Torino konseri iyiydi, konser verdiğimiz yer daha da iyiydi. Eski bir mezarlık alanında çaldık. Bir kiliseyi sinema kütüphanesi yapmışlar, avludaki mezarlığı da konser alanı. Enteresan bir olay oldu: Bütün biletler tükenmişti, üçüncü parçada falan bağrışmalar başladı. "Herhalde Türk olduğumuz için bizi protesto edecekler" dedim içimden. Meğer kapıda kalan izleyiciler olay çıkarmış, içeri dalmışlar. Avluda herkes oturuyordu, kapıda kalan seyirciler içeri girip yan taraflara geçtiler. Öğrendiğimize göre, mezarlığın orta alanında fakirler, yan tarafında zenginler gömülüymüş. Ben şöyle dedim: "Eskiden fakirlerin olduğu yerde şimdi zenginler var, zenginlerin olduğu yere fakirler yerleşti".

Yurtdışında müziğinizin önemsenmesinin nedeni ne sizce?

Murat: Şu merak var: Türkiye'den acaba ne gelecek? Çoğunlukla bizi duymuş, Youtube'dan izlemiş, araştırmış oluyorlar, ama canlı izleyince bambaşka bir olayla karşılaşıyorlar. Aynı şehre ikinci kez konser vermeye gidersek, esas heyecan o zaman başlıyor.

"Kökler" albümde "Japon Halayı" diye bir şarkı var. Tokyo konserinden bahsedelim mi?

Levent Akman: Nisanda Tokyo'da bir kulüpte çaldık. Çok etkilendik o kültürden. Bize hep Batı kültürü aşılanıyor, ama Uzakdoğu'nun ne kadar enteresan olduğunu gidince gördük.

Murat: Hem geleceğin içinde yaşayan bir toplum, hem de gelenekselle bağını kaybetmemişler. O gökdelenlerin altında minicik tapınaklar var. Resimli roman gibi bir şeydi orada olmak. Mangaların gerçekliğe kavuşmuş haliydi. Adamların ayrıntıya olan düşkünlükleri, mükemmeliyetçilikleri bizi sarhoş etti.

Levent: Çok farklılar. Çok nazikler. Burada nazik olmak aptallık demek. Vur yumruğu, al lokmayı!

Murat: Gece saat üçte kadınların rahatlıkla dolaşabildiği bir yer. Taksiye biniyorlar, bisiklet kullanıyorlar... Bizim izleyicinin yüzde sekseni de kadındı.

Levent: Japonya'da göbek dansı çok popülermiş, iki yüze yakın göbek dansı okulu varmış. Tabii onların daha farklı bir göbek dansı yorumları var. Yavaş şarkılarımızla, "Cecom"la dans ediyorlar mesela. Çok ağır, çok da güzel dans ediyorlar. Japonya'dan böyle bir etkileşim almak iyi geldi.

Nevşehir'e gelelim. Hacı Bektaş-ı Veli Şenliklerinde çaldınız. Başınızdan neler geçti?

Murat: Bektaşi Veli felsefesini kesinlikle ters yorumlayarak bunu Sunni ilkelere oturtmaya çalışıyorlar ve bir Türk-İslam yorumu olan Bektaşi Veli felsefesini Araplaştırmaya çalışıyorlar. Hacı Bektaşi Veli, hacca falan gitmiş bir insan değil, Bedrettin'i şeyh yapmaya çalışmaları gibi, Bektaşi Veli'yi hacı yapmışlar. Büyük bir sansür söz konusu. Biz de bu sansüre takıldık. Aleviler arasındaki bir grup insan da müzik, dans, festival istemiyor. Olacaksa da belirli kalıplar içinde olsun istiyor; semah dönülsün, türkü söylensin, bunun dışında hiçbir şey olmasın. Biz oradan gazeteci Miyase İlknur aracılığıyla davet aldık. Gittiğimizde ilk önce "burası kutsal bir yer, dansçı çıkartamazsınız"la karşılaştık. Biz de "sizin üç eteğiniz yok mu, semah dönmek bu kültürün bir parçası değil mi, dans yasak mı?" diyerek geri adım atmalarını sağladık. Üç etek bizim için hakikaten önemli bir kavram. Çok maço bir kültür gibi görülse de, muska formunda ters üçgen aslında dişil bir simge. Dansçılarımız üç eteklerini giymiş dans ediyorken, belediye başkanına telefon etmişler, "Baba Zula dansöz çıkarttı" diye. Belediye başkanı da diyor ki, "biz uluslararası bir festivaliz, Afrika'dan dansçı getirtsek onlara mayo mu giydireceğiz, devam etsinler". Ama bazı insanlar bizi sahneden indirmeye çalıştılar. Bir parçanın so-

"HAYIR DANSÖZ OYNATMAYACAĞIZ, ONLAR KENDİLERİ OYNUYOR" DİYORUM. BUNA "KARI OYNATTIRMAK" GÖZÜYLE BAKARSANIZ, O ÖYLE OLUR.

Murat Ertel ve Levent Akman (foto: Sahan Nuhoğlu)

32→

nunda, bir baktım, 15 kadar polis yavaş yavaş arkadan sahneyi sardılar. Gerilim olmasın, seyirciye yansımasın istedik. Polisler sahneye falan çıktı, ama halk çok kalabalık olduğu için en önde olanlar hariç, diğerleri durumu anlamadı.

Polis de sahnenin bir unsuru oldu yani, öyle mi?

Murat: Evet. *(gülüyor)* Polisler kabloları çekmeye çalışıyor ama kabloların kilidi var, çekemiyorlar. Polislerle bakışarak final yaptık. Ondan sonra bize ödül plaketi vermek istemediklerini öğrendik. Hadi dedik o ödülü de alalım, gittik ödülü veren adamın başında durduk, adam eğiliyor, bizi görmemezlikten geliyor. Aramızda Mehmet Ateş de vardı, beyaz saçlı, sakallı bir İstanbul beyefendisi, gören saygıda kusur edemez. Onu görünce adam güvercini vermek zorunda kaldı. *(gülüyor)* Ödülü alınca zafer çığlıkları atarak aşağı indik. Festival görevlisi arkadaşlar geldiler, elimizi sıktılar, sarıldılar, öptüler. "Aşağıda belediye görevlileri dans edenlere, 'etmeyin', alkışlayanlara 'alkışlamayın' diyordu, bu nasıl bir nefret anlamıyoruz" dediler. Halkla ilgili hiçbir sıkıntı yok. Belediye başkanı da sonradan telefon etti ve "içimizde provokatörler var" dedi, "çok özür diliyorum, sizi tekrar davet etmek istiyorum".

Ankara'daki konserinizi de feministler basmış... Dansöz meselesi çok dert açıyor başınıza.

Murat: Ankara'ya gittiğimizde bir kadın bana "dansöz oynatacak mısınız" diye sordu. Ben de "hayır oynatmayacağız, onlar kendileri oynuyor" dedim. Kimseyi zorla oynattırmıyoruz. Buna "karı oynattırmak" falan gibi bir gözle bakarsanız, o öyle olur. Biz daha arkaik, daha törensel bir eylem yaptığımızı düşünüyoruz. Bu törenselliğin içinde, çengi terimini de kullanmak isterim. Erotizm feministlerin kaçmaması gereken bir konu. Sevdiğim feministlerin erotizmle arası gayet iyi.

Sevdiğin feministler kim?

Murat: Müzisyen tayfadan Lydia Lunch var. Diamanda Galas, Susie Bright... Sonra Annie Sprinkle var: Bir porno yıldızıyken bunu kullanarak bir sanatçı haline geliyor. Genelde güçlü, üreten, savaşan kadınlara meraklıyız. Bu bizim saplantımız gibi bir şey. Oyuncak topluyorum, özellikle de savaşan kadın figürleri. Bu konuda kitaplar okuyorum. Savaş sanatlarının her zaman dansla ilişkisi olmuştur. Özellikle Uzakdoğu'da, savaş sanatları figürleriyle dans figürleri birleşmiştir. Göbek dansının da çok önemli olduğunu düşünüyoruz. Pek çok öğretiye göre, göbek insan vücudunun tam orta noktası. Bu dünyayla öbür dünya arasında insanların son bağı göbek bağı. Göbek hareketlerinin erotik anlamları var, ama daha arkaik anlamları da var bize göre. Doğurmakla ilgili bir güdü olduğunu düşünüyoruz. Grubumuzda kadınlar da var. Bu da çok iyi ve dengeleyici bir unsur.

Dişi bir müzik yaptığınızı düşünüyor musunuz?

Levent: Olabilir, neden olmasın.

Greil Marcus'a göre Pink Floyd ve Can dişi birer figür. Sizin müziğinize de yansıyan benzer bir halden bahsedilebilir.

Murat: Bunu iltifat olarak alırız. Bizi daha dişil şeyler çekiyor. Farklı bir virtüözite anlayışımız var. Çetin Akdeniz yerine Neşet Ertaş'ı tercih ediyoruz. Mesela Metallica'nın sertliği ya da tavrı hoş gelmese de, Motörhead'in çiğliği hoşumuza gidiyor. Elvis Presley ne kadar erkeksi bir figürse, Little Richard kesinlikle gay. Little Richard'in müziği muhteşem.

Savaşçı kadın hayranlığından bahsettin. Bu vurgu militarizmi akla getiriyor.

Murat: Ne için savaştığına bağlı. Yaşama savaşı, varolma savaşı, onurlu bir şekilde özgür bir insan olma savaşı dememiz gerekiyor.

Murat Ertel ve Fender'i: Patti Smith ve ekibiyle Babylon hatırası (foto: Gökhan Kalı)

PATTI SMITH HAKİKİ BİR İNSAN. ROCK'N'ROLL YILDIZI, AMA SİSTEME KENDİNİ KAPTIRMAMIŞ. "PEOPLE HAVE THE POWER" DEDİĞİNDE, BUNA İNANIYORUM.

Savaş şiddet değil midir?

Murat: Sırf şiddet için, öldürme zevki için şiddet olmamalı tabii. Iraklıların mücadele etmesi gerekiyor, savaşması gerekiyor, Amerikalıları ülkeden atmalılar. Takım durumu, ordu durumu, polis ya da kasap her zaman kötü değildir. Hepsinin karakteri, insani kişisel özellikleri var. İnsanları mesleklerine göre hemen yargılamamak gerekiyor, ama bunu yapabildiğimi söyleyemeyeceğim. Polis gördüğümde tilt olurum... Zaten hayatta kalmak için büyük bir savaş vermek gerekiyor. Büyük bir dinginlik içinde yaşamak olası mı bilmiyorum. Belki büyük bilgeler bunu başarıyor. Belki de Bektaş-ı Veli bunu başarmış: Onun resimlerinde kaplanla ceylanın aynı mecliste oturduğu tasvir edilir. Benim de ütopyam bu.

Bugün Türkiye'de de savaş çığlıkları atılıyor.

Murat: Uzun dönemde barış için büyük bir özveri lâzım. İnsanların serbest konuşabilmesi lâzım. Kürtlerin kendi dillerinde üretim yapabilmeleri, üretimleri izleyebilmeleri gerekli... Amerika faktörü burda da önemli, ama Amerikalılara karşı da kin beslememek gerekiyor. Aynı polis meselesi gibi: Amerikalı kötü insan demek değildir. Malatya katliamının hemen ertesinde İtalya'ya gitmiştik ve gazetecilerin sorduğu ilk soru, "niye böyle bir şey yaptınız" oldu. Amerikalı olsaydık, "neden Irak'ı işgal etttiniz" diye sorarlardı. Bu zihniyeti ortadan kaldıracak olanlar bizleriz, sanat yapan insanlar. Biz "İstanbul Çocukları" gibi bir parça yapıyoruz, Fatih Akın veya Yavuz Turgul'un filmlerinde Aynur şarkı söylüyor. Sanat, her şeyin önünde gidiyor, sanatta daha da ütopik dünyalar kurup bunun gerçekleşmesini sağlamamız gerekiyor.

Kürt müziği size nasıl geliyor?

Murat: Kürt müziği, Türk müziği üzerinde haddinden fazla etkili bana göre. İbrahim Tatlıses bize çok çekici gelmiyor açıkçası. Özgün bir sanatçı değil, Şivan Perwer'in kötü bir taklidi. Trakya, Ege, Akdeniz, İç Anadolu, buraların müzikleri bizi daha çok etkiliyor. Karadeniz'in müziğini yeterince bilmiyoruz, doğu ve güneydoğuyu da. Urfalı Hamza'yı, Şivan Perwer'i, Ciwan Haco'yu, Aynur'u ve özellikle Ahmet Aslan'ı seviyoruz. Dengbejler gibi daha özgün kalmış unsurlarla da ilgiliyiz. Ama oturup da dengbej müziği yapamayız.

Levent: Kürt kültürü üzerine konuşmak çok dominant oldu. Bundan sıkılmaya başladım. Sanki Kürt kültüründen başka Türkiye'de ihmal edilen kültür yokmuş gibi! Mesela "Dondurmam Gaymak" bu yüzden çok önemli bir film. Kürt kültürü dışında, Ege'de de bir başka kültür olduğunu ortaya çıkartan, insanlara hatırlatan bir film.

Albüm ismi olarak "Kökler" nasıl ortaya çıktı?

Murat: İsmi Ceren (Oykut) koydu. Albüme çok yakışan bir isim. Mesela bir reggae grubunun da böyle bir albümü olursa bana çekici gelir.

Mad Professor sizin stüdyoya geldiğinde "roots roots" demiş.

Murat: Maltepe'deki stüdyoya ilk girdiğinde söylediği şey "This is root!" oldu.

Levent: Sistem içinde kökler budanmaya çalışılıyor. Her şeyin tektip olması isteniyor. Herkes kot giysin, hamburger yesin, üç buçuk dakikalık müzikler dinlesin... İnsanlara değerlerini hatırlatmak için albüme "Kökler" dedik.

Murat: "Meyveleri toplayalım yeter" diye bakılıyor... Bitkiler de bu dünyanın yaratıkları, onlar hakkında çok az şey biliniyor. Özellikle ağaçlarla ilgiliyiz. Metaforik anlamına da yönelmiş durumdayız. Bazı insanlar bizi hayvanlarla fazla ilgili olduğumuz için suçlarken, hatta "pırasayla ilgili nasıl şarkı yaparsınız, konu mu bulamadınız" derken, biz yine bitkilere doğru yöneldik. Gerçekten de öğrendikçe bizi şaşırtan bir dünya.

Mesela Abbas Ağa Parkı için bir parça var bu albümde. Ayrıca şarkılarda at, kuş sesi kullanıyorsunuz. "İskender" parçasında da Diyojen'i anıyorsunuz. Bitki, hayvan ve Diyojen metaforunu bu albümde buluşturan fikri biraz açalım mı?

Murat: Bunlar bilinçle yapılmış şeyler değil, ama belli bir doğrultuya yöneldiğin zaman her şey birbirini tamamlıyor. Bitkide bulduğun şeyi, Diyojen karakterinde de buluyorsun.

Levent: İskender ise Helen uygarlığının en büyük ikonlarından biri. Aslında barbarın en büyüğü. Büyük İskender'i Orta Asya'da, Barbar İskender olarak anıyorlar. Birçok güzel kültürü yok eden, Hitler gibi bir herif. Kırmış geçirmiş. Gordion Düğümü'nü kılıcıyla kesmesi aslında bir sembol. Dü-

BABA ZULA'NIN ÇİZİM KALEMİ: **CEREN OYKUT**

ASLI ÖLÜMSÜZDÜR

Baba Zula'yla sahnede üç yıldır çizimler yapan Ceren Oykut'la müzik ve resim ilişkisi üstüne...

Uzun zamandır Baba Zula'nın çizerisin. Müzik senin hayatında nasıl bir yerde duruyor?

Ceren Oykut: Müzikle ilişkim hep yoğundu. Daha resimle ilgilenmediğim zamanlarda, daha çok müzik dinliyordum. İtalyan Kız Ortaokulu'nda korodaydım. Hayatımın en güzel günleriydi. Bütün notaları sesimizle çıkartır hale gelmiştik. İtalyanca şarkılar söylüyorduk, son sene "Bugün ayın 14'ü, kız saçını kim ördü" durumlarına da girmiştik. Sololar da olurdu, ama ben hep arkadaydım, hiç soloya çıkmadım. Sahneyi seven biri değilim. Hâlâ sahnede rahat olduğum söylenemez. Lisedeyken iki sene gitar çaldım. Sonunda anladım ki, müziği, müzisyenleri seviyorum, fakat bende müzisyenlik yok. Derslerim kötüydü, o depresyon döneminde gitar iyi geliyordu. Ritm atıyordum. Pink Floyd'un "Animals"ını baştan sona çalardım. Sabahlara kadar döner dururdum gitarla.

Resim maceran nasıl başladı?

Bir buçuk yaşında çizmeye başlamışım. Annem resimlerimi gösteriyor, yanak, alın, diş ve göz çiziyormuşum. Şimdi o kadar tuhaf geliyor ki. Bir şey anlatmak isteyen bir çocuk var orada. 12 yaşında Metallica dinliyordum, "One"dan etkilenerek karamsar resimler yapmışım. *(gülüyor)*

Sahneye Baba Zula'yla çıktığın ilk gece nasıldı?

Üç sene önce Berlin'deydik. O gece sahnede çizmedim, DJ'in yanında, sahneden uzaktaydım. Önümde insanlar vardı, ellerim titriyordu, sahnede ne çizdiğimi göremiyordum. İnsanlar ne tepki veriyor anlayamıyordum. O zaman sahneden bu kadar uzakta olmamam gerektiğine karar verdim, sahnede olmalıydım. İlk gece insanlar anlamadılar, çizimler dikkatlerini çekmiş, fakat önceden hazırlanmış olduğunu düşünmüşler. Çizim mi yapıyorum, ne yapıyorum bilmiyorum. Bir takım lekeler, gölgeler perdede uçuşuyor. Önünü göremediğim öyle bir dünya, sürükleniyorum.

"Kökler" albümünün bir özelliği de senin çizimlerini yaptığın kapak tasarımı.

Murat "artık albüm kapağını sen yap" dediğinde çok gerildim, o kadar kolay bir iş değil. Şimdi bakanlar "bu '60'ların kapaklarına benziyor" diyorlar, çok seviniyorum. Bu kapağı çizerkenki ruh halim, konserlerdekinden farklıydı. Canlı çizerken çok daha ilkel, mağarasal güdülerle çiziyorum. Ne kadar ilkelleşirsem o kadar iyi sonuçlar çıkıyor ortaya.

Baba Zula'yı sahnede izlediğin ilk anı hatırlıyor musun?

Sene 1998, Peyote patlamış. Müthişti. Bir dönemi yakalamak, o dönemde genç olmak inanılmaz bir şey. Murat seyircilerin arasına atlıyordu, duman ve terden oluşan bir havuza dönüyordu ortalık. İlk gittiğimiz günlerde yukarı kattan, hayretle izlerdik aşağıda olanları. Aşağıya inince "neden siz hâlâ yukarıdasınız" diye bakmaya başladık. *(gülüyor)*

Müzik, resim ve dans üçlemesi Baba Zula fikrayatının temeli...

O fikriyat aslında birlikte gelişti. Onlarla bir bütünün parçasıyım. Kendilerini tekrarlamadan, çocuk saflığıyla işler çıkartıyorlar. Bir yandan da insanlara çok ters gelecek şeyler yapıyorlar. Belli bir filtreden geçirmeden, kendilerini oldukları gibi, sansürsüz bir şekilde ortaya koymaları çok etkileyici. Gerçek sanatın içinde de bu olmalı, biraz özgün bir şey yapmak için okları üzerine çekebilme cesaretini göstermelisin. Çünkü sizi herkes sevemez!

2005'teki Bienal'de, Hafriyat grubunun sergisinde, duvarlara harika çizimler yapmıştın. Tual resmini neden tercih etmiyorsun?

Sevmiyorum. İnsan renk kullanmak istemeyebilir... O geleneği sürdürmem gereksiz. O alanda yapabileceğim yeni bir şey yok. İşlenmemiş, boş alanlar var, mesela karikatür dergileri var, bu adamlar da çabalıyor, söyledikleri de az değil. Sokağa inmek istiyorum; sade, insanlarla iletişime geçen, yüksekten konuşmayan, yorumu izleyiciye bırakan... Ama Hafriyat'çılar, elit olmadan, tualle resim yapmayı beceriyor.

Baba Zula'yla beraber yaptığın çalışmalar, resim anlayışını etkiledi mi?

Çok etkiledi. İki sene Baba Zula'nın Maltepe'deki stüdyosunda yaşadım. Bugüne kadar yaşadığım İstanbul'un çok dışında bir dünyaydı. Orada yaşadıklarım, oraya gidip gelirken başımdan geçenler bir birikim yarattı. Bir yatak odası, odanın içinde bir masa, okulu yeni bitirmiştim, ne yapacağımı düşünüyordum. O zaman dedim ki, al kağıdı kalemi ve çiz! O günden beri de çiziyorum. Maltepe çok yoğun bir yer, her türlü insan var. Dev gibi bir cami, Beyoğlu'ndan daha kalabalık bir çarşı... Sahil tarafındaki eski Maltepe bir Rum kasabasıymış, o tarafta plakçılar, kitapçılar, küçük lokantalar... Harika bir yerdi ama insanı korkutuyordu. Sokaklarda inanılmaz graffitiler var, çok iddialı, radikal sloganlar: Bir duvarda "Aslı ölümsüzdür" yazıyordu mesela.

CAFE Bi' DÜNYA
Bar & Cafe

Pazartesi : Reggae, Salsa, Latin
Salı : Kareoke,Turkish Style
Çarsamba : Keops (Her Dilden Alaturca Rock)
Perşembe : Dj Cüneyt (Gezegen dışı)
Cuma : Serbest Radikaller
(Ortaya Karışık Balkan Soslu Akdeniz Salatası)
Cumartesi : Bi' Dunya Muzik
(Hazirlayan, Sunan: Yusuf Kenan Bilici)
Pazar : Eskisi, Yenisi, Müziğin Türkçesi

İstiklâl Caddesi - Turnacıbaşı Sok. - Pulat Apt. - NO: 14/1 Beyoğlu
www.cafebidunya.com

ğüm, fikir anlamına geliyor. İskender'e kadar kimse bilmiyor muydu düğümün bıçakla çözüleceğini. Düşünce ve fikre karşı kılıç! Burada sembolleri görmek lâzım. Onun kılıçla kesilmesi demek, savaş demek.

Bir sembol olarak bayrak hakkında ne düşünüyorsunuz? 22 Temmuz seçimleri öncesinde yurt sathında cumhuriyet mitingleri yapıldı. Bu mitinglerin sizde yarattığı his neydi?

Murat: O sırada yurtdışındaydık, İstanbul mitinginin yapıldığı gün havaalanına indik, bir anda mitingin ortasına düştük. Katılmasak da hoşuma gitmişti. Çeşitli yaş gruplarından, değişik insanların birleşmesi hoştu. "Ne şeriat, ne darbe" sloganı güzeldi bence. O insanların şanssızlığı, mitinglerin e-muhtırayla aynı ana denk gelmesi oldu. O hareketin karşılığının seçimlere yansıdığını düşünmüyorum. Başarısızlık, hem solun tembelliği, hem de CHP'nin basiretsizliği ve halkı temsil edememesinden kaynaklanıyor. Sonuçta Ortadoğu'da Amerikan planlarının uygulandığını görüyoruz. Adalet ve Kalkınma Partisi adının bile patentlenmiş bir formül olduğunu düşünüyoruz.

Son günlerde terör karşıtlığı adı altında bayrağını alan sokağa çıkıp savaş çığırtkanlığı yapıyor.

Murat: Böyle olmaması gerekir. Ütopik bir anlayışım var: O bayrak bu ülkeyi temsil ediyor, bu ülkede de Türk olan, olmayan pek çok insan yaşıyor. Hrant Dink'i de bir Türk olarak görüyorum. Ermeni asıllı olabilir. Hrant Dink'in cenaze yürüyüşünde bayrak olmaması, gerçekten bana bir şekilde battı. Orada Türk bayrağı olmalıydı. Hrant Dink de burada, bu topraklarda ölmeyi göze almış bir insandı, bir Türkiyeliydi.

Cinayet sonrasında O.S.'nin Türk bayrağı önünde gururla çektirdiği fotoğrafı da gördük. O bayrak Ermenileri, Rumları, Kürtleri temsil ediyor mu sence?

Murat: O fotoğrafı gördüğüm anda irkiliyorum, midem bulanıyor, korkuyorum.

MİSKET WINEHOUSE
Baba Zula'cılar bugünlerde Beşiktaş'taki Misket adlı mekânın her şeyiyle meşgul oluyorlar: Şarabıyla, pilavıyla, ciğeriyle, müziğiyle...

rak, etrafı süzerek geliyorlar. "Abbas Ağa Parkı"ndaki kuş seslerini Coşar (Kamçı) yaptı. O kuşları çok sever, karşılıklı kuşlarla atışır. Bir de içine su konan kuş düdükleri vardır, onu da kullandık. Yine bu albümde böyle efektler kullanmaya çalıştık. Çünkü bu sesler hayatın sesleri. Murat'a geçenlerde bir mail gelmiş, "kuş, böcek seslerini niye kullanıyorsunuz, siz müziğinize yoğunlaşsanıza" diye. Yazık tabii, üzüldük. Hiçbir şey görememiş, bu dünyada yaşıyor, ama bir kuş sesi bile onu rahatsız ediyor.

Roll'un 77. sayısında Bülent Ortaçgil sizin için şöyle diyordu: "Biraz Rolling Stones serseriliği var grupta. Dadaist bir tarafları var. Müzisyen olarak değil de, konsept olarak ilginçler. Ben olsam o müziği teatral bir hale dönüştürürdüm."

Murat: Bülent Ortaçgil cicidir. Rolling Stones gibi rock'n'roll durumuyla hep bir ilgimiz var.

Başka bir Beatles'sever Mehmet Güreli, Roll'un 118. sayısında, Murat Ertel'in projelerinde temkinli davranılması gerektiğini söylemişti şaka yollu.

Murat: Beatles'ı biz de seviyoruz, ama McCartney öğesi çok kötü. *(gülüyor)* Biz de McCartney'den tedirginlik duyuyoruz.

Rock'n'roll durumuyla bağ kurmaktan söz etmişken, Patti Smith gecesine gidelim. Nasıl oldu da onlarla birlikte sahneye çıktın?

Murat: Çok tesadüfi oldu. Konserden önce bir restorana gittik, onlar da oradaydı. Kendimi tutamadım, muhabbete girdim. Laf lafı açtı, yanımda bir tane albüm vardı, onu verdim. Ertesi gün konsere çıkıp bir parçada çalmamı istediler. Tur menejeriyle biraz takıştık, ben pedallarımı getirmiştim, pedalları kaldırmamı istedi, kaldıramayacağımı söyledim. Patti Smith'e şikayet etmiş, onlar da kaldırmam gerektiğini tekrar ettiler. Mecburen kabul ettim. Ama soundcheck'i pedallarla yapmıştık. Bu yüzden de tonum değişti, ilk parçada ("Rivers Of Babylon") sesle cebelleşmek zorunda kaldım. Sonra "Smells Like Teen Spirit"e girdiğimizde sihirli bir an başladı. Çok güzel oldu, onlar da çok memnun kaldı. Bir sürü iltifat aldım. Lenny Kaye sonunda şunu söyledi: "Çok güzel çaldın, keşke pedallar da olsaydı, çok merak ettim". *(gülüyor)*

Patti Smith'e dair gözlemlerin neler?

Murat: Çok alçakgönüllü. Gerçek. Bir sürü şeye inanmamı sağlayabilecek denli hakiki bir insan. Bir rock'n'roll yıldızı olmasına rağmen, sisteme kendisini kaptırmamış. "People Have The Power" dediğinde, buna inanıyorum. Gitarımı da imzalattım. Onun hikâyesini anlatayım: Lenny Kaye, "Patti kesinlikle gitar imzalamaz" dedi. Haa, öyle mi, dedim. Patti Smith de "yok, imzalamam" dedi. Ama gitarı bir görün, dedim. Ceren gitarı boyamıştı. Şahane gözüküyordu. 1966 model Fender Duo-Sonic. Patti Smith'in çaldığı tek elektro gitar. "Senin yüzünden aldım" dedim. Baktı baktı, "getir" dedi, "neresini imzalayayım?" Ben de, "iki manyetiğinin birine Patti, diğerine Smith yaz" dedim. Yazdı. Onda da '57 modeli varmış. Onunkinin sapı akçaağaçmış, benimkisi gül ağacı... Şimdi o imza silinir mi diye kara kara düşünüyorum. Bir daha hiç çalmasam olur mu? Üstüne sıfır numara oje mi sürsem acaba?

SİSTEM İÇİNDE KÖKLER BUDANMAYA ÇALIŞILIYOR, HER ŞEYİN TEKTİP OLMASI İSTENİYOR: KOT, HAMBURGER, ÜÇ BUÇUK DAKİKALIK ŞARKILAR...

Levent: Sen Türk bayrağından etkileniyorsun ama diğeri etkilenmiyor, böyle bir ayrımcılık gelişiyor. Bu tür semboller kimsenin tekelinde değil. Bıyıklarım yüzünden çok laf yedim. Ama faşistlikle bir alâkam yok. Mesela mehter müziğini çok severim. Selçuklu kültüründen, Osmanlı kültüründen, onların savaş sanatını incelemekten hoşlanıyorum. Bu yüzden faşist ya da ülkücü olmam gerekmiyor. Bayrak da böyle bir şey. Bayrağı belli bir kesim sahiplendiği için onların malıymış gibi görünüyor. Bence Türk bayrağı dünyadaki birçok bayraktan daha güzel, etkileyici. Bu tür ayrımcılıklar Türkiye'nin yanlışı, bunları kırmamız gerekiyor. Cumhuriyet mitinglerinde bayrakların bu kadar çok olmasından rahatsız olmadım. İnsanlar tutunacak bir dal, birleştirici bir unsur arıyorlardı.

Albüme dönüp "Abbas Ağa Parkı"ndan bahsedelim. Bu parçanın hikâyesi ne?

Levent: Beşiktaş'ta, bizim evin karşısındaki park. Kaybolmaya direnen vahalardan biri. Barbaros Bulvarı'nın o yoğunluğu içinde, hiç ummadığınız bir anda karşınıza çıkıyor. Belediye üç sene önce, parkı bir rant kapısı haline getirip pastane, çay bahçesi, tuvalet, otopark yapmaya kalktı. Mahalleli bir ayaklanma çıkarttı, dozer alıkondu, taşlandı, iki ay boyunca yürüyüş yaptık. Halkın gücü belediyeyi yendi. Hâlâ belediyeciler tırsarlar. Ağaçları budamaya geldikleri zaman bile korkağıl de, Beatles seven bir insan. Aslında sözlerini, "Benimle Oynar mısın" albümünü severim. Her zaman dinlemeye çalışmışımdır, ama dinleyememişimdir. Mor ve Ötesi'ni beğeniyormuş, bense beğenmiyorum. Müziklerini beğenmesem de Mor ve Ötesi'nin kafa yapısını beğeniyorum, konuşmaları hoşuma gidiyor. Çok düzgünler. Bülent Ortaçgil de bu insanlardan biri. Bizi sevmemesini anlıyorum.

Sevmiyor değil. Sizde zaten var olan teatralliğe vurgu yapıyor. "Kökler" hakkında konuşurken "sahne performansına yaklaştık" diyorsunuz. Bu ne demek?

Murat: Biraz primitif ya da arkaik, pagan bir çalış yöntemimiz var. Bu bazı insanlara ters gelebiliyor. Son iki albümde prodüksiyon durumuna fazla girince kendimizden rahatsız olmuştuk. "Kökler"de sahnedeki güçlü elektriği albüme yansıtmaya çalıştık. Kenetlenmenin, grup olarak çalmanın bir gücü var. Stüdyodaki o temizlikten, sterilikten uzaklaşmak, müziğin sert, tekinsiz dönemleriyle bağ kurmak istedik. 1970'lerden başlayarak müzikte bir sterilleşme, kötü virtüözite oluştu. Ancak punk tavrının başkaldırmasıyla insanlar kendilerine gelebildiler. Punk, sonra Nirvana darbesi, derken Morphine, White Stripes gibi grupların ikide bir bu sisteme tokat atıyor olması bizi o temiz müzikten yine de kurtaramıyor. Rolling Sto-

Söyleşi: ***Cem Sorguç - Ayşegül Oğuz***

MELİHAT GÜLSES VE NECİP GÜLSES ÇİFTİNİN EVİNDE BİR GÜN

Melihat Gülses son zamanların en dikkat çekici hanendesi. O şarkı söylemeye başladığı anda, dinleyenler arasında ne "kuşak çatışması" kalıyor ne de "medeniyetler çatışması". İster Tanburi Cemil Bey'den bir tane patlatsın, ister bir TV dizisi için İncesaz'la bir parça terennüm etsin, ister tango, ister bir İstanbul türküsü okusun, 7'den 70'e herkes kulak kesiliyor. "Beyaz Köpükler" adlı yeni albümünü fırsat bilip kapısını çaldık, tanburi eşi Necip Gülses'i de bulmuşken bırakmadık, çifte kavrulmuş bir muhabbete doğru yol aldık...

GÜFTEYİ TENİNE GİYMEK

Foto: Şahan Nuhoğlu

"Beyaz Köpükler" CD'sini koyup ilk şarkı "Bitmemiş Gibi"yi dinlemeye başlayan biri, bunun bir Türk sanat müziği albümü olduğunu imkânı yok anlayamaz.

Necip Gülses: Evet, çünkü bir tango yapısı var. Aslında Türk müziği formunda bestelenmiş, Dursun Karaca'ya ait nihavend makamında bir şarkıdır. Bu şarkıyı on yıl önce Muazzez Abacı'dan dinledik. Albümdeki diğer şarkılar gibi TRT repertuarından. Ama biz ritmik yapıyı biraz değiştirdik, tangolaştırdık. Enstrümanlar da ona göre seçildi. Muazzez Abacı'dan dinlediğinizde tango havası sezmezsiniz.

Albümün müzik direktörü olan Ceyhun Çelikten, piyano ve akordeon çalıyor.

Necip Gülses: Ceyhun Çelikten, Göksel Baktagir'le "Hayal Gibi" isminde bir albüm yapmıştı. Bizim konservatuardan (İTÜ Türk Musikisi Devlet Konservatuarı) yetişmiş genç bir sanatçıdır. Esas eğitimi kanun üzerine, ama fikrini, ufkunu, icracılığını genişletti.

Çokseslendirme çabası var mı bu albümde?

Necip Gülses: Hayır, hiç yok. Eski tabirle "karabataklar" diyebileceğimiz Türk müziği enstrümanları var: Kanun, ud gibi enstrümanları solist saz gibi kullandık, ama altyapıda gitar, kontrbas, ritm ve piyano var.

"Karabatak" nedir?

Necip Gülses: Şarkıdaki küçük partilere, küçük sololara "karabatak" deriz. "Cumhur" hep beraber demek, "karabatak" da girip-çıkma anlamına geliyor, karabatağın suya girip çıkması gibi. Bu çalışmamızda cumhurdan ziyade karabataklarımız var: Küçük enstrüman girişlerimiz.

Bu albümdeki şarkılardan o yüzden mi "gençlerin zevkle dinleyeceği bir repertuar" olarak bahsediliyor?

Necip Gülses: Bu tarif, sadece enstrümanların yerleşimi açısından yapılmadı. '90'lı yıllarda çok kanallı televizyon başladıktan sonra bir sürü şarkı unutuldu. O dönemin bestelerini bugünkü gençlik bilmiyor. Yusuf Nalkesen'in "Kapın Her Çalındıkça" şarkısında genç nesil de hüzün duyar, ayrılığın ne olduğunu hisseder. Biz yaşadık, onlar da yaşasın istedik.

Melihat Gülses: Bu şarkıları Batı tarzı enstrümanlarla, bu altyapıyla, özlerini bozmadan okuyarak gençleri yakalayabiliriz diye düşündük.

Gençlere ulaşma kaygısı olmasaydı, farklı bir sound arayışıyla pekâlâ aynı albümü yapmaz mıydınız?

Melihat Gülses: Bu enstrümanlar zaten bu şarkılara yakışıyor. Burada yeni bir sound bulmuş değiliz, sadece yemeğe koyduğumuz baharat farklı.

Necip Gülses: Şarkılar söylenirken, özüne sadık kalınarak, üstüne eklemeler yapılabilir. Biz müzisyenler kendi aramızda –kötü bir tabir ama– "keriz" diye ifade ederiz bunu. Bunlar bugün çok yanlış biçimde, çok fazla yapılıyor. İnsanlar bağıra çağıra şarkı söylüyor. Hiç olmayan yanlış seslerle dolduruyorlar eseri. Şarkıları adeta yeniden besteleyerek okuyorlar. Bu albümde bunlar yok.

Melihat Gülses: Güftenin büyük önemi var. Güftedeki anlamı veremezseniz, insanlara doğru biçimde ulaşamazsınız. "Hüsranla gönül hep inler" derken, inlemem lâzım, onu hissetmem lâzım. Melodiye bir sürü nağme eklemek yerine, kelimenin anlamını vermek yeterlidir. Topu en fazla havaya diken en iyi futbolcudur, diyebilir misiniz? En fazla bağıran, sesi en güzel olan sanatçı mıdır? Bağırmayı o kadar alışkanlık haline getirdik ki, her yerde bağırıyoruz. Ben söylemek istediklerimi naif, yumuşak tonla söylemek istiyorum.

Yusuf Nalkesen'in "Kapın Her Çalındıkça" şarkısında genç nesil de hüzün duyar, ayrılığın ne olduğunu hisseder. Biz yaşadık, onlar da yaşasın istedik.

Müzeyyen Senar'ın çok güzel bir lafı var: "Ben şarkı söylemiyorum, güfteyi anlatıyorum."

Melihat Gülses: Tabii, anlatmak yaşamaktır. Şarkı zaten yaşıyor, siz de anlatarak onu yaşatıyorsunuz.

Necip Gülses: Selahattin Pınar'ın da bir lafı var: "Güfteyi teninize giyeceksiniz".

Gençlerin artık Türk sanat müziği dinlemediği, yaygın bir kanı. Peki bugün Türk Musikisi Konservatuarı talebelerinin, akranlarından ne farkları var? Bu müziği sevdikleri için kendilerini genç hissetmiyorlar mı sizce? Siz gençliğinizde gençliğin bir parçası değil miydiniz?

Necip Gülses: Gençliğim '70'lere, Beatles'ın, Temptations'ın, Ray Charles'ın ortalığı titrettiği döneme denk düşüyor. Ben de onlarla büyüdüm, bir uzunçaların peşinde koşarak biriktirdiğim bütün parayı verdiğimi hatırlarım. Ama onları dinlerken kendi müziğimizi de takip etmeye gayret ediyordum.

Beatles dinlerken gençtiniz de, Yusuf Nalkesen dinlerken yaşlı mıydınız?

Necip Gülses: Böyle bir kabul var, onu kırmak gerekiyor. Kaldı ki Türk müziğinin artık dinlenmediği söylemini yaratan kim? Halk mı yaratıyor, yoksa medya mı? Bence medyanın katkısı büyük. Devletin bir müzik politikasının olmaması da bir etken. '60'lı, '70'li yıllarda TRT tekti, Alâeddin Yavaşça gibilerinin repertuarı çalınıyordu, bu şarkılar herkesin ağzındaydı. Erol Sayan, Teoman Alpay, Yusuf Nalkesen gibi bestekârlarla o yıllarda Türk müziği çok hâkimdi ülkede. '50'li ve '70'li yıllar arası öyle bir dönem var. Yeşilçam'da bütün filmler Türk müziği üzerine kuruluydu. O dönemin bestekârları şanslıydı. Bugün genç bir bestekârın yaptığı bir şarkının yayılması çok zor. Tek kullanılabilecek yer TRT. Ben bir şarkı yaptığım zaman TRT repertuarına yolluyorum, bir solist onu bir-iki kere okuyor, orada kalıyor. Durum böyle olunca, size "bir tane daha beste yapayım" dedirten bir ortam yok, şevkiniz kırılıyor. Şimdi şaşırıyorum, Ferdi Tay-

36→

fur Türk müziği albümü yapmış. Onu tanıyoruz, nereden geldiğini, hangi tür müzik yaptığını biliyoruz. Buna rağmen insanlar, bile bile o albümü gidip satın alıyor.

Siz '70'li yıllarda arabeskin yayılmaya başlamasından rahatsız olmuş muydunuz?

Necip Gülses: Orhan Gencebay ilgimi çekiyordu. "Bir Teselli Ver" albümünü alıp defalarca dinlemiştim. Benim kökenim Suriye'ye dayanır, ailem Siirtli, Araplık var kökümüzde. Belki onun heyecanıyla o motifler bana sıcak geliyordu gençliğimde. Zaten o şarkılardan iyi olanları bugüne kaldı. Bu Türkiye'nin gerçeği. Orhan Gencebay'ın yaptıkları, müzik adına doğru şeylerdi. Bense daha geleneksel, daha kuralcı, geleceğe taşınması gereken müziğin içindeyim.

Arap müziğine ilginiz var mı?

Necip Gülses: Dinlerim. Ümmü Gülsüm, Fairuz ve Abdülvahab'ın pek çok albümü var bende. Kendi adıma dünyadaki akımları takip ediyorum, iyi bir arşivim var. Yeni bir şeyler üreteceksek dünya müziği örneklerini dinlemek, tanımak zorundayız. Kudsi Erguner'le senelerce çalıştım, birlikte ürettiğimiz bir sürü proje oldu. Dünyanın bir sürü yerini dolaştık, oralarda müzik marketlere gidip ne var ne yok diye takip ettim.

Bize tavsiye edeceğiniz özel birileri var mı?

Necip Gülses: Renaud Garcia-Fons Fransa'da yaşayan İspanyol bir kontrbasçı. "Navigatore" albümünü çok beğeniyorum. Sadece müzisyen kimliğiyle değil, bakış açısıyla da önemli biri. Bütün Ortadoğu müziklerini takip etmiş, Endülüs'ten, geçmişinden gelen şeyleri müziğine yansıtmış... Bugün world music diye bir kavram çıktı dünyada. Bu kavramın içinde yer almaya çabalarken yeni açılımlar içinde olmak gerekiyor. Müziğin temeli, ruha vermiş olduğu güzellik. Bunda dil, millet, ırk, hiçbir şey aranmıyor. Enstrüman farkı da aranmıyor.

Dolayısıyla Yusuf Nalkesen'le Ray Charles'ı yan yana düşünebiliriz.

Necip Gülses: Sabahleyin kalktığınızda tanburla da heyecan bulabilirsiniz, bir cazcının küçük bir piyano partisinden de çok etkilenebilirsiniz. Önemli nokta şu ki, onu icra eden müzisyen mutlaka iyi olmalı. Müziğin iyi olmayanı hiç çekilmez. Kumkapı'ya gidiyorsunuz, üç tane sıradan müzisyenle kafayı çekip eğlenmeye çalışıyorsunuz ve onları sanatçı olarak değerlendiriyorsunuz, dünyada böyle bir şey yok!

Meyhanelerde çalan bu müzisyenler çok mu halel getiriyor bu müziğe? Belki tam tersine, onlar sayesinde bu şarkılar –gençler tarafından da– hep bir ağızdan söylenerek geleceğe taşınıyordur.

Necip Gülses: Evet, o bakımdan aynı kanaatteyim. Bir şey daha söyleyeyim: Bugün Türkiye'nin her yerinde Türk müziği cemiyetleri var. O cemiyetlerdeki amatörler Türk müziğinin aort damarları. Bizler örnekleyenleriz, onlarsa taşıyıcılar. Kumkapı'dakiler de repertuar için taşıyıcı konumdalar. Demek istediğim, bu müziğin içindeki felsefe unutulmamalı, gerçek sanatçılar toplumun bir adım önünde olmalı.

Ahmet Hamdi Tanpınar "Huzur" romanında daha farklı düşünüyor ve tevazuya vurgu yapıyor: "Eski musikimiz insanı yok eden yahut bir hayranlık duygusunda tüketen sanatlardan değildir. Bütün o evliya ruhlu ve tevazulu ustalar, sanatlarının zirvesi ne kadar yüksek olursa olsun, insan hayatının içinde kalıyorlar ve onu bizimle beraber yaşamaktan hoşlanıyorlardı".

Melodiye bir sürü nağme eklemek yerine, kelimenin anlamını vermek yeterli. Topu en fazla havaya diken en iyi futbolcu mudur? En fazla bağıran, en güzel sesli midir?

Necip Gülses: Zaten onu oraya oturtan biziz. Sanatçı kendini öyle görmek zorunda değil. Aksi taktirde o kibirdir, gururdur. Ben mütevazılıktan yanayım, ciddi ortamda ciddi, sulu ortamda sulu olmayı severim. Ama kibiri sevmem. Dede Efendi, Yenikapı Mevlevihanesi'ne girip çile çekiyor. Bir yandan Hüzzam Ayini çapında bir eseri bestelerken, diğer yandan halkla özdeşleştiği için "Yine Bir Gülnihal"i yapabiliyor.

Öğrencilik döneminizde ikinizin hayatına çok etki etmiş ustalar arasında kimler var?

Necip Gülses: Çok önemli iki hocamız oldu: Babalarımız. Benim babam o yılların çok ünlü bir hafızı, Hafız Ali Gülses. Babamla birlikte Mecit Sesigür, Esat Geredeli, Zeki Altın gibi hafızların olduğu bir dönem vardır. Size belki komik gelecek ama, yolda yürürken tanınan hafızlardı bunlar. O yıllarda Selahattin Pınar'ın neşriyattan çıkışını insanlar Radyo'nun önünde heyecanla beklerlerdi... Babam, Sadettin Kaynak'tan ders alıyordu, bazı cemiyetlere kendi keyfini tatmin etmek için gidiyordu. O dönem ev toplantıları, ev meclisleri çok revaçtaydı. Önemli zatların evinde toplanılıp musiki icra ediliyordu. Şimdi çok nadiren davetler olabiliyor, mesela Bedrettin Dalan, önemli sazları vakfına davet ediyor...

Geçmişten bugüne, içki de bu meclislerin bir parçası mıdır?

Necip Gülses: Hayır, içkili olarak organize edilmiyor bu toplantılar. Za-

GÖLGE ADAM
Cody McFadyen

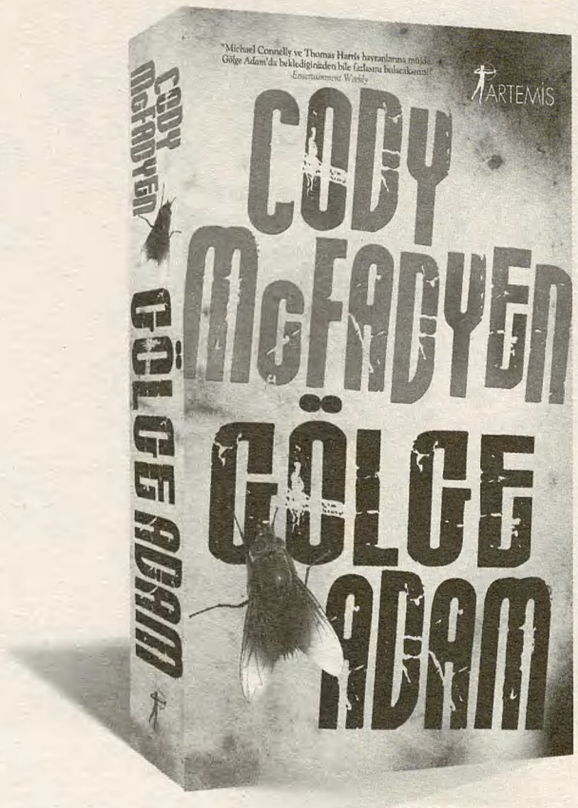

FBI ajanı Smokey Barrett'ın kocası ve kızı bir seri katil tarafından öldürülmüştü. Smokey de katili öldürmüş fakat yüzünden yaralanmıştı. Hayatının geri kalanını yüzündeki bıçak yarasından kalan izle geçirecekti. Bu kadarı, Smokey gibi güçlü bir kadının kaldırabileceğinden bile fazlaydı. Her şeyini kaybetmişti ve kendini öldürmekten başka hiçbir şey düşünemiyordu.

İşlediği son cinayeti Smokey'e ithaf eden yeni bir katil, onu yeniden oyunun içine, FBI'daki takımına sürükleyecek ve bir polis, bir kadın, bir anne olarak en büyük korkularıyla yüzleşmeye zorlayacaktı.

tek fark,
ARTEMİS!

ARTEMİS

ARTEMİS YAYINLARI
Alfa Yayın Grubu: Ticarethane Sk. No:53 Cağaloğlu İstanbul
Tel: 0212 513 34 20 - 21 Faks: 0212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com info@artemisyayinlari.com

GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE MİRAS

Melihat Gülses dinlemek isteyenler için bir rehber: Sanatçının Tatyos Efendi'nin eserlerinden oluşan "Tatyos Efendi", Cengiz Onural bestelerinden oluşan ve İncesaz'la kaydettiği "Eylül Şarkıları", eski İstanbul türkülerini Rumca ve Türkçe seslendirdiği "İstanbul'dan Atina'ya Türküler" gibi CD'leri bulunuyor. "Hüznün Hikayesi", "Narçiçeğim", "Narçiçeğim2" albümlerinde Türk müziğinin uzun tarihinden seçmeler, son çıkan "Beyaz Köpükler"de ise Yusuf Nalkesen, Neveser Kökdeş gibi bestekârlardan eserler yer alıyor. Sanatçı, ayrıca Çanakkale Seramik için "Geçmişten Günümüze Miras" başlıklı beş CD'lik bir set hazırladı.

ten bu zatların önemli bir kısmı tasavvuf ehli. İçki bazen olur, ama tamamen ev sahibine bağlı.

Cumhuriyet'le birlikte, Türk müziğini daha ağır ve ciddi bir konuma taşımak isteyenler, "bu müziği meyhane müziği olmaktan kurtarmak" gibi bir misyonla hareket ettiler. İçki, sahiden bu müziğin temel çelişkisi midir? Türk müziğinin rakıyla özdeşleşmiş bir tarafı var ki, bugün bütün rakı firmaları Türk müziğini kullanıyorlar...

Necip Gülses: Böyle bir şey olamaz, bu müzik içkiyle özdeşleşemez. Musiki bir ilimdir, alkolle uzaktan yakından alâkası yoktur. Ama bir besteci alkoliktir, öteki dindardır, bu olabilir.

Mesela Sadettin Kaynak'ın içmediğini, Selahattin Pınar'ınsa içkiyle arasının iyi olduğunu herkes bilir.

Necip Gülses: Selahattin Pınar Tedori'nin meyhanesinde kaybetmişti hayatını. Olabilir. Batı müziğinde de öyle değil midir? Oda orkestrası çalarken içmez mi insanlar, içer elbette. Ama o musiki alkol musikisi midir? Hayır, onun da kuralları vardır. Ciddi bir iştir musiki. Alkolle arasında bir bağ kurmak aşağılar bizim müziğimizi. Bazıları da "Türk müziği tekke müziğidir" der, çıkar işin içinden. Bence Türk müziği / halk müziği ayrımı da yanlıştır. Folklor olarak halk müziği vardır, bir de kurallar içine oturmuş sanat müziği dediğimiz müzik vardır. Ayrıca tasavvuf musikisi ve Alevi musikisi de vardır. Biri kalkıp "Türk müziği Bizans müziğidir" der, öbürü "ne Bizans'ı, saray müziğidir" der. Oysa her biri geleneğin, folklorun malzemeleridir, büyük zaman dilimlerinde birbirine eklenerekten bugüne gelmişlerdir. Mezopotamya'dan da etkilenmişiz, Arap âleminde de. Kendi getirdiklerimiz de var, Bizans'tan aldıklarımız da. Bunların hepsi bir potada ermiş, yeni bir şey üretmişiz. Bunlar bir günlük mesele değildir, yüzyıllar geçmiştir bu olana kadar... Ege bölgesinde, mesela Tire'de dinlediğiniz zeybekle, karşı tarafta, Yunan adasında dinlediğiniz Zeybek eşdeğerdedir, hissiyat aynıdır, o bölgenin musikisidir bu. Karşılıklı bir şeyler de öğreniliyor, birlikte şarkılar söyleniyor. Mesela Melek'in *(öğrencilikten kalma bir alışkanlıkla, Melihat Gülses'e, eşi ve arkadaşları Melek diye hitap ediyor)* her hafta Selanik'ten arabaya atlayıp gelen bir öğrencisi var: Sofia Neohoritu, iyi bir rembetikocu aynı zamanda.

Biraz bahsedelim mi ondan?

Melihat Gülses: Onunla kardeş gibiyiz. Bu evde kendi evindeymiş gibi rahat hisseder kendini Sofia. Özellikle klasik eserlerimiz üzerine çalışıyoruz, zor şarkıları meşk ediyoruz. Zaten Yunanistan'da, "Bestekâr Zaharya" albümünü beraber yaptık... Birkaç yıl önce En Chordais topluluğuyla ve bir grup Türk müzisyenle beraber Yunanistan'da bir konservatuarda ustalık sınıfı dersleri veriyorduk. Derslerden birinde, "Acaba Şen misin?"i okudum: "Acaba şen misin, kederin var mı? / Ne kadar yalnızım haberin var mı? / Koynunda bana da bir yerin var mı? / Ne kadar yorgunum haberin var mı?" Melodiyle birleştiğinde, Türk insanı için çok etkileyici bir eser. Her ne kadar derste bir tercüman, şarkının konusunu öğrencilere anlatsa da, bir Yunanlının bizim kadar şarkının içine girebileceğine ihtimal veremeyiz. Ama gördüm ki, öğrenciler arasında ağlayanlar var.

Necip Gülses: Bu beste bir Ermeniye ait: Bimen Şen, İstanbul kültüründe doğup yaşamış bir besteci. Aslında çok önemli bir mozaik bizim kültürümüz. Çok önemli medeniyetlerle tanışmış bu coğrafya. Bunun keyfini niye çıkarmayalım? Bunları niçin yaymayalım?

Siz rembetiko söylemeye nasıl başladınız?

Melihat Gülses: 1996'da, Kudsi Erguner'in bir projesiyle başladım. Fiziğimin de, ses rengimin de Roza Eskenazi'ye benzediğini söylediler. Rumcayı taş plaktan dinleyerek, taklit ederek öğrenmeye başladım. Zordu tabii. "Atina'dan İstanbul'a Türküler" CD'si için, mübalağa etmiyorum, yedi sene çalıştım. Aslında rembetiko demek istemiyorum, ama öyle algılandı. Rumlar tarafından Rumca okunmuş "Darıldın mı gülüm bana", "Gemilerde talim var" gibi türkülerimizi, bir kuple Rumca, bir kuple Türkçe olarak yorumladım.

"Günaydınım, Narçiçeğim, Sevdiğim" şarkısından sonra bana Anarkali demeye başladılar. Bir Hint kızının başından geçen hüzünlü bir efsane bu. Anarkali narçiçeği demek.

Geçenlerde bir kitapta 1947 tarihli bir gazino afişi gözümüze çarptı. Programda Müzeyyen Senar assolist, alt kadroda ise Şecaattin Tanyerli var. Bugünün dünyasında aynı akşam tangonun ardından sanat müziği dinlemenin pek imkânı yok. Sizse bu afişteki ruhu hayatınıza taşımış gibisiniz. Tango da söylüyorsunuz, sanat müziği de.

Melihat Gülses: Öyle hakikaten, içimde o kadar çok renk var ki ve musiki o kadar güzel bir şey ki... Konservatuara girdiğim sene, bir taraftan da nota yazmaya çalışıyordum, notistlik yapıyordum, harçlığımı çıkarıyordum. Batı müziği notalarını da yazdığım bir sırada Fehmi Ege'yle tanıştım. Böylece tangonun ne kadar güzel, içine girebildiğim özel bir müzik olduğunu hissettim. Yıllar sonra Radyo'da Fehmi Ege'nin oğlu Engin Ege'yle karşılaştım, "ses rengin tango okumaya çok uygun, okumak ister misin" dedi. Bunu zaten çok arzu ediyordum. Radyoda tango orkestrasıyla tango okumaya başladık, çok güzel oldu.

Necip Bey'le demin Ray Charles, Beatles, Temptations gibilerinden bahsettik. Bir dinleyici olarak sizin hayatınızdan kimler geçti?

Melihat Gülses: Benim öyle bir eksikliğim vardır, hiç ilgi duymadım başka müziklere. İlgi duyacak ortamım da olmadı aile içinde. Çocukluk yıllarımı Akşehir'de yaşadım, Akşehir'den sonra Gaziantep'e, oradan Nevşehir'e... Çocukluğum başka müziklerden bîhaber geçti.

Babanızdan bahsetmenin zamanı geldi artık.

Melihat Gülses: Babam Ahmet Tahir Köseoğlu bugün Akbank'tan emekli. Kanun çalar, çok güzel sesi vardır. İlk meşklere onunla ve etrafındaki müzisyen dostlarıyla başladım. Mesela bir albay ve sonradan konservatuar müdürlüğü yapan kemancı bir arkadaşı. Benim elimden tutup konservatuara yazdıran da bu üçü oldu.

Meşkler evinizde mi yapılırdı?

Melihat Gülses: Akşehir'den, çocukluğumdan çok güzel resimler var, toplantılarda beni bir sandalyenin üstüne oturtmuşlar, şarkılar söyletiyorlar. Melahat Pars'ın "Ben Gamlı Hazan" şarkısını çok güzel okurdum... Özellikle Selahattin Pınar'ın şarkılarını çok severdi babam. O dönem Akşehir'e Hamiyet Yüceses, Perihan Altındağ Sözeri, Sabite Tur Gülerman gibi sanatçılar gelirmiş. Babam anlatır, Akşehir'de çalıştıkları dernek üyeleriyle birlikte bu büyük sanatçılara eşlik etme şansı olmuş.

Siz herhalde yetişemediniz o günlere...

Melihat Gülses: Hayır, ama ben TRT arşivinde Sabite Tur Gülerman, Müzeyyen Senar, Safiye Ayla, Perihan Altındağ Sözeri gibilerinin kayıtlarını dinledim hep. Bekir Sıtkı Sezgin, Alâeddin Yavaşça, Tülin Korman hocalarımdı... Çok taklit de ettim tabii. İlk konservatuara girdiğimde, Sabite Tur Gülerman gibi okurdum, sonra bakıyorsunuz ki kendinizi bulmuşsunuz. Ben radyodayken Sabite Tur Gülerman rahatsızdı, ama beni beğendiğini haber almıştım. "Bana bu kızı getirin, ben bunu dinlemek istiyorum" demiş. Bir gece rüyamda, "sen gelemedin, ben yarın saat 11'de radyoya geleceğim" dedi. Ve ertesi gün 11'de cenazesi geldi radyoya.

Hocanız Alâeddin Yavaşça "Beyaz

Köpükler" albümünü beğendi mi?
Melihat Gülses: Evet, beğendi. Onun gibi klasikçilerin zor beğeneceği konserlerimiz de oldu. Batı formunda 30 kişilik bir orkestrayla İstanbul Festivali içinde "Geçmişten Günümüze Fanteziler" adı altında AKM büyük salonda yaptığımız bir konsere gelmişti. Ayakta alkışladı! Hocadan ürküyorduk, pekâlâ beğenmeyebilirdi. Alâeddin Yavaşça yaşayan bir efsanedir. Geçmişle gelecek arasındaki köprümüzdür. İstanbul'un kültürünü tanımak istiyorsanız, onun duruşuna bakabilirsiniz. Doğum günlerinde bir grup arkadaş –bize "çocuklarım" der– bir araya geliriz, hediyeler alırız hocamıza. Sirkeci'de bir ağabeyimizin salaş bir yeri var, oraya gideriz, birer kadeh rakımızı içeriz. Fıkralar anlatılır, sohbet edilir. Alâeddin beyin sohbetine doyum olmaz, masadan kalkamazsınız. Eskiden uzunca süre her ay meşk yaptık evinde.
İlk gittiğiniz zamanı hatırlıyor musunuz?
Melihat Gülses: İlk gittiğimde oğlum Alihan'a hamileydim, karnım burnumda meşklere katılıyordum o evde. Alihan'ın kulağına ilk ezanı okuyan hocadır, göbeğini onun evinin damına attık. *(gülüyor)* Hocalarımdan çok şey öğrendim, usta-çırak ilişkisi, yani meşk ilişkisi çok önemli.
Konservatuar eğitimi, bu usta-çırak ilişkisinin yerini alabiliyor mu?
Necip Gülses: Konservatuar kalifiye müzisyen yetiştiriyor. Ama zamanın gerektirdiği biçimiyle, kolaycılığa kaçıyor. Eski dönemlerde bilgiyi biz araştırıp alıyorduk. Bugün ise bilgi konservatuarın ortasında: Öğrenci o hocanın dersinden çıkıp bu hocaninkine giriyor, bilgiyi özümsemeden alıyor. Sıkıştırılmış dosyaya döndü bu iş. Şimdi eskisinden çok daha iyi müzisyenler var, ama ruhsal zenginlikler, yorum zenginlikleri ortadan kalkıyor.

Musiki cemiyetleri belki de konservatuardan daha yararlı.
Necip Gülses: Böyle söylememek gerekiyor, ama doğru. Bu tarafta sevgi üstüne kurulan, koşa koşa, azimle, istenerek yapılan bir meşgale var, öteki tarafta ders olarak algılanan bir hadise var. Oysa bu ders değil. Seveceksiniz, âşık olacaksınız. Sadece İstanbul'da 300 musiki cemiyeti var. Bu musiki cemiyetleri kapatılırsa, Türk müziği o zaman ölür, dinlenmez olur.
Siz de bir tanbur sanatçısı olarak yıllarca konservatuarda öğretim üyeliği yaptınız, Melihat hanımın farklı projelerinin çoğunda da müzik direktörlüğünü üstlendiniz.
Necip Gülses: Konservatuardaki on yıllık öğretim üyeliğimi 1996'da, radyodaki yoğunluğum nedeniyle bırakmak zorunda kaldım. Günümüzün Türk müziği eğitimi almış sanatçısı kapalı bir dünyada kalmamalı. Bizim müziğimizin çok ayrı dalları var, şarkılar var, tasavvuf var, fasıl musikisi var, folklorun içindeki İstanbul türküleri var. Zaman geliyor, tangoların, fokstrotların etkisiyle de besteler yapılıyor. Hepsi birer renk. Farklı pencerelerden bakabilmesi için, bir müzisyenin bütün bunlara hâkim olması gerekir.
Konservatuardaki öğrenciler, bu anlattığınız yaklaşıma doğru yönlendirilir miydi?
Necip Gülses: Konservatuarın böyle bir genel fikriyatı olamaz. Ama bazı hocalar var ki, –ben de onlardan biriydim– müziğe bu tarz bakıp, öğrencilerine bu yelpazeyi öğretmek zorunda hissediyorlar kendilerini.
Melihat Gülses'in ismiyle özdeşleşmiş parçalar arasında hangilerini sayabiliriz?
Melihat Gülses: Mesela "Ne bildim kıymetin" vardır. Alâeddin Yavaşça'nın şarkısı: "Ne bildim kıymetin, ne bildin kıymetim / Reva mı şiddetin, reva mı hiddetin". Yoruma müsait, hissiyatı yüksek olan bir eser. Alâeddin bey meşklerde beni üç-beş kere uyardı, "öyle değil de böyle okursan çok mutlu olurum" dedi. Ama bir konser oldu mu, hoca karşımda otursa da, ben gözlerimi kapatır, yine bildiğim gibi okurdum. Alâeddin bey bir gün kulise geldi, beni öptü, "kızım bu şarkı artık senindir" dedi, "ben de okuyacağım zaman senden izin isteyeceğim". *(gülüyor)* Radife Erten'den bizzat geçtiğim "İlle mavili mavili" türküsü de bana yakıştırılır... İncesaz'la yaptığımız şarkılar arasında da "Çok âşığın var diyorlar, yalan de yeter bana" çok tutuldu. "Ihlamurlar Altında" dizisinin şarkışıydı.
"Günaydınım, Narçiçeğim, Sevdiğim" şarkısı da artık sizin isminizle anılıyor. Nasıl oldu bu?
Melihat Gülses: O şarkı Cinuçen Tanrıkorur'a ait: "Şavkıması sana doğru yolların". İlk okuduğumda inanılmaz âşık oldum bu şarkıya. Aslında, bir anda söylenebilecek, kulakta kalıcı bir şarkı değil. Radyo camiasındaki müzisyenler bile notasız çalamazlar. Öyle sazları, öyle ara bağlantıları var ki, müzisyenlerin bile aklında kolay kolay kalmaz. Şarkıyı o kadar hissederek okuyunca, her konserde istenmeye başladı. Demek ki "elbiseyi tenimize öyle bir giymişiz ki", bu şarkı bir anda bizimle özdeşleşti. Güzel de bir hikâyesi var, belki bu kadar sevilmesinin bu hikâyeyle de alâkası olabilir. Feyzi Halıcı, bu hikâyeden feyz alarak yazmış güfteyi. O şarkıdan

Orhan Gencebay ilgimi çekiyordu. "Bir Teselli Ver"i alıp defalarca dinlemiştim. Bu Türkiye'nin gerçeği. Orhan Gencebay'ın yaptıkları, müzik adına doğru şeylerdi.

sonra bana Anarkali demeye başladı insanlar. Hint kızının başından geçen hüzünlü bir efsane bu. Bir Hint mihracesinin kızı Anarkali, halktan bir gence âşık oluyor. Babası kızı vermeyince, Anarkali bohçasını alıp âşığıyla kaçıyor. Bir süre sonra mihracenin askerleri bu gençleri yakalıyor. Mihrace, kızını kaçıran genci ömür boyu hapse mahkûm ediyor. Kızını ise sarayının avlusundaki duvarın dibine diri diri gömüyor. Bir süre sonra kızın gömülü olduğu duvarın yüzünde, narçiçekleri çıkmaya başlıyor. Anarkali Hintçede narçiçeği demek.

Söyleşi: ***Derya Bengi***

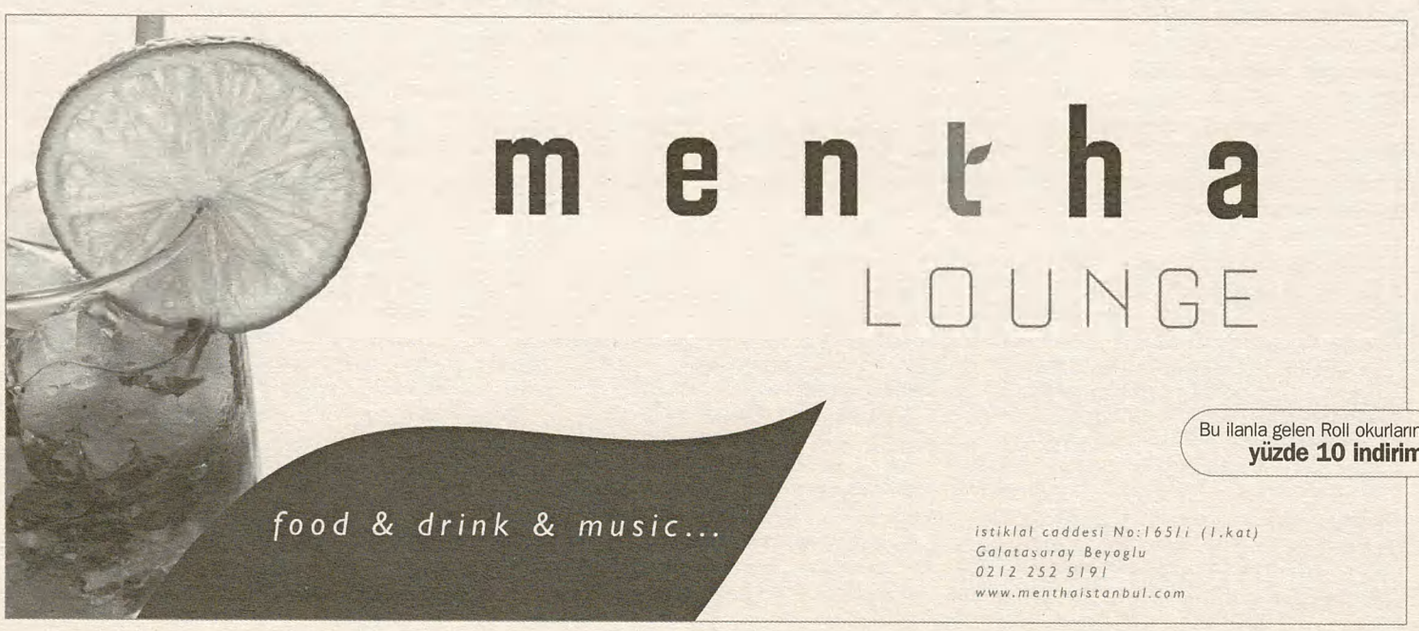

[JULIETTE]

Juliette Nouréddine, hem neşeli hem de kızgın lacivert sesiyle çocukluğunu, kadınlığı, kızını, dingo erkekleri ve domuzları filan anlatıyor. Fransız şansonunda yeni neslin en tecrübeli simasıyla –geç olsun güç olmasın– sonunda tanıştık...

Lacivert siyah

İlk bakışta sanırsınız ki Coluche'ün kız kardeşi... Gözlüklü, cemali muzip, şişko, gülümsemesi derin, her an bir fırlamalık yapabilecek tiplerden. İlk şarkıdan itibaren kulağınıza chanson'un aslanı Léo Ferré'nin çığlık ve hırıltıları geliyor (Les Hurlements d'Léo!) Fondaki orkestra sirkten mi gelmiş yoksa senfonik mi? Trompetler, obualar, flütler. Mandolin titriyor arada bir, sonra dev davullar. Piyano başrolde. Ama kadının sesi dev bir sahneyi bile boş bırakmaz. Biraz daha dinliyorsunuz, sahnenin arkasından Barbara çıkıyor. Juliette'in ses tınılarındaki iniş çıkış Barbara'nınkiler kadar olmasa da, ben sevdiklerimi birbirlerine yakınlaştırıp benzettiğim için, bir Barbara'lık buldum bu sıkı ve herhalde kara kadında.

Şarkıcı ya da şarkı vardır, ilk dinleyişte vurur sizi, bulur kulağı. O gün otuz-kırk kez dinlersiniz. Juliette yıldırım aşkı şarkıcılarından.

Kimileri Edith Piaf'a benzetiyor. Halbuki ne r'leri bastıra bastıra okuyor hicazkâr şarkılarını, ne de Piaf gibi fırtınalı bir yaşamı var. "Hayır ben yeni Piaf değilim. Ben benim".

İnternette dolaşırken Juliette diye, soyadının Nouréddine olduğunu öğreniyorsunuz. Ne güzel bir kimlik: Adı Jülyet, soyadı Nureddin... Hani yarısı bizden, müzikal olarak tümü; kulak ve beyinlerimizi bu arada yüreğimizi de okşuyor. Dedesi Berberî imiş, yani Cezayir'in güneyinden. Kendisi 1962 Paris doğumlu. Babası da müzisyen, hem de Moulin Rouge'da çalarmış. Gençliğinin önemli bir kısmı Toulouse'da geçmiş. Sosyalist Tramvay'ın kenti. Aynı zamanda "Gül Kent" diye bilinir pembe renkli çatı kiremitleri nedeniyle. Unutmayalım Nougaro'nun memleketi, bir de Zebda'nın, Motivés'nin...

Son dönemlerde yerel folku chanson ve rock'la harmanlayan Bombes 2 Bal'i de şu aracığa sıkıştıralım: Ogres de Barback'ın 10. yıl DVD'sinde esaslı bir yaş günü hediyesi verdiler Parisli Ermeni kökenli dört kardeşe.

Juliette daha önce, Brecht tiyatrosu müzikleriyle, tango ve latin-folku görünümlü ama ön planda hep chanson rengi olan bir şarkısında ("Mode d'Emploi") alet-edevat ya da yeni bir makine aldığımızda okumamız gereken kullanım kılavuzu hadisesini pek de mizahi bir şekilde anlatmıştı. Sesin görünümü nedir? Onu bugünkü kadar tanımadığım o dönem, böyle 25-30 yaşında yeni yetme bir "minette" (temiz aile kızı, kaliteli ciks ya da Beyaz Fransız) sanmıştım Madame Nouréddine'i. Halbuki 1987'den bu yana 12 CD çıkarmış.

Akordeoncu bir arkadaşıyla sokaklarda başlamış müziğe. Sonra piyano-barlara yükselmiş/düşmüş. "Piyano-barların müşterisi için önemli olan bardır, piyano değil" diyor Juliette. Ama kadında öyle bir ses var ve öyle şeyler anlatıyor ki ("Irrésistible" / Dayanılmaz Kadın), en ayyaş müşteri nezdinde bile surata çarpılan bir kova buz gibi su tesiri yapar: "Ben fazla güzelim sana / Sana gereken / Tahta bir kümes / Bir dişi keçiyle / Arkasındaki abaza asker / Basit bir delik / Ya da en iyisi anan!" Maço erkeklere estetik küfürlü melodi...

Acayip rahat bir kadın. Egemen medyanın şaklaban talk-show'cularının sözümona iğneli laflarını geri çevirip o adam ya da kadınların kulaklarına tıkıyor. "Ben her zaman soldayım, hatta solun da solunda".

Oğlan gibi yetiştirilen bir kız çocuğunun 10 yaşına bastığı günü anlatan şarkısında ("Garçon Manqué" / Olmamış Oğlan), satırların arasında Freud var, Lacan var, Bachelard da orada. Bin renkli, on bin kareli kâbus filminin şeridi.

Juliette, kendi şöleninde ("Le Festin de Juliette") olağanüstü bir yemek mönüsü sunuyor ki, hem ince lezzet düşkünü (gurmet) hem de obur (gourmand) olduğunu bağırıyor, iştah açıcı bir şekilde. Bu şarkıda "Türkiye zeytinleri"nden bile sözediyor. Afiyet olsun...

Juliette'in bir de domuz şarkısı var ki ("Tout est bon dans le cochon" / Her Şeyi İyidir Domuzun), şarküterilerin mesleki marşı adeta. Pirzolası, jambonu, patesi, sosisi... Paulo Conte'nin bir şarkısındaki dizeleri anımsamamak imkânsız: "Domuzlar yaşlanınca sosis olur / Erkekler yaşlanınca domuz olur".

Juliette, şarkılarında güncelliğe de değip geçiveriyor, bir Ortaçağ şarkısında ("La Vierge d'Eponine") Fransa'nın ulusalcıbaşı Jean-Pierre Chevenement'ı köpeğin makatına sokup çıkarıyor, küreselleşme karşıtı olduğunu çıtlatıyor, aynı şarkıda Fransız Ulusal Marşı "La Marseillaise"le iki kuplede gırgırını geçiyor. Juliette'te Renaud'nun "Mistral Gagnant"ını hatırlatan, çocukluk günleri nostaljik şarkıları da var: Nerede o güzelim günler / Sokakta bağrışan satıcılar... ("Les Souvenirs" / Anılar). Bekleneceği üzere Juliette, Romeo & Jülyet, Barselona, cinler hakkında da şarkılar yazmış. Püfür püfür okuyor.

Havada, karada, denizde, okulda, fabrikada, sokakta her zaman her yerde gümbür gümbür dinlenebilecek bir sürü şarkısı var Juliette'in. Sahnesi de iyiymiş, öyle diyorlar.

Ragıp Duran

DAYANILMAZ KADIN

Irrésistible *(Söz: Pierre Philippe, Müzik:Juliette)*

Bende neyi beğenmediğini biliyorum • Tatlı bunalımlarını yumuşatan • Bende o kadar nefret ettiğin • Su gibi aşikar ki, aşk! • Haydi metafizik yapma • Çünkü imasına bile gelemiyorsun • Seni şoke etse de • Vücudumdan bahsedeceğim şimdi •• Dayanılmaz bir kadınım ben • Böyle yaratmış Tanrı beni • İncil'deki Havva gibi • Ya da Leonardo'nun Madonna'sı • Tarif edilemez bakışım • Kontes boynum • Huzurlu saç lülemin • Sarışın melodisi • Kaymak tenim • Yakutî dudaklarım • Sana ulaşılmaz geliyor • Uzak bir cennetin • Yasak kapısı gibi • Ama benim neyim ürkünç ki? • Böyle yaratmış Tanrı beni • Dayanılmaz bir kadınım ben •• N'oldu öyle karardın, ses seda yok • Küçüldün şekerim • Bakıyorum yıkıldın gittin sanki • Aristokrat güzelliğim karşısında • Uzun ve taze gölgem • Sana soğuk geliyorsa • Ve o zaman ateş lâzımsa sana • Güzelden de daha iyi olabilirim ben •• Dayanılmaz bir kadınım ben • Öyle demişti Şeytan bana • Esnek vücudumun altında • Yani bu suç dolu bina • Ham hum yenen bir meyvedir • Asil iştahlar için • Hadi bakalım hedefle • Sinekkuşu kalçalarını • İncecik belimi • Ve karanlık yangınlarını • Ağzım senin • Ellerim de • Ben cinsel yoldan bulaşan bir hastalığım • Öyle demişti bana Şeytan • Sen dayanılmaz bir kadınsın • Dayanılmaz •• Artık işte olan oldu, işte hezimet • Berezina (1), Waterloo (2) • Beslemek gerek libidonu • Mutlaka başka baharatlar lâzım • Gözlüklü küçük bir şişkonun • Domuz sucuğunun, bir kümenin, bir el arabasının • Sevimli cemali lâzım • Ben fazla güzelim sana • Sana gereken • Tahta bir kümes • Bir gezdan (3) ile • Arkasındaki abaza asker • Basit bir delik • Ya da en iyisi anan!

(1) Berezina: Napolyon ordusunun, Rusya seferi sırasında, 1812 Kasım'ında bugünkü Beyaz Rusya bölgesinde bulunan Berezina nehrini 45 bin kayıp vererek geçebildiği muharebe. **(2) Waterloo:** Napolyon'un son savaşı. 1815 Haziranında, bugünkü Brüksel'in 20 km. kadar güneyindeki Waterloo'da Fransız ordusu, İngiliz-Hollanda ittifakı ile Prusya ordusuna karşı tarihinin en ağır yenilgilerinden birini aldı. **(3) Gezdan:** Dişi keçi.

JULIETTE KULLANIM KILAVUZU

DİŞİ KAFİYELER

En son 2005'te "Mutatis Mutandis" albümünü yayınlayan Juliette'in yıllar içinde Radio France International ve L'Express dergisine verdiği mülakatlardan bir seçki...

Son albümünüz "Mutatis Mutandis"de ilk defa sözleri, müziği, düzenlemeleri tek başınıza yaptınız. Kolay bir macera mıydı?

Juliette: Şarkı yazmak için kendime eziyet ediyorum. Bazı şeyler kendiliğinden geliveriyor, bazılarıysa çok uğraştırıyor. Asıl zor olan yazmanın kendisi değil, ayakları üstünde duran bir fikir bulmak... Bu nedenle daha önce yazılmış şeylerden esinleniyorum sık sık, mesela "Il s'est passé quelque chose" (Bir şey oldu) Dino Buzzati'nin bir hikâyesinden çıktı. Buzzati, hikâyelerini hep soru işaretiyle bitirir, bu da benim çok hoşuma gidiyor... "Fantaisie héroique"te drum'n'bass bir Jean Racine yapmaya niyetlenmiştim, ilk başta müziği Phaedra'nın itirafı sahnesinin (Racine'in "Phèdre" piyesini kastediyor) üzerine oturtmuştum. Ama sonra, tembellik etmeyi bırakıp söz yazdım. 19. yüzyıl sonlarının dekadan şairlerini okumak bana kesinlik duygusu kazandırdı ve karanlık ruhlara, melankoliye yönelmemi sağladı. Bugün artık ergenlik çağının şiddetinden yavaş yavaş çıksam da, son şarkılarımdan "Les Garçons du quartier"yi (Mahallenin delikanlıları) Fernando Vallejo'nun "La Vierge des tueurs" (Katillerin bakiresi) adlı kitabından yola çıkarak yazdım. Ayrıca, "Maudite Clochette!" (Lanetli çıngırak) da Genet'nin "Hizmetçiler"ine bir gönderme. Okumak benim için bir esin kaynağı.

Melankolinin yanısıra, mizahla da aranızın iyi olduğu belli.

Gülmek çok etkili bir silah, çizgi roman esprisine yatkınım; bunun en güzel örneği, Fluide Glacial dergisinin bir köşesinden fırlayıp gelen "Mode d'emploi" (Kullanma kılavuzu) şarkısı. Hafif bir üslûpla çok derin şeyleri anlatabilirsiniz. Mesela, François Morel'le yaptığımız düet "Mémère dans les orties"nin prelüdü George Sand ile Alfred de Musset arasındaki bir edebî atışma aslında; ama kulağa tatlı tatlı tıslanan küfürlerle bitiyor. "Tout est bon dans le cochon" (Her şeyi iyidir domuzun) şarkımdan beri neredeyse bir tür alâmeti farika haline gelen "domuz", Ulysses'in gemicilerini domuza dönüştüren tanrıçaya atıfta bulunduğum "Le Sort de Circé"de (Kirke'nin kaderi) geri geliyor.

Okumak benim için bir esin kaynağı. Bir şarkı, Dino Buzzati'nin bir hikâyesinden çıktı. O hikâyelerini hep soru işaretiyle bitirir, bu çok hoşuma gidiyor.

Şarkılarınızın çoğunda geçmişe gönderme var, mesela "Une lettre oubliée" (Unutulmuş bir mektup) Birinci Dünya Savaşı'nda geçiyor. Tarihe meraklı mısınız?

Aslında, başlangıçta, daha yakın bir tarihte geçmesini düşünmüştüm. Belki toplama kamplarında... Ama kızın mektubu yeniden bulup okuyarak kimin yazdığını düşünmesi arasında uzun bir zaman sürecinin geçmiş olması gerekiyordu... Yirmi yaşında savaşa gönderilen gençlerin mektuplarını okuduğumda çok dokunaklı gelmişti.

Söylentilere bakılırsa, dördüncü albümünüz "Assasins sans couteaux"da (Bıçaksız katiller), "Katilin Temizliği" romanının yazarı Amélie Nothomb'dan size söz yazmasını istemişsiniz.

Evet, istedim. Amélie Nothomb'un çok ateşli, öfkeli bir yanı, yıkıcı bir mizah duygusu var ve asıl önemlisi, kitaplarındaki güzellik, karmaşık duyguların müphemliği gibi temel kaygılar 19. yüzyıl sonunun dekadan edebiyatına çok yakın. Güzellik, çirkinlik, dış görünüş, benim de esinlendiğim temalardı. Ama teklifimi kabul etmedi, yapamayacağını düşündü...

1998'deki "Assasins sans couteaux" sizin müziğinizde bir dönüm noktası sayılabilir mi? Önceki albümlerinize göre, imajınıza daha çok uyuyor gibiydi...

Belli bir türe hapsolmak istemiyorum. "Assassins sans couteaux" önceki albümlere göre daha alaycı, daha rahat bir albümdü, bana daha yakındı. Büyüdükçe, edebî ve müzikal zevklerim geliştikçe güzellik, çirkinlik, dış görünüş gibi bencil ve post-romantik kaygılardan uzaklaşmak istiyorum. Eskiden matrak, eğlenceli bir şarkıcı olarak görülüyordum... "Rimes féminines"den (Dişi kafiyeler) sonra kimse bana eğlenceli diyemez oldu artık.

Kendinizi bir müzisyen olarak görüyor musunuz?

Şanson benim müzikal ifade açısından tercih ettiğim tarz değil. Senfonik albümler yapmayı tercih ederim. Jean-Michel Jarre'ın yerine geçebilecek olsam, geçerdim. Sıkıldığım anda, bırakırım; bu açıdan Brel'in sözlerine katılıyorum: "Hile yapmaya başladığın gün, bırakmak gerekir". Bu bir sır değil, dinlediğim ve sevdiğim insanlar belli: Brel, Brassens, Barbara ve Piaf. Onun haricinde, ben de herkes gibiyim, o yazın hit parçalarına takılıyorum.

"J'me tâche" (Üstümü lekeliyorum) adlı parçanız Boris Vian'ın "J'suis snob"unun orkestrasyonunu hatırlatıyor.

Evet, Boris Vian'la ve '50'lerin cazıyla alenî bir akrabalığı var. Henri Salvador'un bestelediği "Blouse du dentiste"in (Dişçi blues'u) çizgisinde, Count Basie tarzı bir düzenleme.

Yemek yerken üstünüzü başınızı berbat eder misiniz hakikaten?

O şarkının hikâyesi gerçektir. Bana fikri veren büyük klasik piyanist Alexandre Tharaud'ya teşekkür borçluyum. Bir akşam onunla yemek yiyorduk, ben her zamanki gibi tişörtüme döküp saçtım... Bunun üzerine, mahçup oldum, özürler diledim, o da bana "yakınacağına, bundan bir şarkı yapabilirsin" dedi.

Çeviren: **S.İ.**

bulursanız kaçırmayın!

Ezgi Saydam **Kadın Aşkı Ve Hayatı**

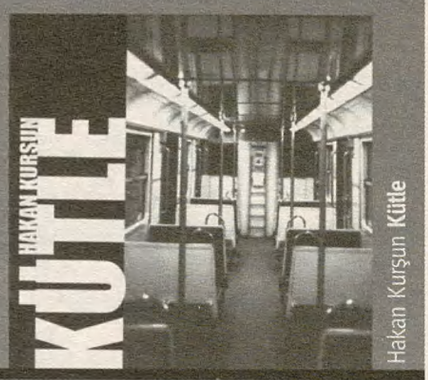

Hakan Kurşun **Kütle**

Sabih Cangil **İçimizdeki Pervaneler**

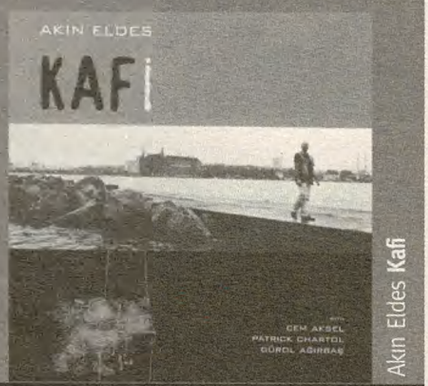

Akın Eldes **Kafi**

4 CD 24.90 YTL

(KDV ve Türkiye sınırları içinde nakliye dahil)

Bilgi için lütfen info@pbmuzik.com adresine "4kampanya" mesajı gönderin

Pb müzik | Keskin Kalem Sok. 6/7 34394 Esentepe-İstanbul tel: (0212) 272 10 55 fax: (0212) 274 11 66

toprak

sert rüzgârlar gelir geçer yanından, yüzüne çarparak, duvara sürülmüş balçık kururken yamaçta

bir kıyıda, yeryüzünün sonlarında, sıcağı arayan eller hafifçe kıpırdar, bir çiçeğe hiç dokunmamış gibi

ve bir homurtu başlar başucunda aniden, bilirsin, balığa çıkanların velvelesidir alacakaranlıkta

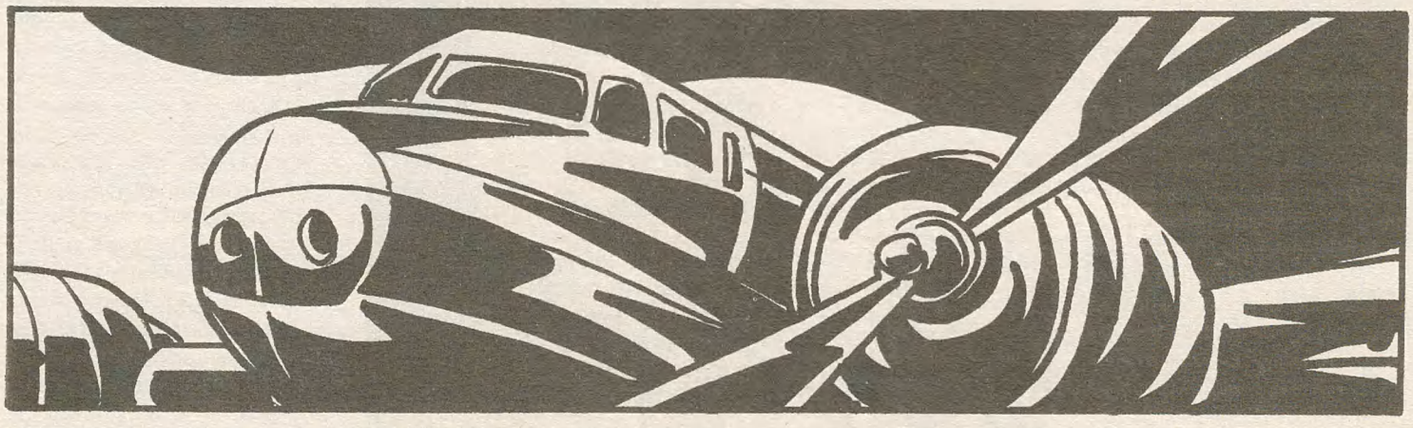

görmediğin, dokunmadığın eşyanın sesini duyarsın yatağında... suyun değdiği toprağın halleri...

BOB'UN BOB'LUĞU: ROLL CINCINNATI'DEYDİ

24 Haziran 1989'dan bu yana 18 buçuk yıl geçti aradan. Yetkililere duyrulur: En kısa zamanda bir Bob Dylan konseri daha istiyoruz. Şimdilik sadece yutkunup Cincinnati notlarıyla idere edelim...

KALBİMİ VERDİM, RUHUMU İSTEDİ

Sıkıcı bir Orta-Batı kenti olan Cincinnati'deki 2500 kişilik bir tiyatro salonunun önünde sigara içerek konser saatini bekleyen kalabalıkta, Dylan'ın '70'lerdeki konserlerinin tişörtlerini gururla taşıyan uzun kır saçlı adamlar ve tombul teyzelerin çoğunlukta olduğu göze çarpıyor. Onyirmi kadar gencecik çocuk da "Modern Times" tişörtleriyle, çekingen ve şaşkın, birinci kuşak Dylan hayranlarını izleyerek fısıldaşmaktalar... Üzerinde '92'deki efsanevi 30. yıl konserinin tişörtü olan yaşlıca bir adam, çakmak alışverişinin akabinde aslında Kentucky'li olduğunu ama iki konserdir Dylan'ı civar kentlerde takip ettiğini, bundan sonra üç konsere daha gideceğini, işinden bir hafta izin aldığını ve bu iş için 1000 dolar ayırdığını söylüyor... Dylan her konserde setin yarısını değiştirdiğinden, şöyle adam akıllı 30-40 değişik şarkı dinlemek için en az beş-altı konsere peş peşe gitmek gerekiyormuş. Tek konsere gittiğim için Andrew Abi'nin gözünden hemen düşsem de, Türk olduğum için yine de puanları topluyorum. Konsere gitmek için iyi yer seçmişim, dediğine göre. Bob, Bob'luğunu stadyumlardan ziyade küçük salonlarda gösterirmiş her zaman. İçeri girdiğimizde Amos Lee'nin setinin başlamış olduğunu farkediyoruz. Norah Jones'un keşfettiği buğulu sesli şarkı yazarı albümlerinin aksine şaşırtıcı derecede enerjik ve elektrikli bir performans sunuyor. Normalde turne kadrosunda olan Elvis Costello, maalesef Cincinnati'yi pas geçmiş olduğundan, artık sırada Dylan var.

15 dakika sonra ışıklar söndüğünde, "bayanlar ve baylar, şimdi karşınızda rock'n'roll'un resmi şairi" diye bağırmaya başlıyor tok bir ses. Kalabalığın uğultusu birkaç siluet sahnede belirdiğinde yüksek perdeden çığlıklara dönüyor. "Leopard-Skin Pill-Box Hat"in ilk akorlarıyla beraber ışıklar yandığında siyah takımı, kovboy çizmeleri ve şapkasıyla iki dirhem bir çekirdek giyinmiş Dylan'ı ve hepsi bir örnek gri takımlar giymiş grubunu görüyoruz. Dylan stratocaster'ıyla blues riff'lerini paslaşıyor esas gitaristi Denny Freeman'la. Korktuğum olmuyor, sözleri tane tane okuyor Dylan.

Yine bol elektrikli bir "Don't Think Twice, It's All Right"la devam ediyor ekip. Steel guitar'ıyla şarkının alt yapısını ince ince döşeyen Donnie Herron'un yanında duran keman, viyola, mandolin, banço gibi bir sürü alet hayli sürprizli şarkı düzenlemelerinin de habercisi. Diğer yanımda sakin sakin oturan ve geldiğimden beri yanına sotelediği on birasından dördüncüsünü içmekte olan adam "ona kalbimi verdim, o benim ruhumu istedi" dizelerini kendinden geçerek haykırıyor, "istedi gerçekten" diyor sonra yanındaki arkadaşına dönerek. Belli ki izleyicinin önemli bir kısmının hayatlarının soundtrack'inde de çalmış yıllarca Dylan.

"Watching The River Flow'dan sonra vites küçültüyor grup ve Dylan, gitarı bu konserlik bırakarak klavyeye geçiyor. Hayli minimalist düzenlemeli sakin bir "Love Sick" yorumu hipnotize ediyor izleyicileri. Yerlerine oturarak sakince şarkıyı dinleyen kalabalık, hemen ardından başlayan Muddy Waters'tan mülhem "Rollin' and Tumblin"le ayağa fırlıyor. Konseri oturarak izlemem zihnen imkânsız artık. Balkonun önlerindeki merdivene konuşlandığımda son albümünden "When the Deal Goes Down"la ritmi yine düşürüyor Dylan, "bir hareketli / bir sakin" sistemi konser boyunca sürecek. Sahne önündeki gençlerden bir kısmı eski toprakların şaşkın bakışları altında sözleri bağırarak ezbere söylüyorlar, cep telefonlarının ışıklarını sahneye tutarak. Herhalde eski usul çakmak yakmanın karşılığı olsa gerek. Bob hafif bir gülümsemeyle karşılık veriyor gençlere, böylece konserdeki tek mimiğini de görmüş oluyoruz.

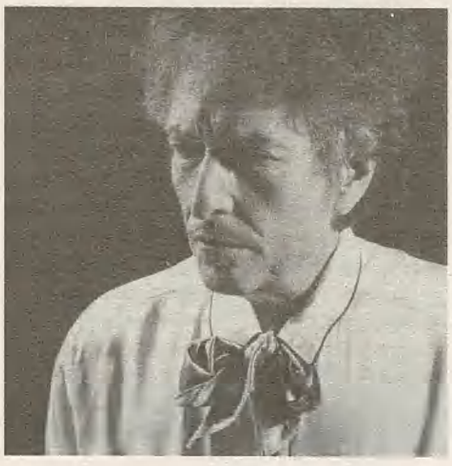

"Nasıl, beğendin mi Türk arkadaşım?" "Deli misin, dünyanın en güzel şarkılarından bazılarını yaptı bu adam". "Bazılarını değil oğlum, çoğunu!" diyor Andrew Abi.

Konserin en büyük sürprizi "Blind Willie McTell"le geliyor. Dylan'ın "Infidels" albümü için kaydettiği ama yıllar sonra "The Bootleg Series"de yayınlanan bu iç yakıcı balad, Dylan repertuarının kadri en az bilinmiş eserlerinden biri. Sözleri bilen azınlıkla beraber ben de bağırmaya başlıyorum: "Yolda zincire vurulmuş mahkûmlar / duyuyorum haykırışlarını / ama kimse blues söyleyemez, biliyorum, / Blind Willie McTell gibi". 12 telli gitarın büyük üstadına da bir selam çakmış oluyor Dylan böylece.

Tempo hemen "Stuck Inside of Mobile With The Memphis Blues Again"le yükseliyor. Alt kat tamamen ayaklanıp dansetmeye başlayınca, artık vaktidir diyerek alt kata kaçıyorum. Bob bir mızıka solosuyla şarkıyı bitirdiğinde kalabalığın alkışları susmak bilmiyor. Sakince ve tepkisiz, alkışların bitmesini bekledikten sonra, son iki albümünden üç şarkıyı peşpeşe çalıyor Dylan: "Workingman's Blues #2", Delta Blues'un neredeyse mucidi diyebileceğimiz Patton'a atfettiği "High Water (for Charley Patton)" ve "Spirit on the Water".

Dylan haricinde tüm grup elemanlarının sürekli gülümsediklerini ve yerlerinde dansederek çaldıklarını söylemek mümkün. Bizim The Cool ise sadece ara sıra ayağıyla ritm tutmakla yetiniyor.

Üç yeni şarkıyı bir başka klasik başyapıt, "Highway 61 Revisited" takip ediyor: "Tanrı İbrahim'e dedi ki / Bir oğlunu öldür benim için / İbo dedi: Kafa buluyorsun herhalde benimle". Sahne önüne dirsek yardımıyla yaklaştığımda gelmiş geçmiş en büyük şarkı yazarlarından birine yaklaşık 10 metre uzaklıkta olmanın verdiği sarhoşluğu son biramla pekiştiriyorum. Klavye amplisinin üzerine özenle yerleştirilmiş, "Things Have Changed"le kazandığı Oscar heykelciğini de tam bu arada farkediyorum hayretle.

"Highway"in ardından eline kemanını alıyor multienstrümantalist Donnie ve "Ain't Talkin" başlıyor. Bu hipnotik yeni dönem başyapıtını tek bir kıta bile kısaltmadan söylüyor Dylan. Bol swing'li "Summer Days"le salon yine hareketlendikten sonra, "Ballad of a Thin Man"in ilk akorlarıyla birlikte arka taraflardan biri "Judas!" diye bağırıyor, Dylan'ın bu şarkıyı çalarken yuhalandığı meşhur 1965 konserine atfen. Salon ve grup elemanları gülerken, Bob'un yüzünde yine pek bir hareketlenme göze çarpmıyor. Şarkının nakaratında neredeyse Dylan'ın sesini bastırıyor 2500 kişi: "Çünkü bir şeyler oluyor burada / Ama siz ne olduğunu bilmiyorsunuz / Değil mi Mr. Jones?" İnce bir adamın baladı, bis'ten önceki son şarkı.

Fazla naz yapmıyor Dylan ve dört dakikalık alkış ve çığlık tufanından sonra, yine yeni albümünden "Thunder on the Mountain"la geri dönüyor. Konserin son şarkısı herkesin şaşkın bakışları arasında "Blowin' in the Wind" oluyor. Eğlenceli ve hızlı bir düzenlemeyi uygun görmüş üstad bu en çok bilinen şarkısına, hiçbirimiz ilk mısrayı duyana kadar şarkıyı tanıyamıyoruz. Şarkının ilk sorusunu sorduğunda Dylan, seyirci gecenin en coşkulu alkışıyla karşılık veriyor: "Ne kadar yol yürümeli insan, adam oluncaya dek?" En favori Dylan şarkılarımdan biri olmamakla birlikte, yine de yazılışından 44 yıl sonra hâlâ ne kadar güncel olduğunu fark ediyorum: genç Dylan hayranları şarkının Irak Savaşı ile ilgili ne kadar güzel bir mesajı olduğunu tartışıyorlar konser sonrası tuvalet sırasında...

Konserin bitiminde grubuyla kısa ve abartısız bir selam veriyor Dylan ve tek kelime etmeden sahneden çıkıyor. "Maggie's Farm", "Like a Rolling Stone", "All Along the Watchtower", "Things Have Changed", "Masters of War" ve diğer favori 50 Dylan şarkım çalınmadığı için biraz gücenmiş gibiyim sanki konserin bitiminde. Bunları da canlı dinlemek uğruna beş ayrı kente daha bilet almamış olduğum için kendime kızıyorum tuvalete doğru yürürken. Olsun, nankörlüğün âlemi yok, solcu eskisi eski topraklar memnun, "Modern Times" hastası yeniyetmeler memnun, ben de memnunum. Tuvalet sırasında lafazan Kentucky'li Andrew beni görüyor: "Nasıl, beğendin mi Türk arkadaşım?" "Deli misin" diyorum, "dünyanın en güzel şarkılarından bazılarını yaptı bu adam". "Bazılarını değil oğlum, çoğunu!" diyor Andrew Abi.

Hüseyin Çınar

Arcade Fire

Les Savy Fav

Of Montreal

LCD Soundsystem

NEW YORK MEKTUBU: BASKET SAHASINDAN KİLİSEYE ROCK'N'ROLL

New York muhabirimiz, yaz demeden sonbahar demeden, gecelerin gündüzlerin altına üstüne getirdi, konserlere aktı, eksik olmasın izlenimlerini kaleme aldı. Bu ay Babylon'un iki özel konuğu The National ve Of Montreal de oltasına takılanlar arasında...

MÜZİĞİN AHTAPOT KOLLARI

New York, yaşayanlarının tüm ruhsal ve fiziksel enerjisine ipotek koyan bir şehir. Yaşattığı izolasyonla üzgünlerin ayağına prangalar bağlayan, hayatın peşinden koşturturken mutluların soluğunu tüketen, vazgeçilemeyen bir sevgili. Her zararlı madde gibi insanı kendine bağımlı hale getiren özelliklere sahip, o yüzden bırakıp gitmek zor. Bunlardan biri şehrin her yanını kaplamış dev kültürel ağ. Her türlü filmi, sergiyi, grubu istediği an görmeye öyle alışıyor ki insan, bir daha iflah olmuyor. Bu durum özellikle bahar ve yaz aylarında belirginleşiyor. New York "sakin"leri, kışın kemiklerini üşüten rüzgarlardan öç alırcasına dışarıya atıyorlar kendilerini güneş yüzünü gösterir göstermez; "sakin" kelimesi lafta kalıyor. Açık hava film gösterileri, meydanlarda boy gösteren dansçılar ve sayısız sokak festivali şehre şehirliğini hatırlatıyor.

Bu tip etkinliklerden Seaport Music Festival, her cuma Camera Obscura, Fujiya & Miyagi ve Battles gibi orta ölçekli grupları ağırlıyor. Konserlerin ücretsiz ve nehir kenarında olması, sırtlarını suya dönük bir şekilde yaşayan New York'lular için bulunmaz nimet; özellikle bedava etkinliklere özel bir zaafı olan öğrenciler için. Konser maratonu, bu ay İstanbul'da da sahne alacak The National'la başlıyor. Evde dinlerken kırılmaktan yapıştırıcı tutmaz hale gelmiş kalpleriyle hayal ettiğimiz grup, dinleyicileriyle büyülü bir atmosferde buluşmanın sevincini saklayamıyor. Metropolün karanlığını yansıtan ve 2007'nin en iyi albümlerinden olan "Boxer"ı cilalayan orkestral havanın eksik kalacağı korkusu da bir üflemeli grubu ve kemanıyla piyanosu arasında mekik dokuyan bir müzisyen sayesinde boşa çıkıyor. En iç burkan şarkılardan "Brainy"e bile coşku ve neşeyle eşlik etmiş olmanın hayretiyle ayrılıyoruz konserden.

Sırada, Manhattan'ın kuzey doğusunda, normalde park ve spor kompleksi olarak kullanılan bir ada olan Randall's Island'daki festival var. Senede bir gün de olsa, ufak kulüplerde sıkış tıkış bir şekilde konser izlemeye alışmış müzikseverler geniş çayırlara yayılma zevkini tadıyor sonbahara ramak kala. Bu senenin ilk konuğu 2004 tarihli "Inches" sonrası kaybolan art-rock grubu Les Savy Fav. Yeni albümlerinden parçalarla seyirciyi ısındıran grubu en istikrarlı alternatif rock gruplarından Blonde Redhead takip ediyor. Geçen ilkbahar izlediğimiz bir buçuk saatlik konserleri sonrası festivaldeki kısa konserleri yetmiyor ama beyazlar içindeki Kazumi'nin bu dünyaya ait olmayan vokalleri ve Pace kardeşlerin profesyonellikleri bizi yine hayal kırıklığına uğratmıyor. Hava kararırken canlı performansları efsane olmuş LCD Soundsystem çıkıyor sahneye. Ahtapot kollu davulcuları bir yana, klavyecisinden gitaristine herkes ya elinde bir şey sallıyor, ya bagetlerle bir yerlere vuruyor. Yılların verdiği rahatlıkla, göbeğine bakmadan atlayıp zıplıyor James Murphy, o hareket ettikçe biz nefessiz kalıyoruz, dans müziği neymiş anlıyoruz. Gecenin ağır topu Arcade Fire'ı yorgun bedenlerle karşılıyoruz. Neyse ki, grup kendinden şarjlı; "Neon Bible" başlar başlamaz kendimizi yenilenmiş hissediyoruz. İki albümlerinin neredeyse tamamını kendilerinden geçmiş bir şekilde çalıyorlar, trampetler havada uçuşuyor, kemancı kızlar enstrümanlarıyla sevişiyor, hatta grubun bir üyesi ışık kulesine tırmanıp oradan vuruyor davuluna. İki sene boyunca New York'ta konser vermeyeceklerinden bir de sürpriz olacağı açıklanmıştı konser öncesi. Sahneye –daha önce sürpriz biçimde birkaç kez olduğu gibi– David Bowie'nin çıkmasını bekleyenler, ışıklar söndükten bir süre sonra pes edip otobüs kuyruğuna giriyor bizim gibi. Sonradan duyuyoruz ki, grup,

Bat For Lashes

Interpol

bir saat sonra seyirci alanına inmiş ve bir avuç sabırlı dinleyiciye akustik bir konser vermiş. Filmin en sonundaki yazıları beklemediğimizden en güzel sahneyi kaçırıyoruz.
Havalar soğudukça iç mekânlara kayıyoruz. Duraklardan biri New York Knicks'in sahası olan devasa Madison Square Garden. İkinci albümleri "Our Love To Admire"la tekrar adından söz ettiren Interpol ana grup. Ön gruplar da Liars ve Cat Power. Henüz lise talebesi iken Abdi İpekçi'deki Prodigy konseriyle edinilmiş bir dersi tekrar hatırlıyoruz: Basketbol sahasında konser olmaz. Daha önce tanık olduğumuz anlaşılmaz Animal Collective konserlerini düşününce Liars konusunda soru işaretleri var kafamızda. Yoğun efektlerden geçirilmiş enstrümanlar ve işlenmiş vokallerle müzik yapan bu tip gruplar canlı performanslarında hayal kırıklığı yaratıyorlar. Liars üyeleri, sahnede çıkardıkları sesleri sokakta çıkarsalar akıl hastanesine yatırılırlar. Cat Power sahneye çıkınca makul sesler gelmeye başlıyor kulağımıza, ancak ufak ve loş bir yerde, çıt çıkarmadan, gözlerinin içine bakarak dinlemek lâzım Chan Marshall'ın kırılgan sesini. Mekân, grubun sessiz müziğine ve çekingen tavırlarına büyük geliyor. Interpol, ilk şarkılarını kocaman bir perdenin arkasına saklanıp gölge oyunu şeklinde çalıyor, perdenin inmesiyle büyük bir enerji boşalımı yaşanıyor. Gürül gürül akan şarkıların hepsine eşlik ediyoruz, Paul Banks karizmasını hak ediyor. İlk albümden "Obstacle II", "Untitled" ve "PDA" bis'e saklanmış, sanırız onlar da farkında bir daha o seviyeye ulaşamadıklarının.
Bu büyük konserler dışında daha ufak kulüplerde gerçekleşen birçok konser izliyoruz, içlerinden seçip aktaralım. Şehrin her köşesini konser alanına çeviren CMJ müzik festivali var örneğin. Son iki senede, The Decemberists'i, Thurston Moore'u ve son shoegazer'lardan Asobi Seksu'yu bir Apple dükkânında izleyebildik bu festival kapsamında. Birkaç güne sıkışan onlarca konser arasından Spoon'u seçip izliyoruz bu sene ve tereyağından kıl çekercesine icra ettikleri zeki pop-rock'ı bir kez daha takdir ediyoruz. Akabinde, bol ışıklı bir hangarı andıran Roseland Ballroom'da, The National gibi Aralık'ta İstanbul'a gelecek Of Montreal var. Grup eğlenceli klavyeler ve gitarlarla dolu bir müzik yapıyor, müzikal eksikliklerini ise sergiledikleri tiyatroyla kapatıyorlar. Kat kat tasarladıkları sahnede merdivenleri inip çıkarak, birbirleriyle yalandan kavgalar ederek kimseyi eğlenmeden yollamıyorlar evine. Sıradaki durak karanlık ve ufak konser alanıyla insanı kendi evindeymiş gibi hissettiren Mercury Lounge. İlk albümleri "Fur and Gold"la kulaklarımızın pasını silen Bat For Lashes, sınırlı repertuarlarına rağmen sihirli bir şaman ayini yaşatıyor. Bir de İzlandalı mücevher Múm'dan bahsedelim, şehrin en kalabalık yerlerinden birindeki bir kilisede konser veren grup bir saatliğine de olsa ıssız fiyordlara sürüklüyor bizi. En önde bağdaş kurarak izlediğimizden mi, kilisedeki atmosferden mi, yoksa Múm elemanlarının sürekli gülümsemesinden mi bilinmez, kiliseden dışarıya adım atar atmaz içimize bir hüzün çöküyor. Havalar soğudu, konserlerin sayısı azaldı, insanlar evlerine kapandı New York'ta. Bazı alışkanlıklar terk edilecek, yerlerine yenileri gelecek. Gri gökdelenlerin arasından yakalanan renkli detaylarda teselli bulunacak. Bereler takılacak, prangalar törpülenecek, kalorifere yakın koltuklarda huzur aranacak. Ta ki güneş tekrar yüzünü gösterene kadar.

Yiğit Atılgan

The National'ın en iç burkan şarkılarına bile coşku ve neşeyle eşlik ediyoruz... Of Montreal eğlenceli bir müzik yapıyor, müzikal eksikliğini tiyatroyla kapatıyor.

CD TÜM MÜZİK MARKETLERDE

VOL 01

TÜRKİYE'DEN ALTERNATİF ROCK

01. AYYUKA - TAKINAK
02. ARS LONGA - GÖZYAŞI ŞİŞESİ
03. HORANTA - DAVULUNA VUR
04. DDR- MEINHOFF
05. KAFABİNDÜNYA - PLATONİK AŞK
06. NEON - ANLAMSIZ
07. CANK - KIŞ
08. GRANGULEZ - KAREN
09. FUNGU- LITTLE BLACK DRESS
10. GÜRAY BİNAY - ROMA'YA VARIŞ
11. OTR- KOLOMB
12. DEHR-İ YALAN- YANGIN VAR
13. MAİ- AYNA

Doğru bildikleri tutku dolu, ama bir o kadar da dikenli yolda sesi gür bir avuç temsilci, elinizde tuttuğunuz bu derlemede bir araya geliyor. Kimi hırçın kimi duygusal, biri alaycı beriki karamsar; ama hepsi büyük şehrin renkleri ve sesleri. Yarının seslerini duyun; şimdiden. Yarını hissedebilmek için bu dipten gelen dalgaya kulak verin.

Murat Beşer

VOLTAJ

Oba Sok. Kavala Apt. No:1/4
34433 Cihangir/İstanbul
T: 212 334 01 00

Tüm hakları saklıdır. All rights reserved

Voltaj bir pozitif titreşimdir.
www.pozitifmuzikyapim.com
info@pozitifmuzikyapim.com

POZiTiF EDİSYON
www.pozitifedisyon.com
info@pozitifedisyon.com

esen
Dağıtım: Esen Satış ve Pazarlama
+90 212 512 99 00
www@esenelektronik.com

Babylon

1 Aralık 22:00 **Radio Oxygen Rainer Truby**
4 Aralık 21:00 **Control_alt_delete**
5 Aralık 21:00 **Geyhane – HomOriental Berlinistan**
6 Aralık 21:30 **Arkın Allen vs. Ceza**
7 Aralık 23:00 **The National:** Son senelerde zuhur eden en iyi indie-rock gruplarından biri olarak nitelendirilen New York'lu ekip, tarifi zor, dinlemesi kolay bir müzik icra ediyor. Somurtkan ve kendini yeren şarkı sözlerinin ve pes bariton vokalin sahibi Matt Berringer kaptanlığındaki beşli, gotik ve depresif melodilere sıkı groove rıff'leri döşeyip, "zor günlerin panzehiri" bir rock icra ediyor. Uncut, LA Times ve Insound eleştirmenlerinden 2005 sene sonu değerlendirmesinde "pekiyi" alan grup; F. Scott Fitzgerald'a, Dylan'a, Steve Reich'a, Jonathan Ames'e, Cohen'e, Smiths'e ve hatta Tom Waits ve Grateful Dead'e kadar uzanan soyağacının köklerinden beslenen yaylı, üflemeli ve piyano kreşendolarıyla mest edecek...
8 Aralık 23:00 **Nublu Presents: Love Trio in Dub with U-Roy**
11Aralık 22:00 **Babylon Juke Box**
12-13 Aralık 21:30 **Gwyneth Herbert**
14 Aralık 23:00 **Arkın Allen vs. Kreş**
15 Aralık 23:00 **Of Montreal:** İntihar, depresyon, yalnızlık gibi otobiyografik meseleleri şarkılarında dillendiren Georgia-Athens'lı grubun ismi, Montreal'de yaşanmış bir aşk acısından mülhem. Kasvetli şarkı sözlerine tezat biçimde, yaşam dolu, upbeat, neşeli ve oynak bir enstrümantasyona sahip grup, her yeni albümüyle kabuk değiştiriyor. Indiepop ve saykodelyayla anılan Amerikalılar giderek vodvil, afrobeat, krautrock ve reggae esintilerini de işlerine serpiştirmeye başladı. Yalnız bir konsere değil, tiyatroya da hazırlanın: Bugünlerde Norveç melodramından muzdarip –ekibin beyni– Kevin Barnes bu yılkı Las Vegas konserini çıplak bitirmiş.
19 Aralık 21:30 **Piano Magic:** '96 yazında, İngiltere'de sade bir yatakodası stüdyosu hobisi olarak başlıyor hikâye: Müzik yazarlarınca indietronica ve post-rock olarak tanımlansa da, kendilerinin "melodramatik popüler şarkı" dedikleri türle iyiden iyiye gönüllerde taht kuran grup Kraftwerkyen minimalliğin içine cayır cayır gitarları, rave/ilahi synth'lerini hakkıyla yediriyor. Soluk soluğa dinlenen, havai ama melankolik grubun kırılgan sesli esas adamı Glenn Johnson'un deneysel elektronik solo çalışmaları yanında, Piano Magic olarak Vashti Bunyan, Low ve Cornershop elemanlarıyla mesaisi var.
21 Aralık 23:00 **Uffie & dj Feadz / Warm up Style-ist & Bang!**
22 Aralık 23:00 **Baba Zula**
26 Aralık 21:30 **Selim Sesler**
27 Aralık 21:30 **Hayko Cepkin**
28 Aralık 22:00 **Shantel**
29 Aralık 23:00 **No Compromise Club with Fatih Akın**
31 Kasım 22:00 **Oldies But Goldies**

The National

Piano Magic

Dogzstar

6 Aralık 23:00 **Lydia Lunch:** Marc Almond onun goth akımının mucitlerinden olduğunu söylüyordu. Nick Cave, Sonic Youth, Einstürzende Neubauten, Henry Rollins, yazar Hubert Selby Jr. gibi isimlerle ortaklıklar kurmuş no wave'ci, şair, fotoğrafçı, underground film yapımcısı, aktris, şarkı yazarı Lunch bir kez daha İstanbul'u inletecek.
22 Aralık 23:00 **Black Strobe:** Ağustos'ta Kilyos sahillerini dalgalandıran Fransız dörtlüyü dört duvar arasında tecrübe etmek de varmış. Electroclash'in öncülerinden sayılan bıçkın grup synth ve gitarın evliliğinde evrim gerçekleştirmiş, heavy, hatta death metalle diskoyu buluşturabilmiş, bo-

Lydia Lunch

ogie-trance, soft goth gibi tabirlerin atfedildiği mutant bir rock sahneleyecek. Müziklerinin kalbi tam da, NME'nin deyişiyle "vahşi/yabani bir makina aksamıyla şefkatli, kırılgan bir insaniyet arasındaki yaman çelişki"den besleniyor...
Kartal Sok. No: 3, Kat: 3 Galatasaray
www.dogzstar.com

Gitarcafe'de bu ay

3 Aralık 21:00 **Orhan Osman Duo**
7 Aralık 21.00 **Teneke Trampet (Akustik)**
8 Aralık 21.00 **Buluşma: Guda do Gayda / Tulum ve Gayda Birol Topaloğlu ve Kim Sandres**
9 Aralık 21.00 **Mıdır**
10 Aralık 21.00 **12 Eylül Belgeseli ve Belgesel Müzikleri (Besteci Emrah Özdemir'in sunumuyla)**
14 Aralık 21.00 **Babil (Bi Dünya Müzik)**
15 Aralık 21.00 **Helesa (Doğu Karadeniz'den Türküler)**
17 Aralık 20.30 **Mevlâna'nın 800. Doğum Yıldönümünde Bir Farklı Mevlevî: Neyzen Tevfik (söyleşi, dinleti, mevlevî müziği, sema gösterisi)**
Sahnesini haftada bir gün amatör müzisyenlere ayıran Kadıköy'deki Gitarcafe'de felsefeden Osmanlıcaya perküsyondan kemençeye çeşitli atölye çalışmaları da yapılıyor.
www.gitarcafe.com

Neyzen Tevfik

Peyote

5 Aralık **Alper Bahçekapılı-Hakan Tamar** */ 6 Aralık* **Gevende** */ 7 Aralık* **Kaz Dağları İçin Doğaçlamalar: Baalorc - Priapos - Liz Fando** */ 8 Aralık* **One Bite Stand - Winona Riders** */ 12 Aralık* **The Revolters -Tripart** */ 13 Aralık* **Replikas** */ 14 Aralık* **Sakin** */ 15 Aralık* **Bitmap Workshop - Fungu** */ 19 Aralık* **Nox & Dead Reckoning - Güray Binay & The Band** */ 20 Aralık* **Cin Düğünü** */ 21 Aralık* **Dandadadan** */ 22 Aralık* **DDR - Grangulez** */ 25 Aralık* **Nekropsi** */ 26 Aralık* **Kupka** */ 27 Aralık* **Etnik Sentetik** */ 28 Aralık* **Hariçten Gazelciler** */ 29 Aralık* **Kırık Çizgi - Ayyuka** */ 31 Aralık* **Yılbaşı Partisi**

Talvin Singh

Talvin'in tablası

Klasik Hint müziğine elektronik cila atan tabla üstadı Talvin Singh ile Tunuslu Parizyen udi-elekronikacı Smadj, 21-22 Aralık'ta Ghetto'da bir araya geliyor. Yerli konukların da katılımıyla İstanbul'u uçuracaklar...

Dört usta cazbaz yanyana

Akbank Sanat Sahnesi çıtayı yükselterek seneyi kapatıyor: 27 Aralık'ta trompetçi Randy Brecker, gitarist Timuçin Şahin, basçı Joshua Davis ve davulcu Sean Rickman aynı sahnede enstrümanlarını konuşturacaklar, konser öncesinde de izleyicilerle hasbıhal edecekler...

Randy Brecker

Cenk Taner

Akustik Cenk Taner

14 Aralık'ı kafa defterimize kaydedelim: Memleket rock'ının medar-ı iftiharlarından Cenk Taner, akustik gitarıyla ve Kesmeşeker'i Kesmeşeker yapmış kadim dostlarıyla Kadıköy Karga'da. Kaçmaz!

FESTİVAL

2. Uluslararası Bursa İpek Yolu Film Festivali

Bursa'dan hep kötü haber duyacak değiliz ya! 7-13 Aralık tarihlerinde gerçekleşecek festivalin dünya sinemasının seçkin örneklerinden derlenen programında Türkiyeli seyirciyle ilk kez buluşacak birçok filmin yanısıra, özel gösterimler, video-art, fotoğraf sergileri, yedinci sanat kursları ve atölyeler gibi yan etkinlikler de mevcut. İpek yolu güzergâhındaki ülkelerin sinemalarından son dönem yapıtlara yer vermeye özen gösteren bir seçkiyle Bangladeş, Çin ve Hindistan'dan ödüllü yönetmenlerin filmleri, ulusal yarışmalar, belgeseller ve kısalara da vakit ayıran festival, Anadolu'da ipeğin anavatanında kültürlerarası diyaloğun tohumlarını yeşertecek...

Kısa filmciler buraya!

3-13 Aralık tarihlerinde Akbank Kısa Film Festivali dördüncü yılında 29 ülkeden 91 filmi, söyleşileri ve atölyeleri huzurlarınıza getiriyor... "Kısadan Uzuna", "Belgesel Sinema", "Canlandırma Kısalar", "Özel Gösterim" gibi dört ana bölümü var festivalin. Sinema maceralarına kısa film yöneterek başlayan Derviş Zaim ve dünya festivallerinde kendine önemli bir yer bulmuş Avusturyalı Virgil Widrich festivalin ağır topları. Derviş Zaim'in "Rock Around the Mosque" adlı kısasının izleyiciyle buluşacağını da duyuralım. Etkinlikler ücretsiz olarak Akbank Sanat ve İstanbul Cervantes Enstitüsü'nde takip edilebilir.
www.akbankkisafilm.com

DÜKKAN

DeForm yeni yerinde

Beyoğlu-Atlas Pasajı'ndaki küçük müzik mabedi DeForm, tekstile teslim olan pasajdan kaçtı. Tebdili mekânda ferahlık vardır: Çukurcuma'ya, Kuloğlu mahallesi Turnacıbaşı sokakta 67 numaraya yerleşen DeForm'un yeni yerinde alıştığımız CD'ler, EP'ler, LP'lerin, kitapların yanısıra alışkanlık edineceğimiz akustik etkinlikler de olacakmış. Bağlantıyı koparmamakta, takipte büyük fayda var...
tel: 245 33 77

PERFORMANS

Garajistanbul

Tiyatro: *3, 4, 5 Aralık 20:30* **Doğu - Batı ve Bir Yağmur Damlası**
27-28 Aralık 20:30 **Oyunu Bozuyorum**
Dans: *10 -11 Aralık 20:30* **Çıplak Ayaklar Kumpanyası : "dzzzt dzzzt"**
17-18-19-20 Aralık 20:30 **TALdans: GRAF**
24-25 Aralık 20:30 **İstanbul Dans Tiyatrosu: Alt / Üst**
Müzik: 22 Aralık 21:00 **Sema: Hayat Gülerken Ağlatır**
13 Aralık 21:00 **Elektronik Kumpanya**
Festival: *3-8 Aralık* **Uluslararası Animasyon Festivali**
www.garajistanbul.com

Mevlâna yılı biterken...

Bitirmekte olduğumuz yıl UNESCO tarafından "Mevlâna ve hoşgörü yılı" olarak ilan edilmişti. Hoşgörüden ne kadar nasiplendiğimiz malûm. 11 Aralık gecesi, İş Sanat konser salonu dünyanın pek çok yerinde gösteriler gerçekleştirmiş İstanbul Müzik ve Sema Topluluğu'nu ağırlayacak. "Ne olursanız olun, gidin, görün..." *www.issanat.com.tr*

Taşoda'dan sesler...

Boğaziçi Üniversitesi müzik kulübü bünyesindeki Taşoda Stüdyosunda idman yapan gruplar görücüye çıkıyor... Pek çok ünlü ismin piştiği stüdyodan çıkacak yeni seslere kulak vermek belki de bir tarihe tanıklık etmek olacak. 13-14 Aralık'ta üniversitenin Garanti Kültür Merkezi'nde gerçekleştirilecek performanslara katılım ücretsiz...

Hep Birlikte Geçmişten Geleceğe

9 Aralık akşamı Lütfi Kırdar kongre merkezinde Aşiyan Musiki Derneği ve gönüllü cemaat korolarının düzenleyeceği etkinlikte, Türk musikisindeki Ermeni bestekârların çalışmaları seslendirilecek. Gecenin konuk sanatçısı İnci Çayırlı. 23-30 Aralık'ta ise CRR fuayesinde Gökhan Tan'ın fotoğraflarıyla son dönem Osmanlı mimarisindeki bir çok anıtsal yapıya, saraya, camiye, köşke (Dolmabahçe Sarayı, Galatasaray Lisesi, Darphane-i Amire) imza atmış Balyan Ailesi'nin mimarideki rolünü idrak edeceğiz...

SERGİ

Abidin Dino - Bir Dünya

Karikatürist, ressam, heykeltıraş, senarist, sinemacı, tiyatrocu, dekoratör ve yazar... Abidin Dino hakikaten bir dünya. Ölümünden 14 yıl sonra yüzlerce yapıtı, yaşamının değişik evrelerinden dokümanla kendi ağzından ve kaleminden aktarılan 80 yıllık birikim 27 Ocak'a dek Emirgân'daki Sakıp Sabancı Müzesi'nde sergilenecek. Mao'nun "uzun yürüyüşü"nü, Paris 68 Mayıs'ını ve Dino'nun –İngiltere'nin kupayı müzesine götürdüğü– 1966 Dünya Kupası'nı uzun metraja döktüğü ödüllü "Goal" filmini de kapsayan sergi, bir 20. yüzyıl entellektüeli portresi sunduğu gibi, bir çağın tanıklığına da imkân veriyor. Birçok ülkede özel kolleksiyonları süsleyen Abidin Dino eserleri, üstadın varoluşuna tezat bir şekilde Sabancıların malikânesini süsleyecek. Ne diyelim, "kader" utansın! Dino'nun adının Sabancılarla birlikte anılması insanın içine oturmuyor değil, ama bağrımıza taş basıp bu dev sergiye muhakkak yolumuzu düşürelim.

Biçimsel Cennet

Deneysel müzik ve sanat grubu Ha Za Vu Zu'dan da tanıdığımız, resim, performans ve videolarıyla birçok sergide yer alan Güçlü Öztekin, "Biçimsel Cennet"le 29 Aralık'a kadar Galerist'te. İçiçe geçmiş üç bölümden oluşan sergide, farklı teknikte ve malzemelerle işlenen yapıtlar mekân müdahaleleriyle birlikte tasarlanmış.

KİTAP

Belgesel Fotoğraf ve Fotoröportaj

Diğer disiplinlerle melez yapıtlar oluşturmaya zemin sağlayan "kara kutunun" içinden çıkanlar bugün birçok altbaşlık altında irdeleniyor. Fotoğrafçı-seyyah Özcan Yurdalan'ın, Agora yayınlarından çıkan "Belgesel Fotoğraf ve Fotoröportaj" kitabında, fotoğrafik dilin grameri, etik ve estetik bağlamları Türkiye pratiğinden kesitlerle örneklenerek tartışılıyor.

kargart

new colossus//yeni anıt

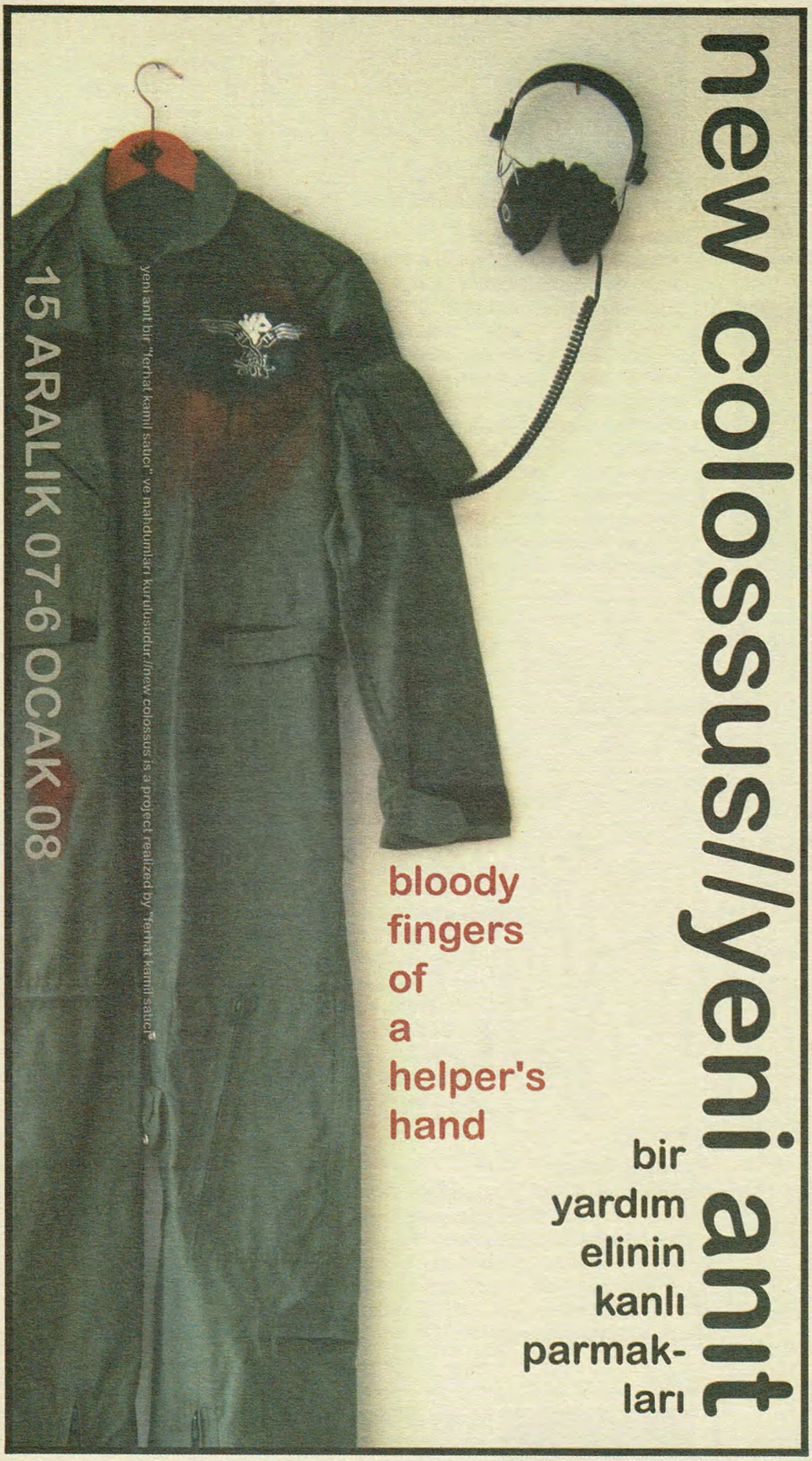

15 ARALIK 07-6 OCAK 08

yeni anıt bir "ferhat kamil saticı" ve mahdumları kurtulusudur./new colossus is a project realized by "ferhat kamil saticı".

bloody fingers of a helper's hand

bir yardım elinin kanlı parmak-ları

Cenk Taner

"Akustik"

14 Aralık Cuma
Saat: 20.30

Kadife Sokak No:16 Kadıköy İstanbul T: 0216 330 31 51
F: 0216 346 55 46 www.kargabar.org - www.kargart.org

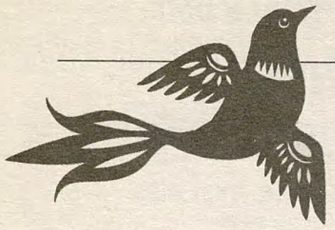

ROLL KİTAPLIĞI

Ahmet Tulgar Ben Onlardan Biriyim (Everest)
Ender Özkahraman Son Kullanma Tarihi (İletişim)
Ernest Bloch Umut İlkesi (İletişim)
Evin İlyasoğlu 71 Türk Besteci (Pan)
Ferzende Kaya Uzun Roman –Mehmed Uzun Portresi (Alfa)
Filiz Özdem Korku Benim Sahibim (YKY)
İhsan Oktay Anar Suskunlar (İletişim)
Ingmar Bergman Büyülü Fener (Agora)
Jean-Pierre Deleage Abidin Dino ya da Kanatlanan El (YKY)
Lewis Mumford Tarih Boyunca Kent (Ayrıntı)
M.Pekin-Ç.Turan-S.Güvenç(der.) Belleklerdeki Güzellik: Mübadele Türküleri (Lozan Mübadilleri Vakfı)
Max Blechman Devrimci Romantizm (Versus)
Mehmet Yaşın Turuncu Kuş (Everest)
Necati Güvenç Mamıkoğlu Türkiye'nin Ağaçları ve Çalıları (NTV)
Nick Cave Ve Eşek Meleği Gördü (Altıkırkbeş)
Pelin Özer Cam Kulübeler –202 Haiku (Roll)
Roberto Bolano Vahşi Hafiyeler (Metis)
Robin Hanbury-Tenison (haz.) Tarihteki Yetmiş Büyük Yolculuk (Bilgi Üniversitesi)
Roni Margulies Larda Yüzen Al Sancak (Kanat)
Selim Temo Kürt Şiir Antolojisi (Agora)

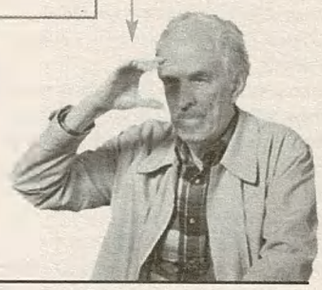

Beethoven nasıl da yükleniyor!

"Huzur"u okumak bir zevk, "Huzur" üzerine yazılan incelemeleri okumak ayrı bir zevk. Zeynep Bayramoğlu'nun YKY'den geçtiğimiz günlerde çıkan kitabı "Huzursuz Huzur ve Tekinsiz Saatler", Ahmet Hamdi Tanpınar'ın müzikle ilişkisi üzerine özgün bir inceleme olduğu gibi, okuması gayet zevkli bir metin. Buyrun tadımlık bir pasaja...

Tanpınar, "kompozisyon için örneğim musiki olmuştur" diyor, şüphesiz "Huzur" için bu olmazsa olmaz bir unsur. Mehmet Kaplan, "Huzur" için yazdığı denemede, bu romanla müzik arasındaki ilişki için şu yorumda bulunmuştur: "Kanaatime göre, Tanpınar romanı yazarken kompozisyon bakımından musikide görülen tem, 'variation' ve 'contre point' fikrinden ilham almıştır. Eserinde ses ve musikiye büyük ehemmiyet vermesi de bunu gösterir. Bu bakımdan ses ve musiki unsuru romanın kompozisyonunu anlamak için anahtar vazifesi görebilir."

Berna Moran ise bu tespiti bir adım ileri götürerek, "Huzur" üzerine yazdığı eleştiride bu romanın çatısının bir senfoni biçiminde düzenlendiğini söyleyecektir. Moran'a göre, İhsan, Nuran, Suat, Mümtaz adlı dört bölümden oluşan romanın her bölümü bir müzikal mouvement'daki ruh haline benzer bir duygu belirtmektedir: Birinci bölüm kaygılı, ikincisi neşeli, üçüncüsü melankolik, dördüncüsü ise çok kaygılı.

Moran bu yaklaşımında hiç de haksız sayılmaz, çünkü "Huzur"un çatısı pekala Beethoven'in Dokuzuncu Senfonisi'nden yola çıkılarak oluşturulmuş olabilirdi. Beethoven, opus 132 La Minör Yaylı Çalgılar Kuarteti'nin dördüncü bölümünü Dokuzuncu Senfoni'sine eskiz olarak kullanmıştı. Ancak ben burada herhangi bir ukalalık iddiası gütmeden diyorum ki, "Huzur"un çatısı Beethoven'in opus 132 La Minör Kuartet'i örnek alınarak kurulmuştur. İşte beni bu varsayıma götüren nedenler!

Öncelikle, opus 132 La Minör Kuartet'in adı defalarca "Huzur"da geçmektedir. Romanın üçüncü bölümünde bütün kahramanlar, Mümtaz'ın evinde toplanmış Emin Dede'den "Ferahfezâ Ayini"ni dinlemektedir. Şeytansı karakter Suat onlara birinci selamın sonunda katılır. Herkes bir nevi trans halindeyken bir tek Suat'ın yüzünde sanki dinlediği müzikte aradığını bulamıyormuş gibi bir isyan ifadesi vardır. Bu sırada Mümtaz, Suat'ın ümitsizliği üzerine düşünmeye başlar ve düşüncesinin o anda klasik Türk müziğinden klasik Batı müziğine geçmesine çok şaşırır. "Huxley, 'Allah var ve görünüyor, fakat sade kemanlar çalarken' diyor. Bunu çok sevdiği romancı, La Minör Kuartet'i için söylemişti. Fakat Mümtaz, bu kuarteti kitabı okumadan çok daha evvel dinlemişti." Huxley'in söz konusu romanı "Ses Sese Karşı"dır ve bu romanın kahramanı tıpkı Suat gibi opus 132 La Minör Kuartet'i dinleyerek intihar eder. "Huzur"un sonunda, Tanpınar yine bu kuartetten bahseder. "Şimdi son defa için dinlediğim keman konçertosunda Beethoven bana nasıl da yükleniyor" ve biraz ileriki sayfalarda Mümtaz, İhsan'a çağırmak üzere gittiği doktorda yine aynı melodiyi duyar: "Mümtaz, doktorun yüzüne bakmadan evvel çalınan parçayı tanıdı: Viyolon konçerto sonuna yaklaşıyordu. (...) Suat ölmeden evvel bu konçertoyu dinlemişti. Mektubunda böyle yazıyordu. Fakat bu tercihi niçin yaptığını söylemiyordu. Konçerto ağır, ıstıraplı yürüyüşünde bunun sırrını vermiyordu."

Fikret Mualla'nın çizgisiyle
Ahmet Hamdi Tanpınar, 7 Eylül 1953

Tanpınar'ın Beethoven'e olan ilgisinin yoğunluğunu kanıtlayabilmek için şimdi de Turan Alptekin'in kitabına başvuracağız. Bir gün Ahmet Hamdi üniversitedeki öğrencilerine estetik anlayışını anlatırken şöyle der: "Ankara Lisesi'ne Paris'ten genç bir adam geldi. Muhyiddin Sebati. Veremden öldü. Ressamdı; hasta, santimantal bir çocuktu. Bana Beethoven'i sevdirdi."

Böylece, yalnızca Tanpınar'ın Beethoven'e olan ilgisini anlamakla kalmıyor, aynı zamanda romandaki Suat karakterini de bu hastalıklı genç ressamdan yola çıkarak yarattığını da açıkça görüyoruz. Suat da verememe tutulmuştur ve Beethoven'e aşırı zaafı vardır. İhsan, Suat'ın intiharından sonra, Tanpınar'ın ressam arkadaşı için söylediği sözlerin hemen aynısını söyleyecekti: "Sansüeldi, isyankârdı, ve nihayet hastaydı."

Zeynep Bayramoğlu, Huzursuz Huzur ve Tekinsiz Saatler (YKY)

→49

JENS LEKMAN

Kim ki o?

İsveçli indie-pop'çunun, adını oturduğu banliyöden alan üçüncü albümü "Night Falls Over Kortedala" yayınlandı...

Albümünüz çıktı. Konserler ne âlemde?
Harika. Birçok küçük kasabada çaldık. Küçük kasabalarda çalmayı seviyorum. Lakin İsveç'teki kasabalar genellikle şehre çok yakın olduğu için sahneye çıktığınızda Odessa, Teksas'taki kadar minnettar bir kalabalık göremiyorsunuz.
Birkaç sene önce bir daha albüm yayınlamayacağınıza dair bir haber okumuştuk.
Evet, açıkçası single ya da EP yayınlama fikrine daha yakınım. Ortaya bir albüm koyacak kadar odaklanma ve hayal gücüm yok. Bu yüzden kitap veya film değil, şarkı yazıyorum. Bu albümde otuz kadar şarkımı arkadaşlarıma verip, albümün parça listesini onlara yaptırdım. Güzel albüm oldu, Marie Antoinette gibi süslü püslü.
Göteborg'u terk edecekmişsiniz.
Kendimi evimde hissedeceğim bir yer bul-

manın zamanı geldi. Melbourne'e taşınıyorum. Evsiz kalmak için sabırsızlanıyorum. Elektrik faturası derdi yok.
Avustralya vizesi zor oldu mu?
Çok basitti. Vize başvurusunu doldurdum. "Ciddi bir rahatsızlığınız var mı?" ya da "Nürnberg mahkemelerinde yargılandınız mı?" gibi soruları yanıtlıyorsun. Cevabın hayırsa tebrik edip "işte vizeniz, gelin ve istediğiniz kadar kalın!" diyorlar. Kendi ülkenizden daha rahat. Başka insanların müziğimi nasıl etkileyeceğini görmek için yeni bir eve, yeni bir mekâna ihtiyacım var.
Şarkılarınızın çoğu aşk üzerine. Bir kız arkadaşınız var mı?
Yıllardır bir ilişkim olmadı. Hâlâ arıyorum. Aynı anda ev de arıyor olmak güzel aslında. İçinde bir kızın da olduğu eksiksiz bir ev mi olur bu, bilmiyorum.
Şu aralar ne dinliyorsunuz?
Şu aralar favorim Kim Ki O adında Türkiyeli bir grup. Ev yapımı inanılmaz bir albümleri var. Biraz post-punk gibi, ama doğu esintileri de var içinde. Armonileri garip, ama aynı zamanda çok tanıdık.
MySpace'den uzak duran bir-iki şarkıcıdan birisiniz.
MySpace'i sevmeyi gerçekten denedim. Ama o pop müziğe dair sevdiğim her şeye hakaret ediyor. İnsan orada kendini borsacı gibi hissediyor.
(Pitchfork, Thelineofbestfit, çev: V. Can Yazıcı)

EDWYN COLLINS

Eve dönüş şarkıları

2005'te geçirdiği ciddi beyin kanamasından sonra hayata dönen ve "Home Again" albümünü çıkaran Edwyn Collins ölümün kıyısında olmayı ve "eve dönüşü" anlatıyor.

Komadan neler hatırlıyorsunuz?
Kesinlikle hiçbir şey. Tuhaf bir his sadece, ama ne? Panik belki.
Olay nasıl olmuştu?
Pazar günüydü, bir yandan televizyonda otomobil yarışlarına bakıyor, bir yandan da akşam yemeği hazırlıyordum. Birden oldu. Ani beyin kanaması atağı. Altı ay hastanede yattım. Tamamen bağımlıydım. Esasında aynıydım, ama her şey bana yabancı olmuştu. Yürümeyi, konuşmayı, okumayı, yazmayı, hiçbir şeyi bilmiyordum. Her şey silinmişti. Sıfırdan başlamak korkunç oldu. Tam olarak yırtmış değilim, ama iyileşiyorum.
Gitar nasıl çalıyorsunuz?
Kötü. Gitarı özlüyorum. Sorun sağ elimde. Grace ve oğlum Will ve Roddy Frame gibi arkadaşlarım benim yerime tellere basıyorlar, ben de giderek hatırladığım akorları çalıyorum. Oğlum benim yerime çalmak için gitar öğreniyor. Bana yardım etmesine yardım ediyorum, bu da bana yardımcı oluyor.
Albümde en beğendiğiniz parçalar hangileri?
"Home Again", "It's In Your Heart", "One is A Lonely Number", "Leviathan"; hüzünlü şarkılar yani. Aslında, "Seventh Son" ve ritmik şarkılar da iyi. Albümün bütününden, bu albümü çıkarabilmiş olmaktan gurur duyuyorum.
Sözler eski olmasına rağmen, sanki başınıza gelen olaydan sonra yazılmış gibi...
Çok doğru, ama bunu nasıl izah edeceğimi bilemiyorum. Tuhaf bir öngörü sanki, öyle bir duygu hatırlar gibiyim.
Bu olaydan sonra, ölüm karşısında kendinizi daha güçlü hissediyor musunuz?
Bir anlamda, kendimi daha güçsüzleşmiş hissediyorum. Ölüm düşmanımız, bunu artık çok iyi biliyorum. Hayattayım ve sağlığım yerinde. Hiç çekincesiz, hayatın tadını çıkarıyorum.
(Libération, çev: Siren İdemen)

KATE NASH

Spoken word tutkusu

"Made Of Bricks" adlı ilk albümüyle "yeni Lily Allen" olarak selamlanan Nash, şu sıralar İngiltere müziğinin en çarpıcı isimlerinden...

Punk şairi, müzisyeni ve spoken word ustası John Cooper Clarke'ı anımsatıyorsunuz.
Kate Nash: John Cooper Clarke'a hayranım. Özellikle "spoken word" işlerine. "Beasley Street" gibi şarkıları ve "Evidently Chickentown" harikadır.
Pete Doherty'yi nasıl buluyorsunuz?
Onun yaptıklarını bir kadın yapsaydı tefe koyarlardı. Bana göre hiç cool biri değil. Bu "müptela şair" hikâyesinden hoşlanmıyorum.
Popüler müziğin gelip geçiciliğini düşündüğünüzde kendi konumunuzu nasıl görüyorsunuz?
Anlatmak istediğim hikâyeler, yapmak istediğim albümler var. "Spoken word"e tutkunum. Kafamda üç albüm var. Björk'ün veya Kate Bush'unki gibi bir kariyerim olsun isterim.
"Mouthwash" (Gargara) adlı şarkınız bir bağımsızlık bildirgesi gibi.
Protest bir şarkı. İnsanın nerede doğduğunun bir önemi olmadığını anlatıyor. İşkence edilen Iraklıların fotoğraflarını çeken kadın, o insanların da diş macunu ve gargara kullandığını söylüyordu. Demek ki, nereli olduğumuzdan daha önemli ortak paydalarımız var.
İşkence, sadece maruz kalanı değil, yapanı da insanlıktan çıkarıyor. Belki o kadın sadece emirleri uyguluyordu, belki sadistti. Belki de herkes o şartlarda sadist olup çıkar.
Mesele o kadar basit değil. "Mouthwash" da yalnızca Irak savaşına dair değil. Ayrıca, savaş ne zaman felaket getirmiyor ki?
Seçimlerde kime oy vereceksiniz?
Muhafazakârlara vermeyeceğim kesin. Blair'in Irak politikasına en başından beri karşıyım, ama Gordon Brown'ın düzgün biri olduğunu ve Blair'in yolundan gitmeyeceğini düşünüyorum. Oy kullanmayı önemsiyorum, oy verecek kimseyi bulamazsam, geçersiz oy kullanırım. Ama sandığa gitmemezlik etmem asla. Oy kullanma hakkını kazanmamız için verdikleri mücadelede hayatını ortaya koyan kadınlar vardı.
(Uncut, çev: Yücel Göktürk)

YOUSSOU N'DOUR

Afrika sesleniyor

Senegalli sanatçının yeni albümü "Rokku Mi Rokka" yayınlandı...

Yeni albümünün adını neden pulaar dilinde koydunuz?
Senegal müziği, wolof diline has mbalax tarzına indirgenemez. "Rokku Mi Rokka" (Ver ve al) Senegal'in kuzeyinin müziğinden, çölden, Mali ve Moritanya ile komşuluktan esinlenen bir albüm. Wolof dilini korusam da, bestelerin çoğu kuzeyli wango'ya, toucouleur ritmine dayanıyor. Senegal'deki gelenekler olağanüstü müzik olanakları sunuyor.
Bu maceraya toucouleur sanatçılarını da davet ettiniz mi?
Bu albüm fikri, Kuzey Senegal kökenli şarkıcı Bah Mody ile tanışmamla doğdu. Moritanya'da doğup büyümüş. Biz de şöyle bir gelenek vardır: Başka bir toprağa geldiğinde, müsaade istenir. Pek çok parçayı onunla beraber yazdık. 50'li yaşlarda, ama daha önce hiç kayıt yapmamış.
Çok daha kuzeyden de bir ses var: Neneh Cherry.
1994'teki "Seven Seconds" benim için çok

belirleyici oldu. Bir şarkının ne denli büyülü olabileceğini o zaman gördüm. Neneh insanın kaderini değiştirebiliyor. Yollarımız kesiştiğinde, tekrar düet yapmaya söz verdik. Bu sefer o benim kaydıma, benim topraklarıma geldi. Tekrar bir hit parça yapmak gibi bir niyetimiz yoktu. Kora gibi enstrümanlar sayesinde, "Wake Up" çok daha Afrika sound'lu bir şarkı.
"Seven Seconds" ırkçılığa, nefrete, şiddete işaret ediyordu. "Wake Up"ın mesajı ne?
Bu sefer "Afrika sesleniyor, uyan" diyoruz. Afrika'nın dünyanın geri kalanına bir mesajı var, olumlu bir mesaj bu. Albümün adı "Bana bir şey veriyorsun, karşılığında ben de sana bir şey vereceğim" anlamına geliyor.
Pek çok toplumsal dava için mücadele etseniz de, "Létt ma" gibi yumuşak aşk şarkıları yazmaktan da hoşlanıyorsunuz.
Her tür mücadelenin, kınadığım, protesto ettiğim bütün sorunların ötesinde, her zaman hayat ve aşk var.
"Rokku Mi Rokka"da önceki albümlerinizde olmadığı kadar geleneksel enstrümanlara yer vermişsiniz...
Müzikal anlamda çok seyahat ettiğinizde, iki adım ötenizde olanların varlığını unutabiliyorsunuz. Müzikte hep başka seslerin arayışında oldum. Bu olağanüstü bir deneyim. Ama bir an geldi, yanı başımda elimi sürmediğim bir cevher olduğunu fark ettim; dolayısıyla bizim buraların enstrümanlarına biraz daha yer açmaya karar verdim.
(Rfimusique, çev: S.İ.)

BLANCHE

Umutsuzluk tramvayı

Miller çiftinin liderliğindeki Detroit'li ekip, ikinci albümü "Little Amber Bottles"ı yayınladı.

Hep böyle şık mı giyinirsiniz?
Tracee Miller: Evet, uçakla yolculuk ederken de elime beyaz eldivenlerimi geçiririm ve gece dışarı çıkar gibi giyinirim. Spor yapmıyorsam, lastik ayakkabı giymem.
Dan Miller: Ben şahsen kot giymem. Sadece bazen evdeyken ya da tamirat işleri yaparken giyiyorum.
"Walk The Line" filminde karı-koca, Johnny Cash'in efsanevi gitaristi Luther Perkins ve eşi Birdie'yi canlandırdınız.
Dan: Yönetmen James Mangol, sinema deneyimi olan ve gitar çalan birini arıyordu. Johnny Cash'in hayatının anlatıldığı bir filmde oynamak benim için bir onurdu. Filmin müzik direktörü T Bone Burnett'la zaten tanışıyorduk
Tracee: T Bone Burnett'in işlerinin zaten takipçisiyiz, bence Dan'le onun arasında bir akrabalık mevcut.
Rock'n'roll'la siyah renk bağdaştırılır.
Sizin isminiz neden Blanche (beyaz)?
Tracee: Kulaktaki sesiyle "blanş" çok hoşumuza gitti. Korkmuş birini gördüğümüzde "betin benzin atmış" demez miyiz? Pek çok anlamıyla birlikte düşünebilirsiniz. Ayrıca bir kadın ismi olması güzel. Benim aklıma Tennessee Williams'ın "İhtiras Tramvayı"ndaki Blanche DuBois karakteri geliyor.
Albümlerinize katkı sağlayan dostlarınız arasında Jack White, Brendan Benson gibileri var. Jack Little Lawrence da grubun bir üyesi.
Dan: Bir grupta önemli olan şey, insanların kendini bir aile gibi hissetmesidir. Bu durumda Tracee ve ben anne-baba oluyoruz. Little Jack eski arkadaşım. Greenhornes ve Raconteurs'de rock stilinde bas çalmasına rağmen, bizim aramızda banço çalmaktan memnun.
Blanche'ın müziğini ve yeni albümünüzü nasıl tarif edersiniz?
Dan: Biz kendimizi gotik bulmasak da, Amerikalılar "Amerikana gotik" yaptığımızı düşünüyor. Neyse ki Avrupalılar bu tür kategorilere fazla itibar etmiyor.
Tracee: Country yaptığımızı da söyleyemem. Evet, country'den etkileniyoruz, ama kendimize has bir folk müzik yapmaya çalışıyoruz.
Bu tür müzik indie camiasında yadırganmıyor mu?
Dan: Bize bolca ilham veren Gun Club ya da Nick Cave gibi sanatçılar da country'den, folktan yola çıkarak kendi stillerini yarattılar. Onların izinde olduğumuzu söylemek istemiyorum, ama müziklerini kuşatan o umutsuzluk atmosferi bizim de çok ilgimizi çekiyor.
(Indierockmag, Les Inrockuptibles, çev: D.B.)

EMMA POLLOCK

Doktor Jivago

Delgados grubundan Emma Pollock, "Watch The Fireworks"le solo kariyerine başladı...

Delgados zamanında Chemikal Underground şirketini grupça birlikte yürütüyordunuz. 2005'te Delgados dağıldıktan sonra, solo albümünüz için neden Chemikal Underground'la sözleşme imzalamadınız?
Oturup eski grup arkadaşlarımla bunu konuşabilirdim, ama dağılmamızın üstünden henüz çok kısa bir süre geçmişti. Bu konuşma herkes için can sıkıcı olacaktı. Üstelik ne yaparsan yap, bu benim için sıfırdan bir başlangıç demekti. Grupta çalanların ismini bilen yok ki sonuçta. Delgados dört kişiden oluşuyordu ve ben sadece biriydim.
Sizin dağılmanızdan sonra şirketinize bağlı Arab Strap ve Aereogramme de dağıldı. Bu tesadüf mü?
Kimi zaman işler doğal bir şekilde sona erer. Hiçbir grup sonsuza kadar birarada kalmak zorunda değil. Hatta bazen dağılmak iyidir, çünkü ilk heyacanla yaptığınız albümleri sonradan yapamayabilirsiniz. İyiyken bırakmak çok daha iyi.
Prodüktörünüz daha önce Nick Cave, PJ Harvey, Beth Orton gibi isimlerle çalışan Victor van Vugt. Albüme neler kattı?
Ben iflah olmaz bir Dusty Springfield ve '60'lar müziği hayranıyım. Albümde de o sound'u yakalamak istiyordum. Gösterişli aranjmanlar, yaylılar falan... Mesela "The Optimist" şarkısı benim bir şarkıda sevdiğim tüm ögeleri taşıyor. Sanki '60'ların bir filminin müziği gibi. Mesela "Dr Jivago".
Diğer yandan eklektizm ve tempo değişiklikleri, Delgados'un müziğini de andırıyor hâlâ.
Mümkün olduğunca eklektik olsun istedim, çünkü Delgados'ta iki solistten biriydim ben. Her zaman yanımda Alan vardı. Birbirimizi tamamlıyorduk. Tek başıma kalınca farklı şarkılar yazıp tekrara düşmekten kurtulurum diye düşündüm.
Bugün hâlâ Glasgow müzik sahnesinin bir parçası mısınız?
Günün ruhunu yakalayan bir albüm yapmaktansa zamandışı bir albüm yapmayı yeğlerim.
(Independent, çev: Ogan Güner)

BRISA ROCHÉ

Bir dağ kulübesi

Kaliforniyalı Parizyen şarkıcı, ikinci albümü "Takes"le cazdan modern folka yelken açtı...

İsmin çok ilginç: La Brisa Day Roché.
Esas ismim La Brisa, İspanyolca denizden esen meltem rüzgarı demek. İkinci ismim Day, doğduğum kasabadaki bir yazardan geliyor. Roché ise ailemin soyadı.
Anne-baban hippiydi, öyle değil mi?
Özgürlüklerine ve doğaya düşkün insanlardır. Çok güzel ve maceralı bir çocukluğum oldu. 13 yaşımdayken, Kaliforniya'da, elektriğin ve telefonun olmadığı bir kulübeye taşındık. Yapayalnızdım, ama kendimi çok özel hissediyordum.
Müzik yapmak için de doğal hayata ihtiyacın var mı?
Dağdaki o kulübenin önünde pumaların bir geyiği parçaladıklarını gördüm. Devasa mamut ağaçları ve aşağılarda kayaları döven dalgaların sesi. Bunlar insana ilham vermez mi hiç?
Müziğinle ve görünüşünle Björk'le karşılaştırılıyorsun.
Paris'te yaşıyorum ve Fransızlara kalsa Kaliforniya palmiyeler ve Hollywood'dan ibaret. Oysa Kuzey Kaliforniya kültürel olarak Seattle'a ve Alaska'ya benzer. Nemlidir, buz gibidir, ırmaklarında bol bol somon avlanır. Demem o ki, eskimolar bize çok yakındır!
Kimlerden etkilendin?
Önceleri gitarla Joni Mitchell, Donovan tarzı şeyleri çalmaya çalışıyordum, sonra PJ Harvey'nin "Dry"ı çıktı: Artık Joni Mitchell değil, PJ Harvey olmak istiyordum.
Son albümün "Takes"i kaydettiğin dönemde neler dinliyordun?
Eski kasetlerimdeki bir sürü şarkıyı tekrar dinledim. Can'den "Yoo Doo Right", Marc Bolan'dan "Organ Blues", Velvet Underground'dan "All Tomorrow's Parties", Rolling Stones'dan "I Am Waiting", Bowie'den "Rock'n'roll Suicide"...
Kendini Antony, Devendra Banhart, Cocorosie gibi neo-folkçulara yakın hissediyor musun?
Bir bakıma öyle. Ama yalnızlık hissim daha baskın.
(L'Internaute, AFP, Les Inrockuptibles, çev: D.B.)

ROISIN MURPHY

Yatakta Uzay Yolu

Eski Moloko'cu, İrlandalı elektronika şantözü Murphy, ikinci solo albümü "Overpowered"ı yayınladı...

Müzikte esin kaynakların neler?
İlk kişisel müzik deneyimim 13 yaşında, Manchester'da bir Sonic Youth konseriydi. Kim Gordon sahnede o kadar sert ve rock-'n'roll gözüküyordu ki... "Daydream Nation" albümü ergenlik yıllarımın vazgeçilmeziydi. Jesus & Mary Chain, Spacemen 3 ve Butthole Surfers'ı da çok dinledim. Nirvana daha ortada yokken en son harbi alternatif müzik buydu. Sonra işin boku çıktı; iş "lifestyle" pazarlamaya döndü. Manchester'da eklektik bir ortam vardı: 808 State, Can ve The Stooges'a, Happy Mondays Kraftwerk'e sardırmıştı. Sheffield'a taşınmamla dans müziğiyle tanıştım, ama New York'ta Francois Kevorkian'ı dinleyene dek house müzikle çok ilgili değildim. Hem kilise ayinlerine benziyordu hem de gayet seksi bir müzikti. Kalabalık her parçaya eşlik ediyordu ve danslar hem Latin danslarına hem de baleye benziyordu. İngiltere soul sahnesinde demode addedilen Brand New Heavies, tıpkı sevdiğim Yazoo, Lisa Stansfield, Robert Palmer gibi, Amerika'nın cool kulüplerinde halen itibarlı.
Televizyonla aran nasıl?
Sopranos'un her bölümünü ikişer kez izledim. Bunu hak ediyor. Çok gerçekçi, "Savaş ve Barış" gibi... İnsanların kusurları ve ahlâki çelişkileri üzerine olan her şeyi beğeniyorum. Rüyalarımı süsleyen diğer bir tele-

vizyon adamı da Mr. Spock. Şimdiye kadar yatakta seyrettiğim tek şey eski "Star Trek"ler oldu. Sopranos'un tam tersi. Mr. Spock, bir anlamda anti-Toni Soprano.
Neler okuyorsun şu sıralar?
Robert Elms'in "The Way We Wore"unu. Terziliğe dair bir tür hatırat. '60'larda abisinin ilk mod takım elbisesiyle başlayan hikâye, nefis ayrıntılarla aktarılıyor. Duble paçaların boyları, ayakkabı ruhu, bağcıkların bağlanışı ve özellikle de büyük özlemleri olan işçi sınıfı çocukları için tüm bunların niçin bu kadar mühim olduğu... O arzuyu grunge ve acid-house ve sözde demokratlaşmadan sonra yitirdik... Büyürken, Will Self'in "My Idea of Fun"ını çok önemsemiştim. Görkemli bir rahatsız ediciliği vardı. Onu, Ruby Wax'un bir şovunda Marianne Faithfull'la birlikte izlediğimi hatırlıyorum. Pek çok erkek öyle bir ortamda ne diyeceğini bilemez, ama orada ikisi de ağzının içine düşmüştü.
(Word, çev: Ş.N.)

Bir komedi plağında Amerikalı komedyen Bob Newhart psikiyatr rolünde: "Demek bana söyleyeceğin önemli bir şey var, pekâlâ, ben de bunun için buradayım... Âşık oldun; pekâlâ, bu iyi... Kanma? Peki, bunu anlayabilirim; çok çekici bir kadın ve senin de böyle bir kadına âşık olman gayet normal... Ne! Sana âşık ve kaçıyorsunuz; pekâlâ, bunu anlamak kesinlikle mümkün, çok meşgul bir adamım ve onunla fazla vakit geçiremiyorum, o da sağlıklı ve faal bir kadın... Bana kızgınsın; evet, tabii bu gayet anlaşılır ve normal, kıskançlık ve öfke tamamen kabul edilebilir... Ah, bir silah getirdin; pekâlâ beni öldürmek istemen gayet anlaşılır... *(Ian Craib'in "Hayal Kırıklığı" kitabından)*

Aylardan beri esen rüzgâr duruverdi mi, bazen bütün gökyüzünün rahatı kaçar.
ANTOINE DE SAINT-EXUPERY, İnsanların Dünyası

RADIOHEAD
In Rainbows
(Ato Records / Red)

Son on senenin en önemli rock grubu oldu Radiohead. Daha ikinci albümleri olan "The Bends" ile popüler müziğinin en tepesine yerleştiler, "OK Computer"la o tepenin üzerine bizzat yeni bir zirve inşa ettiler. "Kid A"le de o zirveyi bir güzel alaşağı edip, underground âlemlerden çekip çıkardıkları ses bombalarını pop dinleyicilerinin göbeğine bırakıverdiler. İnfilak o derece büyük ve görkemliydi ki, geriye kalan kıvılcım ve huzmeler iki albüme can verdi. "Amnesiac" ve "Hail To The Thief" öncülleri kadar parlak ve yakıcı değillerdi elbette. "Artık"lardan kotarılmanın acısını yaşıyorlardı. Kesilmiş biçilmiş ve birbirine eklenmiş parçalar bir arada çok şık da dursalar, daha çok bir b-sides ya da "rarities" kaydı oluşturuyordu. Ancak grubun gözünün arkada kalmayıp taptaze bir zihinle işe koyulabilmesi için aradan çıkarılmaları elzemdi. Bu üçlemenin yapıldığı süre zarfında Radiohead, kendine iyiden iyiye sağlam bir politik duruş inşa etti. Tüm kötülüklerin anası bellediği popüler kültürle arasına mesafe koydu. Gelenekle bağlarını da –müzikal anlamda– iyiden iyiye kopardı. Thom Yorke güzel bir solo albüm çıkarıp eteğindeki taşları da dökünce, yeni dönemin ne getireceği iyice merak edilir oldu.

Radiohead "Kid A" ile yaptığını tekrarladı, yine herkesi şaşırttı. Albümü kendi internet sitesinden dağıtmaya başladı –isterseniz hiç ücret ödemeden, isterseniz de gönlünüzden kopanı yatırarak albümü edinebiliyorsunuz. Herhalde bunu duymayan kalmadı. Genellikle isim yapmak için başvurulan bu yol, bu derece şöhretli bir grup tarafından izlenince müzik endüstrisinin dev şirketlerine dev bir tokat olacak muhakkak –gelişmeleri zaman gösterir yine de.

"In Rainbows"un içindeki müziğin devrimciliği içinse aynı şeyi söylemek zor. Son iki albüme göre çok daha organik, "OK Computer" zamanlarını andıran kıvrak melodilerle iyice çekici bir albüm var elimizde. "In Rainbows" kazara "hit" falan olur diye o şahane melodinin üstünün karalandığı "15 Step" ile açılıyor. İnsana sara nöbeti geçirtip, tir tir titreten "Bodysnachers"den sonra, zaman zaman dellense de etrafı chill out havasına büründüren "Nude", "All I Need" gibi şarkılarla yavaşlıyor. "Jigsaw Falling Into Place"i saymazsak, "Videotape" ile ağır bir tempoda sona eriyor. Kısaca play'e basıldığı andan itibaren kendini zevkle, hatta bazen huşuyla dinletiyor. Ancak bunu eski Radiohead albümlerinin üzerine büyük yenilikler getirmeden, ara ara tekrara düşerek yapıyor. Bir süre önce Colin Greenwood'un "grubun yaptığı işlerin korkunç derecede sürprizsiz olduğunu, daha ateşli bir şey yapmak istediklerini" söylediğini de okumadık değil. Belki bir gruptan her seferinde bu kadar çok şey istemek haksızlık, ama söz konusu Radiohead olunca beklentiler de ister istemez büyüyor. Sonuçta hep daha fazlasına bizi onlar alıştırmadılar mı? *İlker Aksoy*

52→

DAVE GAHAN
Hourglass
(Mute / EMI)

Egoların çarpışması her zaman kötü sonuçlar vermiyor. Son Depeche Mode albümünün kayıt arifesinde, "ya benim bestelerim girer, ya ben giderim" kıvamında bir şeyler yumurtlayan Dave Gahan, solo albümünü yayımlamakta gecikmedi. DM'in davullarını, Red Hot Chili Peppers'ın gitarını, "Songs of Faith and Devotion" döneminin karanlığını ve sonrasının elektronikasını alıp bir tavaya koyarsanız, "Hourglass" namlı bir omlet elde edeceksiniz. Afiyet olsun. Sadece, biraz daha tuz lütfen.

"Hourglass"ın herhangi DM albümünden farkı nedir diye soracak olursanız daha az melodi, daha az pop duyarlılığı diyebiliriz. Din ve seks, gospel ve synth-pop arasında gelip giden Martin Gore'un ince bestelerini burada beklerseniz, boşa beklemiş olursunuz. Ama burada Gahan'ın gardırobunun içinde "tin man"lerle" yaptığı sayıklamaları, bariton kırılmaları, "OK Computer" sonrası alıştığımız "bilgisayar oyunları"nı ve buz gibi bir mesafe bulacaksınız –lirisizmden, sıcaklıktan, Gore romantizminden... Body Modifier'ımızın S&M sularında yüzmesine, soyutluğu yeğlemesine şaşırmıyoruz elbette –zaten DM de oraya doğru kayıyordu. Ama, burası çok metalik.

Her şeye rağmen, "Hourglass" bayağı DM damarında. Bu, herhalde ülkemiz (ve Japonya) için çok iyi bir haber olsa gerek, malum jenerasyon için DM'in ne anlama geldiğini hatırlatmaya gerek yok. Ama, bir lead'den solo işlerinde bambaşka sesler bekleyenler için bu albüm bir tekerrür, hatta ve hatta, "Martin'in yandan yemiş hali" olarak görülebilinir. Takım tutar gibi grup üyesi tutmalar Lennon/McCartney zamanından beri alışık olduğumuz bir şey, tamam. Ama burada haksızlık etmemeye çalışmalıyız. Gahan'ın ağır hıristiyan sözlerine bakacak olursak "yeniden doğma" konusunda bir özlem olduğu kesin. Burada, yeniden doğamayacağımızı söyleyebiliriz, ama neden bir "yeni uyanış" bir resurrection bekliyoruz zaten, işte o pek anlaşılır değil! Acaba, "ilahi" şarkıların çok mu etkisinde kaldık, nedir?

"Senden önce/Senden sonra"ları bir yana bırakırsak, albümümüzün motor sesleri içinde hızlı hareket edebiliriz. Beck ve Air'den bildiğimiz Tony Hoffer'ın miksleri ve her zamanki Anton Corbijn estetizminin birleşimi albümü iyi anlatıyor: Hava boşluğu ve gotik kuşlar eşliğinde bir uçuş. Gahan'ın sesi, her zamanki gibi derinlerden bir yerden, "In Your Room'dan, kilise koridorlarının yankılanan soğukluğu ve eroin iğnesinin gümüş ısısının arasından geliyor. "Deeper and Deeper" ve "Use You"nun sertliği "Insoluble"ın ışıklı lirikleriyle yumuşuyor. "Kingdom" gibi son derece hıristiyan "şeyler" dinleyince insan, Gore'un takıntılarından kurtulmanın ne kadar zor olduğunu anlıyor, neredeyse 30 sene geçmiş, dile kolay. Gahan'ın şeytanlarının kuzguni kanatları, insanı cezbediyor ama, n'apalım. Vakit doldu, küçük bir ölüm zamanı, kumsuz. *Pelin Batu*

BAND OF HORSES
Cease To Begin
(Sub Pop)

"Everything All The Time"ın ardından ikinci albümüyle Band of Horses nihayet bodrumda deneyler yapmayı bıraktığını ve kendini bulduğunu müjdeliyor. Ekibin gitaristi ve kurucularından Mat Brooke diğer projesi Grand Archives'a daha fazla zaman ayırmak istediğini söyleyip ayrılınca, grubumuz radikal bir değişime gidip hep yaşamış oldukları Seattle'ı terketti. "Cease To Begin"i Kuzey Carolina'da küçük bir kasaba olan Asheville'de kaydettiler –şarkıcı Benjamin Bridwell, "tren seslerini dinleyerek çalmak çok iyi geldi bize" diyor.

Band of Horses'la ilgili yazılarda bahsi geçen birkaç grup var. Bunlardan Shins ve My Morning Jacket bu karşılaştırmadan rahatsız olmadıklarını söylüyor. Zaten yapılabilecek bir şey de yok gibi. James Russell Mercer ve Jim James gibi Bridwell de içimize işleyen o melek sesiyle lanetlenmiş. Sesi sonbaharda boş bir çocuk parkını düşüyor aklımıza. Zaten "Cease To Begin"in açılış parçası "Is There A Ghost" da evde tek başına kalmış küçük bir kızın örtüsünü başına çekip evdeki hayaletleri düşünmesini anlatıyor. "Ode To Lrc"deyse Bridwell'in "world is such a wonderful place / dünya harika bir yer" gibi ucuz bir sözü bile dinleyicilerine satabilecek nitelikteki vokal dehasına vakıf oluyoruz. Albümdeki tek kötü denilebilecek parçaysa eski bir Alman NBA yıldızından adını alan "Detlef Schrempf". Neyse ki imdadımıza "Islands On The Coast" yetişiyor. Grup bu parçayı ruhunu aldıkları Seattle için yazmış. Albümdeki en iyi çalışma ise "Cigarettes Wedding Bands". Üst üste dinlerseniz istemeden loop'a alıp beyninizde gün boyu döndürüyorsunuz.

Band of Horses, indie rock camiasını –The Strokes, Interpol ve Yeah Yeah Yeahs gibi New York çıkışlı birkaç grup dışında– elinde tutan İngiltere sahnelerinde bile kabul görecek iyi bir albüm hazırlamış. Fakat, ben yeni bir "The Funeral" ya da "The Great Salt Lake" istiyorum, diyenlerin biraz daha beklemesi, grubun da o arada birkaç şehir daha değiştirmesi gerekebilir. *Esra İpekçi*

ucm

UnCatalogued Music Production

Where Music meets Magic

Where Music meets The Musicians

Where Music is The Philosophy

Where The Philosophy is Independence

www.ucmproduction.com

Hayatın hayatla birleştiği, çiçeklerin rüzgârın koynunda çiçeklere karıştığı, kuğunun bütün kuğuları tanıdığı bir dünyada sade insanlar yalnızlığa gömülüyorlar. Ruh yapıları, aralarına ne büyük mesafeler koymuş!
ANTOINE DE SAINT-EXUPERY, İnsanların Dünyası

Bakınız, yıldızlara bakınız biraz, bayım işte şurada duruyor ve parlıyorlar. Allah bilir, bütün gök bunlarla dolu. Şimdi sorarım size, yukarıya bakıp da bunlardan pek çoğunun yerden yüz defa daha büyük olduğu düşünülünce nasıl hayret edilmez ki... Biz insanlar telgraf ve telefonu icadettik, yeni zamanlarda daha birçok keşifler yaptık, evet, buna diyecek yok. Ama yukarı bakınca, teslim ve itiraf etmeliyiz ki biz, işin aslında, ancak haşarattan ibaretiz. Zavallı haşereler, başka bir şey değil. **THOMAS MANN**, Tonio Kröger

PJ Harvey
White Chalk
(Universal)

PJ Harvey hakkında bugüne kadar bildiklerimizin hiçbiri bizi bu albüme hazırlamamıştı. Harvey ne daha önce piyano çalmıştı ne de sesini bu tiz tonda kullanmıştı. Ama Blur'un Damon Albarn'ı gibi çizgisini radikal bir biçimde değiştirip yine mükemmel albümler yapabilen olağanüstü sanatçılardan biri PJ Harvey. Şunu söylemek de çok yanlış olmaz bir yandan: Harvey zaten her albümünde bir öncekinden farklı bir şeyler yapmıştı, dolayısıyla bu değişim o kadar da sürpriz değil. Evet ama bu kez değişim gerçekten çok daha radikal. Bir defa Harvey'nin önceki albümleri her zaman modern di, şimdi ve burada yaşayan bir kadına aitti. Oysa "White Chalk" Viktoryen dönemin gotik romantisizmine sahip. Sanki "Uğultulu Tepeler"in kahramanlarının dünyasında geziniyoruz albümü dinlerken. Sözler itibariyle fazla bir bütünlük arzetmiyor albüm, ama bazı şarkılarda aynı temaları bulmak mümkün. Asıl müzikal açıdan bu albümü bir süit olarak tanımlamak doğru olur. Bir tür konsept albüm bu. Bazen melodi değişse de ton o kadar aynı kalıyor ki, aynı şarkı devam ediyor gibi hissedebiliyorsunuz. Albümün açıklaması zor yanları da var. Mesela çok Avrupalı, çok İngiliz bir albüm olmasına karşın, banço ve mızıka (ağız armonikası) gibi fazlasıyla Amerikan folkunu çağrıştıran enstrümanlar da sırıtmadan yer alabilmişler.

Sözlerin temasında "kürtaj" ön plana çıkıyor. Garip, bu yılın en iyi filmlerinden biri olan "4 Ay, 3 hafta, 2 Gün"ün de teması kürtaj. Kürtaj yılı yaşıyoruz. PJ'in başından bir kürtaj olayı geçti mi bilinmez. Kimi eleştirmenler, "şarkı sözlerini otobiyografik sanırsanız çok yanılırsınız" mealinde sözler söylemişler. Nasıl bu kadar kendilerinden emin olduklarını bilemiyorum. Her neyse, üst üste üç parçada kürtaja ve doğmamış bir çocuğa göndermeler var. Bu şarkıların en öne çıkanı "When Under Ether". Şarkı belden aşağısı çıplak yatan bir kadının duygularından, düşüncelerinden söz ediyor "İçimde, doğmamış ve kutsanmamış bir şey, etere (havaya) karışıyor / göçüyor bu dünyadan öbürüne". Bir sonraki parça olan "White Chalk"da da "karnımda doğmamış çocuğumuzla" Dorset'in (PJ'in memleketi) falezlerinde dolaşan bir kadına rastlıyoruz. Akabinde "Broken Harp"ta da PJ "karnımı deşiyor metal bir şey" diyor. Sondan bir önceki şarkı olan "Before Departure" tam bir intihar notu havasındayken, finaldeki "The Mountain" bir kartalın gözünden savaşan bir askeri gözleyerek başlayıp, askerin vurulup yere düşmesinin ardından onun kendisini aldatan sevgilisine dair düşüncelerine geçiyor. Eh, daha karanlık temalardan söz etmek güç anlayacağınız gibi. PJ Sees A Darkness, desek uyar. Hatta bir eleştirmen Bonnie Princess Billy demiş PJ Harvey için. Bir diğeri de albüm için Emily Dickinsonvari demiş ki, bu da BPB'nin son albümünde etkisi görülen bir şair. Büyük dehalar benzer düşünür ve aynı bateristle yani Jim White'la çalışır. Evet ya, White çalıyor "White Chalk"da. Bunun ne demek olduğunu Dirty Three, Smog, Bill Callahan ve BPB dinleyenleri bilir. Kendisini hiç ön plana çıkarmadan, bir caz bateristi gibi çalıp da rock dünyasının içinde yer alabilen ender bateristlerden biri White.

Lafı fazla uzatmadan son olarak şunu söyleyeyim. Şarkılar tek tek kusursuz "White Chalk"da, ama kısa bir albüm olmasına rağmen bazen aynı tonda söylenen şarkılar insanı yorabiliyor. Yine de... "White Chalk" bir başyapıt.

Cüneyt Cebenoyan

54→

The Crowded House
Time On Earth
(EMI)

Yakından takip etmeyenler için "pop-rock" gibi tüyler ürpertici bir ifadeyle birlikte anılabilir Crowded House ismi. '80'lerin ortasında başlayıp '90'ların ortasında sona eren dört albümlük diskografilerinde epeyce hit çıkardıkları, bunların da kulağa gayet hoş geldiği yalan da değildir. Ancak bu Yeni Zelandalı ekibi biraz daha yakından izleyip resmin tamamını görenler orada Bryan Adams'ı değil, Beatles'ı bulacaklardır. Crowded House'un tarihi eskilere dayanıyor. 1972'ye, Split Enz'in kuruluşuna kadar gidiyor. Split Enz Yeni Zelanda'dan çıkıp uluslararası başarıyı yakalayan ilk grup... İki şarkı yazarı var: Tim Finn ile Phil Judd. Biri çok geniş bir yelpazede, müzik dışı kaynaklardan da beslenerek yazdığı şarkılarla Split Enz'i bir kabare punk grubuna çevirirken, Tim Finn Beatles, Kinks hayranı olarak tüm gücünü "iyi beste"ye harcıyor. Nihayetinde de Judd lirik, Finn müzik işini üstleniyor. Sene 1984'ü gösterdiğindeyse dengeler allak bullak! Grubun "lider"i solo kariyerine başlayan Tim'in küçük kardeşi, bir zamanların tıfıl Neil'i artık. O sene çıkan son albüm "See Ya Round"ı bir veda turnesi izliyor: "Enz with a Bang!"

Ardından da Neil Finn ve arkadaşları yepyeni bir grup kurup, her şeye sıfırdan başlamak üzere Los Angeles'a gidiyorlar. The Mullanes olan isimlerini birlikte kaldıkları evin halinden mülhem "Crowded House"a çeviriyorlar. İsimsiz bir müzisyenle çalışmaya başlayıp, sıkı dost oluyorlar. Bu adam, birkaç sene sonrasının en klas yapımcılardan biri olacak Mitchell Froom. "Recurring Dream", "Don't Dream It's Over", "Weather with You"... Yukarıda sözüne ettiğimiz hit'lerden bazıları işte bunlar. Üstelik bu sefer ağabey kardeşinin grubunda çalıyor. Crowded House kariyerinin zirvesinde, 1996'da dağılıyor. 24 Kasım'da Sydney Opera Binası'nın önünde kentin çocuk hastalıkları hastanesi yararına verdikleri 100 bin kişilik efsanevi konser grubun "final cut"ı oluyor. Ardından da Tim'le Neil biraderlerin birlikte ve ayrı ayrı yaptıkları işler geliyor.

"Time On Earth" de yeni Neil Finn albümü olarak yazılmaya başlanmış. Ancak 2005'te kendi hayatına son veren Split Enz Crowded House davulcusu Paul Hester'ın anısı Finn ile basçı Nick Seymour'ın Crowded House'u tekrar kurmasına sebep olmuş. Eski isme dönülmesinde, Hester'a saygı duruşunun değil, ticari kaygıların rol oynadığını söyleyenler de yok değil. Halihazırda birlikte çalışan insanların kendilerine ne isim verdikleri sadece bir ayrıntı bizce. Özellikle de ortaya çıkan iş bu kadar düzgün olmuşken. "Time On Earth"ü "Nobody Wants To" açıyor. Albüm gibi, bu şarkı da Paul Hester'a adanmış belli ki: "Her şey yolundaymış gibi rol yapmak / Uzaklaştırıyor kötü fikirleri / Yerde kırık parçalar var / Ve herkes parmak ucunda yürüyor / Kimse bunun hakkında düşünmüyor / Kimse bunun hakkında konuşmuyor / Kimse seni korumuyor." İlk single da olan "Don't Stop Now"da Johnny Marr gitarını konuşturuyor. Dixie Chicks ile yazılmış "Silent House", kızların 2006 tarihli "Taking the Long Way" albümündekinden çok daha iyi bir yorumla karşımıza çıkıyor. Crowded House'cular sadece sanatçı değil, zanaatkârlar da. Şarkılarını dantel işler gibi sebatla yazıp işlemişler burada da. İki ünlü yapımcı Ethan Johns ve Steve Lillywhite'ın eşliğinde çok şık bir şarkılar paketi yapmışlar. "Time On Earth"deki her şarkı, Beatles'tan Radiohead'e, kulakta ayrı tat bırakıyor, tekrar tekrar içine bakıp, derinliklerine dalmanız için bekliyor... *İlker Aksoy*

Uzaklığın ölçüsü mesafe değildir. Bizim memleket bahçelerinin duvarları, Çin duvarlarından çok daha fazla esrar saklayabilir. Sessizlik, bir kızın ruhunu, Sahra'daki vahaları saklayan kalın kum tabakalarından çok daha iyi koruyabilir. / **ANTOINE DE SAINT-EXUPERY**, İnsanların Dünyası

bayılırım şu düzenli dünyaya / kışı yazı / baharı güzü / gecesi gündüzü sırayla. / ağaçların kökü içerde / bütün ağaçların kökü içerde / dalların başı yukarda / insanların aklı başında / bütün insanların aklı başında / beş parmak yerli yerinde / baş işaret orta yüzük serçe. / diyelim kalksa da serçe / orta parmağa doğru yürüse / ne haddine! / yahut akasyanın biri / başını toprağa daldırdığı gibi / bir gezintiye çıksa / merhaba kestane, merhaba çam / selâmün aleyküm, aleyküm selâm / kimsin nesin nerelisin derken / laf açılır mı bizim akasyanın kökünden / bir uğultudur başlar rüzgârda / kökü dışarda, kökü dışarda... / yahut ne olur koca bir dağ / baş aşağı gelsin... / aman allah göstermesin. / bayılırım şu düzenli dünyaya / altta ölüler / üstte diriler / gel keyfim gel! **MELİH CEVDET ANDAY**

Edwyn Collins

Home Again

(Heavenly Records)

Edwyn Collins'in müzik hayatı hep inişli çıkışlı oldu. İyi gün kadar kötü gün de gördü. 1976'da kurduğu Nu-Sonics'den doğan Orange Juice en sağlam İskoçyalı gruplardan biri oldu olmasına da, gerçek değeri çok sonra anlaşıldı mesela. 1984'te dağıldıklarında Collins, plak şirketi tarafından yalnız bırakıldı, uzun süre de kendisiyle çalışacak kimseyi bulamadı. Bunda inatçı kişiliğinin ve mükemmeliyetçiliğinin payı çoktu kuşkusuz. 1986'da Alan McGee'nin Elevation firmasıyla el sıkıştı. Ancak çıkardığı single'lar bir türlü listelerde yükselemeyince tekrar tek başına kaldı. Tam da umudunu yitirdiği günlerde, Orange Juice hayranı bir ekibin işlettiği küçük bir stüdyoda kaydettiği 1989 tarihli ilk albümü "Hope and Despair"la şeytanın bacağını kırdı gibi –senelerden sonra nihayet yaptığı bir iş "tuttu". Ancak devamında gelen "Hellbent on Compromise" yaprak kıpırdatamadı. İyiden iyiye kendini stüdyo işlerine verdiği, makûs talihini kabullenip, yapımcılık yaptığı bir dönemin ardından, mütevazı bir plak firması onunla ilgilendi. Ve olmaz denilen oldu: Edwyn Collins 1994 tarihli "Gorgeous George"daki "A Girl Like You" ile unutulmaz bir hit yarattı. Bu tarihten sonra da albümlerini en azından başarısızlık kaygısından uzak kotarabildi. Geçmişte olduğu gibi gene çok iyi işler çıkardı. 2000'lerle Belle and Sebastian, Franz Ferdinand gibi İskoç gruplar tarafından ikon ilan ediliyor, Sons And Daughters, The Cribs gibi genç ekiplere prodüktörlük yapıyordu. 2005'in başında Orange Juice'un "The Glasgow School" toplaması çok yeni basılmış, eski şarkıları yeniden keşfediliyordu. Yeni şarkılarının kayıtları da tamamlanmış, son bir toparlamayı bekliyordu ki, 20 Şubat 2005 günü geldi.

O gün, Edwyn Collins eşi ve oğlu tarafından evinde baygın halde bulundu. Beyin kanaması geçirmişti. Vücudu önceden kendisini uyarmış, ama tavuktan zehirlendiğini düşünerek pek oralı olmamıştı. Hastaneye kaldırıldıktan birkaç gün sonra bir kanama daha geçirdi. Üzerine, hastane mikrobu olarak bilinen MRSA enfeksiyonu kaptı. Kendine geldiğinde, değil yürümek konuşamadığı, okumayı yazmayı bile unuttuğu anlaşıldı. Sağ tarafı felçliydi. Aylar süren iyileşme sürecinde, kaybettiği yetileri baştan kazanmak zorunda kaldı. Ve nihayet üç sene önce yarıda bıraktığı "Home Again"i çıkarmayı başardı. Albüm kapağında ölümün kıyısından dönmüş Collins'i gülümserken görmek gerçekten büyük mutluluk veriyor. Bir türlü açamadığı, yumruk olmuş sağ eli ve seyrelmiş saçları yüreğimizi burksa da, "Home Again"de ne kadar iyi bir iş çıkarmış olduğunu görüp mutluluğun yanına gurur ekliyoruz. Kâh Richard Hawley gibi bir crooner oluyor, kâh Scott Walker'vari bir şansoncu, hızlandığı zamanlarda da sık sık Elvis Costello ile aşık atıyor. Folk, blues, country, rock'n'roll demek yetmez. Bu geleneksel türleri alıyor, sesi ve gitarıyla kendi rengini, kokusunu, tadını verdiği başka türlü bir müzik yapıyor. Yavaş yavaş, ağırdan başlayan albüm sonuna doğru hızlanıyor, canlandıkça canlanıyor. Tıpkı onun hastalığı alt edip hayata dört elle sarıldığı gibi... *İlker Aksoy*

The Wombats

A Guide To Love, Loss & Desperation

(14th Floor)

The Wombats, Liverpool doğumlu, kıpır kıpır müzikler yapan oldukça genç bir rock üçlüsü. Indie-rock'ı dans müziğiyle yakınlaştıran ekipler arasında sayılabilirler, aynen Franz Ferdinand veya Bloc Party gibi.

"The next big thing" diyebilir miyiz? Evet onu da diyebiliriz, 2003 yılında kurulan önce küçük bir çevrede isim yaptıktan sonra, zamanla NME ve Q gibi İngiliz basınının önemli dergileri tarafından da "keşfedildiler".

The Wombats, bir üniversite grubu olarak kurulmuş ama kısa sürede ünleri şehirleri Liverpool'u aşmış –cidden aşmış, ufak çapta turneler ve konserlerle de olsa Kanada, Çin ve Japonya gibi ülkelerde isimlerini duyurmuşlar.

Çin'de üniversiteleri sayesinde gittikleri bir festivalde on binlerce kişiye çaldıktan sonra bazı single'ları ve demo kayıtlarını bir araya getiren ilk albümleri, Japonya'da ufak bir plak şirketi tarafından yayınlanmış. İnternet âleminin (artık rahmetli) müzik sitesi Stylus, bu albümü takiben onlar hakkında "dünyanın en ümit vadeden indie-rock grubu" gibi garip bir tanımlamayı bile kullanmıştı! Dur durak bilmeksizin, her konser fırsatını değerlendiren ve bu konuda neredeyse rekorlar kıran bir grup için bu normal olsa gerek.

Tabii grubun artık ülkeleri İngiltere'de bir albüm yayınlaması bir süredir beklenmekteydi ve bu albüm Kasım ayı başında yayınlandı. Albüm The Wombats'in ağırlıklı şekilde demo veya single olarak yayınladığı (hatta çoğu önceki Japon baskısında da yer alan) parçaları içeriyor. Bir üyesi de Norveçli olan grubun en başarılı olduğu alan, coşkulu ve akılda kalıcı melodileri ve bunu bazen şaşırtıcı, beklenmedik ufak tefek oyunlar ile sunmaları. Grubun en son hit'i "Let's Dance To Joy Division"da bir çocuk korosu da yer alıyor, "Kill The Director"da birden bire Bridget Jones'a laf atmaya falan başlıyorlar. Müzikler ise alternatif ve "dans edilebilir" rock'ın en güzel anlarını bir araya toplamış gibi duruyor.

"Backfire @ The Disco", herhalde bu konuda en başarılı örnek olmalı. Güzel başlayan bir ilişkinin nasıl batırılabileceğine dair ufak bir hikâye olan bu şarkı, adı gibi sıkı disko ritimleri ve bağıra çağıra söyleyebileceğiniz basit sözleri ile Franz Ferdinand'ın "Take Me Out" veya The Gossip'in "Standing In The Way Of Control" gibi parçalarının yarattığı heyecanı yaratıyor dinleyenlerde.

Bu arada, artık grubun ünü İngiltere'yi sarmış durumda. Neredeyse bütün konserlerinin biletleri anında tükeniyor, ayrıca albümün yayınlanması da büyük bir heyecanla bekleniyordu. Yaptıkları garip partilerle de tanınan üçlü, albümün yayınlanmasını Liverpool'da bir tekne partisinde çalarak kutlamışlar, zaten şarkılarından "Little Miss Pipedream" aynı zamanda Liverpool'da düzenledikleri aylık partilerin de adı.

Eğlenmesini iyi bildikleri ortada, müzikleri de bunun doğal bir sonucu gibi görünüyor: kaygısız, hedonist, en fazla gençlik hüsranları ile bezenmiş keyifli bir müzik. Bu gidişle 2008 yılında Mercury ödüllerinin de önemli adaylarından biri olurlar.

Her şeyin çok hızlı tükendiği günümüz indie-rock dünyasında, The Wombats'in yeni bir Franz Ferdinand olup olmayacağına şimdiden kanaat getirmek tabii ki mümkün değil. Ama gönül rahatlığıyla bu albümü dinlerken eğleneceğinizin garantisini verebilirim. *Harun İzer*

ONBEŞŞARKI

Angélique Kidjo & Peter Gabriel Salala
Black Rebel Motorcycle Club Berlin
Bole 2 Harlem Bole 2 Harlem
Bonnie Prince Billy I've Seen It All
Bloc Party I Still Remember
Dub Pistols & Terry Hall Running From The Thoughts
Funkadelic One Nation Under A Groove
Kylie Minogue Love Is The Drug
Orchestra Baobab Cabral
PiL Death Disco
Prince Guitar
Roisin Murphy Let Me Know
Steve Earle Satellite Radio
Yves Simon Un jour on dit
Üçnoktabir Ölmeden Ünlü Olsam

ROLL DİSKO OTUZ

ONBEŞALBÜM

Bat For Lashes Fur and Gold
The Coral Roots & Echoes
Devendra Banhart Smokey Rolls Down Thunder Canyon
Firewater The Golden Hour
Kayhan Kalhor & Erdal Erzincan The Wind
Les Savy Fav Let's Stay Friends
Manu Chao La Radiolina
Manu Katché Playground
Saul Williams The Inevitable Rise and Liberation of NiggyTardust!
Robert Wyatt Comicopera
Sigur Rós Hvarf-Heim
Tanju Duru Duru Zamanlar
Taraf de Haidouks Maskarada
Tinariwen Aman İman
Vic Chesnutt North Star Deserter

DOKTORLU ŞARKILAR

Beatles Doctor Robert
Cem Karaca Acı Doktor
Charles Trenet Le Docteur
Dr. Feelgood Send For The Doctor
Elton John Tell Me What The Doctor Said
The Fall Medical Acceptance Gate
Francis Cabrel Docteur
JJ Cale Doctor Told Me
Jethro Tull Doctor To My Disease
Joni Mitchell Doctor Junk
Loudon Wainwright III Doctor
Paul Simon Allergies
Rolling Stones Dear Doctor
White Stripes Girl, You Have No Faith In Medicine
U2 Doctor Doctor

DÖRT KERE DÖRT iki plakçı + iki bar

ZİHNİ / Kadıköy
1. Herbie Hancock River
2. Keith Jarrett My Foolish Heart
3. Pj Harvey White Chalk
4. Amy Winehouse Back to Black

DEFORM / Beyoğlu
1. Animal Collective Strawberry Jam CD
2. John Fahey The Yellow Princess LP
3. Tv On The Radio Return To Cookie Mountain CD
4. Echo & The Bunnymen Porcupine LP

ARAF / Beyoğlu
1. Ozomatli Believe
2. Shantel Andante Levante
3. Erkan Oğur/Yavuz Çetin Dünya
4. Ray Baretto Pastime Paradise

KARGA / Kadıköy
1. Einstürzende Neubauten Nagorny Karabach
2. Stone Roses Fools Gold
3.Primus Have A Cigar
4.Einstürzende Neubauten Die Wellen

İNGİLTERE albüm

1. **West Life** Back Home
2. **Eagles** Long Road Out Of Eden
3. **Whitney Houston** The Ultimate
4. **McFly** – Greatest Hits
5. **R.Plant/A.Krauss** Raising Sand
6. **Amy Winehouse** Back To Black
7. **Hoosiers** The Trick of Life
8. **Boyz II Men** Motown-Hitsville
9. **Timbaland** Shock Value
10. **Mika** Life In Cartoon Motion

ABD albüm

1. **Alicia Keys** As I Am
2. **Josh Groban** Noel
3. **Celine Dion** Taking Chances
4. **Various Artists** NOW 26
5. **Garth Brooks** The Ultimate Hits
6. **Eagles** Long Road Out Of Eden
7. **Led Zeppelin** Mothership
8. **Jay-Z** American Gangster
9. **Carrie Underwood** Carnival Ride
10. **Chris Brown** Exclusive

FRANSA albüm

1. **Jenifer** Lunatique
2. **Etienne Daho** L'invitation
3. **Amy Winehouse** Back To Black
4. **Yannick Noah** Charango
5. **Christophe Mae** Mon Paradis
6. **Eros Ramazzotti** E2
7. **Dionysos** La Mecanique Du Coeur
8. **James Blunt** All The Lost Souls
9. **Vanessa Paradis** Divinidylle
10. **Mika** Life In Cartoon Motion

ŞARKI DEĞİL TARİH!

The Kinks Lola

The Kinks'in 1970 tarihli "Lola Versus Powerman And The Moneygoround, Part One" albümünden... Bir travestiyi anlatan şarkı, 2005'te Kanadalı travesti sanatçı Dana Baitz tarafından, travestinin, yani Lola'nın perspektifinden cover'landı... Komedyen "Weird Al" Yankovic ise "Star Wars"tan apartmayla şarkıyı "Yoda" adıyla yorumladı. The Raincoats, Madness, McFly, Natural Born Hippies, Andy Taylor (Duran Duran), reggae'ci Nicky Thomas şarkıyı cover'layanlar arasında... Müzikleri The Kinks'e ait 1971 tarihli Ralph Thomas filmi "Percy"de şarkının enstrümantali var. "Lola", Baltasar Kormákur'un 2000 tarihli filmi "101 Reykjavík"te de çalınıyor... BBC Radio 1'ın 40. yılı münasebetiyle bu yıl yayınlanan "Radio 1 Established 1967" isimli cover albümünde "Lola"yı Robbie Williams seslendiriyor.

Arama motoru

YouTube güzelleri — Ara

Jesse Malin & Bruce Springsteen
Jesse Malin Broken Radio Featuring Bruce Springsteen

Two Gallants
Two Gallants - Despite What You've Been Told

Beirut
Nantes (from the Flying Club Cup) - BEIRUT

Mattafix
Living Darfur (Official Music Video)

Lloyd Cole
Lloyd Cole & The Commotions - Rattlesnakes

Black Box Recorder
Black Box Recorder - "The Facts of Life"

Holy Fuck
Holy F*ck - Milkshake

Les Rita Mitsouko
Rita Mitsouko - Marcia Baila

John Cooper Clarke
John Cooper Clarke - Chickentown

Louise Attaque
Sean Penn, Mitchum

Dinleyici istekleri — Ara

The Gossip Careless Whisper
(BBC Radio 1'ın 40. yılı şerefine yırtıcı bir cover)
http://hypem.com

Sons & Daughters Gilt Complex
(İskoçyalı dörtlünün yeni albüm hazırlığı)
www.myspace.com/sonsanddaughters

Vampire Weekend Oxford Comma
(New York'lu dörtlüden yumuşak punk ahengi)
www.myspace.com/vampireweekend

Caetano Veloso Michelangelo Antonioni
(Brezilyalı ustadan İtalyan ustaya eski bir selam)
http://hypem.com

The Tellers Hugo
(Belçikalı indie grubunun "Hands Full Of Ink" albümünden)
http://hypem.com

Rubin Steiner Another Record Story
(Dans pistlerine taze elektro rock'n'roll kanı)
www.myspace.com/rubinsteiner

Chikinki Something More
(İngiliz grubun ilk albümü "Brace Brace"den)
www.myspace.com/chikinki

Hadouken! Love Sweat and Beer
(Leeds'ten indie garage metal'ciler)
www.myspace.com/hadoukenuk

Grizzly Bear Hit Hit Me (And It Felt Like A Kiss)
(Dört dörtlük bir Crystals cover'ı, 1962'den bugüne)
www.myspace.com/grizzlybear

O'Death Down To Rest
(New York'tan gothic-country-punk)
www.myspace.com/odeath

Rock'n DARK EXPRESS'2008

EFES DARK

ROCK MÜZİK YARIŞMASI

ROCK'N DARK EXPRESS'LE

DUYUR SESİNİ...

albüm fırsatını yakala!

ayrıntılı bilgi ve başvuru için:

www.efesdark.com.tr

united design STUDIOS

düşyolu organizasyon

dream

Billboard TÜRKİYE

biletix Eğlenceye giriş biletiniz

NECİP CELAL ANDEL

Türkçe tangoların ilk bestecisi Necip Celal Andel, bundan tam elli yıl önce, 29 Kasım 1957'de dünyaya veda etmişti. Ölümünün ellinci yılında, onu değişik röportaj ve yazılarda yaşamıyla ilgili aktardığı bilgileri bir araya getirerek anıyoruz. Kulağımızda unutulmaz ezgisiyle: "Kemanımla onu bir ses verebilseydim eğer..."

İZNİNİZLE, BİR ÇIĞIR AÇMIŞ BULUNUYORUM

Önce şu soyadımı yanlış yazmalarını önlemek gerek. Andel bize Yahya Kemal Beyatlı tarafından verilmiş bir soyadı. Sonra ailemin diğer üyeleri bunu Antel diye değiştirdiler ama ben hep Andel'i kullandım.
Adım Necip Celal Andel... Meşrutiyet'in ilanından bir yıl sonra, 1909'un bir Mayıs günü, ailemin altıncı evladı olarak dünyaya gelmişim. Devlet katında, adliyede, üniversitede hizmetler vermiş olan babam Profesör Mehmet Celâlettin 1928 yılında öldü. Esas uzmanlığı hukuk ve deniz ticareti üstüne olan babam yoğun işinin ona bıraktığı boş zamanlarını musikiyle uğraşarak değerlendirirdi. Çok iyi kanun çalardı. Bana alfabeyi öğretirken kanun da öğretmeyi ihmal etmedi. Daha beş yaşımda iken bu sazı akort etmeyi ve babamın sevdiği oldukça ağır şarkıları pratik olarak çalmayı başarıyordum. O günlerde çaldığım bir parçayı hâlâ hatırlarım: "Meyhane mi bu, bezmî tarap, hane-i cem mi?"
Bakmayın şarkının sözlerine, bugün artık tam bir Yeşilay'cıyım...
Müziğe olan hevesim günbegün artmaya başladı. Piyanoyu hiç akla gelmeyecek bir hocadan, o günlerde evimize hizmetçi olarak gelen bir genç kızdan öğrendim. Bana tek parmakla "Ordumuz etti yemin" diye başlayan marşı öğretmişti. Kısa sürede hocamı geçtim ve pratik olarak piyano çalmaya başladım. Daha sonraki yıllarda bu yeteneğim iyice gelişti. Bu nedenle okulda müzik öğretmeni beni ayağa kaldırır ve çocuklara şarkı öğretmemi isterdi. Sinemaya gidip öğrendiğim bir şarkıyı, eve dönünce hemen piyano başına oturur ve çıkarırdım. Gerçek müziği ise ilk olarak dokuz-on yaşlarımda işittim. Çok daha sonraki yıllarda benim eserlerimin Fransızca sözlerini yazacak olan Fazıl Senai'nin kız kardeşi Bayan Fazilet bize gelmişti. O gün ondan Liszt'in İkinci Rapsodi'sini büyük bir coşkunluk duyarak dinlemiştim. Liszt'in Rapsodisi bitince Bayan Fazilet'e rica ederek başka havalar çalmasını istedim. O da bana Chopin'in etüdlerinden birini ve Beethoven'ın bugün adını hatırlayamadığım bir sonatını çalmıştı. Diyebilirim ki, o günün bu küçük konseri, bana gerçek müzik aşkını vermiş ve beni meslegime çözülmez bir ilgi ile bağlamıştır. Bu küçük ev konserleri tekrarlandıkça ben salondan çıkmaz oldum. Çok kalabalık olan evimizin halkı ve misafirleri arasına karışır, salonda piyanonun yanında yer alır, sessiz sadasız ve büyük bir hayranlık içinde bunları dinlerdim.
Bende uyanan bu ilgi babamın da dikkatini çekti. Beni piyano derslerine başlattı. Ama sadece üç ders alabildim, her nedense babam birden bundan vazgeçiverdi. Ben yine de duyduğum parçaları becerebildiğim kadarıyla piyanoda çalmaya devam ediyordum. Yine çocukluk yıllarımda Heybeliada'daki bir akrabamızın evindeki küçük odada bir ud gördüm. Akranım olan çocuklar bahçede oynarlarken, ben o odaya kapanıp akşama kadar udla uğraştım. Sonunda onu da pratik olarak çalmayı öğrendim.
Mandolin çalmayı ise şöyle öğrendim. Ağabeyim yedek subay olmuştu. Bir gün bir subay arkadaşıyla eve geldiler. Ben onlara piyano çaldım. Ağabeyimin arkadaşı da mandolin çalarmış. Yanında getirdiği mandolinle o da bize bir şeyler çaldı. Sonra kendisinden rica edip mandolini elime aldım ve sanki kırk yıldır bu aleti tanırmışım gibi çalmaya başladım.
İki yıl sonra ise bu kez bir misafirlikte masa üzerinde bir keman gördüm. Mandolinin keman akordunda yapıldığını tesadüfen öğrenmiştim. Kemanı elime aldım ve Çardaş Opereti'nin valsini çalmaya başladım. Akordeonu da Viyana dönüşü bir musiki mağazasında gördüm ve hemen aldım. Ardından da bir İspanyol gitarı edindim. Hepsini çalabiliyordum artık... Aklıma ne gelirse çalıyordum.

Çarlistonda birinci

Birinci Dünya Savaşı sırasında henüz küçük olduğum için, bu türden musiki meraklarım açıkçası hep biraz çocukça kalmıştı. Kurtuluş Savaşı yıllarında birçok genç gibi, benim de gelecek için kurduğum düşler suya düştü. Ancak Cumhuriyetin ilanıyla yeni bir yol çıktı karşıma. Almanya'da Stuttgart şehrinde bulunan ağabeyimin yanına gittim ve burada ilk defa ciddi müzik dersleri aldım. Hocam Profesör Schnabel'di ve gerçek anlamda keman çalmayı

Karşımda meçhule uçup giden sevgilinin hayali belirdi. Hemen piyanoya oturup "Mazi"yi besteledim. Bu, bir Türk bestecisi tarafından yazılan ilk tango olarak tarihe geçti.

ondan öğrendim. Okuduğum şehrin Fidelio adlı mandolin kulübünde ise kısa sürede birinci mandolinci olarak kendimi kabul ettirdim.
İstanbul'a döndüğüm zaman, kanun dersleriyle bana ilk müzik zevkimi aşılayan babam; pek gariptir ki beni musikiden vazgeçirmeye çalıştı. Kendisi gibi bir hukukçu olmamı istiyordu. Ama elbette onu dinlemedim. Bir akrabamın aracılığıyla Almanya'da keman hocası Gustav Habermann'ın öğrencisi ve İstanbul Kız Lisesi musiki öğretmeni olan Bay Tahir Sevenay'la keman derslerime devam ettim. Diyebilirim ki bana asıl müzik öğreten kişi odur. Ayrıca beni konserlere götürür ve müziğin yüksek kültürünü en ince ayrıntılarına kadar aktarırdı. Aslında çok genç olan hocamla ben iki arkadaş gibiydik. Beethoven'i, Mozart'ı, Bach'ı ve diğer müzisyenlerin gerçek değerlerini, onları anlamayı ve tanımayı ondan öğrendim. Öte yandan bana usta kemancı Martou'yu da sevdiren o oldu.
Evet, yaşamımı büyük ölçüde müziğe adamıştım. Ama günlerin sadece müzikle uğraşarak geçmediğini de tahmin ediyorsunuzdur elbette... Gençliğimin başlangıcında pek haşarı, ele avuca sığmaz, kadın güzelliklerine karşı biraz hassas bir çocuktum. O zamanlar bir dans çılgınlığı modası vardı, buna ben de kapıldım. Az zamanda dehşetli bir dansçı oldum. Çarliston zamanları deli gibi dansederdim. Birçok dans yarışmasında birinci gelmiştim. Çok sevdiğim babamı kaybettikten sonra uslandım. Bu kayıp yaşamımda büyük bir darbe oldu, acı dolu günler yaşadım ve bir süre için müziği bıraktım.

Meçhule giden Alman kız

Daha babamın ölümünden önce kompozisyon yapma merakına kapılmıştım. İlk kompozisyonumu hocama gösterdiğim zaman bana gülmüştü. Derslerime çalışmamı ve böyle işlerle uğraşmamamı söylemişti. Hocamın hatırını kırmamak için o günden sonra, ona bestelerimden hiç bahsetmedim. Ama beste yapmaktan da vazgeçmemiştim. Babamın ölümünden iki yıl kadar sonra terkettiğim müziğe yeniden döndüğüm sıralar âşıktım. Ve bu aşk şüphesiz ki hayatımın ilk ciddi sevgisiydi. Aşkımın iki meyvesi, iki eser olarak kağıda döküldü. Bunların biri "Sarı Yapıncak" fokstrotu, diğeri ise "Mazi" tangosudur.
"Mazi"nin öyküsünü biraz daha ayrıntılı anlatmaya çalışayım. O zamanlar 18-19 yaşlarında bir talebeydim. Taksim Gazinosu'nda ismini zikretmeyeceğim bir Alman kızı ile tanışarak sevişmeye başladık. Bu kızcağız bir fabrikatörün kızıymış. Babası onu, zorla bir adamla

TÜRK CUMPARSİTA'SI: SEVDİM BİR GENÇ KADINI

Geçtiğimiz Ağustos ayında kaybettiğimiz gazeteci-yazar Nedim Erağan, Necip Celal'le ilgili anılarını şöyle anlatıyor:

Ben Necip Celal Andel'i 1955 yazının bir gecesinde tanıdım. Cağaloğlu'nda Eminönü Halkevi'nin salonunda, bir arkadaşımızın düğününde. O zamanlar hep arkadaş düğünleri veya nikâhları olurdu, şimdi ise hep cenazelerde buluşur olduk. Piyanoda tangolarını seslendirdi Necip Celal, dans etmek isteyenler oldu, haber gönderdi piyanonun başından, "Ben tango çalarken lütfen dans edilmesin". O çalarken dans etmek, onun müziğini hafife almak gibi geliyordu herhalde. O çok küçük yaşlarımdan tangolarına hayran olduğum insanla karşı karşıya idim ve tanışmıştım.
O yıllarda bizim bir koromuz vardı. 1933'lerde Kadıköy Halkevi'nde kurulmuş ve hocamız Hulusi Öktem'in büyük eğitimci yönü ile idealizmi sayesinde 1959 yılındaki ölümüne kadar devam etmişti. Necip Celal'i tanıdığım yılda Türkiye Milli Talebe Federasyonu Korosu olarak çalışmalarımızı sürdürüyorduk. O akşamki düğün de yine bir koro arkadaşımızın düğünüydü. Necip Celal'i bir koro çalışmamıza davet ettik, bizi kırmadı geldi.(...) Necip Celal, koroyu çok severmiş ve bizimle tanışması da ona tangolarının bazılarını koro için dört sese aranje etme ilhamını verdi ve yaptı da. Önce "Özleyiş"i düzenledi, "sevdim bir genç kadını" sözleriyle başlayan bu çok ünlü tangosuna, ben "Türk Cumparsitası" derim aradan bu kadar yıl geçti bugün bile dipdiri yaşıyor.
Bazı haftalar, bazı günler derken bizler Necip Celal'in çalışma odasında sık sık buluşur olduk; müzik yapıyor, sohbet ediyor, ona gelen diğer sanatçı ve ünlü kişilerle tanışıyorduk. Çoğu zaman iki kardeş arasında bile olmayan bir gönül, bir ruh beraberliğimiz olduğunu anladım. Artık o benim Necip ağabeyim, ben de onun kardeşiydim. (...) Necip Celal'in Hulusi Öktem'in korosunda arkadaşlarımla tanıştıktan sonra yaptığı çalışmaları kısaca anlatayım. 1955 yılında tanışmamız ve onun koro müziğine olan sevgisi çalışmalarının yönünü değiştirdi. Önce "Özleyiş"i, ardından "Benim Şarkım"ı, sonra "Geçmiş Zaman"ı koro için dört sese düzenledi. "Fenerbahçe Marşı" –ki bu marşı çok sevdiği Fenerbahçe Kulübü'ne adamıştı– o yönden ilgilenen olmadığı için bir kenarda unutuldu. Şimdi Fenerbahçe Marşı diye stadlarda "Viva İspanya" pasodoblesi söyleniyor. Sanki İspanya'da Viva Türkiye diyorlarmış gibi, biz burada Yaşa İspanya diye bağırıp duruyoruz. Ayrıca yine koro için Yahya Kemal'in "Akşam Musikisi" şiirini yine dört ses üzerine bestelemişti: "Kandilli'de eski bahçelerde/ Akşam kapanınca perde perde/ Bir hatıra zevki var kederde."
Necip Celal, bu eserlerini seslendirmemiz için hocamız Hulusi Öktem'den izin istedi, onun onayını alınca önce İstanbul Radyosu'nda On Beş Günde Bir isimli, dinleyici karşısında yapılan özel programda "Benim Şarkım" tangosunu dört sesli koro ile seslendirdik. (...) Klasik batı müziği koro parçalarını çalıştığımız Hulusi Öktem hocamızın korosundan sonra tangoları dört sesle söylemek bizlere çok değişik gelmişti. Belki de dünya tango literatüründe bunu ilk kez Necip Celal yapmıştı.
Nedim Erağan *("Tangolar", Cumhuriyet 28-30 Ekim 1990)*

evlendirmek istiyormuş. Kız zoraki nikâhtan kurtulmak için soluğu İstanbul'da almış. Tanıştığımızın on beşinci günüydü. Tarih Temmuz 1928. Onunla buluşmuştuk. İpek gibi sarı saçlarını dizimin üstüne yayarak, lacivert menevişli gözlerini gözlerimin tâ derinliklerine dikerek bana uzun uzun baktı ve inleyen bir sesle şöyle dedi: "Necip, içim sıkılıyor. Kalbim göğsümü parçalayacakmış gibi vuruyor. Bana öyle geliyor ki, seni bir daha göremeyeceğim."
O zaman bu sözlerini saçma olarak vasıflandırmıştım. Teselli ettim ve üç gün sonra buluşmak üzere ayrıldık. Her zaman olduğu gibi o gün de, üç gün değil otuz senelik bir hasretin doğurduğu heyecanla randevu verdiği yere koştum. Saatlerce bekledim... Heyhat, ne gelen vardı, ne giden... Deli gibi pansiyonuna koştum. Ev sahibi madam, onun hiçbir adres bırakmadan memleketine gittiğini söyledi. Anladığıma göre kızın babası ve nişanlısı buraya gelerek, onu zorla götürmüşler. Pansiyondan ayrılarak geç vakit Boğaz'da çok sevdiğim İstinye'ye döndüm. Karşıki sırtlardan yükselen mehtabın akan sulara serptiği sarı parlak benekler, koyu yeşil dalgaların üstünde kâh uçuşuyorlar, kâh batıp biraz sonra yine beliriyorlardı. O zaman sağlam olan gözlerimi, bu sarı parıltıların üstüne tespit ettim! Zerreler büyüdü ve karşımda bana iki satır mektup bile yazmadan meçhule uçup giden sevgilinin hayali belirdi. Bir müddet ona baktım. Az sonra bu hayalle gözlerimin arasında gittikçe kalınlaşan bir buzlu cam belirdi. Zira ağlıyordum.
Kafamın içinde akisler yapan melodinin peşi sıra hemen piyanoya oturdum ve ilk tangomu "Mazi"yi besteledim. Bu parça aynı zamanda Türkçe sözlerle ve bir Türk bestecisi tarafından yazılan ilk tango olarak da tarihe geçti...

Tango nümayişi

Gençlik yılları tabii, artık gönül maceralarım birbirini takip ediyordu. Bir sevginin hatırası "Ayrılık"ı, bir başka sevgi ise "Suna"yı doğrudu. İlk üç eserim ülkemizde yapılan ilk

"Taksim'deki Türk Sineması'nda meşhur Alman yıldızı Evelyn Holt, senin 'Mazi'yi fevkalade güzel bir Türkçeyle söyledi. Şimdi Tokatlıyan'da oturuyor, istersen telefon et."

"schlager"ler olduğu için, bu müzik türünde bu çığırı izinizle ben açmış bulunuyorum...
O yıllarda İstinye iskelesinin yanında otururduk. İskelemize uğrayan Boğaz vapurlarından sarkanlar, şimdi yıkılmış olan iskeleye bitişik yalının balkonunda beni görürlerdi. Artık elimde ne varsa; akordeon, keman... O an aklımda hangi şarkım varsa onu söylerdim... Geceleri de sandallarla evin önüne gelirler, "Necip, tango, tango..." diye nümayiş yaparlardı.
İlk eserlerimi yazdığım zaman daha armoni dersleri almamıştım ve içimde duyduğumu aynen aktarmıştım. Gözlerimden rahatsız olmadan kısa bir süre önce İstanbul Konservatuarı profesörlerinden Edgar Manas'dan armoni dersi aldım. İlk tangom olan "Mazi"yi 1932 yılında Seyyan Hanım, Sahibinin Sesi firması için plağa okudu, plağın arkasında ise "Ayrılık" adlı tangom yer alıyordu. Tangolarımın son üçü hariç tümü Seyyan Hanım tarafından plağa okunmuştur. Ayrıca o yıllarda birçok başka sanatçı da eserlerimi plağa okumuştu. Meselâ Münir Nurettin "Ayrılık" adlı tangomu plağa kaydetti... Bedriye Tüzün, Seven Star Band Caz topluluğu ile "Bir An İçin" ve "Günler"i Colombia için plağa okudu. Mahmure Handan Hanım Odeon için "Mazi"yi kaydetti. Birsen Hanım "Yıllar"ı, Gönül Hanım ise "Suna"yı okudu. Gavin Kardeşler Necip Yakup idaresindeki Colombia Tango Orkestrası eşliğinde "Suna", "Özleyiş", "Yıllar", "Kimse Sevgimi Bilmez", "Emine (Menekşeden taç öreyim)" ve "Sarı Zambak" adlı tangolarımı plağa aldılar. Bu liste uzar gider.

Mazi kalbimde bir yaradır

1932 yılında gözlerimi tamamen kaybettiğim zaman pek de üzüntü duymadım. Zaten doğduğumdan bu yana gözlerim zayıftı ve hafif perdeliydi. Bu nedenle ilkokuldan sonra özel eğitim gördüm. Birkaç defa da gözlerimden ameliyat olmuştum. Ama bunlar 23 yaşında gözlerimin ebediyen görmemesine engel olamadı. Aynı yıl ufak bir umutla, gözlerimin tedavisi için Viyana'ya gittim. Bu şehir hem yetiştirdiği ünlü müzik adamları, hem de güzel kadınlarıyla yıllardır sevgimi kazanmış bir yerdi. Birçok ünlü sa-

natçı ve orkestranın konserlerini dinleme fırsatını buldum. Konserleri izlerken bir yandan da oranın müzik çevreleriyle ilişkiler kuruyordum. Amacım eserlerimizi Viyana Radyosu'nda çaldırmaktı.
Viyana'nın en ünlü dans orkestrasını yöneten Charly Gaudriot'ya iletilmesi için radyoevine ağabeyim aracılığıyla eserlerimi gönderdim. Almancayı bir Alman kadar iyi konuşan ağabeyim daha sonra olanları şöyle anlattı:
"Charly Gaudriot'yu radyo evinin önünde otomobile binerken yakaladım. Yanında gayet güzel bir kadın vardı. Notaları uzatarak, Türkçe tangolar dedim, hayretle yüzüme baktı. Türkiye'de böyle şeyler var mı, dedi. Türk olduğumu söyledim, eserleri inceleyip beğenirse çalmasını rica ettim. Üzerinde iyi bir etki bırakmış olmalıyım ki, teşekkür ederek aldı ve sonucu verdiğim telefon adresine bildirmeyi vaad etti."
Aradan iki gün geçmişti. İsveçli bir kız arkadaşımla yemek yiyorduk. Telefona çağırdılar, arayan Gaudriot idi. Tangoları çok beğendiğini, orkestra partileri varsa derhal çalabileceğini söylüyordu. Birden başımdan aşağı kaynar sular döküldü. Ümitlerim boşa çıkıyordu. Çünkü orkestra partilerim yoktu ve hemen yazmak da imkânsızdı. Teşekkür edip uygun bir zamanda kendisini ziyaret etmek istediğimi söyledim. Olumlu karşılık verince ertesi gün doktor çıkışı ağabeyimle birlikte ziyaretine gittik. Bizi güleryüz ve samimiyetle karşıladı. Piyanoda benim parçamı çaldıktan sonra, "Eğer Allah isterse 'Ayrılık' tangonuzu iki program sonra radyoda çalacağım" dedi. Partileri olmadığını söylediğimde benim kadar üzüldü ve "Zararı yok o zaman İstanbul'dan yollarsınız, ben de o zaman çalarım" dedi. Daha sonra bizi çaldığı Park Otel'e de davet etti. Yurda dönmeden bir akşam önce bu davete uyarak Park Otel'e gittik. Orkestrayı büyük bir zevkle dinledik ve dans ettik.
İstanbul'a döner dönmez orkestra partilerini yazıp gönderdim. Aradan uzun bir zaman geçtiği halde bir cevap alamadım. Nihayet bir Haziran günü, beklediğim mektubu aldım. Gaudriot, mektupta eseri çalacağı tarihi yazıyor, bir de imzalı bir fotoğrafını gönderiyordu. O geceyi sabırsızlıkla bekledim. 1932 yılının bir haziran akşamı, birkaç dostumla birlikte Viyana Radyosu'nda "Ayrılık" adlı tangomu dinledik. Bu aynı zamanda Viyana Radyosu'nda çalınan ilk Türk eseriydi.

Suadiye Plajı'nda bir akşam

Yine otuzlu yıllarda şehrimize gelen güzel sinema artisti Evelyn Holt ise "Mazi"yi çok beğenmiş ve buradaki konserlerde, Berlin'de ve diğer kentlerde yeniden okumuştur. Ben de "Özleyiş" adlı bestemi ona ithaf ettim. Hikâyesi biraz uzun ama anlatayım...
Güzel bir Haziran akşamı, çok sevdiğim İstinye'deyim. Odamda yalnızım. Boğucu sıcağa rağmen kemanı bir türlü elimden bırakamıyorum. Boğaz'ın olağanüstü güzelliği, Beethoven'in fa majör romansının akıcı melodisi... Sürekli çalmak istiyorum. Bilmem böyle ne kadar zaman geçti. Birden telefon çaldı. Açtığımda, tanıdığım bir genç kız şunları söylüyordu:
"Taksim'deki Türk Sineması'nda meşhur Alman yıldızı Evelyn Holt, senin 'Mazi'yi fevkalade güzel bir Türkçeyle söyledi. Seyirci tekrarlattı. Şimdi Tokatlıyan'da oturuyor, istersen telefon et ve görüş." İnanmadığımı görünce, 'Cumhuriyet gazetesi al ve oku' dedi. Aldırdım ve okudum; gördüm ki havadis doğru!
Derhal Tokatlıyan'a telefon ederek, Evelyn Holt'u aradım. Hemen telefona geldi. Kendimi tanıtınca, "Ben de sizi arıyordum" diyerek beni ertesi akşam Tokatlıyan Oteli'ne davet etti. Ertesi akşam davete icabet ederek saat yedide bir akrabamla otele geldik. Bekle bekle yıldızımız ortada yok. Saat sekiz buçuk oldu, arkadaşım benimle birlikte kızgın bekliyordu. Artık bir not bırakarak gitmeye karar verdik. Metrdotel, Bayan Holt'un Yalova'ya gittiğini ve mutlaka döneceğini söyleyerek bizi

Evelyn Holt'un Feriha Tevfik'e imzaladığı fotoğrafı

sakinleştirmeye çalıştı. Gerçekten on dakika kadar sonra kadınlı erkekli bir kalabalıkla birlikte Evelyn Holt içeri girdi ve doğruca koşarak bana doğru ilerledi. Herhalde resimlerimden tanımış, ya da çevresindekiler göstermiş olacak. "Affedin" dedi, "sizi çok beklettim, fakat kabahat bende değildi. Vapurda bir arıza oldu, saatlerce deniz üzerinde beklemek zorunda kaldık." Sonra arkadaşlarından izin isteyerek bizi özel dairesine çıkardı. Burada konuşmalarımızda, bana "Mazi"yi çok beğendiğini ve genellikle konserlerde okuduğunu söyledi, bizi ertesi Kadıköy Hale Sineması'ndaki konserine davet etti.
Ertesi gün Hale Sineması'nun önündeki kalabalığı zor geçerek içeri girdik. Konser başladı. Evelyn Holt dört dilde şarkı söylüyordu. Sırasiyle Fransızca, İtalyanca, Almanca... Ve işte sıra Türkçeye gelmişti. Birdenbire 'Mazi' çalmaya başladı. Evelyn Holt bağırarak anons etti: "Mazi... Necip Celal!" Çok güzel söyledi ve ısrarlar karşısında tekrar etti. Az sonra kuliste görüştüğümüzde "Nasıl buldunuz?" diye sordu. Ben sevincimden ellerimle elini tutmuş öpüyordum. Ertesi akşam Suadiye plajında buluşmak üzere ayrıldık.
Suadiye Plajı o akşam bana her zamankinden güzel geliyordu. Tam burundayız. Mehtap denizin üstüne vurmuş, etraf sessiz. Bu doyulmaz güzellik içinde, konuşmadan geceyi dinliyoruz. Oldukça kalabalığız, değerli artistimiz Feriha Tevfik, Yusuf Kenan, Holivut muhabiri Turan Aziz, ağabeyim ve daha birçok sevdiğim arkadaşım. Bu güzel sessizliği plajın sahibi Mustafa bozdu. Onun önerisi ve ısrarları sonucu çalmaya başladık.
Ben akerdeon çalıyordum, Evelyn de "Mazi"yi söylemeye başladı. Bu kadar duyarak çaldığımı hatırlamıyorum. Ayrıca benden keman çalmamı da istedi. Schumann'ın akşam şarkısı Fibich Poem ve Holt'un çok sevdiği Toselli'nin Serenat'ı... Bizim için kapatılmış olan plajda dans ederken, Evelyn Holt "Mazi'yi hiç unutmayacağım ve dudaklarımdan eksik etmeyeceğim" diyordu. Gece ayrılırken bana bir resmini verdi, ben de ona "Bu gece bana çok şeyler ilham etti. Kafamın içinde dolaşan bir melodi var, yeni bir kompozisyon olacak. Müsaade ederseniz bunu size ithaf edeceğim" dedim. Ertesi gün memleketine döndü. Hemen ardından aklımdakileri müziğe döktüm. İşte o geceden "Özleyiş" adlı tangom doğdu. Notayı hemen kendisine gönderdim. Verdiği cevapta teşekkür ediyor ve bu eseri hayatının en güzel anısı olarak saklayacağını belirtiyordu.

Kimse sevgimi bilmez

Bunlardan sonraki iki eserim "Yıllar" ve "Kimse Sevgimi Bilmez" adlarını taşır. Bunların da birer sevgi ürünü olduğunu inkâr etmeyeceğim. Aslında şunu itiraf etmeliyim ki, hiçbir eserimi sevgisiz yazmadım. Hepsini bana yaşadığım sevgiler ilham etti. "Bir An İçin" adlı tangom da, bir süreliğine benden ayrılan bir arkadaşımın tekrar dönüşü üzerine bestelenmiştir.
Pek çok eserim arasında 18 tanesi nota olarak basıldı. Ne yazık ki ortaya çıkmayan iki önemli eserim var. Birincisi halkımızın pek sevdiği viyolonist Gaspar Cassado'nun arzusuyla ve tamamiyle Türk müziği ma-

TANGONUN İSTANBUL SERÜVENİ

Pera Fest '07 kapsamında 9 Aralık Pazar günü Pera Müzesi'nde, saat 15.00'te, "Tango'nun Istanbul Serüveni" başlıklı bir söyleşi/dinleti var. Gökhan Akçura, Ahmet Dündar ve Cemal Ünlü eski taş plaklardaki tangoları çalacaklar, Necip Celal Andel'den de örnekler sunacaklar.

Necip Celal Andel ve Mine Coşkun

kamlarıyla bestelenmiş üç kısımlık bir "Viyolonsel Konçertosu"dur. Cassado'nun İstanbul'a son gelişinde kendisiyle birçok çalışmalar yaptık ve sonunda eser tamamlandı. Bu eser üzerine çalışırken, bir arkadaşım da bana Michel Zevaco'nun "Pardayanlar"ını okurdu. Zaten genel olarak çalışırken, bir taraftan da bir romanı veya konuşmayı dinlemek hep hoşuma gitmiştir. Bilhassa savaş yıllarında hem piyanoda eserlerimi besteler, hem de Radyo Gazetesi'ni dinlerdim. Neyse, söz ettiğim eserler arasında ikincisi ise halen Türk uyruğunda olan büyük keman üstadı Vasa Prihoda'ya ithaf ettiğim keman ve piyano için "Rüzgar Sanatı" adlı eserimdir. Üç kısımdan oluşuyor: 1. Rüzgar, 2. Akşam, 3. Fırtına. Çalması güç olan bu sonatın ana motifleri yine bizim müziğimizin renklerini taşımaktadır. Her iki eserin de uzunlukları 35'er dakikadır.

Bir ara, sanırım 1946 yılında Faruk Nafiz benim başrolünü oynayacağım bir filmin senaryosunu yazmışıtı. Orada kendi bestelerimi çalacak ve söyleyecektim. "Kimse Sevgimi Bilmez" tangosunun ismini alacak olan bu senaryo, sonradan kayıplara karıştı. Böyle bir film çevirmeyi doğrusu çok isterdim.

Tükenmez adlı alkolsüz içki

Evim Sultanahmet'te... Eski Bizans Sarayı'nın yıkıntılarının yanında. Bu duvarlarda gördüğünüz, tanıştığım dünya çapındaki müzisyenlerin imzalı resimleri: Pablo Casals, Gaspar Cassado, Vasa Prihoda ve diğerleri. Sabahları erkenden kalkarım. Sabah namazı vaktinde... Duşumu alır, giyinirim. Giyimime hep özen göstermişimdir. Tıraşımı kendim olur, kravatımı kendim bağlarım. Kahvaltı saatinde bol bol meyva yerim. Öğleye kadar yeni besteler üzerinde çalışır, piyano ya da keman çalarım. Kendi işimi kendim görmeye alıştım. Odamı toplarım, salatamı kendim hazırlarım. Yemeklerden döner kebaba ve patlıcan kızartmasına bayılırım. Öğleden sonra arkadaşlarım gelir, sohbet ederiz, bazen da notaları onlara dikte ettiririm. Eğer gözlerim görseydi elbette bestelerimin notalarını bizzat yazacak, daha çok okuyup etüd edebilecektim. Ama ne yapalım, kader böyleymiş. Dışarda insanlar biraz daha dikkatli yürüseler, dolaşmaya bile tek başına çıkacağım ama ne çare ki çok dikkatsizler. Geçenlerde biri öyle bir çarptı ki koluma, kim bu dağdan inmiş adam diye sordum arkadaşıma, genç, güzel ve şık bir bayan değil miymiş! Bütün bu anlattıklarımı aktaran bir röportaj yapmak için evime gelirseniz, size "tükenmez" adını verdiğim bu alkolsüz içkimden ikram edebilirim. İçinde güzel müzikler bulunan filmleri beğendiğimi, ama müziklerin gerçekten güçlü ve kaliteli olması gerektiğini söyleyebilirim. Musiki dünyamızdan Münir Nurettin, Necmi Rıza, Safiye Ayla ve Müzeyyen Senar'ın ruhuma seslenen sanatçılar olduğunu açıklarım. Saz ustalarından Halûk Recai, Ercüment Batanay, İzzettin Ökte ve Şükrü Tunar'ı çok beğendiğimi de buna eklerim. Yabancı besteciler arasında en sevdiğim ise Bach'tır. Niye evlenmediğimi sorarsanız biraz üzülürüm, gözlerimin halini biliyorsunuz... Ama bu halimle de olsa tiyatroya gitmeye bayılırım. Şaşıracaksınız belki ama iyi de tavla oynarım. Hangi takımı tuttuğumu sorarsanız Fenerbahçe diye cevap veririm. Radyodan futbol ve güreş müsabakalarını dinlemeyi çok severim... Meraklarım arasında tesbih ve eski yazma eserler koleksiyonculuğu vardır. Hiç şapka kullanmam. Kış yaz pencere açık yatarım. Hâlâ gayet iyi yüzer ve dansederim.

Niye evlenmediğimi sorarsanız, gözlerimin halini biliyorsunuz. Bu halimle de olsa tiyatroya gitmeye bayılırım. Hâlâ iyi yüzer ve dans ederim. Gitmeden size son tangomu okumamı ister misiniz?

Gitmeden size son yazdığım, tangomu okumamı ister misiniz? Adı "Damla Damla". Sözlerini de ben yazdım:

Pırıl pırıl yıldızların / Işığı nur gibi iner suya / Vuslata varan yol olur yakın / Benliğimi sarar da rüya / Meltemlerin bulutların meleklerin sesindeki deva / Bu sesleri sen bestele diyen / Varlığımı sarar sema / Neşeler zaman zaman birleşir gönülde gamla / Âlem bir nefes olur gözyaşlarımı saklar / Renkler şimdi ses olur yakınlaşır hep uzaklar / Dökülür yaşlar o an damla damla.

Derleyen: **Gökhan Akçura**

KAYNAKLAR: *Bu yazı Modern Türkiye Mecmuası (7 Mayıs 1938), Hafta (10 Mart 1950), Resimli Radyo Dünyası (31 Ağustos 1950, 26 Ekim 1950) Radyo Alemi (13 Ağustos 1953), Radyonun Sesi (23 Ocak 1954), Hayat (26 Aralık 1957) dergilerinde yayınlanan röportajlardan derlenmiştir.*

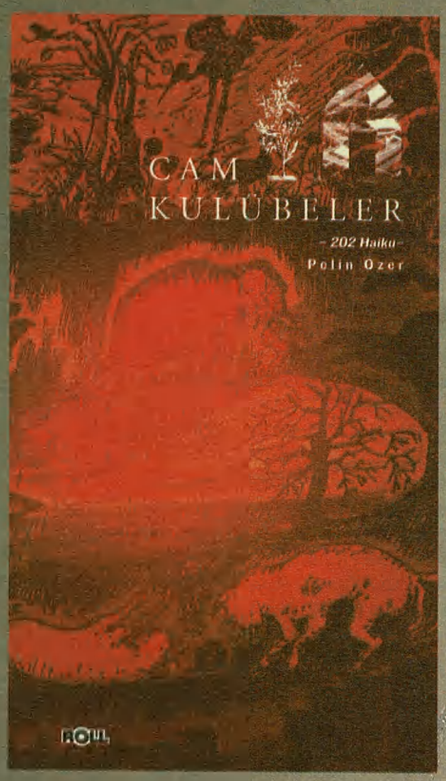

CAM KULÜBELER

-202 Haiku-

Pelin Özer

En büyük haiku ustası Başo şöyle demiş:-

Hiçbirşey göremezsin ki, bir çiçek olmasın.
Hiçbirşey düşünemezsin ki, Ay olmasın.

Demek ki, haiku yazarı, doğanın içinde gören ve düşünen kişidir — kendisinin de onun içinde varolduğu bilinciyle, doğada, doğayı, gören ve düşünen kişi...
Ama bu bir 'pastoral sentimentalizm' değildir: haikunun 'doğal' imgeleriyle dilegelen, temel insan durumlarının yansımalarıdır — haikuya 'yansıyan', bir insana yansımış bir doğa 'duygusu' değil, bir insanın kendini yansıttığı bir doğa durumudur. Yani, haiku, en temel şiirsel durumun yansımasıdır.

Pelin Özer'in haikuları da, doğa içinde gördüklerinde, gördükleriyle kendi kendisini düşünen bir kişinin şiirleridir.

ORUÇ ARUOBA

ROLL Kitapları
Abdullah Sok. No: 9 Beyoğlu / İstanbul
Tel-Fax: 0212 251 87 67 expressroll@gmail.com

ansiklopedi

a→

ABBASAĞA PARKI

Abbasağa Parkı, Beşiktaş Balık Pazarı'nın arka tarafındaki Maşuklar Yokuşu'ndan yukarı vurduğumuzda karşımıza çıkar. Park adını 17. yüzyıl ortasında Osmanlı sarayının siyahi haremağalarının en meşhurlarından olan Kızlarağası Abbasağa'dan alır. Abbasağa, Hatice Turhan Sultan dairesinden yetişmiş, Valide Sultan ağalığına yükselmiş; Turhan'ın oğlu Dördüncü Mehmed üzerindeki nüfuzu sayesinde 1668'de kızlarağası olmuştur. 1672 yılında emekli edilerek Mısır'a gitmiş ve orada ölmüştür. İstanbul'u birçok hayır yapılarıyla süslemiş kişiler arasında anılır. Beşiktaş'ta Abbasağa mahallesine adını veren Abbasağa Camii'ni, Abbasağa Çeşmesi'ni ve Abbasağa Mahalle Mektebi'ni (1909'da bir yangında yok olmuş) yaptırmıştır.

Çizim: Ceren Oykut

Osmanlı döneminde Beşiktaş'ta Müslüman, Rum ve Yahudi mahallelerinin yanısıra Abbasağa sırtlarına uzanan bir Ermeni mahallesi bulunmaktaydı. Ama İnciciyan'ın ifadesine göre 1759'da Surp Asdvadzadzin Kilisesi'nin yıkılmasından sonra "Ermeniler günden güne dağılıp azaldılar". Bu bölgede, o zamandan kalma bir Ermeni mezarlığı ve hemen karşısında da surlar içinde bir müslüman mezarlığı yer alırdı. 1939 yılında bu mezarlıklar Vali Dr. Lütfi Kırdar tarafından sökülerek bir semt parkı haline getirildi. Çelik Gülersoy'un anlatımına göre, "Geleni-gideni kalmamış kabirlerin eski ve değerli taşları, maalesef çok hoyratça toplandı, bir yerlere nakledilip atıldı, kimileri de parkta basamak diye kullanıldı." İstanbul Ansiklopedisi bu değişimin 1939-1941 yıllarında gerçekleştiğini yazarak şöyle devam eder: "Kabirlerin naklettirilmesi için yapılan tebliğ üzerine, ancak iki yüz kadar kabrin sahibi çıkmış; diğer kabirlere gelince, kemikler kabristanın aşağı köşesinde kazılan dört büyük kuyuya doldurulmuş, taşları da kireçhaneye gönderilmiştir." Mezarlığın parka dönüştükten sonraki halini ise Çelik Gülersoy şöyle anlatır: "Üzerine mor ve beyaz salkımlar tutunmuş pergolalar, gül adaları, arkaları yaseminlerle örülmüş sohbet köşeleri ve romantik merdivenleri ile, tam bir cennet köşesi." Ama yıllar içinde park bakımsız kaldı ve bir mezbelelik haline geldi. Geçtiğimiz yıllarda, yerine otopark yapılmaya kalkıldıysa da, semt halkının baskıları sonucu 2003 yılında Beşiktaş Belediyesi tarafından yeniden imar edildi ve bugünkü haline getirildi.

Dörtlü çete mahkemede

g→

GANG OF FOUR

Çincedeki "pinyin" sözcüğünün İngilizce tercümesi olan "gang of four" (dörtlü çete) deyimi dünya medyasında, "karşı devrimci" oldukları gerekçesiyle etkisizleştirilip yargılanan dört üst düzey komünist parti yöneticisine atfen kullanıldı. Mao'nun eşi Jiang Qing'in önderlik ettiği çete, 1976'da, Mao'nun ölümünden hemen sonra, Kültür Devrimi sırasında işlenen suçlardan dolayı görevlerinden alınıp tutuklandı. Kültür Devrimi'nin sonu olarak kabul edilen bu "politbüro darbesi", aynı zamanda Çin'in bugünkü devlet kontrollü kapitalizme yönelmesinin de miladıydı.

Batı dünyasında Madam Mao olarak anılan Jiang, gençliğinde Lan Ping (Mavi Elma) adıyla tanınan ünlü bir sinema ve tiyatro oyuncusuydu. Henüz 24 yaşındayken sanat kariyerini terkedip Çin Komünist Partisi'ne katıldı ve marksist-leninist teoriyi öğrenmeye başladı. 1938'de Mao'nun dördüncü eşi olduktan sonra parti içinde önemli bir figür haline geldi ve bu yükseliş Kültür Devrimi'nin koordinatörlüğüne kadar tırmandı. İdeolojik olarak maoculuğun Çin'deki radikal kanadını temsil eden dörtlü çete, 1960'lardan itibaren medyadan endüstriye birçok alanda kontrolü ele geçirdi ve komünist partiye egemen olmaya başladı. Çetenin öteki elemanları, gazeteci-yazar Zhang Chunqiao, edebiyat eleştirmeni Yao Wenyuan ve Kızıl Muhafızlar subayı Wang Hongwen, aynı zamanda rejimin ülkeye yerleştirmeye çalıştığı toplumsal düzenin modeli olarak kabul edilen Şangay Komünü'nün kurucularıydı.

Mao'nun ölümüyle boşalan koltuğa oturmaya hazırlanan Jiang'ın önü, politbüronun geçici başkanlığa Hua Goufeng'i atamasıyla kesildi. Hua'nın ilk icraatı da çeteyi hapse göndermek oldu. Aslında olayın ardında Jiang ile Deng arasındaki ezeli iktidar savaşı vardı. Nitekim 1978'de yönetime gelen Deng Xiaoping, maoculuktan keskin bir ideolojik kopuş sahneleyerek "sosyalist pazar ekonomisi" modelini uygulamaya koydu. 1981'de sonuçlanan mahkeme Jiang ve Zhang'ı idam, Yao ve Wang'ı müebbet hapis cezalarına çarptırsa da, sonradan bu cezalar indirildi ve 1991'de yaşlanıp siyasi nüfuzlarını tamamen yitirdikten sonra salındılar. Ancak Madam Mao bundan yararlanamadı, salınma kararından kısa bir süre önce, kanser tedavisi için kaldırıldığı hastanenin tuvaletinde kendini asarak intihar etti. 77 yaşındaydı.

"Gang of Four" deyimi, pop kültürde olumsuz anlamının yanı sıra, üstün başarı gösteren ekiplere referans olarak olumlu bir anlam da kazandı. Bunun en güzel örneği, dört büyük yapısalcı Fransız filozofunun, antropolojist Claude Lévi-Strauss, tarihçi ve sosyolog Michel Foucault, edebiyat eleştirmeni ve semiolog Roland Barthes ve psikanalist Jacques Lacan'ın da "Gang of Four" diye anılmasıydı. Her biri kendi alanında ufuk açıcı teoriler geliştiren bu dörtlü, diller, kültürler, toplumlar arasındaki yapısal ilişkileri ortaya koyarak 20. yüzyıl felsefesinin akışını belirledi.

Lévi-Strauss ve Lacan

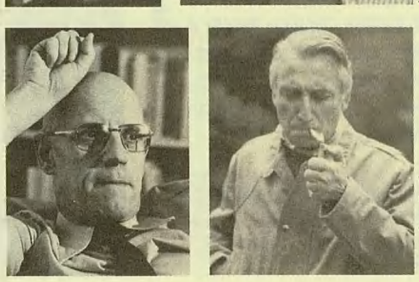

Foucault ve Barthes

k→

KATİLİN TEMİZLİĞİ

"Pekâlâ. Bay Tach, eserinizin dünyadaki olağanüstü başarısını nasıl açıklıyorsunuz?"

"Açıklamıyorum."

"Yapmayın, bunun üzerinde düşünmüş ve cevaplar tasarlamışsınızdır."

"Hayır."

"Hayır mı? Kitaplarınız ta Çin'e kadar milyonlarca sattı ve siz bu konuyu düşünmediniz mi?"

"Silah fabrikaları hergün dünyaya binlerce füze satıyorlar ama onlar da bunun üzerinde düşünmüyorlar."

"Hiç ilgisi yok."

"Öyle mi dersiniz? Halbuki aralarındaki koşutluk çok çarpıcı. Şu yığılma mesela: Silahlanma yarışından bahsediliyor, aynı şekilde 'edebiyat yarışı' da denmeli. Bu da bir diğeri kadar zorlama bir gerekçe: Her ulus yazarını ya da yazarlarını, top gibi, bir tehdit aracı olarak öne sürüyor. Er ya da geç beni de öne sürecekler ve Nobel ödülümü ovup parlatacaklar."

"Eğer olayı bu şekilde ele alıyorsanız, aynı fikirdeyim. Ama edebiyat Tanrı'ya şükür daha az zararlı."

"Benimki değil. Benimki savaştan daha zararlı."

"Yoksa kendinizi mi övüyorsunuz?"

"Bunu yapmam lazım çünkü beni anlayacak durumdaki tek okur benim. Evet, kitaplarım bir savaştan daha zararlı, çünkü insana geberme arzusu veriyorlar, halbuki savaş, yaşama arzusu verir. Beni okuduktan sonra insanlar intihar etmeliydiler."

"İntihar etmemelerini nasıl açıklıyorsunuz?"

"Ah, bunu kolayca açıklayabiliyorum: Kimse beni okumuyor da ondan. Aslında, olağanüstü başarımın açıklaması da burada yatıyor belki: Bu kadar ünlü olmamın nedeni, sevgili bayım, kimsenin okumayışıdır."

"Çelişkili!"

"Aksine! O zavallı insanlar beni okumaya çalışmış olsalardı, bana ifrit olurlar ve benim yüzümden harcadıkları çabanın öcünü almak için beni kör zindanlara atıp unuturlardı. Halbuki beni okumamakla, beni dinlendirici ve dolayısıyla sevimli ve başarıya layık buluyorlar."

"İşte olağandışı bir mantık."

"Ama çürütülemez. Mesela Homeros'u ele alalım: Onun kadar ünlü biri daha yoktur. Fakat siz gerçek

"Küçük At Terbiyecisi", Miguel de la Espriella (Noble), 1994

'İlyada' ve gerçek 'Odyssea'nın kaç gerçek okurunu tanıyorsunuz? Bir avuç kel dilbilimci, hepsi o kadar –zira Depeche Mode'dan ya da Aids'den başka bir şey düşünmeden okul sıralarında kekeleye kekeleye hâlâ Homeros okumaya çalışan birkaç uykulu lise öğrencisini okur olarak nitelemeye kalkmayacaksınız herhalde. İşte tam da bu mükemmel nedenden dolayı Homeros referanstır."

"Doğru olduğunu farzetsek bile, sizce bu mükemmel bir neden mi? Üzücü değil mi daha ziyade?"

"Mükemmel olduğuna kesinlikle inanıyorum. Benim gibi gerçek, katıksız, büyük, dâhi bir yazar için, kimsenin beni okumadığını bilmek ne kadar yüreklendirici bir şey, değil mi? İçimin derinliklerinde ve yalnızlığımın gizli dünyasında hayat verdiğim güzelliklerin kimsenin adi bakışıyla kirletmediğini bilmek."

"Bu adi bakıştan kaçınmak için kitaplarınızı hiç yayınlatmamanız daha basit olmaz mıydı?"

"Fazla kolay olurdu. Hayır, bakın, incelmişliğin doruğu milyonlarca satıp okunmamaktır."

"Bundan para kazanmanız da cabası."

"Elbette. Parayı çok severim."

"Siz mi parayı seversiniz?"

"Evet, Harika bir şey. Bence işe yarar bir tarafı yok, ama seyretmeye bayılıyorum. 5 franklık bir madeni para, papatya kadar güzeldir."

"Bu kıyaslama hiç aklıma gelmezdi."

"Normal, siz Nobel Edebiyat Ödülü sahibi değilsiniz."

"Aslında şu Nobel Edebiyat Ödülü sizin teorinizi yalanlamıyor mu? En azından Nobel jürisinin sizi okumuş olduğunu göstermiyor mu?"

"Çok şüpheli. Jüri üyeleri beni okumuş olsalar bile, inanın bu durum teorimi kesinlikle değiştirmez. Yapmacığı okumadan okumaya kadar vardıran, o kadar çok insan var ki. Aynı balıkadamlar gibi, üstlerini bir damla ıslatmadan kitapların içinden geçiyorlar."

"Evet, bundan daha önceki bir görüşmenizde bahsetmiştiniz."

"Bunlar balık-okurlardır. İnsan okurların ezici çoğunluğunu oluştururlar, ne var ki varlıklarını çok geç keşfettim. Öyle safımdır ki. Herkesin benim gibi okuduğunu sanırdım; ben yemek yediğim gibi okurum: Bu, sadece ihtiyacım olduğu anlamına değil, özellikle, benim bileşenlerime girdiği ve onları değiştirdiği anlamına gelir. İnsan, içine domuz kanı ve tereyağı doldurulmuş domuz sucuğu yemesine göre başka, havyar yemesine göre başka biri olur; aynı şekilde, Kant okumasına göre (Tanrı beni korusun) başka, Queneau okumasına göre de başka biri olur. 'İnsan' derken, 'ben ve birkaç kişi' demeliydim, zira insanların çoğu Proust ya da Simenon'dan aynı şekilde çıkarlar, olduklarından bir gıdım kaybetmeden ve fazladan bir gıdım kazanmadan. Okumuşlardır, hepsi o kadar; en iyi ihtimalle, 'konunun ne olduğunu' bilirler. Şişirdiğimi sanmayın. Zeki insanlara kaç defa şunu sormuşumdur: 'Bu kitap sizi değiştirdi mi?' Onlarsa gözlerini faltaşı gibi açıp, şöyle der gibi yüzüme bakmışlardır: 'Niçin beni değiştirsin ki?'"

Amélie Nothomb, Katilin Temizliği (Metis)

THUNDER ROAD

Robert Mitchum'un hikâyesinden senaryolaştırılan 58 yapımı "Thunder Road"u perdeye aktaran Arthur Ripley'di. Yapımcılığı da üstlenen Mitchum büyük bir Elvis Presley hayranıydı ve "Thunder Road"da Elvis'le birlikte oynamayı çok istiyordu. Kral, öneriye sıcak bakmıştı, ancak menejeri işe taş

koydu ve bu küçük bütçeli bağımsız yapım için Elvis'in tarifesini o kadar yüksek tuttu ki, Mitchum'un hayali gerçekleşemedi. Elvis rolünü Mitchum, büyük oğlu James'e verdi. Babasının kopyası genç delikanlı filmde Mitchum'un genç kardeşini canlandırmıştı.

Kore gazisi Lucas Dolin (Mitchum) savaştan sonra memleketine, Güney Amerika taşrasına geri döner ve ailesinin yürüttüğü yasadışı alkol üretimi işinin başına geçer. Lucas'ın başı, büyük şehir mafyası ve onu içeri tıkmak isteyen polisle derttedir. Fonda otomobille gidilen açık hava sinemalarının olduğu 50'lerin Amerika'sında kasaba ilişkilerini mafya, derin devlet, zorbalık, suç kavramları üzerinden aktaran bu tempolu drama, gösterildiği dönemde hiç itibar görmemiş, fakat daha sonra kült olmuştu. (Jim Jarmusch, kendisini en çok etkileyen filmler arasında, "Thunder Road"u en başa koyuyor.) Filmin müziklerine de el atan Mitchum, "Ballad of Thunder Road"u bizzat bestelemiş, "Whipporwill"ı Ron Daye'le birlikte kotarmıştı.

TODORİ'NİN MEYHANESİ

Aslında ben daha on iki yaşında başlamıştım bu işe. 1953 yılında... Servis tepsisini ilk kez elime aldığım mekân, Samatya'daki Bülent'in esnaf meyhanesiydi. Biraz bohem, biraz salaştı meyhanemiz, ama güzeldi. Mütevazı bir mutfağı, tahta masaları ve iskemleleri vardı. Buzdolabımız yoktu belki, ama tel dolabımız vardı.

En önemlisi de insan ilişkileri inanılmazdı. Hizmet ettiğimiz insanların çoğunluğu Birinci Dünya Savaşını, Mütareke Yıllarını, Kurtuluş Savaşımızı ve İkinci Dünya Savaşını görmüşler, yoksulluk ve yokluk içinde yaşamışlardı. Ama vakurdular, babacandılar, her şeyden önemlisi de hoşgörü zenginiydiler. Ustalarımızdan öğrendiklerimizin daha çoğunu bu münevverlerden öğrendik. Onlara ne kadar minnet ve şükran duysam, inanın ki az gelir.

O günler, Todori, Mösyö Dimitro, Gaskonyalı Toma, Ancelo, Antronik Baronyan ve de Madam Despina gibi ustalarımızın en parlak günleriydi. Meyhanelerimizin temel taşlarında onların emeği vardır, alın teri vardır.

Örneğin Todori Usta. Bir söyleşi sırasında Irmak Tülbentçi beye, "Bana bir cümle ile Todori Meyhanesini anlatabilir misiniz?" diye sorduğumda, "Todori örnek bir 'Meyhane Mektebi' idi, ama tabelasında 'Cumhuriyet Aile Bahçesi' yazardı" diye yanıtladı sorumu.

Kadıköy'de, Kalamış-Fener Caddesi'nden vapur iskelesine inen yolun sağ tarafında Vasil'in, sol tarafında da Todori'nin meyhanesi vardı. Rum kilisesi ile Rum ilkokulu arasındaki asırlık çınarların dibine kurulan Todori Meyhanesi, kışlık yerini okulun altına sığdırmış, arazinin meylinden istifade ederek ince, uzun, camlı bir yer hazırlamıştı.

1927'de Çarliston ve Fokstrot çılgınlığı İstanbul'u sarınca, Todori bahçeye bir pist yaptırıp Pazar günleri caz getirterek Rum gençlerinin dans ihtiyacını karşılamışsa da Belvü Gazinosu bütün debdebe ve şaşaası ile öne geçince bu işten vazgeçmişti. Todori, şişman, çıplak yuvarlak başlı, müdaviminin istediğini iyi bilen, huyuna göre şerbet veren, daima işinin başında bulunup her konuğuyla ilgilenen usta bir meyhaneci idi. Ağır çekim davranırdı çoğu kez, telaşlanmazdı hiç. Mekânı konuklarıyla dolup taşsa bile... Todori'nin ününe ün katan iki özel mezesi vardı. Biri patlıcan turşusu, diğeri ise ciğer tavası... Patlıcan turşusu iştah kamçılayıcı özelliğe sahipti, ağzınıza aldığınız zaman kaybolurdu âdeta. İpeksi bir yumuşaklığı vardı. Ciğerin –fiyatını hiç nazarı itibara almadan– en kalitesini Kadıköy'den alır, üzerindeki zarı çıkarıp bir gece suda bırakırdı. Daha sonra meyilli bir yere koyup suyunu süzdükten sonra dilerdi. Ardından da kızartırdı. Ağzınıza aldığınız zaman kaymak gibi olurdu ciğer tavası, doyumsuz lezzeti vardı.

Todori'de her Salı akşamı "Dost Geceleri" düzenlenirdi. Dost sofralarının en itibarlı müdavimleri arasında, "Gecenin matemini aşkıma örtüp sarayım", "Kalbim yine üzgün seni andım da derinden", "Ayrılık yarı ölmekmiş" şarkılarının bestekârı Selahattin Pınar da bulunurdu. 6 Şubat 1960 gü-

Bugün Fenerbahçe kulübünün Todori tesislerinin bulunduğu yer, '60'lara kadar Kadıköy'ün gözde meyhanelerindendi

nü akşamı dost sofralarının müdavimleri yine güzel bir gece geçirmek için oturdular sofraya. Ancak çok geçmeden Selahattin Pınar'ın başı masaya düştü ve bu içli ve duygusal insan bir anda gözlerini hayata yumdu. Bu hazin ve müessif olaydan sonra Todori'nin efsanevi mekânı günden güne geriledi ve tarihteki o mümtaz yerine göç edip gitti. Bugün söz konusu mekânın bulunduğu alanda, Üstad Selahattin Pınar'ın bir büstü bulunmaktadır.

Todori 50'li yılların sonlarında en parlak günlerini yaşarken, ben daha ziyade Çiçek Pasajı'ndaki "Kimene" meyhanesine takılırdım. Oranın müdavimlerinden Mümtaz Amca'yla aramız can ciğer kuzu sarması idi. Sefa adamıydı kendisi, zevk adamıydı. Sefa dedim de aklıma geldi. Geçenler Google'da dolaşırken, Ekşi Sözlüğe girdim, bakalım neler yazmışlar benim hakkımda diye. Beni anlattıktan sonra, "Sefa pezevengi bir zattır, Vefa Zat" diye konuyu bağlamışlar. Kafiyeli bu benzetme benim çok hoşuma gitti. Yazarını bulabilirsem kendisine şükran ve saygılarımı sunacağım.

Vefa Zat *(Gusto dergisi ve Büyükkeyif.com'daki yazılarından derlendi)*

Biz de, biz de, Dino
Gördük açık maviyi.
Nâzım Hikmet

"Çiçekler" serisinden, Abidin Dino (1970'ler)